Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (devátého senátu)

8. září 2016 [1]

„Hospodářská soutěž — Kartelové dohody — Trh s léčivými přípravky proti depresím, které obsahují účinnou léčivou látku citalopram — Pojem omezení hospodářské soutěže ‚z hlediska účelu' — Potenciální hospodářská soutěž — Generické léčivé přípravky — Překážky vstupu na trh, které vyplývají z existence patentů — Dohody uzavřené mezi majitelem patentů a podniky s generickými léčivými přípravky — Článek 101 odst. 1 a 3 SFEU — Nesprávná právní posouzení a nesprávná posouzení skutkového stavu — Povinnost uvést odůvodnění — Právo na obhajobu — Právní jistota — Pokuty"

Ve věci T-472/13,

H. Lundbeck A/S, se sídlem ve Valby (Dánsko),

a

Lundbeck Ltd, se sídlem v Milton Keynes (Spojené království),

zastoupené R. Subiottem, QC, a T. Kuhnem, advokátem,

žalobkyně,

podporované

European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA), se sídlem v Ženevě (Švýcarsko), zastoupeným F. Carlin, barrister, a M. Healy, solicitor,

vedlejším účastníkem,

proti

Evropské komisi, zastoupené původně J. Bourkem, F. Castilla Contreras, B. Monginem, T. Vecchi a C. Vollrathem, poté F. Castilla Contreras, M. Monginem, T. Vecchi, C. Vollrathem a T. Christoforouem, jako zmocněnci,

žalované,

jejímž předmětem je návrh na částečné zrušení rozhodnutí Komise C (2013) 3803 final ze dne 19. června 2013 v řízení podle článku 101 [SFEU] a článku 53 dohody o EHP (věc AT/39226-Lundbeck), a návrh na snížení výše pokuty uložené žalobkyním tímto rozhodnutím,

TRIBUNÁL (devátý senát),

ve složení G. Berardis (zpravodaj), předseda, O. Czúcz a A. Popescu, soudci,

1 — Jednací jazyk: angličtina.

vedoucí soudní kanceláře: L. Grzegorczyk, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 26. listopadu 2015,

vydává tento

Rozsudek

Skutečnosti předcházející sporu

I – *Společnosti dotčené v projednávané věci*

1 Společnost H. Lundbeck A/S (dále jen „Lundbeck“) je společností založenou podle dánského práva, která ovládá skupinu společností, mezi které patří společnost Lundbeck Ltd se sídlem ve Spojeném království, specializovaná na výzkum, vývoj, produkci, marketing, prodej a distribuci léčivých přípravků k léčbě nemocí, které postihují centrální nervovou soustavu, mimo jiné deprese.

2 Společnost Lundbeck je společností, která se věnuje vývoji léčiv, a sice podnikem, který soustředí svou činnost na výzkum nových léčivých přípravků a jejich uvádění na trh.

3 Společnost Merck KGaA (dále jen „Merck“) je společností založenou podle německého práva, specializovanou ve farmaceutické oblasti, která v okamžiku uzavření dotčených dohod držela nepřímo 100 % její dceřiné společnosti Generics UK Limited (dále jen „GUK“), odpovědné za vývoj a uvádění generických léčivých příspěvků na trh ve Spojeném království, prostřednictvím skupiny Merck Generics Holding GmbH (dále jen „Merck Generics“).

4 Společnosti Merck a GUK byly Evropskou komisí považovány v okamžiku relevantních skutečností za jediný podnik ve smyslu práva hospodářské soutěže [dále jen „Merck (GUK)“].

5 Společnost Arrow Group A/S, jejíž název byl v srpnu 2003 změněn na Arrow Group ApS (dále jen bez rozlišení „Arrow Group“), je společností založenou podle dánského práva ve vedení skupiny společností působící v několika členských státech a od roku 2001 činnou v oblasti vývoje a prodeje generických léčivých přípravků.

6 Společnost Arrow Generics Ltd je společností založenou podle práva Spojeného království, nejprve ze 100 % a následně od února 2002 ze 76 % dceřinou společností společnosti Arrow Group.

7 Společnost Resolution Chemicals Ltd je společností založenou podle práva Spojeného království specializovanou v oblasti produkce účinných léčivých látek (dále jen „ÚLL“) pro generické léčivé přípravky. Do září 2009 byla ovládaná společností Arrow Group.

8 Společnosti Arrow Group, Arrow Generics Ltd a Resolution Chemicals Ltd byly Komisí považovány v okamžiku relevantních skutečností za jediný podnik (dále jen „Arrow“).

9 Společnost Alpharma Inc. byla společností založenou podle práva Spojených států amerických, působící v celosvětovém měřítku ve farmaceutickém odvětví, zejména pokud jde o generické léčivé přípravky. Do prosince 2008 byla ovládaná společností založenou podle norského práva A. L. Industrier AS. Poté byla koupena farmaceutickým podnikem ze Spojeného království, který byl sám koupen farmaceutickým podnikem ze Spojených států. V rámci těchto restrukturalizací se společnost Alpharma Inc. stala nejprve v dubnu 2010 společností Alpharma, LLC, poté dne 15. dubna 2013 společností Zoetis Products LLC.

10 Společnost Alpharma ApS byla společností založenou podle dánského práva nepřímo ovládanou ze 100 % společností Alpharma Inc. Měla několik dceřiných společností v Evropském hospodářském prostoru (EHP). V návaznosti na několik restrukturalizací se dne 31. března 2008 společnost Alpharma ApS stala společností Axellia Pharmaceuticals ApS, jejíž název byl změněn v roce 2010 na Xellia Pharmaceuticals ApS (dále jen „Xellia“).

11 Společnosti Alpharma Inc., A. L. Industrier AS a Alpharma ApS byly Komisí považovány v okamžiku relevantních skutečností za jediný podnik (dále jen „Alpharma“).

12 Společnost Ranbaxy Laboratories Ltd je společností založenou podle indického práva specializovanou v oblasti vývoje a produkce ÚLL, jakož i generických léčivých přípravků.

13 Společnost Ranbaxy (UK) Ltd je společností založenou podle anglického práva, dceřinou společností společnosti Ranbaxy Laboratories, pověřenou prodejem přípravků této společnosti ve Spojeném království.

14 Společnosti Ranbaxy Laboratories Ltd a Ranbaxy (UK) Ltd byly Komisí považovány v okamžiku relevantních skutečností za jediný podnik (dále jen „Ranbaxy“).

II – *Dotčený přípravek a patenty, které se jej týkají*

15 Přípravkem dotčeným v projednávané věci je léčivý přípravek proti depresím, který obsahuje ÚLL s názvem citalopram.

16 V roce 1977 podala společnost Lundbeck v Dánsku přihlášku patentu na ÚLL citalopram, jakož i na dva postupy alkylace a kyanizace používané pro produkci uvedené ÚLL. V letech 1977 až 1985 byly v Dánsku a v několika zemích západní Evropy uděleny patenty, které se vztahovaly k této ÚLL a oběma těmto postupům (dále jen „originální patenty“).

17 Pokud jde o EHP, doba platnosti ochrany plynoucí z originálních patentů, jakož i případně z dodatkových ochranných osvědčení (dále jen „DOO“) stanovených nařízením Rady (EHS) č. 1768/92 ze dne 18. června 1992 o zavedení dodatkových ochranných osvědčení pro léčivé přípravky (Úř. věst. L 182, s. 1; Zvl. vyd. 13/11, s. 200), uplynula mezi roky 1994 (pro Německo) a 2003 (pro Rakousko). Konkrétně pokud jde o Spojené království, doba platnosti originálních patentů uplynula v lednu 2002.

18 V průběhu času společnost Lundbeck vyvinula další účinnější postupy pro produkci citalopramu a podala v souvislosti s nimi přihlášku patentů a často patenty získala v několika zemích EHP, jakož i od Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) a Evropského patentového úřadu (EPO) (dále jen „nové patenty společnosti Lundbeck“).

19 Konkrétně zaprvé v letech 1998 a 1999 podala společnost Lundbeck u EPO dvě přihlášky patentů týkajících se produkce citalopramu postupy za použití jódu a amidu. Dne 19. září 2001 EPO udělil společnosti Lundbeck patent, který chránil postup za použití amidu (dále jen „patent na amid“), a dne 26. března 2003 patent, který chránil postup za použití jódu (dále jen „patent na jód“).

20 Zadruhé dne 13. března 2000 podala společnost Lundbeck přihlášku patentu u dánských orgánů týkající se postupu produkce citalopramu, ve kterém byla uplatněna metoda purifikace použitých solí prostřednictvím krystalizace. Podobné přihlášky byly podány v dalších zemích EHP, jakož i u WIPO a EPO. Společnost Lundbeck získala patenty, které chránily postup za použití krystalizace v několika členských státech během první poloviny roku 2002, zejména dne 30. ledna 2002, pokud jde o Spojené království (dále jen „patent na krystalizaci“). EPO udělil patent na krystalizaci dne 4. září 2002. Kromě

toho společnost Lundbeck získala již dne 6. listopadu 2000 užitný vzor v Nizozemsku týkající se tohoto postupu (dále jen „užitný vzor společnosti Lundbeck“), tedy patent platný šest let, udělený bez skutečného předchozího přezkumu.

21 Zatřetí dne 12. března 2001 podala společnost Lundbeck přihlášku patentu u orgánů Spojeného království týkající se postupu produkce citalopramu, ve kterém byla uplatněna metoda purifikace použitých solí prostřednictvím destilace na film. Dne 3. října 2001 udělily orgány Spojeného království společnosti Lundbeck patent, který se vztahoval k uvedené metodě destilace na film (dále jen „patent na destilaci na film“). Tento patent byl však dne 23. června 2004 zrušen pro nedostatek novosti ve srovnání s jiným patentem společnosti Lundbeck. Dne 29. června 2002 získala společnost Lundbeck podobný patent v Dánsku.

22 Konečně, společnost Lundbeck plánovala na konci roku 2002 nebo začátkem roku 2003 uvést na trh nový léčivý přípravek proti depresím, Cipralex, na bázi ÚLL s názvem escitalopram (nebo S-citalopram). Tento nový léčivý přípravek byl určen pro stejné pacienty, kteří mohli být léčeni patentovaným léčivým přípravkem Cipramil společnosti Lundbeck, na bázi ÚLL citalopram. ÚLL escitalopram byla chráněna patenty platnými minimálně do roku 2012.

III – *Sporné dohody*

23 V průběhu roku 2002 uzavřela společnost Lundbeck šest dohod týkajících se citalopramu (dále jen „sporné dohody“) se čtyřmi podniky působícími v oblasti produkce nebo prodeje generických léčivých přípravků, a sice se společnostmi Merck (GUK), Alpharma, Arrow a Ranbaxy (dále jen „podniky s generiky“).

A – *Dohody se společností Merck (GUK)*

24 Společnost Lundbeck uzavřela se společností Merck (GUK) dvě dohody.

25 První dohoda nabyla účinnosti dne 24. ledna 2002, původně na dobu jednoho roku, a vztahovala se pouze na území Spojeného království (dále jen „dohoda GUK pro Spojené království“). Byla podepsána dceřinou společností společnosti Lundbeck ve Spojeném království, tedy společností založenou podle práva Spojeného království, Lundbeck Ltd. Tato dohoda byla následně prodloužena na dobu šesti měsíců s ukončením dne 31. července 2003. Následně po krátkém vstupu společnosti Merck (GUK) na trh mezi 1. a 4. srpnem bylo dne 6. srpna 2003 podepsáno druhé prodloužení dohody mezi stranami na maximální dobu šesti měsíců, která však mohla být zkrácena v případě neexistence soudních žalob společnosti Lundbeck proti jiným podnikům s generiky, které by se snažily vstoupit na trh nebo po ukončení sporu mezi společnostmi Lundbeck a Lagap Pharmaceuticals Ltd, dalším podnikem s generiky (dále jen „spor Lagap“).

26 Podle této dohody strany zejména stanovily, že:

— existuje riziko, že některá jednání zamýšlená GUK týkající se uvádění na trh, distribuce a prodeje „Přípravků“ mohou představovat porušení práv duševního vlastnictví společnosti Lundbeck a mohou zakládat nároky z její strany (bod 2.1 dohody GUK pro Spojené království), přičemž tyto „Přípravky“ jsou vymezeny v bodě 1.1 dohody GUK pro Spojené království jako „přípravky citalopramu vyvinuté společností GUK ve formě nerozplněných šarží nebo ve formě tablet, specifikované v Příloze a vyrobené v souladu se specifikací přípravků, poskytnutou společností GUK k datu podpisu, přiloženou v Příloze 2“;

— vzhledem k dohodě mezi stranami zaplatí společnost Lundbeck společnosti GUK částku 2 miliony liber šterlinků (GBP) za dodání „Přípravků“ v množství stanoveném dohodou ke dni 31. lednu 2002 (bod 2.2 dohody GUK pro Spojené království);

— společnost GUK se zavazuje mimoto za dodatečnou částku 1 milionů GBP dodat „Přípravky“, specifikované v příloze ke dni 2. dubnu 2002 (bod 2.3 dohody GUK pro Spojené království);

— provedené platby a dodání „Přípravků“ společností GUK na základě bodů 2.2 a 2.3 dohody GUK pro Spojené království budou představovat úplné a konečné vypořádání jakýchkoli nároků, které by společnost Lundbeck mohla mít vůči společnosti GUK za porušení jejích práv duševního vlastnictví ve vztahu k „Přípravkům“ dodaným společností GUK do tohoto data (bod 2.4 dohody GUK pro Spojené království);

— společnost Lundbeck se zavazuje prodat své „Hotové přípravky“ společnosti GUK a společnost GUK se zavazuje nakupovat výlučně tyto „Hotové přípravky“ od společnosti Lundbeck za účelem dalšího prodeje společností GUK a jejími přidruženými osobami ve Spojeném království během doby platnosti a za podmínek dohody (bod 3.2 dohody GUK pro Spojené království), přičemž tyto „Hotové přípravky“ jsou vymezeny v bodě 1.1 dohody jako „přípravky obsahující citalopram ve formě hotových přípravků, které má společnost [Lundbeck] dodat společnosti GUK v souladu s touto dohodou“;

— společnost Lundbeck se zavazuje zaplatit částku ve výši 5 milionů GBP zaručeného čistého zisku společnosti GUK za podmínky, že si u ní společnost GUK objedná dohodnuté množství „Hotových přípravků“ během doby platnosti dohody (nebo nižší částku, která bude vypočtena poměrně k uskutečněným objednávkám) (bod 6.2 dohody GUK pro Spojené království).

27 První prodloužení dohody stanovilo zejména platbu částky 400 000 GBP měsíčně za plnění bodu 6.2 dohody GUK pro Spojené království společností GUK a změnilo vymezení „čistého zisku“.

28 Druhé prodloužení dohody GUK pro Spojené království stanovilo zejména platbu částky 750 000 GBP měsíčně za plnění článku 6.2 této dohody společností GUK.

29 Doba platnosti dohody GUK pro Spojené království uplynula dne 1. listopadu 2003 v návaznosti na dohodu o narovnání ve sporu Lagap. Během celé doby platnosti dohody společnost Lundbeck zaplatila společnosti GUK celkem 19,4 milionu eur.

30 Druhá dohoda byla uzavřena mezi společnostmi Lundbeck a GUK dne 22. října 2002 a vztahovala se na EHP s výjimkou Spojeného království (dále jen „dohoda GUK pro EHP“). Tato dohoda stanovila platbu ve výši 12 milionů eur za to, že se společnost GUK zavázala, že nebude prodávat nebo dodávat léčivé přípravky obsahující citalopram na celém území EHP (s výjimkou Spojeného království), a že vynaloží veškeré rozumné úsilí, aby společnost Natco Pharma Ltd (dále jen „Natco“), producent ÚLL citalopram, používané společností Merck (GUK) pro uvádění na trh její verze generického citalopramu (dále jen „ÚLL společnosti Natco“ nebo „citalopram společnosti Natco“), po dobu platnosti této dohody přestala dodávat citalopram nebo přípravky obsahující citalopram v EHP (body 1.1 a 1.2 dohody GUK pro EHP). Společnost Lundbeck se zavázala, že nepodá žaloby proti společnosti GUK za podmínky, že společnost GUK splní své povinnosti na základě bodu 1.1 dohody GUK pro EHP (bod 1.3 dohody GUK pro EHP).

31 Doba platnosti dohody GUK pro EHP uplynula dne 22. října 2003. Společnost Lundbeck zaplatila společnosti GUK na základě této dohody celkem částku odpovídající 12 milionům eur.

B – *Dohody se společností Arrow*

32 Společnost Lundbeck podepsala se společností Arrow dvě dohody.

33 První z nich, která se týkala území Spojeného království, byla uzavřena dne 24. ledna 2002 mezi společností Lundbeck na jedné straně a společnostmi Arrow Generics a Resolution Chemicals (dále jen společně „Arrow UK“) na straně druhé (dále jen „dohoda Arrow UK“).

34 Dohoda Arrow UK byla původně platná do 31. prosince 2002, nebo pokud by tento okamžik nastal dříve, do dne, kdy by bylo vydáno pravomocné soudní rozhodnutí o žalobě, kterou měla společnost Lundbeck v úmyslu podat proti společnosti Arrow UK před soudy Spojeného království pro údajné porušení práv z jejích patentů společností Arrow UK (dále jen „žaloba pro porušení práv proti společnosti Arrow“) (bod 4.1 dohody Arrow UK). Následně byla tato dohoda dvakrát prodloužena podpisem dodatků. První prodloužení se týkalo období od 1. ledna do 1. března 2003 (bod 3.1 prvního dodatku k dohodě Arrow UK), zatímco druhé stanovilo, že tato dohoda bude ukončena buď dne 31. ledna 2004 nebo sedm dnů po podpisu soudního rozhodnutí, kterým bude ukončen spor Lagap (bod 4.1 druhého dodatku k dohodě Arrow UK). Vzhledem k tomu, že v tomto sporu byla dne 13. října 2003 uzavřena dohoda o narovnání, dohoda Arrow UK byla ukončena dne 20. října 2003. Z toho vyplývá, že celková doba platnosti této dohody se vztahovala na období od 24. ledna 2002 do 20. října 2003 (dále jen „doba platnosti dohody Arrow UK“).

35 Pokud jde o obsah dohody Arrow UK, je třeba uvést, že:

— první bod odůvodnění preambule této dohody (dále jen „preambule Arrow UK“) odkazuje zejména na skutečnost, že společnost Lundbeck je majitelkou patentů na krystalizaci a na destilaci na film;

— čtvrtý bod odůvodnění preambule Arrow UK stanoví, že „společnost Arrow [UK] získala licenci od třetí osoby pro dovoz citalopramu nevyrobeného společností Lundbeck nebo se souhlasem společnosti Lundbeck do Spojeného království (‚uvedený Citalopram‘, přičemž toto vymezení zahrnuje z důvodu vyloučení jakékoliv pochybnosti pouze Citalopram určený k marketingu a prodeji ve Spojeném království s vyloučením citalopramu určeného k marketingu a k prodeji v jiných zemích)“;

— šestý bod odůvodnění preambule Arrow UK uvádí, že společnost Lundbeck podrobila ‚uvedený Citalopram‘ laboratorním zkouškám, které jí poskytly zásadní důvody pro to, aby se domnívala, že ‚uvedený Citalopram‘ porušuje zejména patenty uvedené v první odrážce výše;

— sedmý bod odůvodnění preambule Arrow UK stanoví, že společnost Arrow UK nepřipouští, že porušila tyto patenty, ani že by tyto patenty byly platné, ale uznává, že společnost Lundbeck má za to, že tyto patenty jsou platné a že byly porušeny, což společnost Arrow UK nemůže vyvrátit nevyvratitelnými důkazy;

— osmý bod odůvodnění preambule Arrow UK připomíná, že společnost Lundbeck hrozila, že požádá o vydání předběžného soudního příkazu a že má v úmyslu podat žalobu pro porušení práv proti společnosti Arrow;

— bod 1.1 této dohody stanoví, že „společnost Arrow [UK] se svým vlastním jménem a jménem všech spojených a propojených entit zavazuje během [doby platnosti dohody Arrow UK] a na území Spojeného království neprodukovat, neprodávat, nenabízet k prodeji, nepoužívat nebo, po druhém datu dodání, nedovážet nebo neuchovávat k prodeji nebo k jinému účelu (1) [,]uvedený Citalopram[‘] nebo (2) jakýkoliv jiný citalopram, který podle společnosti Lundbeck porušuje její práva [duševního] vlastnictví, a pro to, aby bylo společnosti Lundbeck umožněno určit existenci či neexistenci porušení, poskytnout společnosti Lundbeck během [doby platnosti dohody Arrow UK] dostatek vzorků pro účely analýzy přinejmenším jeden měsíc před jakoukoliv produkcí, dovozem, prodejem nebo nabídkou prodeje, kterou by Arrow [UK] hrozila uskutečnit, než bude vydáno konečné rozhodnutí, proti kterému nelze podat opravné prostředky v [rámci žaloby pro porušení práv proti společnosti Arrow] […]“;

— bod 1.2 této dohody stanoví, že společnost Arrow UK souhlasí s tím, aby její závazky uvedené v bodě 1.1 dohody Arrow UK byly převzaty v usnesení, jehož přijetí by se společnost Lundbeck mohla domáhat u příslušného soudu Spojeného království;

— bod 2.1 této dohody připomíná, že společnost Lundbeck podá žalobu pro porušení práv proti společnosti Arrow co nejdříve a v každém případě nejpozději do 31. března 2002;

— bod 2.2 této dohody stanoví, že vzhledem k závazkům uvedeným v bodě 1.1 dohody Arrow UK a ke skutečnosti, že se společnost Arrow UK nebude domáhat „cross-undertaking in damages“ (částka, kterou by v souladu s anglickým právem společnost Lundbeck musela složit u soudu, pokud by se domáhala vydání soudního příkazu v rámci žaloby pro porušení práv proti společnosti Arrow), uhradí společnost Lundbeck společnosti Arrow UK 5 milionů GBP ve čtyřech splátkách, přičemž tato částka byla následně zvýšena o 450 000 GBP na základě bodu 2.1 prvního dodatku k dohodě Arrow UK a o 1, 350 milionu GBP na základě bodů 2.1 a 3 druhého dodatku k této dohodě;

— bod 2.3 této dohody stanoví, že v případě, že by konečné rozhodnutí v rámci žaloby pro porušení práv proti společnosti Arrow UK určilo, že společnost Arrow UK neporušila práva duševního vlastnictví společnosti Lundbeck, částka stanovená v bodě 2.2 této dohody představuje úplnou náhradu škody, kterou by společnost Arrow UK mohla získat od společnosti Lundbeck za ztráty, které by jí vznikly z důvodu povinností vyplývajících z bodu 1.1 dohody Arrow UK;

— bod 3.4 dohody stanoví, že společnost Arrow UK dodá společnosti Lundbeck své zásoby „uvedeného citalopramu“ ve dvou etapách, z nichž k první, která se týkala přibližně 3,975 milionu tablet v krabičce, mělo dojít nejpozději do 6. února 2002, a k druhé, která se týkala přibližně 1,1 milionu volně ložených tablet, nejpozději do 15. února 2002.

36 Kromě toho je třeba upřesnit, že dne 6. února 2002 společnost Lundbeck získala usnesení uvedené v bodě 1.2 dohody Arrow UK (dále jen „usnesení na základě souhlasu společnosti Arrow“).

37 Druhá dohoda týkající se území Dánska byla mezi společnostmi Lundbeck a Arrow Group uzavřena dne 3. června 2002 (dále jen „dánská dohoda Arrow“).

38 Dánská dohoda Arrow byla uzavřena s dobou platnosti od data jejího podpisu dne 3. června 2002 do 1. dubna 2003, nebo pokud by tento okamžik nastal dříve, do dne, kdy by bylo vydáno pravomocné soudní rozhodnutí o žalobě pro porušení práv proti společnosti Arrow. Vzhledem k tomu, že takové rozhodnutí nebylo vydáno, uvedená dohoda byla v platnosti ode dne 3. června 2002 do 1. dubna 2003 (dále jen „doba platnosti dánské dohody Arrow“).

39 Pokud jde o obsah dánské dohody Arrow, je třeba uvést, že:

— první, třetí a pátý až devátý bod odůvodnění její preambule v podstatě odpovídají prvnímu, čtvrtému a šestému až osmému bodu odůvodnění preambule Arrow UK s tím, že devátý bod odůvodnění preambule dánské Arrow odkazuje na usnesení na základě souhlasu společnosti Arrow;

— bod 1.1 této dohody stanoví, že „společnost Arrow [Group] souhlasí s tím, že zruší a ukončí jakýkoliv dovoz, výrobu, produkci, prodej nebo jiné uvádění na trh přípravků obsahujících citalopram, které podle společnosti Lundbeck porušují její práva duševního vlastnictví na [dánském] území během doby platnosti [dánské dohody Arrow]“;

— bod 2.1 této dohody stanoví, že jako kompenzaci za závazky převzaté společností Arrow Group uhradí společnost Lundbeck této společnosti částku 500 000 amerických dolarů (USD);

— bod 2.2 této dohody stanoví, že v případě, že by konečné rozhodnutí v rámci žaloby pro porušení práv proti společnosti Arrow určilo, že společnost Arrow Group neporušila práva duševního vlastnictví společnosti Lundbeck, částka stanovená v bodě 2.1 této dohody představuje úplnou náhradu škody, kterou by společnost Arrow Group mohla získat od společnosti Lundbeck za ztráty, které by jí vznikly z důvodu povinností vyplývajících z bodu 1.1 dánské dohody Arrow;

— bod 3.1 této dohody dodává, že společnost Lundbeck koupí za cenu 147 000 USD zásoby citalopramu společnosti Arrow Group, které tvoří přibližně 1 milion tablet.

C – *Dohoda se společností Alpharma*

40 Dne 22. února 2002 podepsala společnost Lundbeck dohodu se společností Alpharma (dále jen „dohoda Alpharma“) na období od tohoto data do 30. června 2003 (dále jen „doba platnosti dohody Alpharma“).

41 Před uzavřením této dohody v lednu 2002 koupila společnost Alpharma od společnosti Alfred E. Tiefenbacher GmbH & Co. (dále jen „Tiefenbacher“) zásobu tablet generického citalopramu vyvinutého na bázi ÚLL citalopram, vyrobených indickou společností Cipla za pomoci jejích postupů (dále jen „citalopram společnosti Cipla“ nebo „ÚLL společnosti Cipla“) a objednala si další.

42 K preambuli dohody Alpharma je třeba uvést zejména, že:

— první bod odůvodnění připomíná, že „společnost Lundbeck je majitelkou práv duševního vlastnictví, která zahrnují zejména patenty týkající se produkce […] ÚLL ‚Citalopram‘ (napsaného s velkým ‚c‘ v celém textu dohody), které zahrnují patenty uvedené v příloze A […]“ této dohody (dále jen „příloha A“);

— druhý bod odůvodnění stanoví, že společnost Lundbeck produkuje a prodává léčivé přípravky obsahující „Citalopram“ ve všech členských státech, jakož i v Norsku a ve Švýcarsku, přičemž všechny tyto země jsou jako celek vymezeny jako „Území“;

— třetí a čtvrtý bod odůvodnění zmiňují skutečnost, že společnost Alpharma vyrobila nebo nakoupila léčivé přípravky obsahující „Citalopram“ na „Území“, a to bez souhlasu společnosti Lundbeck;

— pátý a šestý bod odůvodnění poukazují na skutečnost, že společnost Lundbeck podrobila přípravky společnosti Alpharma laboratorním zkouškám, které jí poskytly zásadní důvody pro to, aby se domnívala, že metody výroby použité pro produkci těchto přípravků porušují její práva duševního vlastnictví;

— sedmý bod odůvodnění připomíná, že dne 31. ledna 2002 podala společnost Lundbeck žalobu k soudu Spojeného království (dále jen „žaloba pro porušení práv proti společnosti Alpharma“), aby byl vydán soudní příkaz „proti prodejům přípravků obsahujících Citalopram společností Alpharma z důvodu porušení práv duševního vlastnictví společnosti Lundbeck“;

— osmý bod odůvodnění uvádí, že společnost Alpharma uznává, že zjištění společnosti Lundbeck jsou správná a zavazuje se „takové přípravky“ neuvádět na trh;

— devátý a desátý bod odůvodnění uvádí, že společnost Lundbeck:

  — „souhlasí s uhrazením kompenzace společnosti Alpharma proto, aby mohlo být zabráněno sporu v patentových záležitostech“, jehož výsledek není možné s absolutní jistotou stanovit a který by byl nákladný a zdlouhavý;

— „za účelem vyřešení sporu souhlasí s tím, že od společnosti Alpharma koupí její celé zásoby přípravků obsahujících Citalopram a za tyto přípravky jí poskytne kompenzaci“.

43 Pokud jde o samotnou dohodu Alpharma, je třeba uvést zejména, že:

— bod 1.1 stanoví, že společnost Alpharma a její dceřiné společnosti „zruší, zastaví nebo se zdrží jakéhokoliv dovozu, […] produkce […] nebo prodeje léčivých přípravků obsahujících Citalopram na Území […] během [relevantního období]“ a že společnost Lundbeck vezme zpět žalobu pro porušení práv proti společnosti Alpharma;

— ten samý bod upřesňuje, že se nevztahuje na escitalopram;

— bod 1.2 stanoví, že „[v] případě jakéhokoliv porušení povinnosti stanovené v [bodě 1.1] nebo na žádost společnosti Lundbeck se společnost Alpharma […] dobrovolně podrobí předběžnému soudnímu příkazu ze strany jakéhokoliv příslušného soudu v jakékoli zemi Území“ a že společnost Lundbeck bude moci získat takový soudní příkaz, aniž by složila jistotu;

— bod 1.3 stanoví, že z titulu kompenzace za závazky stanovené v této dohodě a aby bylo zabráněno nákladům a délce trvání sporů zaplatí společnost Lundbeck společnosti Alpharma částku 12 milionů USD, z nichž 11 milionů USD za přípravky společnosti Alpharma obsahující „Citalopram“ ve třech splátkách, každá ve výši 4 miliony, dne 31. března 2002, 31. prosince 2002 a 30. června 2003;

— bod 2.2 stanoví, že nejpozději do 31. března 2002 dodá společnost Alpharma společnosti Lundbeck veškeré zásoby přípravků obsahujících „Citalopram“, kterými bude k tomuto datu disponovat, a sice 9,4 milionů tablet, které již měla k dispozici při uzavření dohody Alpharma, a 16 milionů tablet, které si objednala.

44 Příloha A obsahuje seznam 28 přihlášek týkajících se práv duševního vlastnictví podaných společností Lundbeck před podpisem této dohody, přičemž devět z nich již bylo k uvedenému datu schváleno. Tato práva duševního vlastnictví se týkala postupů pro produkci ÚLL citalopram, na které se vztahovaly patenty na krystalizaci a na destilaci na film.

45 Kromě toho je třeba upřesnit, že dne 2. května 2002 vydal soud Spojeného království usnesení na základě souhlasu, které stanovilo, že řízení o žalobě pro porušení práv proti společnosti Alpharma se přerušuje z důvodu uzavření dohody mezi společností Lundbeck a zejména společností Alpharma, podle které společnost Alpharma a její dceřiné společnosti „zruší, zastaví a zdrží se jakéhokoliv dovozu, […] produkce […] nebo prodeje léčivých přípravků obsahujících citalopram vyrobený za použití postupů nárokovaných v [patentech na krystalizaci a na destilaci na film, udělených orgány Spojeného království] nebo v jakémkoliv jiném rovnocenném patentu uděleném nebo přihlášeném na Relevantních Územích v [členských státech], v Norsku a ve Švýcarsku (‚Relevantní území‘) do 30. června 2002“ (dále jen „usnesení na základě souhlasu společnosti Alpharma“).

D – *Dohoda se společností Ranbaxy*

46 Dne 16. června 2002 podepsala společnost Lundbeck dohodu se společností Ranbaxy Laboratories (dále jen „dohoda Ranbaxy“) na dobu 360 dnů. Na základě dodatku podepsaného dne 19. února 2003 (dále jen „dodatek Ranbaxy“) byla tato dohoda prodloužena do 31. prosince 2003. Celková doba platnosti této dohody byla tedy od 16. června 2002 do 31. prosince 2003 (dále jen „doba platnosti dohody Ranbaxy“).

47 Podle preambule dohody Ranbaxy (dále jen „preambule Ranbaxy“):

— společnost Ranbaxy Laboratories podala v Indii dvě přihlášky patentů na postup týkající se citalopramu a vyrobila léčivé přípravky obsahující citalopram s úmyslem uvést je na trh zejména v EHP (druhý a třetí bod odůvodnění preambule Ranbaxy, jakož i příloha A dohody Ranbaxy);

— společnost Lundbeck podrobila tento citalopram laboratorním zkouškám a dospěla na základě nich k závěru, že používané postupy porušují patent na amid a patent na jód, přičemž posledně uvedený patent dosud nebyl udělen (viz bod 19 výše), zatímco společnost Ranbaxy Laboratories existenci těchto porušení zpochybňuje (pátý až osmý bod odůvodnění preambule Ranbaxy);

— společnosti Lundbeck a Ranbaxy Laboratories dospěly k dohodě proto, aby zabránily sporu v patentových záležitostech, který by byl nákladný a zdlouhavý a jehož výsledek není možné s absolutní jistotou stanovit (devátý bod odůvodnění preambule).

48 Podle dohody Ranbaxy je uvedeno zejména následující:

— „[s] výhradou podmínek a plateb ze strany společnosti Lundbeck stanovených v [této dohodě] si společnost Ranbaxy Laboratories nenárokuje žádné právo k přihlášce patentu [uvedené v preambuli této dohody] nebo k jakékoliv metodě produkce používané společností Ranbaxy Laboratories a zrušuje, zastavuje a vzdává se produkce nebo prodeje léčivých přípravků na nich založených [zejména v EHP] během doby platnosti této dohody“ (bod 1.1 dohody Ranbaxy a bod 1.0 dodatku Ranbaxy);

— „v případě porušení povinností stanovených v bodě 1.1 nebo na žádost společnosti Lundbeck“ společnosti Ranbaxy Laboratories a Ranbaxy (UK) souhlasí, že se podrobí předběžným soudním příkazům přijatým příslušnými vnitrostátními soudy, aniž by společnost Lundbeck musela složit jistotu nebo přijmout jakýkoliv jiný závazek, než jsou závazky vyplývající z této dohody (bod 1.2 dohody Ranbaxy);

— vzhledem k dohodě mezi stranami zaplatí společnost Lundbeck společnosti Ranbaxy Laboratories částku 9,5 milionu USD ve splátkách stanovených během relevantního období (bod 1.3 dohody Ranbaxy a bod 2.0 dodatku Ranbaxy);

— společnost Lundbeck prodá společnosti Ranbaxy Laboratories nebo společnosti Ranbaxy (UK) tablety citalopramu se slevou 40 % z ceny ze závodu, aby je tyto společnosti prodaly na trhu Spojeného království (bod 1.3 a příloha B dohody Ranbaxy);

— společnosti Lundbeck a Ranbaxy Laboratories se zavazují, že nepodají proti sobě navzájem žaloby, založené na jakémkoliv patentu uvedeném výše v samotné dohodě (bod 1.4 dohody Ranbaxy).

IV – *Kroky Komise ve farmaceutickém odvětví a správní řízení*

49 V říjnu 2003 byla Komise informována Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (KFST, dánský úřad pro ochranu hospodářské soutěže a spotřebitelů) o existenci dotčených dohod.

50 Vzhledem k tomu, že se většina z nich týkala celého EHP nebo v každém případě jiných členských států, než Dánského království, bylo dohodnuto, že Komise přezkoumá jejich slučitelnost s právem hospodářské soutěže, zatímco KFST nebude v přezkumu této otázky pokračovat.

51 Mezi roky 2003 a 2006 Komise provedla u společnosti Lundbeck a u dalších společností působících ve farmaceutickém odvětví kontroly ve smyslu čl. 20 odst. 4 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích [101 SFEU] a [102 SFEU] (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205). Společnosti Lundbeck a jedné další společnosti zaslala rovněž žádosti o informace ve smyslu čl. 18 odst. 2 uvedeného nařízení.

52 Dne 15. ledna 2008 přijala Komise rozhodnutí, kterým se zahajuje šetření týkající se farmaceutického odvětví v souladu s článkem 17 nařízení č. 1/2003 (věc COMP/D2/39514). Jediný článek tohoto rozhodnutí stanovil, že šetření, které bude provedeno, se bude týkat uvádění inovativních generických humánních léčivých přípravků na trh.

53 Dne 8. července 2009 přijala Komise sdělení, jehož předmětem byla syntéza její vyšetřovací zprávy o farmaceutickém odvětví. Toto sdělení obsahovalo v technické příloze úplné znění uvedené vyšetřovací zprávy ve formě pracovního dokumentu Komise, dostupného pouze v angličtině.

54 Dne 7. ledna 2010 zahájila Komise formální řízení proti společnosti Lundbeck.

55 Během roku 2010 a prvního pololetí roku 2011 zaslala Komise společnosti Lundbeck a ostatním společnostem, které byly stranami sporných dohod, žádosti o informace.

56 Dne 24. července 2012 zahájila Komise řízení vůči společnostem, které byly stranami sporných dohod, a zaslala jim, jakož i společnosti Lundbeck oznámení námitek.

57 Všichni adresáti tohoto oznámení, kteří o to požádali, byli vyslechnuti při slyšeních konaných ve dnech 14. a 15. března 2013.

58 Dne 12. dubna 2013 Komise zaslala adresátům oznámení námitek popis skutkových okolností.

59 Úředník pro slyšení vydal svou závěrečnou dne 17. června 2013.

60 Dne 19. června 2013 přijala Komise rozhodnutí C (2013) 3803 final v řízení podle článku 101 [SFEU] a článku 53 dohody o EHP (věc AT/39226 – Lundbeck) (dále jen „napadené rozhodnutí“).

V – *Napadené rozhodnutí*

61 V napadeném rozhodnutí měla Komise za to, že sporné dohody představují omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU a čl. 53 odst. 1 dohody o EHP (čl. 1 odst. 1 napadeného rozhodnutí).

62 Obě dohody uzavřené mezi společnostmi Merck (GUK) a Lundbeck byly považovány za jediné trvající protiprávní jednání od 24. ledna 2002 do 1. listopadu 2003.

63 Jak vyplývá ze shrnutí obsaženého v bodech 824 a 874 odůvodnění napadeného rozhodnutí, Komise vycházela v tomto ohledu zejména z následujících skutečností:

— v okamžiku uzavření dohod byly společnosti Lundbeck a Merck (GUK) přinejmenším potenciálními konkurenty ve Spojeném království a v EHP a skutečnými konkurenty ve Spojeném království před druhým prodloužením dohody GUK pro Spojené království;

— společnost Lundbeck zaplatila na základě těchto dohod společnosti Merck (GUK) značné finanční prostředky;

— tato platba finančních prostředků byla spojena s tím, že společnost Merck (GUK) souhlasila s omezeními vstupu na trh obsaženými v uvedených dohodách, zejména se svým závazkem neprodávat citalopram společnosti Natco nebo jakýkoliv jiný generický citalopram ve Spojeném království a v EHP během relevantní doby platnosti těchto dohod;

— tato platba finančních prostředků odpovídala přibližně zisku, který společnost Merck (GUK) očekávala dosáhnout, pokud by úspěšně vstoupila na trh;

— společnost Lundbeck by nemohla získat taková omezení za použití svých patentů na postupy, jelikož povinnosti společnosti Merck (GUK) na základě těchto dohod překračovaly rámec práv přiznaných majitelům patentů na postupy;

— tyto dohody nestanovily žádný závazek ze strany společnosti Lundbeck zdržet se podání žalob pro porušení práv proti společnosti Merck (GUK) v případě, že by posledně uvedená společnost vstoupila na trh s generickým citalopramem po uplynutí doby platnosti těchto dohod.

64 Obě dohody uzavřené mezi společnostmi Arrow a Lundbeck byly považovány za jediné trvající protiprávní jednání od 24. ledna 2002 do 20. října 2003.

65 Jak vyplývá ze shrnutí obsažených v bodech 962 a 1013 odůvodnění napadeného rozhodnutí týkajících se dohody Arrow UK a dánské dohody Arrow, Komise vycházela zejména z následujících skutečností:

— v okamžiku uzavření těchto dohod byly společnosti Lundbeck a Arrow přinejmenším potenciálními konkurenty ve Spojeném království a v Dánsku;

— společnost Lundbeck zaplatila na základě těchto dohod společnosti Arrow značné finanční prostředky;

— tato platba finančních prostředků byla spojena s tím, že společnost Arrow souhlasila s omezeními svého vstupu na trh s citalopramem ve Spojeném království a v Dánsku obsaženými v uvedených dohodách, zejména se závazkem společnosti Arrow neprodávat generický citalopram, ohledně něhož měla společnost Lundbeck za to, že porušuje její patenty, a to během doby platnosti těchto dohod;

— tato platba finančních prostředků odpovídala v podstatě zisku, kterého by společnost Arrow mohla dosáhnout, pokud by úspěšně vstoupila na trh;

— společnost Lundbeck by nemohla získat taková omezení na základě použití svých nových patentů, jelikož povinnosti společnosti Arrow na základě těchto dohod překračovaly rámec práv přiznaných majitelům patentů na postupy;

— tyto dohody nestanovily žádný závazek ze strany společnosti Lundbeck zdržet se podání žalob pro porušení práv proti společnosti Arrow v případě, že by posledně uvedená společnost vstoupila na trh s generickým citalopramem ve Spojeném království nebo v Dánsku po uplynutí doby platnosti některé z těchto dohod.

66 Pokud jde o dohodu Alpharma, jak vyplývá ze shrnutí obsaženého v bodě 1087 odůvodnění napadeného rozhodnutí, Komise vycházela zejména z následujících skutečností:

— v okamžiku uzavření této dohody byly společnosti Lundbeck a Alpharma přinejmenším potenciálními konkurenty v několika zemích EHP;

— společnost Lundbeck zaplatila na základě této dohody společnosti Alpharma značné finanční prostředky;

— tato platba finančních prostředků byla spojena s tím, že společnost Alpharma souhlasila s omezeními svého vstupu na trh obsaženými v uvedené dohodě, zejména se závazkem společnosti Alpharma neprodávat žádný generický citalopram v EHP během relevantního období;

— tato platba finančních prostředků odpovídala v podstatě zisku, kterého by společnost Alpharma mohla dosáhnout, pokud by úspěšně vstoupila na trh;

— společnost Lundbeck by nemohla získat taková omezení na základě použití patentů na krystalizaci a na destilaci na film, jelikož povinnosti společnosti Alpharma na základě této dohody překračovaly rámec práv přiznaných majitelům patentů na postupy;

— dohoda nestanovila žádný závazek ze strany společnosti Lundbeck zdržet se podání žalob pro porušení práv proti společnosti Alpharma v případě, že by posledně uvedená společnost vstoupila na trh s generickým citalopramem po uplynutí doby platnosti této dohody.

67 Pokud jde o dohodu Ranbaxy, jak vyplývá ze shrnutí obsaženého v bodě 1174 odůvodnění napadeného rozhodnutí, Komise vycházela zejména z následujících skutečností:

— v okamžiku uzavření této dohody byly společnosti Lundbeck a Ranbaxy přinejmenším potenciálními konkurenty v rámci EHP;

— společnost Lundbeck zaplatila na základě této dohody společnosti Ranbaxy značné finanční prostředky;

— tato platba finančních prostředků byla spojena s tím, že společnost Ranbaxy souhlasila s omezeními svého vstupu na trh obsaženými v uvedené dohodě, zejména se závazkem společnosti Ranbaxy neprodukovat, ani neprodávat svůj citalopram v EHP během relevantního období, a to prostřednictvím svých dceřiných společností, ani prostřednictvím třetích osob;

— tato platba finančních prostředků značně převyšovala zisk, kterého by společnost Ranbaxy mohla dosáhnout prodejem generického citalopramu, který do té doby vyrobila;

— společnost Lundbeck by nemohla získat taková omezení na základě svých patentů na postupy, jelikož povinnosti společnosti Ranbaxy na základě této dohody překračovaly rámec práv přiznaných majitelům patentů na postupy;

— dohoda nestanovila žádný závazek ze strany společnosti Lundbeck zdržet se podání žalob pro porušení práv proti společnosti Ranbaxy v případě, že by posledně uvedená společnost vstoupila na trh s generickým citalopramem po uplynutí doby platnosti této dohody.

68 Komise rovněž uložila všem stranám sporných dohod pokuty. Za tímto účelem použila pokyny pro výpočet pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003 (Úř. věst. 2006, C 210, s. 2, dále jen „pokyny z roku 2006“). Vůči společnosti Lundbeck Komise použila obecnou metodiku popsanou v pokynech z roku 2006, založenou na hodnotě tržeb z dotčeného přípravku dosažených každým účastníkem kartelové dohody (body 1316 až 1358 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Naproti tomu, pokud jde o ostatní strany sporných dohod, tedy podniky s generiky, využila možnosti, stanovené v bodě 37 uvedených pokynů, odchýlit se od této metodiky s přihlédnutím ke zvláštnostem věci ve vztahu k těmto stranám (bod 1359 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

69 Pokud tak jde o jiné strany sporných dohod než společnost Lundbeck, Komise měla za to, že pro stanovení základní částky pokuty a zajištění dostatečně odrazujícího účinku pokuty je třeba zohlednit hodnotu částek, které jim společnost Lundbeck zaplatila na základě těchto dohod, a to bez rozlišení

mezi protiprávními jednáními podle povahy nebo jejich zeměpisného dosahu nebo v závislosti na podílech na trhu dotčených podniků, což jsou faktory, které byly posouzeny v napadeném rozhodnutí pouze ve snaze o úplnost (bod 1361 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

70 Ve vztahu ke společnosti Lundbeck Komise naproti tomu použila obecnou metodiku popsanou v pokynech z roku 2006, když vyšla z hodnoty tržeb na dotčeném trhu. Vzhledem k tomu, že tržby za citalopram společnosti Lundbeck se značně snížily během doby platnosti sporných dohod a že se tyto dohody nevztahovaly k celému účetnímu roku, vypočetla Komise průměrnou roční hodnotu tržeb. Za tímto účelem nejprve vypočetla průměrnou měsíční hodnotu tržeb za citalopram dosaženou společností Lundbeck během doby platnosti každé ze sporných dohod a poté vynásobila tuto hodnotu dvanácti (bod 1326 odůvodnění a poznámka pod čarou č. 2215 napadeného rozhodnutí).

71 Komise kromě toho uložila společnosti Lundbeck čtyři samostatné pokuty vzhledem k tomu, že šest sporných dohod bylo považováno za čtyři odlišná protiprávní jednání, jelikož obě dohody mezi společnostmi Lundbeck a Merck (GUK) představovaly jediné trvající protiprávní jednání, stejně jako obě dohody mezi společnostmi Lundbeck a Arrow. K tomu, aby Komise nedospěla k nepřiměřené pokutě, nicméně uplatnila opravný faktor na snížení s přihlédnutím k okolnostem věci, založený na metodice odrážející zeměpisná a časová překrytí mezi jednotlivými protiprávními jednáními (bod 1329 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Tato metodika vedla k 15% snížení u každého protiprávního jednání, u kterého byla zjištěna překrytí (poznámka pod čarou č. 2218 napadeného rozhodnutí).

72 S přihlédnutím k závažnosti zjištěných protiprávních jednání, která Komise kvalifikovala jako „závažná“, neboť zahrnovala vyloučení z trhu, k vysokému podílu na trhu společnosti Lundbeck, pokud jde o přípravky dotčené těmito protiprávními jednáními, k velmi širokému zeměpisnému dosahu sporných dohod a ke skutečnosti, že všechny tyto dohody byly implementovány, měla Komise za to, že podíl hodnoty tržeb, který je třeba použít, musí být stanoven na 11 % pro protiprávní jednání, jejichž zeměpisný dosah se vztahoval na celý EHP, a na 10 % pro ostatní protiprávní jednání (body 1331 a 1332 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

73 Komise použila násobící koeficient na tuto částku, aby zohlednila dobu trvání protiprávních jednání (body 1334 až 1337 odůvodnění napadeného rozhodnutí), a dodatečnou částku ve výši 10 % u prvního spáchaného protiprávního jednání, a sice protiprávního jednání týkajícího se dohod uzavřených se společností Arrow, na základě bodu 25 pokynů z roku 2006, aby zajistila, že pokuty uložené žalobkyním budou mít dostatečně odrazující účinek (bod 1340 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

74 Vzhledem k celkové době trvání šetření Komise nicméně poskytla 10% snížení částky pokut uložených všem adresátům napadeného rozhodnutí (body 1349 a 1380 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

75 Na základě těchto úvah a vzhledem ke skutečnosti, že dohoda GUK pro Spojené království byla podepsána společností Lundbeck Ltd, uložila Komise společnosti Lundbeck A/S celkovou pokutu ve výši 93 766 000 eur, z nichž 5 306 000 eur společně a nerozdílně se společností Lundbeck Ltd, která se skládá z následujících částek (body 1238 a 1358 odůvodnění a článek 2 napadeného rozhodnutí):

— 19 893 000 eur za dohody uzavřené se společností Merck (GUK), z nichž 5 306 000 eur společně a nerozdílně se společností Lundbeck Ltd;

— 12 951 000 eur za dohody uzavřené se společností Arrow;

— 31 968 000 eur za dohodu uzavřenou se společností Alpharma;

— 28 954 000 eur za dohodu uzavřenou se společností Ranbaxy.

Řízení a návrhová žádání účastníků řízení

76 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 30. srpna 2013 podaly žalobkyně, Lundbeck a Lundbeck Ltd, projednávanou žalobu.

77 Usnesením předsedy devátého senátu Tribunálu ze dne 20. května 2014 bylo povoleno vedlejší účastenství European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (dále jen „EFPIA“ nebo „vedlejší účastník“) v řízení v projednávané věci na podporu návrhových žádání žalobkyň.

78 V rámci organizačních procesních opatření stanovených v článku 64 jednacího řádu Tribunálu ze dne 2. května 1991 byly hlavní účastnice řízení vyzvány, aby se písemně vyjádřily v rámci svých vyjádření ke spisu vedlejšího účastníka EFPIA k případným důsledkům rozsudku ze dne 11. září 2014, CB v. Komise (C-67/13 P, Sb. rozh., EU:C:2014:2204) pro projednávanou věc.

79 Hlavní účastnice řízení zaslaly svá vyjádření ve stanovené lhůtě prostřednictvím spisů došlých kanceláři Tribunálu dne 15. ledna 2015.

80 Písemná část řízení byla ukončena téhož dne.

81 Na návrh soudce zpravodaje rozhodl Tribunál (devátý senát) zahájit ústní část řízení a v rámci organizačních procesních opatření stanovených v článku 89 svého jednacího řádu položil účastníkům řízení otázky k písemnému zodpovězení.

82 Účastníci řízení na tyto otázky odpověděli ve stanovené lhůtě ve spisech došlých kanceláři Tribunálu dne 30. října 2015.

83 Řeči účastníků řízení a jejich odpovědi na ústní otázky položené Tribunálem byly vyslechnuty na jednání konaném dne 26. listopadu 2015.

84 Žalobkyně navrhují, aby Tribunál:

— v rámci dokazování Komisi uložil, aby předložila neupravené verze její korespondence s KFST;

— zrušil napadené rozhodnutí;

— podpůrně zrušil pokuty, které jim byly uloženy na základě tohoto rozhodnutí;

— zcela podpůrně podstatně snížil výši uvedený pokut;

— v každém případě uložil Komisi náhradu nákladů řízení, které vynaložily;

— přijal jakékoli opatření, které bude považovat za vhodné.

85 Komise navrhuje, aby Tribunál:

— zamítl žalobu jako neopodstatněnou;

— uložil žalobkyním náhradu nákladů řízení, s výjimkou nákladů vynaložených vedlejším účastníkem;

— rozhodl, že vedlejší účastník ponese vlastní náklady řízení.

86 Vedlejší účastník navrhuje, aby Tribunál:

— zrušil napadené rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká žalobkyň;

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení vynaložených vedlejším účastníkem.

87 Pokud jde o bod návrhových žádání žalobkyň směřující k tomu, aby Tribunál v rámci dokazování Komisi uložil, aby předložila neupravené verze její korespondence s KFST, je třeba uvést, že v návaznosti na spontánní předložení těchto dokumentů v rámci projednávané žaloby žalobkyně na jednání potvrdily, že nehodlají na tomto bodu trvat.

Právní otázky

88 Žalobkyně uplatňují na podporu své žaloby deset žalobních důvodů. Tyto důvody je třeba přezkoumat v pořadí, v jakém byly předloženy.

I – *K prvnímu žalobnímu důvodu vycházejícímu z nesprávného právního posouzení a nesprávného posouzení skutkového stavu v důsledku toho, že se v napadeném rozhodnutí uvádí, že v okamžiku uzavření sporných dohod byly podniky s generiky a společnost Lundbeck přinejmenším potenciálními konkurenty*

89 Žalobkyně tvrdí, že napadené rozhodnutí chybně vykládá relevantní judikaturu pro stanovení, zda dohoda omezuje potenciální hospodářskou soutěž, která předpokládá existenci skutečných a konkrétních možností vstoupit na trh v případě neexistence dohody, a domnívají se, že Komise v tomto ohledu nepřihlédla k zásadním skutečnostem.

90 Před přezkoumáním argumentů žalobkyň je třeba krátce připomenout relevantní judikaturu, jakož i přístup Komise v napadeném rozhodnutí týkající se potenciální hospodářské soutěže mezi společnostmi Lundbeck a podniky s generiky.

A – *Analýza týkající se potenciální hospodářské soutěže v napadeném rozhodnutí*

91 V bodech 615 až 620 odůvodnění napadeného rozhodnutí se Komise věnovala zvláštním charakteristickým rysům farmaceutického odvětví a rozlišila dvě fáze, během kterých se mohla potenciální hospodářská soutěž v tomto odvětví projevit.

92 První fáze může začít několik let před uplynutím doby platnosti patentu na ÚLL, pokud producenti generik, kteří chtějí uvést na trh generickou verzi dotčeného lékařského přípravku, začnou vyvíjet životaschopné výrobní postupy, kterými bude vyroben přípravek, který odpovídá požadavkům uvedeným v právní úpravě. Dále v druhé fázi je za účelem přípravy jeho skutečného vstupu na trh třeba, aby podnik s generiky získal registraci léčivého přípravku (dále jen „RLP“) na základě směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/83/ES ze dne 6. listopadu 2001 o kodexu Společenství týkajícím se humánních léčivých přípravků (Úř. věst. L 311, s. 67; Zvl. vyd. 13/27, s. 69), aby získal tablety od jednoho nebo několika producentů generik nebo je sám vyrobil, aby nalezl distributory nebo si vytvořil svou vlastní distribuční síť, tedy, aby učinil řadu předběžných kroků, bez kterých by na trhu nikdy neexistovala skutečná hospodářská soutěž.

93 Blížící se uplynutí doby platnosti patentu na ÚLL tedy vyvolává dynamický konkurenční proces, během kterého různé podniky produkující generické léčivé přípravky soutěží o to, aby na trh vstoupily jako první. První z těchto podniků, kterému se podaří vstoupit na trh, může totiž dosáhnout značných zisků, než se zintenzivní konkurence a ceny se drasticky propadnou. Tyto podniky jsou proto připraveny uskutečňovat značné investice a nést značná rizika proto, aby na trh s dotčeným přípravkem vstoupily jako první, jakmile uplyne doba platnosti patentu na dotčenou ÚLL.

94 V rámci obou těchto fází potenciální hospodářské soutěže jsou podniky, které produkují generické léčivé přípravky, nebo ty, které je hodlají prodávat, často vystaveny právním otázkám týkajícím se patentů a duševního vlastnictví. Zpravidla však naleznou prostředek, jak zabránit jakémukoliv porušení práv k takovým existujícím patentům, jako jsou patenty na postupy. Mají totiž v tomto ohledu několik možností, jako je možnost domáhat se prohlášení o neporušování práv nebo „se zbavit překážek“ tím, že informují společnost, která se věnuje vývoji léčiv, o svém úmyslu vstoupit na trh. Mohou rovněž uvést na trh své přípravky „s rizikem“ s tím, že se budou bránit proti potenciálním tvrzením o porušování práv nebo s tím, že podají vzájemný návrh proto, aby zpochybnily platnost patentů dovolávaných na podporu žaloby pro porušování práv. Nakonec mohou rovněž spolupracovat s jejich dodavatelem ÚLL proto, aby změnily výrobní postup nebo snížily rizika porušování práv, nebo se dále obrátit na jiného producenta ÚLL proto, aby takovému riziku zabránily.

95 V bodech 621 až 623 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise připomněla, že v projednávané věci doba platnosti originálních patentů společnosti Lundbeck uplynula v lednu 2002 ve většině zemí EHP. To vedlo k dynamickému konkurenčnímu procesu, při kterém několik podniků produkujících nebo prodávajících generické léčivé přípravky podniklo kroky proto, aby na trh vstoupily jako první. Společnost Lundbeck vnímala tuto hrozbu od prosince 1999, když ve svém strategickém plánu na rok 2000 napsala, že „do roku 2002 je pravděpodobné, že generika převezmou značný podíl prodejů Cipramilu na trhu“. Rovněž v prosinci 2001 společnost Lundbeck napsala ve svém strategickém plánu na rok 2002, že očekává, že zejména trh Spojeného království bude značně dotčen konkurencí generik. S ohledem na tyto skutečnosti Komise dospěla k závěru, že podniky s generiky vykonávaly v okamžiku uzavření sporných dohod konkurenční tlak na společnost Lundbeck.

96 Mimoto v bodech 624 až 633 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise uvedla, že zpochybnění patentů je výrazem potenciální hospodářské soutěže ve farmaceutickém odvětví. V tomto ohledu připomněla, že v EHP nejsou podniky, které chtějí prodávat generické léčivé přípravky, povinny prokázat, že jejich přípravky neporušují žádný patent proto, aby mohly získat RLP nebo proto, aby začaly tyto přípravky uvádět na trh. Je věcí společnosti, která se věnuje vývoji léčiv, aby prokázala, že tyto přípravky porušují přinejmenším *prima facie* některý z jejích patentů proto, aby soud mohl dotčenému podniku uložit, aby již své přípravky na trhu neprodával. V projednávané věci měla přitom Komise za to, když vycházela zejména z hodnocení stran sporných dohod, že patent na krystalizaci, o který se zásadním způsobem společnost Lundbeck opírala proto, aby zablokovala vstup na trh s generiky ve Spojeném království, měl až 60% šanci, že bude prohlášen za neplatný soudem, a že byl vnímán podniky s generiky jako neinovativní. Za takových okolností se Komise domnívala, že skutečnost, že podniky s generiky vstoupí na trh „s rizikem“ a budou muset případně čelit žalobám pro porušení práv ze strany společnosti Lundbeck, je výrazem potenciální hospodářské soutěže. Komise proto dospěla k závěru, že patenty na postupy společnosti Lundbeck neumožňovaly zablokovat všechny možnosti otevřené podnikům s generiky vstoupit na trh.

97 V bodě 635 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise identifikovala v projednávané věci osm možných cest vstupu na trh:

— zaprvé uvedení přípravku na trh „s rizikem“, že bude třeba čelit případným žalobám pro porušení práv ze strany společnosti Lundbeck;

— zadruhé vynakládání úsilí za účelem „odstranění překážek“ se společností, která se věnuje vývoji léčiv, před vstupem na trh, zejména ve Spojeném království;

— zatřetí podání návrhu na vydání prohlášení o neporušování práv u vnitrostátního soudu před vstupem na trh;

— začtvrté domáhání se neplatnosti patentu před vnitrostátním soudem v rámci vzájemné žaloby v návaznosti na podání žaloby pro porušení práv ze strany společnosti, která se věnuje vývoji léčiv;

— zapáté zpochybnění patentu před příslušnými vnitrostátními orgány nebo před EPO s podáním návrhu na zrušení nebo omezení tohoto patentu;

— zašesté spolupráce se stávajícím producentem ÚLL nebo jeho dodavatelem – v případě společnosti Merck (GUK) se společností Schweizerhall Pharma International GmbH (dále jen „Schweizerhall“) – za účelem změny postupu producenta ÚLL tak, aby bylo vyloučeno nebo omezeno riziko porušení práv z patentů na postupy společnosti, která se věnuje vývoji léčiv;

— zasedmé využití jiného producenta ÚLL v rámci stávající smlouvě o dodávce;

— zaosmé využití jiného producenta ÚLL mimo stávající smlouvu o dodávce buď proto, že to uvedená smlouva povoluje, nebo potenciálně proto, že by výlučná smlouva o dodávce mohla být prohlášena za neplatnou, kdyby bylo prohlášeno, že ÚLL porušuje práva z patentů na postupy společnosti Lundbeck.

B – *Použitelné zásady a judikatura*

1. K pojmu „potenciální hospodářská soutěž“

98 Je třeba nejprve uvést, že čl. 101 odst. 1 SFEU se s ohledem na podmínky stanovené v tomto ustanovení týkající se dopadu na obchod mezi členskými státy a překážek hospodářské soutěže použije pouze na odvětví otevřená hospodářské soutěži (viz rozsudek ze dne 29. června 2012, E.ON Ruhrgas a E.ON v. Komise, T-360/09, Sb. rozh., EU:T:2012:332, bod 84 a citovaná judikatura).

99 Podle judikatury se podmínky hospodářské soutěže zkoumají nejen s ohledem na skutečnou hospodářskou soutěž mezi podniky již přítomnými na relevantním trhu, ale i s ohledem na potenciální hospodářskou soutěž, aby se zjistilo, zda vzhledem ke struktuře trhu a hospodářskému a právnímu kontextu, jímž se řídí jeho fungování, existují skutečné a konkrétní možnosti, že si dotyčné podniky budou konkurovat, anebo zda na relevantní trh bude moci vstoupit nový konkurent a konkurovat podnikům, které jsou na trhu již usazeny (rozsudky ze dne 15. září 1998, European Night Services a další v. Komise, T-374/94, T-375/94, T-384/94 a T-388/94, Recueil, EU:T:1998:198, bod 137, ze dne 14. dubna 2011, Visa Europe a Visa International Service v. Komise, T-461/07, Sb. rozh., EU:T:2011:181, bod 68, a E.ON Ruhrgas a E.ON v. Komise, bod 98 výše, EU:T:2012:332, bod 85).

100 Za účelem ověření, zda podnik představuje na trhu potenciálního konkurenta, musí Komise ověřit, zda by v případě neuzavření dohody, kterou přezkoumává, existovaly skutečné a konkrétní možnosti, že tento podnik vstoupí na uvedený trh a bude konkurovat podnikům, které jsou tam již usazeny. Takové prokázání nemůže spočívat na pouhé hypotéze, ale musí být podloženo skutkovým stavem nebo analýzou struktur relevantního trhu. Podnik tak nemůže být považován za potenciálního konkurenta, jestliže jeho vstup na trh neodpovídá životaschopné hospodářské strategii (viz rozsudek E.ON Ruhrgas a E.ON v. Komise, bod 98 výše, EU:T:2012:332, bod 86 a citovaná judikatura).

101 Z toho nutně vyplývá, že přestože je úmysl podniku vstoupit na trh případně relevantní pro účely ověření, zda může být považován za potenciálního konkurenta na daném trhu, rozhodným kritériem, na němž má spočívat taková kvalifikace, je nicméně jeho schopnost vstoupit na daný trh (viz rozsudek E.ON Ruhrgas a E.ON v. Komise, bod 98 výše, EU:T:2012:332, bod 87 a citovaná judikatura).

102 V tomto ohledu je třeba připomenout, že otázku, zda dochází k omezení potenciální hospodářské soutěže, kterou může představovat pouhá existence jednoho podniku mimo trh, nelze podmínit prokázáním úmyslu tohoto podniku vstoupit v blízké době na daný trh. Jeho samotná existence totiž na podniky, které již na daném trhu působí, může vyvíjet konkurenční tlak, který vzniká na základě rizika vstupu nového konkurenta v případě, že se daný trh stane atraktivním (rozsudek Visa Europe a Visa International Service v. Komise, bod 99 výše, EU:T:2011:181, bod 169).

103 Kromě toho bylo v judikatuře rovněž uvedeno, že samotná skutečnost, že se podnik již přítomný na trhu snaží uzavřít dohody nebo zavést mechanismy výměny informací s jinými podniky, které nejsou přítomny na tomto trhu, je závažným nepřímým důkazem toho, že tento trh není neproniknutelný (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 12. července 2011, Hitachi a další v. Komise, T-112/07, Sb. rozh., EU:T:2011:342, bod 226, a ze dne 21. května 2014, Toshiba v. Komise, T-519/09, EU:T:2014:263, bod 231).

104 Z této judikatury sice vyplývá, že Komise může vycházet zejména z vnímání podniku přítomného na trhu proto, aby posoudila, zda jsou jiné podniky jeho potenciálními konkurenty, nic to však nemění na tom, že čistě teoretická možnost vstupu na trh nestačí k prokázání existence potenciální hospodářské soutěže. Komise musí tedy prokázat na základě skutkového stavu nebo analýzy struktur relevantního trhu, že by ke vstupu na trh mohlo dojít tak rychle, že by hrozba potenciálního vstupu doléhala na chování účastníků trhu nebo že by vznikly náklady, které by byly hospodářsky únosné (v tomto smyslu viz rozsudek E.ON Ruhrgas a E.ON v. Komise, bod 98 výše, EU:T:2012:332, body 106 a 114).

2. K důkaznímu břemenu

105 Judikatura stanoví, stejně jako článek 2 nařízení č. 1/2003, že strana nebo orgán, který vznesl obvinění z porušení pravidel hospodářské soutěže, je povinen předložit o něm důkaz. Komise je tak v případě sporu o existenci protiprávního jednání povinna prokázat protiprávní jednání, jehož existenci zjistila, a předložit důkazy, které mohou právně dostačujícím způsobem prokázat skutečnosti zakládající protiprávní jednání (viz rozsudek ze dne 12. dubna 2013, CISAC v. Komise, T-442/08, Sb. rozh., EU:T:2013:188, bod 91 a citovaná judikatura).

106 Má-li soud v této souvislosti pochybnosti, musí být tato skutečnost ku prospěchu podniku, kterému je rozhodnutí konstatující protiprávní jednání určeno. Soud tedy nemůže dospět k závěru, že Komise existenci předmětného protiprávního jednání prokázala právně dostačujícím způsobem, jestliže má o této otázce stále pochybnosti, zejména v rámci žaloby směřující ke zrušení rozhodnutí, jímž se ukládá pokuta (viz rozsudek CISAC v. Komise, bod 105 výše, EU:T:2013:188, bod 92 a citovaná judikatura).

107 Je totiž nezbytné vzít v úvahu presumpci neviny vyplývající zejména z článku 48 listiny základních práv Evropské unie. S ohledem na povahu dotčených protiprávních jednání, jakož i povahu a stupeň přísnosti sankcí, které se k nim mohou vztahovat, se presumpce neviny použije zejména v řízeních o porušení pravidel hospodářské soutěže použitelných na podniky, která mohou vést k uložení pokut nebo penále (v tomto smyslu viz rozsudek CISAC v. Komise, bod 105 výše, EU:T:2013:188, bod 93 a citovaná judikatura).

108 Kromě toho je třeba zohlednit významný zásah do dobré pověsti, který pro fyzickou či právnickou osobu představuje konstatování, že byla zapojená do porušení pravidel hospodářské soutěže (viz rozsudek CISAC v. Komise, bod 105 výše, EU:T:2013:188, bod 95 a citovaná judikatura).

109 Komise tedy musí předložit přesné a shodující se důkazy, aby prokázala existenci protiprávního jednání a podložila své pevné přesvědčení, že tvrzené protiprávní jednání představují omezení hospodářské soutěže ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU (viz rozsudek CISAC v. Komise, bod 105 výše, EU:T:2013:188, bod 96 a citovaná judikatura).

110 Nicméně je třeba zdůraznit, že není nutné, aby každý z důkazů předložených Komisí nezbytně odpovídal těmto kritériím se zřetelem na každý prvek protiprávního jednání. Stačí, když soubor nepřímých důkazů, kterého se orgán dovolává, odpovídá tomuto požadavku jako celek (viz rozsudek CISAC v. Komise, bod 105 výše, EU:T:2013:188, bod 97 a citovaná judikatura).

111 Konečně je třeba uvést, že pokud Komise prokáže, že se dotčený podnik účastnil protisoutěžního opatření, je věcí tohoto podniku, aby poskytl za použití nejen nezpřístupněných dokumentů, ale rovněž všech prostředků, které má k dispozici, odlišné vysvětlení svého jednání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Recueil, EU:C:2004:6, body 79 a 132).

112 Pokud má však Komise k dispozici listinné důkazy o protisoutěžním jednání, nemohou se dotčené podniky omezit na uplatnění okolností, které odlišně objasňují skutkové okolnosti prokázané Komisí a umožňují tak nahradit vysvětlení skutkových okolností Komisí jiným vysvětlením. V případě listinných důkazů je totiž na uvedených podnicích, aby nejen předložily údajné jiné vysvětlení skutkového stavu konstatovaného Komisí, ale rovněž zpochybnily tento stav, který je prokázaný na základě důkazů předložených Komisí (v tomto smyslu viz rozsudek CISAC v. Komise, bod 105 výše, EU:T:2013:188, bod 99 a citovaná judikatura).

3. K rozsahu přezkumu vykonávaného Tribunálem

113 Je třeba připomenout, že článek 263 SFEU předpokládá, že unijní soud provede přezkum, z právního i skutkového hlediska, argumentů uplatněných žalobkyní proti napadenému rozhodnutí, a že má pravomoc posoudit důkazy a uvedené rozhodnutí zrušit. Ačkoli Komise má v oblastech, ve kterých se provádí komplexní hospodářská posouzení, určitý prostor pro uvážení, neznamená to, že unijní soud nesmí přezkoumávat výklad hospodářských údajů provedený Komisí. Unijní soud totiž musí zejména ověřit nejenom věcnou správnost dovolávaných důkazních materiálů, jejich věrohodnost a jejich soudržnost, ale rovněž přezkoumat, zda tyto důkazy představují veškeré relevantní údaje, jež musí být při posuzování komplexní situace vzaty v úvahu, a zda o ně lze opřít závěry, které z nich byly vyvozeny (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. července 2014, Telefónica a Telefónica de España v. Komise, C-295/12 P, Sb. rozh., EU:C:2014:2062, body 53 a 54 a citovaná judikatura).

114 S přihlédnutím k těmto úvahám je třeba přezkoumat argumenty žalobkyň, které se týkají neexistence potenciální hospodářské soutěže mezi nimi a podniky s generiky v okamžiku uzavření sporných dohod.

C – K první části prvního žalobního důvodu vycházející z toho, že uvedení léčivých přípravků porušujících práva duševního vlastnictví třetí osoby na trh nepředstavuje výraz potenciální hospodářské soutěže na základě článku 101 SFEU

115 Žalobkyně tvrdí, že napadené rozhodnutí je stiženo vadou spočívající v nesprávném právním posouzení, jelikož je v něm uvedeno, že uvedení léčivých přípravků porušujících práva duševního vlastnictví třetí osoby na trh je výrazem potenciální hospodářské soutěže na základě článku 101 SFEU. Zakládat existenci potenciální hospodářské soutěže na hypotéze uvedení generických léčivých přípravků na trh s rizikem čelení žalobě pro porušování práv na základě jejich patentů je neslučitelné s ochranou přiznanou patentům a výlučným právům, která z nich vyplývají. Článek 101 SFEU chrání pouze legální hospodářskou soutěž a taková soutěž nemůže existovat, pokud takové výlučné právo, jako je patent, z právního nebo faktického hlediska brání vstupu na trh.

116 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

117 Je třeba připomenout, že zvláštním účelem průmyslového vlastnictví je zejména zajistit majiteli výlučné právo používat vynález za účelem výroby a prvního uvedení průmyslových výrobků do oběhu, aby bylo odměněno tvůrčí úsilí vynálezce, buď přímo, nebo udělením licencí třetím osobám, jakož i právo bránit se proti jakémukoliv porušení práv (rozsudek ze dne 31. října 1974, Centrafarm a de Peijper, 15/74, Recueil, EU:C:1974:114, bod 9).

118 Judikatura však nijak nevylučuje použití čl. 101 odst. 1 SFEU na dohody o narovnání, které mohou být v patentových záležitostech uzavřeny. Tato judikatura naopak stanoví, že jestliže práva uznaná právními předpisy členského státu v oblasti průmyslového vlastnictví nejsou dotčena ve své existenci uvedeným článkem, podmínky jejich výkonu však spadají pod zákazy, které tento článek stanoví. Tak tomu může být pokaždé, když se výkon takového práva jeví jako účel, prostředek nebo důsledek kartelové dohody (v tomto smyslu viz rozsudek Centrafarm a de Peijper, bod 117 výše, EU:C:1974:114, body 39 a 40).

119 Stejně tak podle judikatury Komisi sice nepřísluší, aby vymezila dosah patentu, nemůže se však zřeknout žádné iniciativy, pokud je dosah patentu relevantní pro posouzení porušení článků 101 SFEU a 102 SFEU (rozsudek ze dne 25. února 1986, Windsurfing International v. Komise, 193/83, Recueil, EU:C:1986:75, dále jen „rozsudek Windsurfing“, EU:C:1986:75, bod 26). Soudní dvůr rovněž upřesnil, že zvláštní účel patentu nemůže být vykládán tak, že zaručuje ochranu rovněž proti žalobám, které směřují ke zpochybnění platnosti patentu, jelikož je ve veřejném zájmu vyloučit jakoukoliv překážku hospodářské činnosti, která by mohla vyplývat z nesprávně uděleného patentu (výše uvedený rozsudek Windsurfing, EU:C:1986:75, bod 92).

120 V projednávané věci přitom argument žalobkyň spočívá na chybném předpokladu, podle kterého jednak podniky s generiky nepochybně porušovaly jejich patenty a jednak že by tyto patenty jistě obstály proti námitkám neplatnosti, které by byly těmito podniky vzneseny v rámci případných žalob pro porušování práv.

121 Ačkoli je pravda, že se má za to, že patenty jsou platné, než je orgán nebo soud příslušný pro tento účel výslovně nezruší nebo prohlásí za neplatné, nemůže se taková domněnka platnosti rovnat domněnce protiprávnosti generických přípravků platně uvedených na trh, o nichž se majitel patentu domnívá, že tento patent porušují.

122 Jak správně uvádí Komise a aniž by to bylo žalobkyněmi zpochybněno, v projednávané věci bylo věcí žalobkyň, aby prokázaly před vnitrostátními soudy v případě vstupu generik na trh, že tato generika porušují některý z jejich patentů na postupy, přičemž rizikový vstup není sám o sobě protiprávní. Kromě toho by bylo možné v případě žaloby pro porušování práv podané společností Lundbeck proti podnikům s generiky, aby tyto podniky zpochybnily platnost patentu, které se dovolávala společnost Lundbeck, prostřednictvím vzájemné žaloby. Takové žaloby jsou totiž v patentových záležitostech časté a v mnoha případech vedou k prohlášení neplatnosti patentu na postup, kterého se majitel patentu dovolává (viz body 75 a 76 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Z důkazů obsažených v bodech 157 a 745 odůvodnění napadeného rozhodnutí tak vyplývá, že samotná společnost Lundbeck odhadovala tuto pravděpodobnost na 50 až 60 %, pokud jde o patent na krystalizaci.

123 Z napadeného rozhodnutí mimoto jasně vyplývá, že za účelem prokázání existence potenciální hospodářské soutěže v projednávané věci Komise vycházela z judikatury stanovené v rozsudcích European Night Services a další v. Komise, bod 99 výše (EU:T:1998:198), a Visa Europe a Visa International Service v. Komise, bod 99 výše (EU:T:2011:181), podle které je třeba přezkoumat, zda vzhledem ke struktuře trhu a hospodářskému a právnímu kontextu, jímž se řídí jeho fungování, existují skutečné a konkrétní možnosti, že si dotyčné podniky budou konkurovat nebo že na dotčený trh bude moci vstoupit nový konkurent a konkurovat podnikům, které jsou na trhu již usazeny (body 610 a 611 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

124 V tomto ohledu s přihlédnutím ke skutečnostem připomenutým v bodě 122 výše je třeba konstatovat, že se Komise nedopustila žádného pochybení, když se domnívala, že patenty na postupy společnosti Lundbeck nepředstavovaly nutně nepřekonatelné překážky pro podniky s generiky (v tomto smyslu viz rozsudek Toshiba v. Komise, bod 103 výše, EU:T:2014:263, bod 230), které hodlaly a byly připraveny vstoupit na trh s citalopramem a které v okamžiku uzavření sporných dohod již uskutečnily značné investice za tímto účelem.

125 Je sice možné, že v některých případech by žalobkyně mohly mít úspěch u příslušných soudů, když by se domohly soudních příkazů nebo náhrady škody vůči podnikům s generiky. Z důkazů obsažených v napadeném rozhodnutí v souvislosti s každým podnikem s generiky však vyplývá, že taková možnost nebyla vnímána v dané době jako dostatečně důvěryhodná hrozba pro tyto podniky. Společnost Merck (GUK) se tak například domnívala v návaznosti na zveřejnění patentu na krystalizaci společnosti Lundbeck, že citalopram společnosti Natco „nebyl sporný“, že „žádná ze zveřejněných přihlášek patentu […] nevyvolávala problémy“ a že s přihlédnutím k prohlášením odborníků neexistoval „v patentových záležitostech žádný problém“ (body 237, 248 a 334 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

126 Mimoto neexistovala žádná jistota ohledně skutečnosti, že by žalobkyně v případě vstupu generik na trh skutečně podaly žaloby. Napadené rozhodnutí sice uznává, že přijaly obecnou strategii, která spočívala ve formulaci hrozeb žalob pro porušování práv nebo v podání takových žalob na základě jejich patentů na postupy. Jakékoliv rozhodnutí o podání žaloby však záviselo na stanovisku žalobkyň ohledně pravděpodobnosti, že žaloba bude úspěšná a že generický přípravek uvedený na trh bude považován za přípravek porušující některý z jejich patentů. Uvědomovaly si přitom, že „producenti generik by mohli vyrábět citalopram za použití postupu popsaného v [jejich] originálním patentu chránícím ÚLL […] nebo by mohli investovat do vývoje zcela nového postupu“ (bod 150 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Kromě toho v souvislosti s případnými vzájemnými žalobami společnost Lundbeck věděla, že patent na krystalizaci nebyl „ten z nejpevnějších patentů“ a že byl některými jejich rivaly považován za „chemii ze střední školy“ (bod 149 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

127 Nakonec je třeba podotknout, že v projednávané věci v okamžiku uzavření sporných dohod již uplynula doba platnosti originálních patentů společnosti Lundbeck a že v okamžiku uzavření dohody GUK pro Spojené království a dohody Arrow UK nebyl patent na krystalizaci ještě s konečnou platností ve Spojeném království udělen ve smyslu článku 25 UK Patent Act 1977 (zákon Spojeného království z roku 1977 o patentech). Vydání předběžných opatření ve prospěch společnosti Lundbeck ve Spojeném království proti společnosti Merck (GUK) a Arrow bylo tedy přinejmenším málo pravděpodobné, ne-li nemožné v případě vstupu těchto podniků na trh ve Spojeném království před udělením tohoto patentu. Je tudíž málo pravděpodobné, že by se společnost Lundbeck mohla domoci soudních příkazů proti všem podnikům s generiky, i když by systematicky proti nim podala žaloby. Stejně tak byl patent na jód udělen až dne 26. března 2003.

128 Je tedy třeba konstatovat podobně jako Komise v bodě 635 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že v okamžiku uzavření sporných dohod obecně existovalo několik možností, které byly konkrétními a skutečnými možnostmi vstupu na trh pro podniky s generiky (bod 97 výše). Mezi těmito možnostmi je zejména „rizikové“ uvedení generického přípravku na trh s možností, že bude třeba čelit případným sporům v rámci žalob společnosti Lundbeck.

129 Taková možnost představuje skutečně výraz potenciální hospodářské soutěže v takové situaci, jako je situace v projednávané věci, kdy uplynula doba platnosti originálních patentů společnosti Lundbeck, které se vztahovaly současně na ÚLL citalopram i na výrobní postupy alkylace a kyanace, a kdy existovaly jiné postupy, které umožňovaly vyrobit generický citalopram, u kterých nebylo prokázáno, že porušovaly jiné patenty společnosti Lundbeck, což samy žalobkyně připustily v odpovědi na oznámení námitek. Mimoto kroky a investice uskutečněné podniky s generiky za účelem vstupu na trhu s citalopramem před uzavřením sporných dohod, uvedené Komisí pro každý z podniků s generiky v napadeném rozhodnutí [viz body 738 až 743 a 827 až 832 odůvodnění, pokud jde o společnost Merck (GUK), body 877 až 883 a 965 až 969 odůvodnění, pokud jde o společnost Arrow, body 1016 až 1018 odůvodnění, pokud jde o společnost Alpharma a body 1090 až 1102 odůvodnění, pokud jde o společnost Ranbaxy], jejichž samotná existence nebyla žalobkyněmi zpochybněna, prokazují, že byly připraveny vstoupit na trh a nést rizika, která takový vstup zahrnoval.

130 Nakonec je třeba rovněž odmítnout argument žalobkyň, podle kterého by rizikový vstup podniků s generiky na trh byl protiprávní, takže jej nelze považovat za legitimní výkon skutečné nebo potenciální hospodářské soutěže.

131 Judikatura totiž pouze požaduje, aby bylo prokázáno, že podniky s generiky měly k dispozici skutečné a konkrétní možnosti a byly schopné vstoupit na trh, čemuž je zajisté v případě, kdy provedly značné investice proto, aby vstoupily na trh, a již získaly RLP nebo učinily nezbytné kroky proto, aby ji v přiměřené lhůtě získaly. V tomto ohledu je třeba připomenout, že některým z nich se dokonce podařilo na vlastní riziko vstoupit na trh před nebo po uzavření sporných dohod. Společnost NM Pharma, distributor společnosti Merck (GUK) ve Švédsku, uskutečnila „velmi povzbudivé" prodeje během téměř pěti měsíců na švédském trhu před uzavřením dohody pro EHP, aniž se obávala společnosti Lundbeck (bod 837 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Společnost Merck (GUK) rovněž mohla prodat tablety generického citalopramu v hodnotě 3,3 milionu GBP ve Spojeném království v srpnu 2003 předtím, než získala druhé lukrativnější prodloužení dohody GUK pro Spojené království. Přijmout tezi žalobkyň by znamenalo připustit, že ani takový skutečný vstup na trh nepředstavuje výraz potenciální hospodářské soutěže jednoduše proto, že byly přesvědčeny o jeho protiprávní povaze a mohly se případně snažit se mu bránit tím, že by uplatnily své patenty na postupy v rámci žalob pro porušení práv. Z důvodů uvedených v bodech 120 až 122 výše však musí být taková argumentace odmítnuta.

132 Žalobkyně se tedy nesprávně domnívají, že Komise nerespektovala domněnku platnosti jejich patentů a s nimi spojená vlastnická práva tím, že kvalifikovala „rizikový" vstup podniků s generiky na trh jako výraz potenciální hospodářské soutěže mezi společností Lundbeck a těmito podniky v projednávané věci.

133 První část prvního žalobního důvodu je tedy třeba zamítnout.

D – *Ke druhé části prvního žalobního důvodu vycházející z toho, že Komise vycházela ze subjektivních hodnocení proto, aby dospěla k závěru, že podniky s generiky byly skutečnými nebo potenciálními konkurenty společnosti Lundbeck*

134 Žalobkyně se domnívají, že napadené rozhodnutí je nesprávné v důsledku toho, že vychází ze subjektivního hodnocení provedeného stranami sporných dohod ohledně platnosti patentu a ohledně toho, zda jej určitý přípravek porušuje, či nikoli, za účelem určení, zda tyto strany představovaly potenciální konkurenty.

135 Zaprvé se domnívají, že napadené rozhodnutí dostačujícím způsobem neprokazuje, že podle subjektivního posouzení podniků s generiky existovala skutečná šance, že soud rozhodne, že patenty společnosti Lundbeck jsou neplatné nebo že nedošlo k jejich porušení. Na základě článku 2 nařízení č. 1/2003 je přitom věcí Komise, aby prokázala, že legální vstup byl možný během období, na která se vztahovaly sporné dohody. Takové posouzení vychází mimoto z nedostatečných informací, které nezůstaly stálé, takže je nelze použít k prokázání existence potenciální hospodářské soutěže mezi stranami sporných dohod.

136 Zadruhé, napadené rozhodnutí je chybné a nezohledňuje objektivní skutečnosti, které potvrzují obtíž, které čelily podniky s generiky při vstupu na trh, jako vědecké informace poskytnuté společností Lundbeck, které prokazovaly existenci porušování práv, potvrzení platnosti patentu na krystalizaci ve všech relevantních aspektech jak odvolacím senátem EPO, tak nizozemským patentovým úřadem, nebo dále skutečnost, že společnost Lundbeck se domohla předběžných soudních příkazů nebo jiných forem předběžných opatření ve více než 50 % řízení, která zahájila v průběhu let 2002–2003. Napadené rozhodnutí tedy nestanoví dostatečně schopnost podniků s generiky vstoupit na trh a není v něm vyřešena otázka, zda patenty společnosti Lundbeck byly platné a byly v okamžiku uzavření sporných dohod porušeny, což je objektivní otázkou.

137 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

138 Úvodem je třeba potvrdit přístup Komise, jak vyplývá z celého napadeného rozhodnutí, který spočívá v zohlednění především důkazů, které pocházejí z doby před uzavřením sporných dohod nebo z doby, kdy byly sporné dohody uzavřeny (obdobně viz rozsudek ze dne 11. července 2014, Esso a další v. Komise, T-540/08, Sb. rozh., EU:T:2014:630, bod 75 a citovaná judikatura).

139 Zaprvé Komise nesmí rekonstituovat minulost na základě představ o událostech, ke kterým by došlo a ke kterým nedošlo právě z důvodu těchto dohod. Zadruhé strany těchto dohod mají napříště zájem na uplatnění argumentů, které směřují k prokázání, že neměly žádnou realistickou vyhlídku vstupu na trh nebo že se domnívaly, že jejich přípravky porušovaly některý z patentů společnosti Lundbeck. Rozhodly se však jednat určitým způsobem a uzavřít sporné dohody pouze na základě informací, které měly k dispozici v rozhodné době, a na základě jejich vnímání trhu v tomto okamžiku.

140 Takový přístup je kromě toho v souladu s vodítky vyplývajícími z rozsudku Windsurfing, bod 119 výše (EU:C:1986:75, bod 26), ve kterém měl Soudní dvůr za to, že nepřísluší Komisi, aby vymezila dosah patentu, nemůže se však zřeknout veškeré iniciativy, pokud byl dosah patentu relevantní pro posouzení porušení článků 101 SFEU a 102 SFEU.

141 Komise se tedy nedopustila pochybení, když vycházela z objektivních dokumentů, které odrážely vnímání, které měly strany sporných dohod o síle patentů na postupy společnosti Lundbeck v okamžiku uzavření těchto dohod (viz zejména bod 669 odůvodnění napadeného rozhodnutí), proto, aby posoudila konkurenční situaci mezi těmito stranami, přičemž pozdější důkazy lze rovněž zohlednit, pokud umožňují lépe prokázat, jaké bylo jejich postavení v rozhodné době, potvrdit nebo vyvrátit jejich tvrzení v tomto ohledu, jakož i lépe pochopit fungování dotčeného trhu. V každém případě tyto důkazy nemohou být rozhodující pro účely přezkumu existence potenciální hospodářské soutěže mezi stranami sporných dohod.

142 Mimoto žalobkyně nesprávně tvrdí, že Komise vycházela „téměř výlučně“ z takových subjektivních hodnocení proto, aby prokázala existenci potenciální hospodářské soutěže mezi nimi a podniky s generiky v napadeném rozhodnutí. Komise totiž provedla v případě každého z dotčených podniků s generiky pečlivý přezkum skutečných a konkrétních možností, které měly, vstoupit na trh, na základě objektivních skutečností, jako jsou již uskutečněné investice, kroky podniknuté za účelem získání RLP a smlouvy o dodávce uzavřené zejména s jejich dodavateli ÚLL. Žalobkyně ostatně tyto různé skutečnosti výslovně zpochybnily, pokud jde o každý podnik s generiky, a budou přezkoumány v rámci šesté až deváté části prvního žalobního důvodu dále.

143 Stejně tak žalobkyně marně tvrdí, že Komise nedostatečně zohlednila jimi poskytnuté důkazy, které prokazují existenci porušování práv z jejich patentů podniky s generiky nebo platnost patentu na krystalizaci, který byl potvrzen zejména EPO ve všech jeho relevantních aspektech v roce 2009.

144 I když jiná prohlášení pocházející z doby, kdy byly uzavřeny sporné dohody, mohla činit dojem, že podniky s generiky měly pochybnost ohledně toho, zda jejich přípravky porušují patenty, nebo že společnost Lundbeck byla přesvědčena o platnosti svých patentů, tato prohlášení nestačí ke zpochybnění závěru, že podniky s generiky byly vnímány jako potenciální hrozba pro společnost Lundbeck a mohly již vzhledem ke své existenci vykonávat konkurenční tlak na společnost Lundbeck a na podniky, které působily na stejném trhu (v tomto smyslu viz rozsudek Visa Europe a Visa International Service v. Komise, bod 99 výše, EU:T:2011:181, bod 169). Důkaz s nejvyšší důkazní hodnotou v tomto ohledu spočívá v samotné skutečnosti, že společnost Lundbeck uzavřela dohody s podniky s generiky proto, aby oddálila jejich vstup na trh (v tomto smyslu viz rozsudek Toshiba v. Komise, bod 103 výše, EU:T:2014:263, bod 231).

145 Dále pak důkazy uplatněné žalobkyněmi, které pocházejí z doby po uzavření sporných dohod, nemohou být rozhodující za účelem posouzení existence potenciální hospodářské soutěže v okamžiku uzavření uvedených dohod. I za předpokladu, že EPO potvrdil patent na krystalizaci ve všech jeho relevantních aspektech v roce 2009 (viz bod 166 odůvodnění napadeného rozhodnutí), to totiž nic

nemění na tom, že v okamžiku uzavření sporných dohod podniky s generiky, jakož i sama společnost Lundbeck pochybovaly o platnosti tohoto patentu, a že nebylo vyloučeno, že by jej vnitrostátní soud mohl prohlásit za neplatný, jako k tomu ostatně zprvu před EPO došlo (body 151 a 166 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

146 Mimoto, jak správně tvrdí Komise, v okamžiku uzavření sporných dohod se společnost Lundbeck žádného předběžného opatření nedomohla, ať již proti podnikům s generiky, jako Merck (GUK), které používaly citalopram společnosti Natco, proti podnikům s generiky, jako Arrow a Alpharma, které používaly citalopram společnosti Cipla nebo generický citalopram vyvinutý na bázi ÚLL citalopram vyrobeného indickou společností Matrix (dále jen „citalopram společnosti Matrix“ nebo „ÚLL společnosti Matrix“), nebo dále proti podnikům s generiky, které používaly generický citalopram vyvinutý na bázi ÚLL citalopram vyrobeného společností Ranbaxy (dále jen „citalopram společnosti Ranbaxy“ nebo „ÚLL společnosti Ranbaxy“), a žádný soud z EHP nekonstatoval porušení práv k patentům na krystalizaci, amid nebo jód.

147 Žalobkyně tedy nesprávně tvrdí, že Komise vycházela především ze subjektivních hodnocení proto, aby konstatovala, že společnost Lundbeck a podniky s generiky byly v okamžiku uzavření sporných dohod potenciálními konkurenty.

148 Je tudíž třeba zamítnout i druhou část prvního žalobního důvodu.

E – *Ke třetí části prvního žalobního důvodu vycházející z toho, že zpochybnění platného patentu nepředstavuje skutečnou a konkrétní možnost vstupu na trh*

149 Žalobkyně tvrdí, že se Komise dopustila nesprávného právního posouzení, když se domnívala, že zpochybnění platného patentu představuje skutečnou a konkrétní možnost vstupu na trh. Zpochybňují zejména to, že by návrh na prohlášení o neporušování práv, dovolávání se neplatnosti patentu nebo napadení patentu před vnitrostátními orgány v patentových záležitostech nebo před EPO mohly představovat způsoby, které by mohly podnikům s generiky umožnit vstoupit na trh bez ohledu na patenty na postupy společnosti Lundbeck.

150 Zaprvé mají za to, že napadené rozhodnutí mísí dohromady vstup na trh s investicemi, které takový vstup umožňují, a že do krajnosti rozšiřuje hranice potenciální hospodářské soutěže. Judikatura vyžaduje, aby byly prokázány skutečné a konkrétní možnosti vstupu na trh a aby k tomuto vstupu došlo dostatečně rychle proto, aby na jednání účastníků trhu doléhala hrozba potenciálního vstupu. Prokázání skutečných a konkrétních možností uskutečnit investice, které by v případě úspěchu umožnily vstoupit na trh, však toto kritérium nesplňuje.

151 Zadruhé domněnka platnosti spojená s patenty brání tomu, aby se mělo za to, že možnost zpochybnit platnost tohoto patentu představuje skutečnou a konkrétní možnost vstoupit na trh. Přístup přijatý Komisí v tomto ohledu je v rozporu s rozsudkem European Night Services a další v. Komise, bod 99 výše (EU:T:1998:198, bod 139).

152 Zatřetí, i kdyby zpochybnění patentů mohla představovat skutečnou a konkrétní možnost pro podniky s generiky vstoupit na trh, tato zpochybnění by neumožnila vstoupit na trh dostatečně rychle. Podle vyjádření Komise v rámci jejího šetření týkajícího se farmaceutického odvětví totiž zpochybnění patentu trvá v průměru téměř tři roky, což neumožňuje podnikům s generiky vstoupit na trh dostatečně rychle. Napadené rozhodnutí je v tomto ohledu vágní, i když pokud podniky s generiky nemohly vstoupit na trh legálně během doby platnosti sporných dohod, nemohly mít tyto dohody žádný vliv na hospodářskou soutěž.

153 Začtvrté žalobkyně mají za to, že i kdyby byla připuštěna teze Komise, v napadeném rozhodnutí mělo být alespoň prokázáno, že bez sporných dohod by podniky s generiky podaly žaloby a pravděpodobně by měly úspěch před vnitrostátními soudy nebo přinejmenším, že měly vyhlídky na to, že budou mít úspěch v případě zpochybnění patentů.

154 Nakonec žalobkyně tvrdí, že teze Komise spočívá na neodůvodněném předsudku vůči patentům na postupy ve vztahu k patentům týkajícím se molekul.

155 Vedlejší účastník rovněž tvrdí, že Komise v napadeném rozhodnutí pochybila, když má za to, že společnost Lundbeck a podniky s generiky byly potenciálními konkurenty. Takový závěr dostatečně nezohledňuje domněnku platnosti patentů společnosti Lundbeck a skutečnost, že by předběžná opatření představovala nepřekonatelnou překážku pro podniky s generiky v případě snahy vstoupit na trh. Kromě toho nesouhlasí s tezí, podle které je zpochybnění platnosti patentů nedílnou součástí konkurenčního procesu.

156 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

157 Je třeba konstatovat na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, že Komise v napadeném rozhodnutí neměla za to, že pouhá možnost zpochybnit platnost patentu před soudem nebo před příslušnými orgány stačí k prokázání existence potenciální hospodářské soutěže. Za účelem prokázání existence potenciální hospodářské soutěže mezi podniky s generiky a společností Lundbeck v projednávané věci totiž Komise přihlédla k několika skutečnostem, jako jsou investice a významné úsilí již vynaložené podniky s generiky proto, aby připravily svůj vstup na trh, skutečnost, že již získaly RLP nebo podnikly kroky nezbytné k jejímu získání v přiměřené lhůtě, že žalobkyně uznaly, že existovaly určité dostupné postupy pro produkci citalopramu bez porušení jejich patentů, že žádný soud nekonstatoval porušující povahu generických přípravků v okamžiku uzavření sporných dohod a že existovalo nezanedbatelné riziko, že by některé patenty na postupy společnosti Lundbeck mohly být prohlášeny za neplatné. Mimoto jednomu podniku s generiky, a sice společnosti Merck (GUK), se dokonce podařilo vstoupit na trh před a během doby platnosti sporných dohod. Nakonec skutečnost, že se žalobkyně rozhodly zaplatit značné částky podnikům s generiky proto, aby během doby platnosti sporných dohod zůstaly mimo trh, rovněž prokazuje, že tyto podniky byly potenciálními konkurenty, neboť byly vnímány žalobkyněmi jako hrozba vykonávající konkurenční tlak na jejich postavení na trhu (body 103 a 144 výše).

158 Žádný z argumentů předložených žalobkyněmi nemůže zpochybnit tento závěr.

159 Pokud jde totiž zaprvé o investice uskutečněné podniky s generiky proto, aby si připravily svůj vstup na trh, stačí konstatovat, že Komise neměla nikdy za to, že by takové investice samy o sobě stačily k prokázání existence potenciální hospodářské soutěže mezi nimi a žalobkyněmi. Komise naopak vycházela v tomto ohledu v případě každého podniku s generiky ze souboru relevantních skutečností (viz bod 157 výše). Mimoto, jak tvrdí správně Komise, existence potenciální hospodářské soutěže nevyžaduje prokázat, že by podniky s generiky s jistotou vstoupily na trh a že by takový vstup byl nevyhnutelně úspěšný, ale pouze to, že měly skutečné a konkrétní možnosti za tímto účelem. Tvrdit opak by znamenalo popřít jakýkoliv rozdíl mezi skutečnou a potenciální hospodářskou soutěží.

160 Judikatura zajisté blíže stanoví, že čistě teoretická možnost vstupu na trh není dostatečná k prokázání existence potenciální hospodářské soutěže a že Komise musí prokázat na základě skutkového stavu nebo analýzy struktur relevantního trhu, že by ke vstupu na trh mohlo dojít tak rychle, že by hrozba potenciálního vstupu doléhala na chování účastníků trhu nebo že by vznikly náklady, které by byly hospodářsky únosné (bod 104 výše).

161 Nezdá se však, že by Komise v projednávané věci tuto judikaturu nerespektovala, jelikož analýza farmaceutického odvětví provedená Komisí v napadeném rozhodnutí, jakož i zvláštní situace každého podniku s generiky v okamžiku uzavření sporných dohod (bod 129 výše) dostatečným způsobem

prokazují, že vstup těchto podniků na trh s citalopramem nebyl pouze teoretickou možností, ale že disponovaly skutečnými a konkrétními možnostmi v tomto ohledu, jak vyplývá z přezkumu šesté až deváté části prvního žalobního důvodu dále. Bylo by ostatně překvapivé, že by tak zkušený podnik jako Lundbeck souhlasil se zaplacením několika milionů eur podnikům s generiky výměnou za jejich závazek nevstupovat po určitou dobu na trh, pokud by možnost pro ně vstoupit na trh byla čistě teoretická.

162 Zadruhé rozsudek European Night Services a další v. Komise, bod 99 výše (EU:T:1998:198, bod 139), dovolávaný žalobkyněmi, nebrání přístupu zastávanému Komisí v projednávané věci. I když Tribunál v tomto rozsudku zmínil existenci výlučných práv, která z právního nebo faktického hlediska bránila ve většině členských států poskytování mezinárodních služeb přepravy cestujících, jakož i přístupu k infrastruktuře, před přijetím směrnice Rady 91/44/EHS ze dne 29. července 1991 o rozvoji železnic Společenství (Úř. věst. L 237, s. 25; Zvl. vyd. 7/1, s. 341), nelze takovou situaci použít v projednávané věci, neboť patenty na postupy společnosti Lundbeck nejsou v žádném případě srovnatelné s výlučnými právy, kterými disponovaly železniční podniky před přijetím této směrnice a dotčené trhy vykazují zásadní odlišnosti. Mimoto, jak správně podotýká Komise, ve věci, ve které byl vydán uvedený rozsudek, Tribunál vytkl Komisi, že neprovedla podrobnou analýzu trhu před prokázáním existence potenciální hospodářské soutěže a že vycházela z hypotéz, které nebyly podloženy žádnou skutkovou okolností nebo analýzou struktur relevantního trhu. V projednávané věci žalobkyně naopak nemohou platně tvrdit, že soubor relevantních okolností, shrnutých v bodě 157 výše a rozvinutých podrobně v napadeném rozhodnutí pro každý podnik s generiky, vychází z čistě teoretických spekulací nepodložených podrobnou analýzou charakteristických rysů relevantního trhu.

163 Zatřetí je třeba připomenout, že judikatura vyžaduje proto, aby byla prokázána existence potenciální hospodářské soutěže, pouze to, aby ke vstupu na trh došlo v přiměřené lhůtě, aniž by byla stanovena v tomto ohledu přesná mez. Není tudíž nutné, aby Komise prokázala, že by ke vstupu podniků s generiky na trh došlo s jistotou před uplynutím doby platnosti sporných dohod, proto, aby mohla prokázat existenci potenciální hospodářské soutěže v projednávané věci, a to tím spíše, že, jak Soudní dvůr již konstatoval, ve farmaceutickém odvětví zejména může potenciální hospodářská soutěž existovat již před uplynutím doby platnosti patentu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. prosince 2012, AstraZeneca v. Komise, C-457/10 P, Sb. rozh., EU:C:2012:770, bod 108).

164 V tomto ohledu je třeba uvést, že poznámka Soudního dvora týkající se skutečnosti, že potenciální hospodářská soutěž může existovat před uplynutím doby platnosti patentu, je nezávislá na skutečnosti, že DOO, o která se jednalo, byla získána podvodem nebo protiprávně. Ve věci, ve které byl vydán rozsudek AstraZeneca v. Komise, bod 163 výše (EU:C:2012:770, bod 108), se totiž jednalo zejména o zneužití dominantního postavení ze strany podniku, který předložil klamavá prohlášení proto, aby mu byla udělena příslušnými vnitrostátními orgány DOO, která by mu umožnila i po budoucím uplynutí doby platnosti patentů chránících jeho léčivý přípravek zabránit vstupu generických verzí tohoto přípravku na trh. V tomto kontextu měl Soudní dvůr v podstatě za to, že protisoutěžní povaha uvedených prohlášení není zpochybněna skutečností, že žádosti o tato DOO byly podány pět až šest let před jejich vstupem v platnost a že až do tohoto okamžiku byla práva žalobkyň chráněna řádnými patenty. Podle Soudního dvora taková neoprávněná DOO měla nejen značný vylučující účinek po ukončení platnosti základních patentů, ale mohla rovněž zhoršit strukturu trhu narušením potenciální hospodářské soutěže i před tímto ukončením. Tato judikatura tudíž potvrzuje, že potenciální hospodářská soutěž existuje již před uplynutím doby platnosti patentů chránících léčivý přípravek a že kroky uskutečněné před tímto uplynutím doby jsou relevantní za účelem posouzení, zda byla tato soutěž omezena.

165 Začtvrté žalobkyně nesprávně tvrdí, že Komise měla prokázat, že by podniky s generiky podaly žaloby a měly by úspěch před příslušnými vnitrostátními soudy. Z bodu 624 a násl. odůvodnění napadeného rozhodnutí totiž vyplývá, že podniky s generiky nebyly povinny prokázat, že jejich generické přípravky neporušují žádný patent proto, aby obdržely RLP a uvedly tyto přípravky na trh, což ostatně není žalobkyněmi zpochybněno. Společnost Merck (GUK) tak mohla vstoupit na trh prostřednictvím svého

distributora, společnosti NM Pharma, ve Švédsku v květnu 2002, aniž by se musela získat prohlášení o neporušování práv a aniž by byla předmětem žalob ze strany společnosti Lundbeck. Bylo věcí společnosti, která se věnuje vývoji léčiv, tedy v projednávané věci společnosti Lundbeck, aby prokázala, že tyto přípravky porušovaly některý z jejích patentů, což bylo podle jejích vlastních odhadů obzvláště obtížné prokázat, pokud jde o patenty na postupy (viz bod 629 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Mimoto jak tvrdí Komise, není jisté, že by společnost Lundbeck nezbytně podala žaloby proti podnikům s generiky v případě jejich vstupu na trh (viz bod 126 výše). Je ještě méně jisté, že by byla společnost Lundbeck úspěšná, kdyby se rozhodla takové žaloby podat (viz bod 122 výše a body 75 a 76 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

166 Nakonec je třeba připomenout, že Komise nepřehlédla domněnku platnosti spojenou s patenty na postupy společnosti Lundbeck (body 121 až 132 výše). Žalobkyně tedy nemohou tvrdit, že napadené rozhodnutí vychází ze zaujatosti vůči takovým patentům. Komise totiž zohlednila existenci těchto patentů, ale měla za to, aniž by se dopustila nesprávného posouzení skutkového stavu v tomto ohledu, že tyto patenty neumožňovaly zablokovat jakýkoliv vstup podniků s generiky na trh v okamžiku, kdy byly sporné dohody uzavřeny.

167 Třetí část prvního žalobního důvodu proto musí být zamítnuta.

F – *Ke čtvrté části prvního žalobního důvodu vycházející z toho, že chybějící RLP brání existenci skutečné nebo potenciální hospodářské soutěže*

168 Žalobkyně se domnívají, že Komise nesprávně dospěla k existenci potenciální hospodářské soutěže i přes chybějící RLP u některých podniků s generiky pouze na základě toho, že se je tyto podniky snažily získat před uzavřením sporných dohod (bod 620 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Tento závěr je v rozporu s některými částmi napadeného rozhodnutí (zejména s bodem 85 odůvodnění), jakož i se závěry šetření týkajícího se farmaceutického odvětví a individuálními vyjádřeními dotčených stran ohledně doby nutné pro získání RLP, která je minimálně čtrnáct měsíců a která může být v některých zemích EHP až dvacet pět měsíců. Podle žalobkyň by bylo vhodnější, kdyby napadené rozhodnutí posoudilo konkrétně, zda každý podnik s generiky měl skutečné a konkrétní možnosti získat RLP během doby platnosti sporných dohod, a to v každé dotčené zemi, jelikož každá země představuje odlišný zeměpisný trh a některé dohody se vztahovaly na jednotlivé země. V každém případě by RLP neumožňovaly bezprostředně vstoupit na trh, jelikož za tímto účelem byly nutné další přípravné fáze.

169 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

170 V tomto ohledu je třeba nejprve uvést na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, že Komise v případě každého podniku s generiky posoudila, zda měl RLP v okamžiku uzavření sporných dohod nebo zda mohl RLP v dostatečně blízké budoucnosti získat.

171 Je třeba mimoto uvést, že potenciální hospodářská soutěž zahrnuje zejména činnosti podniků s generiky, které směřují k získání nutných RLP, jakož i ke splnění všech administrativních a obchodních kroků nutných k přípravě vstupu na trh (viz body 91 až 94 výše). Tato potenciální hospodářská soutěž je chráněna článkem 101 SFEU. Pokud by totiž bylo možné bez porušení práva hospodářské soutěže zaplatit podnikům, které právě uskutečňují kroky nutné pro přípravu uvedení generického léčivého přípravku na trh, mezi něž patří získání RLP, a které vynaložily značné investice za tímto účelem, proto, aby zastavily nebo jednoduše tento proces zpomalily, skutečná hospodářská soutěž by nikdy neexistovala nebo by byla značně zpomalená, a to na náklady spotřebitelů, tedy v projednávané věci pacientů nebo národních zdravotních pojišťoven.

172 Pokud jde tedy o společnost Merck (GUK), Komise konstatovala, že tato společnost získala RLP ve Spojeném království dne 9. ledna 2002, a že její distributor společnost NM Pharma získala rovněž RLP ve Švédsku v květnu 2002. Společnosti Merck (GUK) a NM Pharma předpokládaly použití devadesátidenního postupu vzájemného uznání uvedeného v článku 18 směrnice 2001/83 proto, aby získaly RLP v dalších zemích EHP (bod 326 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

173 Pokud jde o postavení společnosti Arrow ve Spojeném království, v bodech 878 až 881 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise uvedla, že tento podnik uzavřel dohodu se společností Tiefenbacher proto, aby mohl využít RLP, o kterou společnost Tiefenbacher požádala ve Spojeném království, na základě RLP, kterou již získala v Nizozemsku. Komise rovněž upřesnila, že ve fázi bezprostředně předcházející podpisu dohody Arrow UK bylo očekáváno, že orgány Spojeného království vydají tuto RLP velmi rychle a že prodlení, ke kterému následně došlo, bylo způsobeno zpochybněním nizozemské RLP žalobkyněmi.

174 Pokud jde o postavení společnosti Arrow v Dánsku, v bodech 967 a 968 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise zdůraznila, že v preambuli dánské dohody Arrow bylo uvedeno, že tento podnik právě získává „licenci“ od třetí osoby a kopie RLP této třetí osoby byla přiložena v příloze. Jak správně podotýká Komise, skutečnost, že společnost Arrow nakonec tuto RLP nekoupila, neznamená, že v okamžiku uzavření uvedené dohody neměla skutečnou a konkrétní možnost vstoupit na trh.

175 Pokud jde o společnost Alpharma, zejména z bodů 476, 485, 520 a 530 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že tento podnik mohl používat RLP udělené společnosti Tiefenbacher na základě jeho smlouvy o dodávce s posledně uvedenou společností alespoň pro Nizozemsko a Německo, a mohl buď žádat sám o RLP pro ostatní členské státy EHP nebo žádat společnost Tiefenbacher, aby byl postup vzájemného uznání rozšířen na tyto ostatní země.

176 Mimoto v říjnu 2001 společnost Alpharma počítala s tím, že získá RLP a uvede na trh generický citalopram v různé dny v roce 2002 v Rakousku, v Dánsku, ve Finsku, v Německu, v Nizozemsku, v Norsku, ve Švédsku a ve Spojeném království. Stejně tak v okamžiku podpisu dohody Alpharma byly vydány čtyři RLP (v Dánsku, ve Finsku, v Nizozemsku a ve Švédsku), zatímco RLP pro Spojené království byla bezprostředně očekávána (viz bod 281 výše). Kromě toho během doby platnosti této dohody společnost Alpharma získala RLP pro čtyři další země EHP (Norsko, Německo, Rakousko a Spojené království).

177 Pokud jde o společnost Ranbaxy, v bodě 1094 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise v podstatě uvedla, že tento podnik předložil základní údaje o léčivém přípravku (Drug Master File, dále jen „DMF“) týkající se její ÚLL citalopram u příslušného orgánu Spojeného království v červnu 2002. Tento krok, byť nebyl nutný pro získání RLP, usnadnil postup, který umožňoval podniku s generiky, který již měl RLP na tablety generického citalopramu vyrobené z jiné ÚLL než ÚLL společnosti Ranbaxy, požádat o změnu jeho RLP, aby RLP zahrnovala i citalopram společnosti Ranbaxy. Předložení DMF u příslušných orgánů totiž producentovi ÚLL umožňuje nesdělit důvěrné informace podnikům s generiky, které koupí jeho ÚLL a chtějí podat žádost o RLP pro léčivé přípravy, které na základě této ÚLL vyrábějí.

178 Navíc v bodě 1095 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise vycházela ze skutečnosti, že na jednání, které se konalo v dubnu 2002, společnost Ranbaxy informovala společnost Lundbeck, že by mohla získat RLP ve lhůtě osmi měsíců a že právě diskutuje s potenciálním kupujícím jejího citalopramu, který by mohl vstoupit na trh s tímto citalopramem ve lhůtě tří až čtyř měsíců v návaznosti na změnu RLP, kterou již měl. Teze žalobkyň, podle které taková prohlášení představují pouze „blafování“, bude přezkoumána podrobněji v rámci deváté části projednávaného prvního žalobního důvodu dále.

179 Tyto skutečnosti prokazují, že dotčené podniky s generiky buď již získaly RLP v okamžiku uzavření sporných dohod nebo právě podnikaly kroky nutné pro její získání v krátké či středně krátké době nebo mohly činit kroky proto, aby se na jejich přípravky vztahovaly jiné RLP. Ačkoli v některých

případech mohlo k získání RLP nakonec dojít později, než se předpokládalo, nic to nemění na tom, že v okamžiku uzavření sporných dohod měly podniky s generiky skutečné a konkrétní možnosti získat tyto RLP v dostatečně krátké lhůtě a moci vstoupit na trh s citalopramem v několika zemích EHP za použití postupu vzájemného uznání stanoveného článkem 18 směrnice 2001/83, čímž tak vykonávaly konkurenční tlak na společnost Lundbeck. Mimoto je třeba připomenout, že v projednávané věci začaly podniky s generiky přípravu za účelem vstupu na trh s citalopramem rok až tři roky před uplynutím doby platnosti originálních patentů společnosti Lundbeck (viz body 219, 373, 476, a 549 odůvodnění napadeného rozhodnutí), a že intenzivně usilovaly o to, aby po uplynutí doby platnosti těchto patentů vstoupily na trh jako první (viz bod 622 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

180 Komise se tedy nedopustila pochybení, když konstatovala v bodě 620 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že chybějící RLP nebránila tomu, aby generické léčivé přípravky mohly vstoupit na trh v blízké budoucnosti, pokud by nadále podniky s generiky podnikaly kroky k získání nutných registrací v tomto ohledu před uzavřením sporných dohod se společností Lundbeck.

181 Kromě toho je třeba připomenout, že i když se jedná o skutečnost významnou v tomto ohledu, Komise nevycházela pouze z možnosti podniků s generiky získat RLP proto, aby prokázala existenci potenciální hospodářské soutěže mezi nimi a společností Lundbeck v napadeném rozhodnutí, ale ze souboru faktorů zohledňujících zvláštní situaci každého podniku s generiky v okamžiku uzavření sporných dohod, jakož i zvláštností farmaceutického odvětví (body 91 až 96 a 157 výše). Mimoto je třeba připomenout, že samotná skutečnost, že se společnost Lundbeck rozhodla uzavřít dohody s podniky s generiky, představuje významný nepřímý důkaz toho, že vnímala tyto podniky jako potenciální hrozbu v okamžiku uzavření sporných dohod (v tomto smyslu viz rozsudek Toshiba v. Komise, bod 103 výše, EU:T:2014:263, bod 231).

182 Čtvrtá část prvního žalobního důvodu musí být tedy rovněž zamítnuta.

G – K páté části prvního žalobního důvodu vycházející z toho, že během doby platnosti sporných dohod podniky s generiky nemohly použít jiné postupy nebo se obrátit na jiné producenty ÚLL

183 Žalobkyně zpochybňují závěr napadeného rozhodnutí, podle kterého mezi možnými způsoby vstupu na trh (bod 635 odůvodnění napadeného rozhodnutí) byla zejména spolupráce podniku s generiky s jeho producentem ÚLL proto, aby byl změněn postup tohoto producenta, nebo vybrán jiný producent ÚLL. Jedná se o teoretická náhradní řešení, neboť jednak neexistovala žádná jiná obchodně životaschopná metoda pro produkci citalopramu, která by umožňovala legálně vstoupit na trh v EHP v letech 2002 a 2003, a jednak podniky s generiky neměly dostatek času proto, aby změnily producenta ÚLL před uplynutím doby platnosti sporných dohod.

184 Zaprvé neexistuje žádný závažný nepřímý důkaz, který by umožňoval vyvrátit důkazy poskytnuté společností Lundbeck, podle kterých žádný obchodně životaschopný postup, který neporušoval práva, neumožňoval vstup v letech 2002 a 2003 na trh. Žádná ze skutečností dovolávaných v napadeném rozhodnutí týkající se společností Merck (GUK), Alpharma, Arrow a Ranbaxy není dostatečná k prokázání opaku.

185 Kromě toho napadené rozhodnutí nesprávně vychází z prohlášení společnosti Lundbeck k prokázání, že v době uzavření sporných dohod existovaly jiné postupy neporušující práva (bod 634 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Komise nesprávně předpokládala, že všechny postupy uvedené společností Lundbeck v jednom z jejích prohlášení byly postupy, které neporušovaly práva, byly obchodně účinné a respektovaly požadavky uvedené v právní úpravě EHP, zatímco žádný z nich neumožňoval vstup na trh v letech 2002–2003 s důvěryhodnými a práva neporušujícími léčivými přípravky. Podle žalobkyň napadené rozhodnutí nebere v potaz četné důkazy, které prokazují, že originální postupy kyanace a alkylace nemohly být životaschopným způsobem použity k produkci citalopramu.

186 Zadruhé, v každém případě podle žalobkyň, i kdyby generický citalopram vyrobený postupem, který neporušuje práva a je obchodně životaschopný, byl během doby platnosti sporných dohod k dispozici (čemuž tak nebylo), nemohly by jej podniky s generiky použít během měsíců, na které se vztahovaly sporné dohody, nebo přinejmenším „dostatečně rychle“ proto, aby hrozba potenciálního vstupu vykonávala účinný konkurenční tlak během doby jejich platnosti.

187 Taková změna by totiž vyžadovala podání žádosti o významnou změnu, označovanou jako změna druhu II ve smyslu článku 3 nařízení Komise (ES) č. 541/95 ze dne 10. března 1995 o zkoumání změn podmínek registrace léčivého přípravku, která byla vydána příslušným orgánem členského státu [neoficiální překlad] (Úř. věst. L 55, s. 7, dále jen „změna druhu II“), která je postupem používaným ke změně existující RLP z důvodu změny producenta ÚLL. Změna druhu II je však nejobtížněji získatelná postupem rovnocenným postupu, který se týká podání nové žádosti o RLP. Celková doba trvání tohoto postupu může být až 19 měsíců. Kromě toho k době nutné pro získání této změny je třeba přidat dobu nezbytnou k výzkumu a vývoji nového postupu, k zápisu léčivého přípravku za účelem proplacení, k získání souhlasu s tímto proplacením a k produkci a zahájení prodeje léčivého přípravku.

188 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

189 Zaprvé se žalobkyně nesprávně domnívají, že během doby platnosti sporných dohod žádný obchodně životaschopný postup neporušující práva neumožňoval vstup na trh.

190 Sama společnost Lundbeck se totiž zprvu domnívala v odpovědi na žádosti Komise o informace před oznámením námitek, uvedené v bodě 150 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že by podniky s generiky mohly vyrábět generický citalopram za použití postupů popsaných v jejích originálních patentech (tedy postupů kyanace a alkylace) nebo vynalezením jiného druhu postupu, takže její patenty nemohly zabránit veškeré konkurenci ze strany podniků s generiky.

191 Mimoto sama společnost Lundbeck potvrdila, že její nové patenty na postupy nemohly zablokovat všechny možnosti vstupu na trh, i když se postup založený na krystalizaci zdál nejúčinnější. Pro příklad Komise uvádí v bodě 163 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že společnost Niche Generics Ltd vstoupila na trh, když získala prohlášení o neporušování práv pro generický citalopram společnosti Sekhsaria, jiného indického producenta ÚLL. Z důkazů uvedených v bodě 634 odůvodnění napadeného rozhodnutí kromě toho vyplývá, že v březnu 2002 odborníci v patentových záležitostech společnosti Lundbeck prohlásili, že „bylo možné vyrobit ÚLL, která pravděpodobně nevyžaduje krystalizaci na volné bázi“, tedy, která není založena na patentu na krystalizaci společnosti Lundbeck. Místopředseda představenstva společnosti Lundbeck rovněž prohlásil v tiskové zprávě ze dne 9. listopadu 2002, že „by bylo naivní se domnívat, že není možné, aby producenti generik vyrobili Cipramil bez porušení [našeho] patentu“ (bod 634 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

192 Žalobkyně však tvrdí, že nikdy neuznaly, že by jiné postupy mohly být použity ke vstupu na trh s citalopramem bez porušení jejich patentů nebo s důvěryhodnými léčivými přípravky produkovanými v průmyslovém měřítku.

193 Zaprvé je však třeba připomenout, že v okamžiku uzavření sporných dohod žádný soud z EHP nerozhodl o porušující povaze přípravků vyvinutých podniky s generiky (viz bod 146 výše). Žalobkyně tedy nemohou platně tvrdit, že generické léčivé přípravky vyvinuté podniky s generiky porušovaly její patenty na postupy, přičemž nanejvýše potenciálně porušovaly práva v okamžiku, kdy byly sporné dohody uzavřeny.

194 Zadruhé, jak tvrdí Komise, tvrzení, podle kterého neexistovala žádná verze generického citalopramu, která by neporušovala práva a bylo ji možné vyvinout v průmyslovém měřítku, není podpořeno skutečnostmi. Je třeba připomenout, že jakýkoliv producent ÚLL mohl vycházet z originálních postupů kyanace a alkylace, tak jak byly zveřejněny s patentem na ÚLL citalopram společnosti Lundbeck, jehož doba platnosti uplynula (bod 16 výše). Z bodu 158 odůvodnění napadeného

rozhodnutí tak vyplývá, že v rámci sporu Lagap, který se vztahoval k citalopramu společnosti Matrix, poradce společnosti Lundbeck uznal, že bylo možné, že by mohly být ekonomicky vyvinuty postupy obsažené v jejích originálních patentech, aniž upřesnil jakoukoli lhůtu v tomto ohledu, že vše záviselo na způsobu, kterým byla prováděna kyanace, a že společnost Matrix „prováděla kyanaci účinněji, než si mysleli do té doby“, což prokazuje, že bylo možné vyrobit generický citalopram v průmyslovém měřítku na základě originálních patentů společnosti Lundbeck.

195 V každém případě je v napadeném rozhodnutí dostatečným způsobem prokázáno, že každý podnik s generiky disponoval nebo mohl disponovat v dostatečně krátké lhůtě generickou verzí citalopramu založenou na postupech, v souvislosti s kterými nebylo prokázáno, že v okamžiku uzavření sporných dohod porušovaly jakýkoliv patent společnosti Lundbeck.

196 Pokud jde tedy o citalopram společnosti Natco, používaný společností Merck (GUK), byl založen na postupech, na které se vztahovaly originální patenty společnosti Lundbeck, jejichž doba platnosti uplynula, nebo na jiných postupech, v případě kterých doba platnosti patentů rovněž uplynula (body 228 a 281 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Smlouva o dodávce uzavřená mezi společnostmi Merck (GUK) a Schweizerhall výslovně stanovila, že ÚLL společnosti Natco byla podle jejich znalostí látkou, která neporušovala práva (bod 235 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Mimoto je třeba zdůraznit, že v okamžiku uzavření dohody GUK pro Spojené království dne 24. ledna 2002 nebyl patent na krystalizaci ještě udělen ve Spojeném království, ani v celém EHP (viz bod 20 výše). Otázka, zda postup společnosti Natco porušoval potenciálně patent na krystalizaci, tedy byla pouze hypotetickou otázkou v okamžiku uzavření této dohody. Při uzavření dohody GUK pro EHP byl sice patent na krystalizaci společnosti Lundbeck již udělen EPO, ale neexistovala žádná jistota ohledně porušující povahy ÚLL společnosti Natco, ani ohledně skutečnosti, že by platnost tohoto patentu byla v případě sporu potvrzena (viz bod 122 výše).

197 Kromě toho, i kdyby byly proti společnosti Merck (GUK) podány žaloby pro porušení práv ze strany společnosti Lundbeck a ukázalo by se, že její přípravky porušují práva, mohla by si i přesto nepochybně v přiměřené lhůtě obstarat citalopram z jiných zdrojů, jehož porušující povaha nebyla prokázána. I když společnost Merck (GUK) uzavřela dohodu o dodávce se společností Schweizerhall na dobu osmi let, vycházela tato dohoda z hypotézy, že přípravek společnosti Natco neporušuje práva (bod 235 odůvodnění napadeného rozhodnutí), takže by společnost Merck (GUK) nepochybně mohla tuto dohodu ukončit v případě porušení práv ať již na základě výslovných ustanovení této dohody nebo na základě německého práva, které bylo právem rozhodným pro tuto smlouvu. Z bodů 248 a 351 odůvodnění napadeného rozhodnutí přitom zejména vyplývá, že existovaly jiné zdroje generického citalopramu na trhu, o kterých společnost Merck (GUK) věděla prostřednictvím zejména společnosti Merck dura GmbH, dceřiné společnosti společnosti Merck v Německu. V každém případě i za předpokladu, že byla společnost Merck (GUK) povinna na základě dohody Schweizerhall zásobovat se výlučně od společnosti Natco a generický citalopram produkovaný posledně uvedenou společností porušoval patent na krystalizaci, není vyloučeno, že by společnost Natco mohla vyrobit ÚLL citalopram na základě jiných postupů neporušujících práva, jak správně uvedla Komise v bodě 746 odůvodnění napadeného rozhodnutí.

198 Pokud jde o generický citalopram, který společnost Tiefenbacher dodávala společnostem Arrow a Alpharma, je třeba uvést, že i když byl tento původně produkován na základě původního postupu Cipla (dále jen „postup CIPLA I“), u kterého existovalo riziko porušení práv, mohla by společnost Tiefenbacher snadno přejít na citalopram společnosti Matrix, produkovaný nejprve podle původního postupu společnosti Matrix (dále jen „postup Matrix I“), poté podle nového postupu používaného společností Matrix (dále jen „postup Matrix II“). Je přitom třeba připomenout, že porušující povaha postupů Cipla I a Matrix I nebyla prokázána žádným soudem EHP v okamžiku, kdy byly sporné dohody uzavřeny (bod 146 výše).

199 Pokud jde o postup Matrix II, který byl používán při produkci generického citalopramu, ke kterému mohly mít společnosti Arrow a Alpharma rovněž přístup prostřednictvím společnosti Tiefenbacher, z bodů 154, 155, 421 a 674 odůvodnění, jakož i z poznámky pod čarou č. 1828 napadeného rozhodnutí vyplývá, že tento postup byl vyvinut již v květnu 2002 proto, aby bylo později sníženo riziko, že citalopram společnosti Matrix poruší patent na krystalizaci. V rámci sporu Lagap, v návaznosti na kontrolu na místě v prostorách společnosti Matrix v Indii, společnost Lundbeck připustila, že postup Matrix II neporušoval její patenty. Proto, jak správně podotýká Komise, je irelevantní, že před uvedeným připuštěním několik vnitrostátních soudů vyhovělo návrhům na předběžná opatření společnosti Lundbeck týkající se tohoto postupu. Stejně tak žádný závěr nelze vyvodit z okolnosti, podle které se společnost Tiefenbacher proto, aby se její RLP vztahovala rovněž na postup Matrix II, mohla omezit na podání žádosti o změnu menšího významu, označovanou jako změna druhu I, ve smyslu článku 3 nařízení č. 541/95 (dále jen „změna druhu I“), která je postupem používaným zejména ke změně existující RLP z důvodu změny postupu používaného týmž producentem ÚLL. Tato okolnost totiž nezpochybňuje to, že společnost Lundbeck v rámci sporu Lagap připustila neporušující povahu tohoto postupu, který byl ostatně používán následně několika podniky s generiky, aniž společnost Lundbeck reagovala.

200 Podobné poznámky lze učinit ve vztahu k novému postupu používanému společností Cipla při produkci generického citalopramu (dále jen „postup Cipla II“), který byl v zásadě rovněž dostupný prostřednictvím společnosti Tiefenbacher. Komise totiž prokázala zejména v bodě 898 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že tento postup vyvinutý během doby, na kterou se vztahují sporné dohody, potenciálně neporušoval práva a byl předmětem žádosti o změnu RLP druhu I v září 2002. Společnosti Arrow a Alpharma by se mohly snažit prodávat citalopram produkovaný za použití tohoto postupu, podobně jako to učinila společnost Neolab, aniž by se proti tomu společnost Lundbeck mohla užitečně bránit, jak Komise uvedla v poznámce pod čarou č. 1671 napadeného rozhodnutí.

201 Pokud jde konečně o postup používaný společností Ranbaxy, je třeba poznamenat, že společnost Lundbeck i poté, co přezkoumala plány reakce tohoto podniku, chtěla s touto společností uzavřít dohodu stanovící zpětné platby namísto toho, aby se obrátila na vnitrostátní soudy proto, aby se u nich domohla vydání soudních příkazů. Z toho vyplývá, že společnost Lundbeck neměla jistotu o porušující povaze ÚLL produkované podle uvedeného postupu, jak vyplývá z bodů 564 a 1109 odůvodnění napadeného rozhodnutí. Navíc společnost Ranbaxy tvrdila jak ve vztahu ke společnosti Lundbeck, tak ve vztahu k podnikům s generiky potenciálně majícím zájem o koupi její ÚLL, že tato látka práva neporušovala, jak to uvedla Komise zejména v bodě 1105 odůvodnění napadeného rozhodnutí.

202 Mimoto je třeba připomenout, že i kdyby přípravky uváděné na trh podniky s generiky porušovaly některý z patentů společnosti Lundbeck, což nebylo prokázáno v okamžiku uzavření sporných dohod v projednávané věci, mohly by podniky s generiky rovněž zpochybnit platnost těchto patentů před příslušnými soudy (viz bod 122 výše).

203 Zadruhé je třeba odmítnout argument žalobkyň, podle kterého měla Komise prokázat, že by k přechodu na jiný postup nebo k jinému producentovi ÚLL došlo během doby platnosti sporných dohod. Za účelem prokázání existence potenciální hospodářské soutěže mezi podniky s generiky a společností Lundbeck byla totiž Komise povinna prokázat pouze to, že tyto podniky měly skutečné a konkrétní možnosti vstupu na trh v dostatečné krátké lhůtě proto, aby vykonávaly skutečný konkurenční tlak na společnost Lundbeck v okamžiku uzavření sporných dohod. Komise nebyla povinna prokázat, že by si podniky s generiky mohly nepochybně obstarat obchodně životaschopný postup, který by neporušoval práva, během doby platnosti sporných dohod, ale pouze to, že měly skutečné a konkrétní možnosti v tomto ohledu v okamžiku uzavření těchto dohod a tyto možnosti nebyly čistě teoretické.

204 Žalobkyně přitom nepopírají, že bylo možné, aby podniky s generiky změnily existující RLP nebo se obrátily na jiného producenta ÚLL v případě zvýšeného rizika porušení práv, ale tvrdí, že by to mohlo trvat několik měsíců nebo dokonce delší dobu, než byla doba platnosti sporných dohod. Nemohou však požadovat po Komisi, aby prokázala, k čemu by došlo v případě neexistence sporných dohod v kontextu, kdy v okamžiku uzavření těchto dohod pro podniky s generiky existovalo několik možností, jak vstoupit na trh. Možnost změnit existující RLP nebo si obstarat ÚLL od jiného dodavatele nebyla čistě teoretickou možností, jak v tomto ohledu prokazují důkazní materiály uvedené v napadeném rozhodnutí, pokud jde o každý podnik s generiky (viz šestá až devátá část prvního žalobního důvodu dále). Samy žalobkyně připustily například, že společnost Tiefenbacher, jednající jako zprostředkovatel pro společnosti Arrow a Alpharma, mohla získat změnu druhu I její RLP získané pro citalopram společnosti Matrix ve lhůtě pouze dvou a půl měsíců v Nizozemsku (bod 418 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

205 V každém případě taková možnost nebyla nepochybně ani nezbytná pro většinu podniků s generiky proto, aby mohly vstoupit na trh, a tím méně proto, aby vykonávaly konkurenční tlak na společnost Lundbeck, neboť prováděly nutné kroky a v určitých případech dokonce již získaly RLP proto, aby vstoupily na trh s generickým citalopramem jejich dodavatele (nebo jejich vlastním generických citalopramem v případě společnosti Ranbaxy), a že žádný soud v okamžiku uzavření sporných dohod neprohlásil, že tento citalopram porušuje práva. Mimoto, jak již bylo konstatováno v bodě 181 výše, samotná skutečnost, že společnost Lundbeck uzavřela sporné dohody s podniky s generiky, představuje významný nepřímý důkaz o tom, že sama vnímala tyto podniky jako potenciální hrozbu vykonávající konkurenční tlak na její postavení na trhu.

206 Je třeba tudíž zamítnout i pátou část prvního žalobního důvodu.

H – *K šesté části prvního žalobního důvodu vycházející z neexistence potenciální hospodářské soutěže mezi společnostmi Lundbeck a Merck (GUK) v okamžiku uzavření sporných dohod*

207 Žalobkyně tvrdí, že napadené rozhodnutí nesprávně dospělo k závěru, že v době údajného protiprávního jednání představovala společnost Merck (GUK) potenciálního konkurenta společnosti Lundbeck ve Spojeném království a *mutatis mutandis* i v EHP.

208 Podle nich může být sice relevantní, zda měla společnost Merck (GUK) v úmyslu vstoupit na trh, zásadním kritériem je však určit, zda k tomu měla schopnost. Napadené rozhodnutí však zakrývá skutečnost, že společnost Merck (GUK) měla přístup pouze k citalopramu společnosti Natco, který porušoval patent na krystalizaci společnosti Lundbeck, což znamená, že nebyla schopna vstoupit na trh legálně.

209 Mimoto napadené rozhodnutí nesprávně dospělo v bodě 754 odůvodnění na základě dokumentů z období, kdy nastaly předmětné skutkové okolnosti, k závěru, že společnost Merck (GUK) si byla velmi jista svým postavením v patentových záležitostech. Žalobkyně se domnívají, že Komise ocitovala tyto dokumenty selektivně a vytrhla je z kontextu.

210 Podle žalobkyň ostatně nebyla společnost Merck (GUK) potenciálním konkurentem společnost Lundbeck, neboť během doby platnosti sporných dohod nemohla začít používat jiné ÚLL produkované podle postupů neporušujících práva. V roce 2003 totiž neexistoval žádný jiný generický přípravek, který by byl obchodně životaschopný a neporušoval práva. V každém případě, i kdyby se společnost Merck (GUK) mohla obrátit na jiné producenty ÚLL neporušující práva, získání citalopramu společností Merck (GUK) od třetích osob by porušilo článek 1.3 dohody uzavřené mezi ní a společností Schweizerhall, která stanovila, že společnost Merck (GUK) pokryje 100 % své roční poptávky ÚLL citalopram od společnosti Schweizerhall (bod 235 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

211 Konečně se žalobkyně domnívají, že napadené rozhodnutí neodůvodňuje závěr, podle kterého byla společnost Merck (GUK) v době údajného protiprávního jednání potenciálním konkurentem společnosti Lundbeck v EHP (mimo Spojené království). Vzhledem k tomu, že Komise v napadeném rozhodnutí vypočetla výši pokuty uložené společnosti Lundbeck na základě hodnoty tržeb za citalopram v celém EHP, je pouze tato skutečnost dostatečná k tomu, aby bylo napadené rozhodnutí prohlášeno za neplatné.

212 Pokud jde o tržby za citalopram ve Švédsku prostřednictvím společnosti NM Pharma (body 836 až 838 odůvodnění napadeného rozhodnutí), které vedly Komisi k závěru, že společnost Merck (GUK) byla vážným potenciálním konkurentem, a to i na dalších trzích EHP (bod 840 odůvodnění), žalobkyně tvrdí, že to, že se rozhodly podat žaloby k soudům selektivně ve Švédsku, ač se to netýkalo společnosti NM Pharma, neprokazuje, že měla společnost Merck (GUK) schopnost nebo skutečné a konkrétní možnosti vstoupit na jiné trhy EHP. Napadené rozhodnutí dostatečným způsobem neprokazuje, že společnost Merck (GUK) představovala skutečného nebo potenciálního konkurenta společnosti Lundbeck ve všech zemích EHP, neboť před uzavřením dohody GUK pro EHP získala RLP pouze ve Švédsku. V Německu, Itálii, Nizozemsku a Španělsku získala společnost Merck (GUK) RLP až po uplynutí doby platnosti dohody GUK pro EHP a jinde během doby platnosti této dohody.

213 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

214 Před přezkumem argumentů žalobkyň je třeba provést krátké připomenutí přezkumu potenciální hospodářské soutěže mezi společnostmi Merck (GUK) a Lundbeck provedeného Komisí v napadeném rozhodnutí. Komise v tomto ohledu odlišila situaci ve Spojeném království od situace v EHP v okamžiku uzavření dohody GUK pro Spojené království na jedné straně a dohody GUK pro EHP na straně druhé.

1. Situace ve Spojeném království

215 Pokud jde nejprve o konkurenční situaci ve Spojeném království, Komise měla za to, že během období před 24. lednem 2002, datem podpisu dohody GUK pro Spojené království, byla společnost Lundbeck jediným podnikem, který prodával ve Spojeném království citalopram. Dne 5. ledna 2002 uplynula doba platnosti originálních patentů společnosti Lundbeck ve Spojeném království. Od tohoto data byl tedy trh s citalopramem ve Spojené království v zásadě otevřen pro generické přípravky za podmínky, že splňovaly legální povinnosti v oblasti jakosti, bezpečnosti a účinnosti, potvrzené RLP. Podniky, které produkovaly nebo měly v úmyslu prodávat generické přípravky obsahující citalopram ve Spojeném království a které měly realistické vyhlídky, že si v blízké budoucnosti obstarají generický citalopram a získají RLP, bylo možné považovat za potenciální konkurenty společnosti Lundbeck. Vstup generik na trh, zejména v případě vstupu několika podniků s generiky současně, by více než pravděpodobně vedl k intenzivnímu procesu cenové konkurence, která by rychle a prudce snížila cenu citalopramu (bod 738 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

216 Společnost Merck (GUK) byla poté, co informovala společnost Lundbeck o svém úmyslu vstoupit na trh s citalopramem, prvním podnikem s generiky, který získal dne 9. ledna 2002 RLP pro trh ve Spojeném království. Během tohoto období nashromáždila společnost Merck (GUK) zásoby ve výši 8 milionů tablet citalopramu na bázi ÚLL společnosti Natco, které byly připraveny k prodeji ve Spojeném království (bod 741 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

217 V návaznosti na dohodu GUK pro Spojené království, podepsanou se společností Lundbeck dne 24. ledna 2002, společnost Merck (GUK) neuvedla generický citalopram na trh až do konce doby platnosti dohody, původně stanovené do července 2003. Mezi 1. a 4. srpnem 2003 předtím, než byla dohoda podruhé dne 6. srpna 2003 prodloužena, však společnost Merck (GUK) skutečně prodala svůj generický citalopram ve Spojeném království o hodnotě 3,3 milionu GBP (bod 742 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

218 Komise dospěla v bodě 743 odůvodnění napadeného rozhodnutí k závěru, že tyto skutečnosti dostačujícím způsobem prokazují, že společnost Merck (GUK) měla v okamžiku podpisu dohody GUK pro Spojené království skutečné a konkrétní možnosti vstupu na trh s citalopramem ve Spojeném království. Navíc, skutečnost, že společnost Merck (GUK) skutečně krátce vstoupila na trh v srpnu 2003, prokazuje dostatečně, že společnosti Merck (GUK) a Lundbeck byly v okamžiku podpisu sporných dohod v lednu 2002 potenciálními konkurenty. Kromě toho samotná skutečnost, že společnost Lundbeck na základě těchto dohod souhlasila s provedením platby značných finančních prostředků společnosti Merck (GUK), dostatečně prokazuje, že společnost Lundbeck vnímala společnost Merck (GUK) jako potenciálního konkurenta, jehož vstup na trh byl možný a který představoval hrozbu ve vztahu k jejímu postavení na trhu v okamžiku podpisu sporných dohod.

219 Žalobkyně nicméně zpochybňují, že tyto skutečnosti dostačují k prokázání existence potenciální hospodářské soutěže mezi nimi a společností Merck (GUK) a domnívají se, že Komise měla prokázat především schopnost této společnosti vstoupit na trh namísto zohlednění jejích úmyslů v tomto ohledu. Zpochybňují rovněž různá prohlášení použitá Komisí v napadeném rozhodnutí, která byla podle nich citována mimo jejich kontext a která neumožňují prokázat, že ÚLL společnosti Natco neporušovala žádný patent společnosti Lundbeck a zejména patent na krystalizaci.

220 Stačí však konstatovat, že Komise nevycházela pouze ze subjektivních posouzení společnosti Merck (GUK) a Lundbeck proto, aby prokázala existenci potenciální hospodářské soutěže mezi nimi, ale z objektivních skutečností, jako je skutečnost, že společnost Merck (GUK) v okamžiku uzavření dohody GUK pro Spojené království uzavřela smlouvu o dodávce se společností Schweizerhall, jejímž cílem bylo si obstarat citalopram společnosti Natco, že si již vytvořila velké zásoby generického citalopramu a dne 9. ledna 2002 získala ve Spojeném království RLP.

221 Zaprvé žalobkyně nicméně tvrdí, že společnost Merck (GUK) nemohla uvést své generické přípravky na trh, protože jinak by porušila jejich patenty. Opět však jde o jejich subjektivní posouzení, neboť v okamžiku uzavření dohody GUK pro Spojené království žádný soud z EHP neurčil, že by ÚLL společnosti Natco, používaná společností Merck (GUK) pro produkci jejího generického citalopramu, porušovala některý z patentů společnosti Lundbeck. Mimoto, v okamžiku uzavření této dohody nebyl patent na krystalizaci společnosti Lundbeck ve Spojeném království ještě ani udělen. Nakonec je třeba připomenout, že společnost Merck (GUK) nemusela prokazovat neporušující povahu svých přípravků proto, aby je mohla uvést na trh ve Spojeném království (viz bod 122 výše). Hrozilo jí nanejvýše to, že bude muset čelit návrhům na soudní příkazy nebo žalobám pro porušení práv ze strany společnosti Lundbeck, avšak bez jakékoliv záruky, že posledně uvedená společnost bude mít ve věci úspěch, neboť podle vlastních odhadů společnosti Lundbeck bylo existenci porušování práv obzvláště obtížné prokázat, pokud jde o patenty na postupy (bod 629 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Navíc by mohla v případě sporu vznést otázku platnosti patentů společnosti Lundbeck prostřednictvím vzájemného návrhu (viz bod 122 výše).

222 Na rozdíl od toho, co uvádějí žalobkyně, Komise nebyla povinna prokázat s jistotou, že by společnost Merck (GUK) vstoupila na trh během doby platnosti dohod prostřednictvím ÚLL, která neporušovala žádný patent společnosti Lundbeck. Musela pouze prokázat, že společnost Merck (GUK) měla v okamžiku uzavření sporných dohod skutečné a konkrétní možnosti vstupu na trh a že tyto vyhlídky nepředstavovaly čistě teoretické možnosti, ale svědčily o skutečné schopnosti vstupu na trh v dostatečně krátké lhůtě proto, aby představovala konkurenční tlak na společnost Lundbeck.

223 S přihlédnutím ke skutečnostem uvedeným v bodech 738 a násl. odůvodnění, shrnutým v bodech 215 až 218 výše, však žalobkyně nemohou platně tvrdit, že Komise tento úkol nesplnila. Okolnost, že společnost Merck (GUK) mohla krátce vstoupit na trh se svými generiky v srpnu 2003, když se domnívala, že podmínky její dohody se společností Lundbeck již nebyly dost dobré (bod 755 odůvodnění napadeného rozhodnutí), totiž zjevně svědčí o tom, že společnost Merck (GUK) byla v okamžiku uzavření dohody GUK pro Spojené království přinejmenším potenciálním konkurentem společnosti Lundbeck. Pokud by tvrzení žalobkyň bylo přijato, znamenalo by to, že ani v tomto

okamžiku nemohla být společnost Merck (GUK) považována za potenciálního konkurenta společnosti Lundbeck, jelikož nebylo prokázáno, že její přípravky neporušovaly žádný z patentů společnosti Lundbeck, i když ve Spojeném království prodala tablety v hodnotě 3,3 milionu GBP. Takové stanovisko nelze zjevně přijmout. Konečně okolnost, že společnost Lundbeck upřednostnila uzavření dohody se společností Merck (GUK) proto, aby oddálila její vstup na trh, svědčí rovněž o tom, že v okamžiku uzavření této dohody tuto společnost považovala za hrozbu schopnou vykonávat konkurenční tlak na trhu s citalopramem (viz bod 103 výše).

224 Zadruhé, pokud jde o argument žalobkyň, podle kterého neměla společnost Merck (GUK) možnost se obrátit na jiného producenta ÚLL během doby platnosti sporných dohod, je třeba konstatovat, že takový argument je s ohledem na výše uvedené irelevantní, neboť Komise nebyla povinna prokázat s jistotou, že by společnost Merck (GUK) vstoupila na trh prostřednictvím neporušující ÚLL proto, aby ji mohla v okamžiku uzavření těchto dohod považovat za potenciálního konkurenta společnosti Lundbeck. V každém případě, jak uvádí správně Komise, smlouva o dodávce, kterou společnost Merck (GUK) uzavřela se společností Schweizerhall, vycházela z předpokladu, že ÚLL společnosti Natco neporušovala žádný z patentů společnosti Lundbeck po uplynutí doby platnosti jejích originálních patentů. V případě, že by přípravky společnosti Merck (GUK) na bázi ÚLL společnosti Natco byly shledány jako porušující práva, je tedy velmi pravděpodobné, že by společnost Merck (GUK) mohla buď ukončit tuto smlouvu a snažit se obstarat generický citalopram u jiného dodavatele než společnosti Schweizerhall, nebo spolupracovat se společností Schweizerhall proto, aby jí tato společnost dodala generický citalopram produkovaný na bázi postupů, které neporušují práva (bod 197 výše).

225 Komise tudíž nepochybila, když v napadeném rozhodnutí dospěla k závěru, že společnost Merck (GUK) měla v okamžiku podpisu dohody GUK pro Spojené království skutečné a konkrétní možnosti vstupu na trh s citalopramem ve Spojeném království a že v důsledku toho byla v tomto okamžiku přinejmenším potenciálním konkurentem společnosti Lundbeck.

2. Situace v EHP

226 Pokud jde dále o konkurenční situaci v EHP, Komise uvedla v bodě 827 a násl. odůvodnění důvody, proč se domnívala, že společnost Merck (GUK) bylo možné považovat za potenciálního konkurenta společnosti Lundbeck ve většině států EHP. V okamžiku podpisu dohod společnost uzavřela Merck (GUK) dohodu o výlučné distribuci ÚLL společnosti Natco se společností Schweizerhall. Tato dohoda činila ze společnosti Schweizerhall privilegovaného distributora společnosti Natco pro řadu států EHP (a sice Belgii, Německo, Španělsko, Francii, Itálii, Nizozemsko, Finsko, Švédsko a Norsko) a ze společnosti Merck (GUK) jejího „privilegovaného zákazníka“ v tom smyslu, že její objednávky citalopramu byly zpracovávány přednostně (bod 235 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

227 V květnu 2002 společnost NM Pharma, distributor společnosti Merck (GUK) pro Švédsko, získala RLP a vstoupila na švédský trh. Společnost NM Pharma disponovala rovněž významnou distribuční sítí v Norsku a počítala s tím, že využije svou švédskou RLP proto, aby získala RLP v Belgii, Dánsku, Španělsku, Nizozemsku, Finsku a Norsku prostřednictvím postupu vzájemného uznání stanoveného směrnicí 2001/83. Společnost Merck (GUK) zamýšlela získat podobné RLP pro Německo, Irsko, Řecko, Francii, Itálii, Rakousko a Portugalsko za použití své RLP získané ve Spojeném království (body 829 a 830 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Mimoto bod D preambule dohody GUK pro EHP uznává úlohu společnosti Merck (GUK) jako potenciálního konkurenta na území EHP (bod 831 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

228 Tyto skutečnosti umožnily Komisi dospět k závěru, že společnosti Merck (GUK) a Lundbeck byly v okamžiku podpisu dohody GUK pro EHP v říjnu 2002 přinejmenším potenciálními konkurenty. Společnost Merck (GUK) byla dokonce skutečným konkurentem společnosti Lundbeck ve Švédsku během několika měsíců před podpisem dohody prostřednictvím svého distributora společnosti NM Pharma. Kromě toho samotná skutečnost, že společnost Lundbeck souhlasila na základě této dohody

s platbou značných finančních prostředků společnosti Merck (GUK), dostatečně prokazuje, že společnost Lundbeck vnímala společnost Merck (GUK) jako potenciálního konkurenta, jehož vstup na trh byl možný a který v okamžiku podpisu dohody GUK pro EHP představoval hrozbu pro její postavení na trhu s citalopramem (bod 832 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

229 Žalobkyně však tvrdí, že produktové trhy pro dodávku léčivých přípravků, jako je citalopram, mají národní dosah, takže Komise měla posoudit, zda byly společnosti Merck (GUK) a Lundbeck potenciálními konkurenty v každém členském státě EHP namísto provedení jediného posouzení pro celý EHP.

230 Je však třeba uvést, že analýza provedená Komisí v bodech 827 až 840 odůvodnění napadeného rozhodnutí (viz body 226 až 228 výše) dostatečně přesvědčivým způsobem prokazuje, že společnosti Merck (GUK) a Lundbeck mohly být v okamžiku uzavření dohody GUK pro EHP považovány za potenciální konkurenty na celém území EHP. Skutečnost, že společnost Merck (GUK) nezískala RLP ve všech státech EHP v okamžiku uzavření dohody GUK pro EHP, ani dokonce během její doby platnosti, neznamená, že v okamžiku uzavření této dohody neměla skutečné a konkrétní možnosti vstupu na trhy jednotlivých států EHP.

231 Jak Komise prokázala v bodech 827 a násl. odůvodnění napadeného rozhodnutí, společnost Merck (GUK) měla totiž v úmyslu použít postup vzájemného uznání stanovený směrnicí 2001/83 proto, aby získala RLP v dalších členských státech na základě její RLP již získané ve Spojeném království, jakož i RLP jejího distributora společnosti NM Pharma ve Švédsku (viz bod 227 výše).

232 Kromě toho skutečnost, že dohoda GUK pro EHP se vztahuje na celé území EHP (s vyloučením Spojeného království), dostatečně prokazuje, že společnost Lundbeck vnímala společnost Merck (GUK) jako potenciální hrozbu pro celé toto území a že tato společnost měla skutečné a konkrétní možnosti vstupu na trh s citalopramem pokud ne ve všech státech EHP, tak alespoň ve velké většině z nich (viz body 827 a násl. odůvodnění napadeného rozhodnutí). Jak uvádí Komise v poznámce pod čarou č. 1540 napadeného rozhodnutí, nebyla povinna prokázat, že pokud by dohoda GUK pro EHP neexistovala, společnost Merck (GUK) by s jistotou vstoupila na trh v každém členském státě EHP během doby platnosti této dohody. Není totiž možné určit *a posteriori* datum vstupu na trh v každém členském státě EHP, jelikož dohoda GUK pro EHP měla právě za cíl a za následek přerušení úsilí vyvinutého společností Merck (GUK) v tomto ohledu.

233 Mimoto takový argument znovu nebere v potaz rozdíl mezi skutečnou a potenciální hospodářskou soutěží, přičemž potenciální soutěž nevyžaduje prokázání jistého vstupu na trh, ale pouze existence skutečných a konkrétních možností v tomto ohledu. Z bodů 328 a 347 odůvodnění napadeného rozhodnutí přitom zejména vyplývá, že společnost Merck (GUK) měla v úmyslu a měla schopnost uvést na trh citalopram v EHP v dostatečně krátké lhůtě proto, aby mohla vykonávat konkurenční tlak na společnost Lundbeck, v okamžiku uzavření dohody GUK pro EHP.

234 V každém případě z napadeného rozhodnutí vyplývá, že Komise přihlédla k rozdílům existujícím mezi státy EHP, když se zdály relevantními pro účely přezkumu existence potenciální hospodářské soutěže na tomto území. Komise tak v bodě 827 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla zejména, že doba platnosti patentu na ÚLL společnosti Lundbeck uplynula v Rakousku až v dubnu 2003, na rozdíl od jiných členských států. V bodech 326, 347 a 827 až 830 odůvodnění napadeného rozhodnutí rovněž přezkoumala situaci, pokud jde o RLP v jednotlivých státech EHP.

235 Pokud jde o argument žalobkyň, podle kterého by společnost NM Pharma nevyhnutelně čelila jimi podaným žalobám, stačí konstatovat, že takové tvrzení je vyvráceno skutkovými okolnostmi, neboť společnost NM Pharma skutečně vstoupila na švédský trh na dobu téměř pěti měsíců, když zde uskutečnila „velmi povzbudivé“ prodeje (bod 325 odůvodnění napadeného rozhodnutí), aniž by byla předmětem jakékoliv žaloby ze strany společnosti Lundbeck.

236 Je proto třeba zamítnout i šestou část prvního žalobního důvodu.

I – *K sedmé části prvního žalobního důvodu vycházející z neexistence potenciální hospodářské soutěže mezi společnostmi Lundbeck a Arrow v okamžiku uzavření sporných dohod*

237 Žalobkyně tvrdí, že při uzavření dohod Arrow UK a dánské dohody Arrow se společnost Arrow ve vztahu k nim nenacházela v situaci potenciální hospodářské soutěže.

238 Pokud jde totiž o Spojené království, zaprvé společnost Arrow získala RLP až v červenci 2002, přičemž se tato registrace vztahovala navíc k ÚLL společností Cipla a Matrix získaným pomocí jejich původních výrobních postupů, a sice postupů Cipla I a Matrix I, které podle žalobkyň porušovaly patent na krystalizaci. Nic neprokazuje, že společnost Arrow měla přiměřené vyhlídky tento patent nechat prohlásit za neplatný. Kromě toho nemohla počítat se spoluprací společnosti Cipla při prokázání neexistence porušování práv.

239 Zadruhé společnost Arrow neměla ani skutečné a konkrétní možnosti přejít na ÚLL produkované podle postupů Cipla II a Matrix II, které by v každém případě také porušovaly práva, nebo na citalopram společnosti Ranbaxy, který porušoval patenty na amid a jód a navíc se na něj nevztahovala žádná RLP.

240 Zatřetí se žalobkyně dovolávají rozsudku High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division [Vrchní soud (Anglie a Wales), soud Lorda kancléře] ze dne 23. října 2001, Smithkline Beecham Plc v. Generics (UK) Ltd [(2002) 25(1) I. P. D. 25005, dále jen „rozsudek Paroxetine“], ze kterého vyplývá, že podnik s generiky nemůže vstoupit na trh, dokud neprokáže, že jeho přípravek neporušuje žádná práva, což společnost Arrow nebyla schopna učinit.

241 Začtvrté skutečnost, že žalobkyně souhlasily s uzavřením dohod se společností Arrow, které stanovily platby k jejich tíži, znamená nikoliv, že ji vnímaly jako potenciálního konkurenta, ale že se obávaly porušení svých patentů.

242 Pokud jde o Dánsko, žalobkyně odkazují na většinu argumentů týkajících se Spojené království, když dodávají, že společnost Arrow vstoupila na dánský trh až v roce 2005 a že během doby platnosti dánské dohody Arrow byly vůči několika podnikům s generiky při jejich pokusech o prodej generického citalopramu v tomto členském státě vydány soudní příkazy.

243 Komise všechny tyto argumenty zpochybňuje.

1. Situace ve Spojeném království

244 Je třeba zaprvé přezkoumat argumenty žalobkyň týkající se údajné neexistence potenciální hospodářské soutěže mezi nimi a společností Arrow při uzavření dohody Arrow UK.

245 Pokud jde o argumenty žalobkyň týkající se údajné nemožnosti společnosti Arrow vstoupit na trh s citalopramem společností Cipla nebo Matrix, je třeba uvést následující.

246 Zaprvé v bodech 375 a 878 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise konstatovala, že dne 22. května 2001 společnost Arrow uzavřela dohodu se společností Tiefenbacher proto, aby koupila RLP, o které tato společnost požádala v několika zemích EHP, týkající se generického citalopramu, jakož i tablety tohoto léčivého přípravku produkované z ÚLL společností Cipla nebo Matrix.

247 Zadruhé v bodech 379 a 878 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise uvedla, že dne 10. září 2001 si společnost Arrow objednala od společnosti Tiefenbacher tablety generického citalopramu v hodnotě odpovídající 2,8 milionů německých marek (DEM), které obdržela zčásti v listopadu 2001 a zčásti během druhého týdne měsíce ledna 2002. Tyto tablety byly vyvinuty na bázi ÚLL společnosti Cipla, produkované podle postupu Cipla I.

248 Zatřetí z bodu 382 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že se dne 14. prosince 2001 konalo jednání mezi společností Arrow a společností Tiefenbacher. Podle poznámek z tohoto jednání, které žalobkyně předložily před Tribunálem, se společnost Tiefenbacher domnívala, že citalopram produkovaný podle postupu Cipla I by mohl porušovat patent na krystalizaci, pokud by byl takový patent udělen ve Spojeném království, kdežto společnost Cipla tvrdí, že její postup odpovídal některému z postupů, kterých se týkaly originální patenty. Z uvedených poznámek rovněž vyplývá, že společnost Arrow chtěla připravit obrannou strategii proti návrhům na soudní příkaz, které společnost Lundbeck hodlala podat u příslušných soudů proto, aby zabránila jejímu vstupu na trh ve Spojeném království. Navíc e-mail, kterým byly tyto poznámky předány, uvádí skutečnost, že spolupracovník společnosti Arrow přezkoumal postupy Cipla I a Matrix I a na základě toho dospěl k závěru, že se nezdá, že by tyto postupy porušovaly patent na krystalizaci.

249 Začtvrté podle bodu 383 odůvodnění napadeného rozhodnutí koupila dne 21. prosince 2001 společnost Arrow od společnosti Tiefenbacher žádost o RLP, kterou tato společnost předtím podala u příslušných orgánů ve Spojeném království. Této žádosti, která byla založena podle postupu vzájemného uznání uvedeného v článku 18 směrnice 2001/83 na RLP, kterou společnost Tiefenbacher získala předtím v Nizozemsku, bylo vyhověno v červenci 2002 po neúspěšné žalobě společnosti Lundbeck podané v Nizozemsku proti posledně uvedené RLP. V tomto ohledu je třeba poznamenat, že, jak uvedla Komise v bodě 882 odůvodnění napadeného rozhodnutí, potenciální hospodářská soutěž začíná před udělením RLP (body 92 až 94 výše) a tato registrace byla v každém případě udělena během doby platnosti dohody Arrow UK.

250 Zapáté v bodě 387 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise zdůraznila skutečnost, že v e-mailu zaslaném společnosti Arrow dne 15. ledna 2002 společnost Cipla prohlásila, že je připravena ji podpořit v rámci případného sporu se společností Lundbeck, i když chtěla poskytnout nezbytné informace týkající se jejího postupu přímo příslušným orgánům, a nikoliv nejprve společnosti Arrow nebo společnosti Tiefenbacher. Je tudíž bezvýznamné, že podle e-mailu ze dne 11. ledna 2002, uvedeného v bodě 385 odůvodnění napadeného rozhodnutí, společnost Cipla nechtěla poskytnout více informací o svém postupu.

251 Zašesté z bodu 389 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že v e-mailu ze dne 22. ledna 2002 v odpověď na upozornění, které jí žalobkyně zaslaly den předtím, společnost Arrow žalobkyně informovala o tom, že se nedomnívá, že by porušovala jejich nové patenty.

252 Zasedmé v e-mailu ze dne 23. ledna 2002, citovaném v bodech 390, 880 a 887 odůvodnění napadeného rozhodnutí, určeném jinému producentovi ÚLL citalopram, dceřiná společnost společnosti Arrow, Resolution Chemicals, uvedla, že „[příští] týden [uvede svůj přípravek] na trh ve Spojeném království“. V tomto e-mailu společnost Resolution Chemicals projevila rovněž zájem o ÚLL tohoto dodavatele jako druhý zdroj ÚLL.

253 Zaosmé je třeba připomenout, že v sedmém bodě odůvodnění preambule Arrow UK společnost Arrow nepřipustila, že by porušovala nové patenty společnosti Lundbeck, ale omezila se na uvedení, že toto obvinění nemůže vyvrátit nevyvratitelnými důkazy.

254 Zadeváté zejména z bodů 157, 627, 669 a 745 odůvodnění, jakož i z poznámky pod čarou č. 322 napadeného rozhodnutí vyplývá, že jiné podniky s generiky a samotná společnost Lundbeck měly pochybnosti ohledně platnosti patentu na krystalizaci. Společnost Lundbeck se konkrétně domnívala, že pravděpodobnost, že tento patent bude prohlášen za neplatný, se pohybuje mezi 50 a 60 %. Je zajisté

pravda, že důkazy týkající se tohoto odhadu pocházejí z období po uzavření sporných dohod. Žalobkyně však neposkytly žádný důkaz, který by umožňoval vysvětlit, v čem bylo předtím jejich posouzení této otázky odlišné. Kromě toho je třeba zohlednit rovněž úvahy uvedené v bodě 122 výše ohledně prohlášení neplatnosti patentů na postupy. Pokud by totiž byl patent na krystalizaci prohlášen za neplatný, nemělo by jeho případné porušení společností Arrow žádné důsledky.

255 Tyto důkazy stačí pro závěr, že při uzavření dohody Arrow UK byla společnost Arrow ve vztahu potenciální hospodářské soutěže se společností Lundbeck z důvodu skutečných a konkrétních možností, které měla, vstoupit na trh s citalopramem společnosti Cipla, produkovaným podle postupu Cipla I.

256 Pokud jde o možnost, že společnost Arrow změní producenta ÚLL a přejde na ÚLL společnosti Matrix, produkovanou podle postupu Matrix I, kterou jí mohla dodat společnost Tiefenbacher, musí být poznamenáno, že podle e-mailu doprovázejícího poznámky z jednání konaného dne 14. prosince 2001 (viz bod 248 výše) se společnost Arrow domnívala, že postup používaný společností Matrix při produkci této ÚLL pravděpodobně neporušoval patent na krystalizaci. Tyto poznámky uvádějí rovněž možnost, že společnost Arrow přejde na ÚLL společnosti Matrix, přičemž se předpokládalo, že nebude možné provést takovou změnu ve fázi, ve které se v dané době nacházela. V tomto ohledu je třeba poznamenat, jak správně uvedla Komise v bodech 885, 886, 889 a 895 odůvodnění napadeného rozhodnutí a v poznámce pod čarou č. 1636 tohoto rozhodnutí, že dohoda společnosti Arrow se společností Tiefenbacher takový přechod umožňovala, takže skutečnost, že taková možnost mohla být pro společnost Arrow méně výhodným řešením, než bylo řešení, které spočívalo v uzavření dohody se společností Lundbeck, nebrání tomu, aby se mělo za to, že měla skutečnou a konkrétní možnost vstupu na trhu s citalopramem produkovaným na bázi této ÚLL.

257 Pokud jde o argumenty žalobkyň týkající se postupů Matrix II a Cipla II, je třeba odkázat na body 198 až 200 výše.

258 Pokud jde o argument žalobkyň vycházející z rozsudku Paroxetine, uvedený v bodě 240 výše, je třeba připomenout, že otázka týkající se výkladu vnitrostátního práva členského státu je skutkovou otázkou (v tomto smyslu a obdobně viz rozsudky ze dne 21. prosince 2011, A2A v. Komise, C-318/09 P, EU:C:2011:856, bod 125 a citovaná judikatura, a ze dne 16. července 2014, Zweckverband Tierkörperbeseitigung v. Komise, T-309/12, EU:T:2014:676, bod 222 a citovaná judikatura), ohledně které je Tribunál v zásadě povinen vykonat úplný přezkum (bod 113 výše).

259 Ve věci, ve které byl vydán rozsudek Paroxetine, uvedený v bodě 240 výše, dotčený soud použil zásady upravující vydávání předběžných soudních příkazů v anglickém právu a měl za to, že při vážení zájmů je třeba upřednostnit zájmy společnosti, která se věnuje vývoji léčiv, s přihlédnutím ke zvláštním okolnostem věci a zejména ke skutečnosti, že podnik s generiky, o který se jednalo, „neodstranil překážky“ informováním uvedené společnosti o jeho pevném úmyslu uvést svůj generický přípravek na trh, i když připravoval takový vstup po dobu čtyř let a i přes skutečnost, že věděl, že tato společnost měla patenty, které jí umožňovaly podat pro němu žalobu pro porušování práv.

260 Ač není třeba vyjadřovat se ke správnému výkladu a přesnému dosahu, který je třeba přiznat rozsudku Paroxetine, uvedenému v bodě 240 výše, je nicméně třeba uvést, že existuje několika rozdílů mezi projednávanou věcí a věcí, ve které byl vydán uvedený rozsudek.

261 Zaprvé z bodu 374 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalobkyně a společnost Arrow navázaly kontakt již dne 15. prosince 2000, aby diskutovaly otázku generického citalopramu. Mimoto v bodě 389 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise konstatovala, že v lednu 2002 společnost Arrow potvrdila žalobkyním, že se připravuje na vstup na trh ve Spojeném království.

262 Zadruhé, zatímco ve věci, ve které byl vydán rozsudek Paroxetine, uvedený v bodě 240 výše, patent potenciálně porušený podnikem s generiky, o který se jednalo, již existoval během celé doby, po kterou se tento podnik připravoval na vstup na trh, v projednávané věci byla přihláška patentu na krystalizaci ve Spojeném království podána společností Lundbeck až dne 12. března 2001 a byla zveřejněna až dne 4. července 2001, přičemž samotný patent byl s konečnou platností udělen ve smyslu článku 25 UK Patents Act až dne 30. ledna 2002, tedy po uzavření dohody Arrow UK.

263 Kromě toho žalobkyně neposkytly žádné vysvětlení, kromě nedokonalé povahy systému ochrany patentů v Evropě a asymetrie rizik, která z ní vyplývá, důvodů, proč jimi založený podnik, který je zkušeným podnikem, který využívá poradenství specializovaných advokátů, upřednostnil uzavření takové úplatné dohody, jako byla dohoda Arrow UK, která mu umožnila získat pouhý odklad vstupu společnosti Arrow na trh ve Spojeném království. Pokud by totiž byl jejich výklad rozsudku Paroxetine, uvedeného v bodě 240 výše, správný, stejně jako jejich přesvědčení o moci zablokovat vstup generik pomocí jejich patentů, by v případě snahy o vstup této společnosti na trh s jejími generickými léčivými přípravky byla zajisté vydána předběžná opatření proti společnosti Arrow ve Spojeném království, která by jim tak umožnila zablokovat tento vstup do vydání příznivého rozsudku ve věci samé.

264 V rozsahu, v němž se žalobkyně dovolávají v podstatě asymetrie rizik mezi nimi a společností Arrow, je třeba uvést, že takový argument nemůže sám o sobě zpochybnit závěr, podle kterého vnímaly v okamžiku uzavření dohody Arrow UK společnost Arrow jako hrozbu na trhu s citalopramem.

265 Pokud jde o argumenty žalobkyň, které se vztahují ke skutečnosti, že vnímaly společnost Arrow nikoliv jako potenciálního konkurenta, ale jako podnik, který mohl porušovat jejich patenty, je třeba uvést, že samotná skutečnost, že uzavřely dohodu se společností Arrow, je velmi silným nepřímým důkazem o vnímání této společnosti jako potenciálního konkurenta (viz bod 181 výše). Mimoto je třeba připomenout, že přesvědčení společnosti Lundbeck o skutečnosti, že její patenty byly porušeny, společnost Arrow nesdílela (viz sedmý bod odůvodnění preambule Arrow UK a bod 35 výše) a v okamžiku uzavření dohody Arrow UK nebylo potvrzeno žádným soudem.

266 Je tudíž třeba dospět k závěru, že se Komise nedopustila žádného nesprávného posouzení, když v napadeném rozhodnutí považovala společnost Arrow za potenciálního konkurenta společnosti Lundbeck ve Spojeném království.

2. K situaci v Dánsku

267 Zadruhé, pokud jde o potenciální hospodářskou soutěž v Dánsku, je třeba zaprvé odmítnout argument žalobkyň ohledně skutečnosti, že společnost Arrow nevstoupila na trh po uplynutí doby platnosti dánské dohody Arrow v dubnu 2003, ale až v roce 2005. V tomto ohledu je třeba nejprve uvést, že se jedná o důkaz *ex post* a že se vztahuje ke skutečné, a nikoliv potenciální hospodářské soutěži. Kromě toho je nutno uvést, že situace, která existovala po uplynutí doby platnosti této dohody, nebyla srovnatelná se situací, která jí předcházela, neboť podmínky na tomto trhu se mezitím změnily.

268 Zadruhé, co se týče skutečnosti, že žalobkyně získaly několik soudních příkazů v Dánsku, musí být uvedeno, že tyto příkazy následovaly po datu uzavření dánské dohody Arrow, takže z nich nebyla Komise povinna vycházet pro posouzení, zda byly možnosti, že společnost Arrow vstoupí na trh, v okamžiku uzavření této dohody skutečné a konkrétní. I kdyby bylo možné k těmto soudním příkazům přihlédnout, stejně tak by musela být zohledněna rozhodnutí o odvoláních proti nim, která zrušila několika příkazů vydaných v prvním stupni, jak uvedla Komise v bodě 185 odůvodnění napadeného rozhodnutí.

269 Zatřetí, ačkoli je pravda, že při uzavření dánské dohody Arrow společnost Arrow věděla, že postup Cipla I pravděpodobně porušoval práva, nic to nemění na tom, že by se jednak mohla domáhat neplatnosti patentu na krystalizaci a jednak že by se mohla snažit obstarat si nejprve citalopram společnosti Matrix, produkovaný podle postupu Matrix I, poté citalopram produkovaný podle postupů Cipla II nebo Matrix II nebo dále citalopram společnosti Ranbaxy (viz body 198 až 201 a 256 výše). V tomto ohledu je třeba uvést, že společnost Arrow, i poté, co společnost Lundbeck získala patent na krystalizaci v Dánsku, pokračovala ve svých krocích, jejichž cílem bylo obdržet v přiměřené lhůtě RLP proto, aby mohla prodávat na dánském trhu generický citalopram dodaný společností Tiefenbacher, produkovaný z ÚLL společností Cipla nebo Matrix (viz body 450, 454, 967 a 968 odůvodnění napadeného rozhodnutí, jakož i třetí bod odůvodnění preambule dánské dohody Arrow).

270 Z toho vyplývá, že Komise měla právem za to, že společnost Arrow byla potenciálním konkurentem společnosti Lundbeck rovněž v Dánsku.

271 Sedmá část prvního žalobního důvodu musí být proto zamítnuta.

J – *K osmé části prvního žalobního důvodu vycházející z neexistence potenciální hospodářské soutěže mezi společnostmi Lundbeck a Alpharma v okamžiku uzavření sporných dohod*

272 Žalobkyně tvrdí, že při uzavření dohody Alpharma nebyla s nimi tato společnost v situaci potenciální hospodářské soutěže.

273 Zaprvé totiž společnost Alpharma neměla přístup k žádnému citalopramu, který by neporušoval jejich patenty, jelikož byla povinna nakupovat přípravky od společnosti Tiefenbacher. Posledně uvedená společnost však dodávala společnosti Alpharma generický citalopram získaný podle postupu Cipla I, který jasně porušoval práva, a mohla jí dodat pouze jiné přípravky porušující práva, získané podle postupu Matrix I nebo později podle postupů Cipla II a Matrix II. Kromě toho pochybnosti společnosti Alpharma o platnosti patentu na krystalizaci neznamenají, že byla potenciálním konkurentem vzhledem zejména ke skutečnosti, že tyto pochybnosti vycházely ze subjektivních posouzení.

274 Zadruhé žalobkyně uvádí, že společnost Alpharma získala RLP pouze pro osm zemí EHP, mezi kterými byla i RLP pro Spojené království, která byla vydána až v červenci 2002.

275 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

276 V tomto ohledu je třeba připomenout, že v bodě 1035 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise uvedla, že podle e-mailu ze dne 19. února 2002 generálního ředitele společnosti Alpharma pověřeného relevantní věcí bývala mohla skupina Alpharma namísto uzavření dohody Alpharma vstoupit na trh s tabletami citalopramu, které již obdržela nebo které si objednala, produkovanými podle postupu Cipla I, a mohla se dovolávat neplatnosti patentu na krystalizaci, který tento postup porušoval podle informací, které měly skupina Alpharma a společnost Lundbeck v rozhodné době k dispozici.

277 Zaprvé je třeba poznamenat, že skutečnost, že společnost Alpharma nijak nevyloučila vstup na trh s tabletami, které již obdržela nebo které si objednala, vyplývá rovněž z interního e-mailu ze dne 14. února 2002 od téhož generálního ředitele, citovaného v bodě 516 odůvodnění napadeného rozhodnutí. Autor tohoto e-mailu totiž vysvětloval jedné ze svých kolegyň, že od tohoto okamžiku hrála společnost Alpharma dvojí strategii, o čemž svědčí výraz „we are riding two horses“ (sedíme na dvou židlích), která spočívala jednak v přípravě uvedení citalopramu na trh v několika zemích EHP, a jednak ve vyjednávání se společností Lundbeck, a že následující týden bude pravděpodobně nutné se rozhodnout. V tomto ohledu upřesňoval, že proto, aby bylo přijato co nejlepší možné rozhodnutí, potřeboval získat popis situace v uvedených zemích z právnického hlediska a rizik, kterým společnost Alpharma byla vystavena.

278 Z e-mailů ze dne 14. a 19. února 2002 tedy vyplývá, že společnost Alpharma si byla vědoma rizik, která mohl vstup na trh zahrnovat, a nevzdala by se svých plánů, pokud by nemohla uzavřít se společností Lundbeck dostatečně výhodnou dohodu. Jelikož se jedná o interní e-maily, není věrohodné, že je cílem stanovisek v nich vyjádřených „blafovat“ vůči společnosti Lundbeck. Ostatně společnost Lundbeck byla zkušenou společností, která již dlouho dobu sledovala kroky společnosti Alpharma, jak prokazují zejména dopisy uvedené v bodech 477 a 496 odůvodnění napadeného rozhodnutí. Tyto dopisy odkazují zejména na užitný vzor společnosti Lundbeck, jakož i na patent na krystalizaci, takže se nelze domnívat, že uvedené e-maily obsahovaly stanoviska vyjádřená bez znalosti rizik týkajících se těchto práv duševního vlastnictví.

279 Kromě toho je třeba připomenout úvahy uvedené v bodech 122 a 254 výše ohledně případné neplatnosti patentu na krystalizaci.

280 Prohlášení obsažená ve výše uvedených e-mailech musí být chápána s přihlédnutím ke krokům, které společnost Alpharma podnikla do té doby proto, aby připravila svůj vstup na trh.

281 V tomto ohledu zejména z bodů 476, 486, 490, 516 a 1017 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že v okamžiku uzavření dohody Alpharma společnost Alpharma:

— již měla uzavřenou se společností Tiefenbacher smlouvu ze dne 25. června 2001 o dodávce generického citalopramu produkovaného na bázi ÚLL společností Cipla nebo Matrix;

— mohla na základě této smlouvy a předchozí smlouvy mezi stejnými stranami ze dne 31. července 2000 získat RLP v Nizozemsku na základě RLP, kterou společnost Tiefenbacher získala dne 31. srpna 2001 od orgánů tohoto členského státu a mohla na základě postupu vzájemného uznání stanoveného směrnicí 2001/83 získat RLP v dalších zemích EHP;

— měla již zásoby 9,4 milionu tablet citalopramu a navíc jich měla objednáno 16 milionů;

— již získala RLP v Nizozemsku, ve Finsku, v Dánsku a ve Švédsku a získala dne 9. ledna 2002 ujištění ohledně skutečnosti, že ji získá ve Spojeném království ve velmi brzké době;

— již zveřejnila ceník svého citalopramu ve Spojeném království.

282 Zadruhé je třeba uvést podobně jako Komise v bodě 1035 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že podle e-mailu ze dne 19. února 2002 by společnost Alpharma mohla namísto uzavření dohody Alpharma rovněž odložit svůj vstup na trh až do jara nebo do léta téhož roku tím, že by přešla na citalopram společnosti Matrix, který byl považován za neproblematický z hlediska patentu na krystalizaci.

283 Je sice pravda, že podle e-mailu ze dne 19. února 2002 s sebou přechod na citalopram společnosti Matrix nesl závažné nevýhody. Je však třeba uvést zaprvé, že smlouva mezi společnostmi Tiefenbacher a Alpharma umožňovala společnosti Alpharma, aby získala jak citalopram společnosti Cipla, tak i citalopram společnosti Matrix (viz bod 480 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

284 Zadruhé, i když e-mail ze dne 19. února 2002 upřesňuje, že by přechod na ÚLL společnosti Matrix vedl k odkladu vstupu na trh, což by snížilo očekávaný zisk, musí být tato nevýhoda poměřena s výhodou představovanou skutečností, že bude sníženo riziko porušení patentu na krystalizaci. V každém případě uvedený e-mail nijak nevyvrací, že i přes uvedený odklad a jeho důsledky představoval přechod na ÚLL společnosti Matrix hospodářsky životaschopnou možnost. Jednalo se pouze o faktor, který činil finančně příhodnějším uzavření výhodné dohody se společností Lundbeck. Tato otázka je však zbavena relevance pro posouzení, zda existovaly skutečné a konkrétní možnosti, že společnost Alpharma vstoupí na trh.

285 Zatřetí okolnost, že k datu po uzavření dohody Alpharma společnost Matrix změnila postup, který používala k produkci ÚLL citalopram, jak to vyplývá z poznámky pod čarou č. 155 napadeného rozhodnutí, neprokazuje, že dříve dostupný postup porušoval patent na krystalizaci, ale pouze svědčí o úsilí společnosti Matrix vyhnout se později jakémukoliv riziku porušení práv. Kromě toho k této změně došlo během doby platnosti této dohody, takže by společnost Alpharma mohla používat novou ÚLL společnosti Matrix, produkovanou podle postupu Matrix II, pokud by jí nebylo zaplaceno za to, že zůstane mimo trh. V každém případě dne 19. února 2002 se společnost Alpharma domnívala, že ÚLL společnosti Matrix, na bázi postupu Matrix I, kterou používala v rozhodné době, jí mohla umožnit vstoupit na trh, aniž by porušila patent na krystalizaci.

286 Z toho vyplývá, že při uzavření dohody Alpharma měl tento podnik skutečné a konkrétní možnosti vstupu na trh s generickým citalopramem produkovaným podle postupů Cipla I nebo Matrix I. Kromě toho, jak bylo přezkoumáno v bodech 198 a 200 výše, během doby platnosti této dohody se stal rovněž dostupný generický citalopram produkovaný podle postupů Matrix II a Cipla II.

287 Zjištění, že společnost Alpharma byla potenciálním konkurentem žalobkyň, není zpochybněno odkazem žalobkyň na tiskové prohlášení, které společnost Alpharma učinila dne 28. února 2002. Tímto prohlášením společnost Alpharma v podstatě oznámila, že odkládá prodeje citalopramu přinejmenším do konce letních prázdnin, a že může případně projekt týkající se těchto prodejů zastavit z toho důvodu, že její zásoby vyvolávaly problém ve vztahu k patentům žalobkyň. Dodala, že musí hledat jiného producenta ÚLL a získat potřebné registrace.

288 V tomto ohledu je třeba uvést, že, jak uvedla Komise v bodě 1055 odůvodnění napadeného rozhodnutí, z tohoto prohlášení vyplývá, že změna plánů společnosti Alpharma byla důsledkem jednostranného rozhodnutí z její strany. Neobsahuje totiž sebemenší odkaz na dohodu Alpharma, což odpovídá tajné povaze této dohody, tak jak byla stanovena v jejím bodě 3.1. Mimoto je třeba zohlednit skutečnost, že cílem uvedeného prohlášení bylo poskytnout vysvětlení potenciálním zákazníkům společnosti Alpharma.

289 Toto prohlášení tudíž nevyvrací tezi Komise, založenou zejména na e-mailech ze dne 14. a 19. února 2002 a na krocích, které společnost Alpharma provedla do té doby, podle které kdyby nedošlo k uzavření dohody Alpharma, měl by tento podnik skutečnou a konkrétní možnost vstupu na trh.

290 Pokud jde o argument žalobkyň týkající se skutečnosti, že společnost Alpharma neměla RLP ve všech zemích EHP, stačí poznamenat, že mohla počítat již s několika RLP a měla skutečné a konkrétní možnosti, že získá další na základě postupu vzájemného uznání stanoveného v článku 18 směrnice 2001/83. Mimoto na základě úvah uvedených v bodech 163 a 171 výše z takových možností skutečně vyplývá potenciální hospodářská soutěž.

291 Vzhledem k předcházejícímu je třeba osmou část prvního žalobního důvodu zamítnout.

K – *K deváté části prvního žalobního důvodu vycházející z neexistence potenciální hospodářské soutěže mezi společnostmi Lundbeck a Ranbaxy v okamžiku uzavření sporných dohod*

292 Žalobkyně tvrdí, že při uzavření dohody Ranbaxy se s nimi tato společnost nenacházela v situaci potenciální hospodářské soutěže.

293 Zaprvé žalobkyně tvrdí, že i když je společnost Ranbaxy informovala na jednání, které se konalo dne 17. dubna 2002, že měla k dispozici postup, který neporušoval patent, že hodlala získat RLL ve lhůtě osmi měsíců a byla připravena uzavřít dohodu s jiným podnikem s generiky, který by mohl kupovat její ÚLL a vstoupit na trh s generickým citalopramem produkovaným na bázi této ÚLL ve lhůtě nanejvýše čtyř měsíců, jednalo se však o „blafování“ proto, aby je přesvědčila, že mají uzavřít dohodu výhodnou pro společnost Ranbaxy. Průkazná není ani skutečnost, že posledně uvedená společnost

učinila prohlášení ve stejném smyslu vůči jiným podnikům s generiky, které byly potenciálními kupujícími její ÚLL. Její prohlášení vůči společnosti Alpharma konkrétně předchází přezkumu schémat reakce společností Ranbaxy společností Lundbeck, který umožnil prokázat, že postup společnosti Ranbaxy porušoval její patenty na amid a jód.

294 Zadruhé žalobkyně uvádí, že společnost Ranbaxy neměla skutečnou a konkrétní možnost získat RLP během doby platnosti dohody Ranbaxy. Během správního řízení tato společnost připustila všechny obtíže spojené s postupem vzájemného uznání uvedeným v článku 18 směrnice 2001/83.

295 Zatřetí žalobkyně zdůrazňují, že v říjnu 2002 společnost Ranbaxy prohlásila, že neprodávala citalopram po červnu 2002, a to nikoliv jen v Evropě, ale v celém světě, což prokazuje, že ho nemohla prodávat bez ohledu na dohodu Ranbaxy, která se týkala pouze EHP.

296 Začtvrté žalobkyně poznamenávají, že společnost Ranbaxy je po uplynutí doby platnosti dohody, která se jí týkala, požádala o licenci k patentu na jód namísto toho, aby použila jednoduše svůj postup, což potvrzuje, že tento postup porušoval uvedený patent.

297 Zapáté napadené rozhodnutí neuvádí žádný důkaz ohledně toho, že žalobkyně nebo společnost Ranbaxy měly pochybnosti o platnosti patentů na amid a na jód, jelikož uvedená prohlášení se týkají pouze patentu na krystalizaci.

298 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

299 Zaprvé, pokud jde o argumenty žalobkyň týkající se údajného „blafování“ ze strany společnosti Ranbaxy, je třeba připomenout, že, jak Komise zdůraznila zejména v bodech 1095 a 1096 odůvodnění napadeného rozhodnutí, ze zápisu z jednání konaného dne 17. dubna 2002 mezi nimi a společností Ranbaxy vyplývá, že při této příležitosti posledně uvedená společnost uvedla následující:

— používala postup, který neporušoval patenty společnosti Lundbeck;

— společnost Lundbeck o tomto postupu věděla;

— měla v úmyslu podat žádosti o RLP pro Spojené království a Německo, kde měla své vlastní dceřiné společnosti, a očekávala, že získá své RLP ve lhůtě osmi měsíců;

— blížila se uzavření dohody s jiným podnikem s generiky, který neoznačila, ale o kterém se společnost Lundbeck domnívala, že to byla společnost Tiefenbacher nebo společnost skupiny Merck, prostřednictvím kterého hodlala dosáhnout toho, aby její ÚLL byla na trhu Severní Evropy ve lhůtě třech až čtyřech měsíců;

— její produkční kapacita byla 4,5 tun ÚLL ročně v celém světě;

— byla připravena uzavřít dohodu se společností Lundbeck.

300 Stejně tak je třeba uvést, že podle tohoto zápisu společnost Lundbeck věděla, že taková dohoda mohla být úplatná a obtížná zejména z hlediska práva hospodářské soutěže (viz body 188 a 1095 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

301 Přesto se společnost Lundbeck rozhodla uzavřít dohodu Ranbaxy, což prokazuje, že brala vážně hrozbu, kterou tento podnik představoval.

302 V tomto kontextu je třeba uvést, že v souladu s judikaturou (viz body 101 a 104 výše) je vnímání společnosti Ranbaxy společností Lundbeck skutečností, kterou lze zohlednit, i když sama o sobě nestačí k prokázání existence potenciální hospodářské soutěže.

303 Pokud jde o možnost, že vnímání žalobkyň bylo dotčeno úspěšným „blafováním“ ze strany společnosti Ranbaxy, je třeba uvést nejprve, že žalobkyně byly zkušeným podnikem, který již dlouhou dobu sledoval kroky podniků s generiky týkající se citalopramu (viz zejména body 172 až 183 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

304 Ve vztahu ke společnosti Ranbaxy konkrétně bylo sledování ze strany žalobkyň obzvláště pozorné, jelikož mezi lednem a červencem 2001 byly často v kontaktu s avizovaným cílem prozkoumat možnost používat citalopram společnosti Ranbaxy, i když se jednalo ve skutečnosti o zdržovací strategii z jejich strany (viz body 549 až 552 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Navíc se v květnu 2002 žalobkyně dozvěděly, že společnost Ranbaxy podala v Indii dvě přihlášky patentu, a poté, co zanalyzovaly schémata reakce společnosti Ranbaxy, měly za to, že tyto přihlášky mohou být v rozporu s patenty na amid a na jód (viz body 560 až 564 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

305 I po podpisu dohody Ranbaxy si žalobkyně nikdy nestěžovaly, že by byly obětí lsti, ale jak vyplývá z bodu 206 odůvodnění napadeného rozhodnutí, byly v prosinci 2002 spokojené, že dosáhly toho, že uvedení generického citalopramu na trh, očekávané v prvním čtvrtletí 2002, bylo odloženo, což vytvářelo kladné podmínky pro rozvoj prodeje jejího nového léčivého přípravku, Cipralexu (viz bod 22 výše). Dokonce chtěly dne 19. února 2003 prodloužit tuto dohodu až do 31. prosince 2003 podpisem dodatku. Vzhledem k neexistenci jakéhokoliv důkazu za tímto účelem přitom není věrohodné, že by společnost Ranbaxy mohla po tak dlouhou dobu oklamat společnost Lundbeck dvakrát.

306 Kromě toho, jak vyplývá zejména z bodu 1105 odůvodnění napadeného rozhodnutí, před a po uzavření dohody Ranbaxy tento podnik u třetích osob tvrdil, že jeho postupy neporušují nové patenty společnosti Lundbeck. Konkrétně v bodech 554, 557 a 1093 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise konstatovala, že společnost Ranbaxy měla kontakty se společností Arrow nejprve v lednu, poté v dubnu 2002, které skončily konkrétní nabídkou ve prospěch posledně uvedené společnosti vztahující se na prodej 500 až 1000 kg ÚLL. Není přitom věrohodné, že by společnost Ranbaxy úmyslně poskytovala svým potenciálním zákazníkům nepravdivé informace proto, aby je přesvědčila, aby si koupili její ÚLL. Takové jednání by ji totiž vystavilo riziku žalob na náhradu škody ze strany těchto zákazníků. Navíc jeden z těchto zákazníků obdržel od společnosti Ranbaxy veškerou nutnou dokumentaci k podložení skutečnosti, že její postupy neporušovaly práva.

307 Skutečnost, že společnost Ranbaxy vůči žalobkyním „neblafovala“, je rovněž potvrzena dalšími důkazy, které Komise uvedla v napadeném rozhodnutí.

308 Zaprvé je tak třeba připomenout, že jak uvedla Komise v bodě 1091 odůvodnění napadeného rozhodnutí, společnost Ranbaxy začala vyvíjet postup na produkci citalopramu již v lednu 2001. Z dokumentu citovaného v bodech 552 a 1091 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že když v červenci 2001 společnost Lundbeck informovala společnost Ranbaxy o tom, že nechce koupit 400 kg ÚLL, které jí posledně uvedená společnost nabídla, byla kvůli tomu obzvláště zklamaná z toho důvodu, že během celého předchozího období, kdy u ní společnost Lundbeck vyvolávala dojem, že má zájem o její ÚLL, se úmyslně vzdala dalších možností, které existovaly.

309 Zadruhé v bodech 566 a 1092 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise uvedla nejprve, že společnost Ranbaxy poskytla technické údaje týkající se její ÚLL potenciálnímu zákazníkovi v Itálii v prosinci 2001, po čemž došlo v prvním pololetí roku 2002 k odeslání 16 kg ÚLL. Poté v lednu 2002 obdržel rovněž potenciální zákazník ve Francii technické údaje. Následně v roce 2002 společnost Ranbaxy zaslala malé množství ÚLL švédskému potenciální zákazníkovi.

310 Zatřetí musí být poznamenáno, že, jak Komise zdůraznila v bodě 584 odůvodnění napadeného rozhodnutí, v červenci 2002 prodala společnost Ranbaxy malé množství své ÚLL témuž italskému zákazníkovi, se kterým byla ve styku již několik měsíců. Jestliže přitom byla společnost Ranbaxy schopna prodat malé množství ÚLL hned po uzavření dohody Ranbaxy, je nutno konstatovat, že měla přinejmenším skutečné a konkrétní možnosti učinit tak dříve.

311 Konečně je třeba poznamenat, že i poté, co žalobkyně přezkoumaly její schémata reakce, rozhodla se společnost Ranbaxy předložit své DMF u příslušných orgánů Spojeného království a poté požádala o RLP. K takovým krokům by přitom nedošlo, pokud by v návaznosti na uvedený přezkum byl přijat závěr, že postup používaný společností Ranbaxy k produkci její ÚLL porušuje patenty na amid a na jód.

312 Zadruhé, pokud jde o argument žalobkyň týkající se lhůty nutné pro získání RLP, je třeba připomenout úvahy uvedené v bodech 171, 177 a 178 výše, jakož i skutečnosti týkající se lhůt uvedených společností Ranbaxy na jednání konaném dne 17. dubna 2002 (viz bod 299 třetí a čtvrtá odrážka výše).

313 Jelikož jsou kroky, které takový podnik s generiky, jako je Ranbaxy, podnikne k přípravě svého vstupu na trh s generickým citalopramem, včetně pokud jde postup nutný pro získání RLP, relevantní pro účely posouzení potenciální hospodářské soutěže, a společnost Lundbeck tyto kroky brala vážně, není totiž důležité vědět, zda postupy nutné proto, aby tyto RLP byly uděleny, mohly být úspěšně dokončeny ve lhůtách zamýšlených společností Ranbaxy nebo později.

314 Je třeba upřesnit, že i když je úspěšné dokončení postupu pro získání RLP nezbytné proto, aby mohla existovat skutečná hospodářská soutěž, kroky směřující k tomu, aby toho bylo dosaženo, provádí-li je podnik, který se již dlouhou dobu vážně připravuje na svůj vstup na trh, spadají do potenciální hospodářské soutěže, i když mohou ve skutečnosti vyžadovat delší dobu, než je ta, kterou dotčené osoby předpokládají.

315 V tomto ohledu, i kdyby společnost Ranbaxy podcenila délku doby nutné pro získání RLP, je třeba uvést zaprvé, že společnost Lundbeck nicméně pociťovala konkurenční tlak, takže se domnívala, že je v jejím zájmu zaplatit společnosti Ranbaxy proto, aby omezila, případně vyloučila její přístup na trh po dobu platnosti dohody Ranbaxy.

316 Zadruhé tato platba nutně učinila méně naléhavou potřebu společnosti Ranbaxy maximálně urychlit postup pro vydání RLP, jelikož uzavřením dohody Ranbaxy si za toto omezení nebo vyloučení zaručila příslušné značné zisky. To, že z důvodu „přeformátování“ spisu podala svou žádost o RLP v srpnu 2002, i když podle zjištění Komise obsaženého v poznámce pod čarou č. 1887 napadeného rozhodnutí byly všechny výsledky relevantních testů odeslány z Indie v červnu, potvrzuje, že již zvláště nespěchala proto, aby získala RLP po uzavření dohody se společností Lundbeck.

317 V každém případě je třeba nejprve uvést, že podle čl. 17 odst. 1 směrnice 2001/83 členské státy přijmou veškerá vhodná opatření, aby bylo řízení o registraci léčivého přípravku ukončeno do 210 dnů ode dne předložení platné žádosti. V případě, že by tak společnost Ranbaxy podala žádost obsahující všechna nutná upřesnění, musely by příslušné orgány žádost vyřídit dokonce v kratší lhůtě, než lhůtě osmiměsíční, uvedené v zápisu z jednání konaného dne 17. dubna 2002.

318 Je zajisté pravda, že lhůta 210 dnů stanovená v čl. 17 odst. 1 směrnice 2001/83 je pozastavena, pokud má příslušný orgán za to, že žádost není platná a vyzve dotčený podnik, aby mu předložil doplňující informace.

319 Když však společnost Lundbeck vypracovala zápis z jednání konaného dne 17. dubna 2002, neuvedla v něm poznámku v tom smyslu, že lhůta osmi měsíců předpokládaná společností Ranbaxy nebyla realistická, ale pouze poznamenala, že dohoda by mohla stát v řádu 10 až 20 milionů USD, či dokonce více (bod 1095 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

320 Z toho vyplývá, že společnost Ranbaxy měla skutečnou a konkrétní možnost získat RLP během doby platnosti dohody Ranbaxy, což stačilo za okolností projednávané věci k výkonu konkurenčního tlaku na společnost Lundbeck.

321 Dále musí být připomenuto, že podle zápisu ze dne 17. dubna 2002 měla společnost Ranbaxy možnost koupit si existující RLP nebo prodat svou ÚLL podniku s generiky, který již RLP měl, přičemž obě tyto možnosti však vyžadovaly, aby v těchto RLP byla provedena změna druhu II.

322 Je třeba konstatovat, že, jak bylo uvedeno v bodech 306 a 309 výše, před uzavřením dohody se společností Lundbeck uskutečnila společnost Ranbaxy několik kroků pro prodej její ÚLL, a nikoliv pro prodej hotových přípravků vyrobených na bázi této látky. To, že prodej hotových přípravků mohl být ziskovější, nebrání tomu mít za to, že prodej její ÚLL byl skutečnou a konkrétní možností společnosti Ranbaxy proto, aby konkurovala společnosti Lundbeck, jak to bylo uvedeno v zápise z jednání konaného dne 17. dubna 2002.

323 Nakonec, jak zdůraznila Komise v poznámce pod čarou č. 1885 napadeného rozhodnutí, lhůta tří až čtyř měsíců uvedená v zápise z jednání konaného dne 17. dubna 2002 je slučitelná se statistikami příslušného orgánu Spojeného království týkajícími se délky řízení, která se týkají změn druhu II, které Komise předložila před Tribunálem, ze kterých vyplývá, že mezi březnem 2001 a únorem 2002 byla většina těchto řízení skutečně ukončena ve lhůtě 90 dnů.

324 V tomto ohledu je zajisté pravda, že, jak vyplývá z úvodních vysvětlivek těchto statistik, uvedená lhůta byla vypočtena od data podání úplné žádosti, aniž bylo zohledněno pozastavení lhůty z důvodu žádostí o dodatečné informace. Nicméně, jak zdůraznila Komise v odpovědi na otázku Tribunálu, příslušný orgán Spojeného království potvrdil, že během lhůty uvedené v dotčených statistikách bylo 50 % podaných žádostí o změny druhu II vyřízeno v maximální lhůtě 90 dnů. Ve 40 % případů totiž nebyla zaslána žádná žádost o dodatečné informace a v 10 % případů zaslání takové žádosti neprodloužilo řízení nad rámec uvedené lhůty.

325 Tyto statistiky tedy potvrzují, že existovala skutečná a konkrétní možnost změnit existující RLP tak, aby se týkala citalopramu produkovaného podle postupů společnosti Ranbaxy ve lhůtě v řádu té, která byla uvedena v zápise z jednání konaného dne 17. dubna 2002, jelikož žádost o změnu mohla spadat mezi jeden z případů uvedených v bodě 324 výše.

326 Kromě toho je třeba uvést, že i když vysvětlení poskytnutá příslušným orgánem Spojeného království pocházejí z doby po podpisu dohody Ranbaxy a dokonce po přijetí napadeného rozhodnutí, jelikož byla vypracována pro účely řízení před Tribunálem, odkazují na situaci, která převládala v době vyjednávání vedených za účelem uzavření dohody Ranbaxy a přinášejí upřesnění, pokud jde o výklad skutečností obsažených v napadeném rozhodnutí. Tato vysvětlení tak lze zohlednit za podmínek uvedených v bodech 138 až 141 výše.

327 Zatřetí, pokud jde o skutečnost, že společnost Ranbaxy prohlásila, že během doby platnosti dohody Ranbaxy po červnu 2002 neprodávala citalopram nejen v Evropě, ale i v celém světě (viz bod 577 odůvodnění napadeného rozhodnutí), je třeba uvést, že se nejedná o relevantní okolnost pro posouzení potenciální hospodářské soutěže v EHP v okamžiku uzavření uvedené dohody. Neexistence prodejů společnosti Ranbaxy rovněž mimo EHP totiž prokazuje nanejvýše to, že tento podnik nebyl skutečným konkurentem společnosti Lundbeck mimo EHP, ale nemá žádný vliv na existenci vztahu potenciální hospodářské soutěže, ať již v EHP nebo mimo toto území. Kromě toho je třeba uvést, že Komise nebyla nijak povinna přezkoumat potenciální hospodářskou soutěž mimo EHP.

328 Začtvrté, pokud jde o argument žalobkyň týkající se skutečnosti, že v lednu 2004 je společnost Ranbaxy požádala o licenci vztahující se k patentu na jód, udělenému dne 23. března 2003, je třeba uvést, že tato okolnost neznamená, že před rokem 2004 neměla skutečné a konkrétní možnosti vstoupit na trh se svými přípravky. Žádost o licenci může být totiž vedena několika odlišnými důvody, jako je snaha zabránit jakékoli žalobě pro porušení práv. Společnost Ranbaxy se mohla domnívat, že by žalobkyně souhlasily s tím, že jí udělí licenci za sníženou cenu, což by jí umožnilo se chránit za nízké náklady

před jakýmkoliv rizikem potenciálního porušení patentu na jód. Licenční dohoda dovolávaná žalobkyněmi není tedy určující pro to, zda byly při uzavření dohody Ranbaxy potenciálními konkurenty společnosti Ranbaxy.

329 Zapáté je třeba uvést podobně jako žalobkyně, že se nezdá, že napadené rozhodnutí obsahuje jakýkoli odkaz na existenci pochybností o platnosti patentů na amid a na jód. Nicméně kromě skutečnosti, že patent na jód nebyl při uzavření dohody Ranbaxy ještě udělen, takže nemohl být použit jako základ pro žalobu pro porušení práv, je třeba uvést, že posouzení potenciální hospodářské soutěže mezi společnostmi Lundbeck a Ranbaxy provedené v napadeném rozhodnutí vychází spíše z důkazů prokazujících, že se společnost Ranbaxy připravovala na vstup na trh z důvodu, že se domnívala, že její postup neporušuje práva, spíše než z možnosti domoci se zrušení patentů společnosti Lundbeck, které mohly být porušeny.

330 Vzhledem k výše uvedenému je třeba devátou část prvního žalobního důvodu, jakož i první žalobní důvod v plném rozsahu zamítnout.

II – *Ke druhému, třetímu, čtvrtému, pátému a šestému žalobnímu důvodu, vycházejícím v podstatě z porušení čl. 101 odst. 1 SFEU*

331 Před přezkoumáním argumentů žalobkyň týkajících se obsahu, účelu a kontextu sporných dohod je třeba provést krátké připomenutí přístupu zastávaného Komisí v napadeném rozhodnutí za účelem kvalifikace sporných dohod v projednávané věci jako omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“, jakož i relevantní judikatury.

A – *Analýza týkající se existence omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ v napadeném rozhodnutí*

332 Komise měla v napadeném rozhodnutí za to, že sporné dohody představují omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, když vycházela v tomto ohledu se souboru faktorů týkajících se obsahu, kontextu a účelu uvedených dohod (body 61 až 67 výše).

333 Domnívala se tak, že významný prvek hospodářského a právního kontextu, ve kterém byly sporné dohody uzavřeny, spočíval ve skutečnosti, že doba platnosti originálních patentů společnosti Lundbeck uplynula před uzavřením sporných dohod, ale že společnost Lundbeck získala – nebo měla brzy získat – několik patentů na postupy v okamžiku, kdy byly tyto dohody uzavřeny, mezi které patří i patent na krystalizaci. Komise však měla za to, že patent neposkytoval právo omezit obchodní samostatnost stran nad rámec práv, která jim patent přiznává (bod 638 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

334 Domnívala se tudíž, že i když všechny dohody o narovnání v patentových záležitostech nejsou nutně problematické z hlediska práva hospodářské soutěže, je tomu tak v případě, že takové dohody stanoví, že je jedna ze stran, která je alespoň potenciálním konkurentem druhé strany, po určitou dobu vyloučena z trhu a pokud je s nimi spojena platba značných finančních prostředků ze strany majitele patentu ve prospěch podniku s generiky, který by mohl porušovat tento patent (dále jen „zpětná platba“) (body 639 a 640 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

335 Z napadeného rozhodnutí rovněž vyplývá, že i když omezení stanovená spornými dohodami spadala do působnosti patentů společnosti Lundbeck, tedy, že tyto dohody bránily pouze vstupu generického citalopramu, který strany dohod považovaly za potenciálně porušující tyto patenty, na trh, a nikoliv vstupu jakéhokoliv generického citalopramu, přesto tyto dohody omezovaly hospodářskou soutěž „z hlediska účelu“, jelikož zejména zabránily jakémukoliv zpochybnění patentů společnosti Lundbeck před vnitrostátními soudy nebo toto zpochybnění učinily zbytečným, zatímco podle Komise je tento druh sporů součástí normální hospodářské soutěže v patentových záležitostech (body 603 až 605, 625, 641 a 674 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

336 Jinými slovy podle Komise přeměnily sporné dohody nejistotu o výsledku takových žalob v jistotu, že generika nevstoupí na trh, což může rovněž představovat omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“, pokud taková omezení nevyplývají z analýzy vlastností dotčeného výlučného práva stranami, ale spíše z významu zpětné platby, která v takovém případě zastíní toto posouzení a vybízí podnik s generiky k tomu, aby nepokračoval v jeho úsilí ve vstupu na trh (bod 641 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

337 S přihlédnutím k těmto úvahám je třeba přezkoumat argumenty žalobkyň, které směřují ke zpochybnění existence omezení „z hlediska účelu“ v projednávané věci.

B – *Použitelné zásady a judikatura*

338 Je třeba připomenout, že čl. 101 odst. 1 SFEU stanoví, že „[s] vnitřním trhem jsou neslučitelné, a proto zakázané, veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, […] jejichž účelem nebo důsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu, zejména ty, které:

a) přímo nebo nepřímo určují nákupní nebo prodejní ceny anebo jiné obchodní podmínky,

b) omezují nebo kontrolují výrobu, odbyt, technický rozvoj nebo investice,

c) rozdělují trhy nebo zdroje zásobování,

d) uplatňují vůči obchodním partnerům rozdílné podmínky při plnění stejné povahy, čímž jsou někteří partneři znevýhodněni v hospodářské soutěži,

e) podmiňují uzavření smluv tím, že druhá strana přijme další plnění, která ani věcně, ani podle obchodních zvyklostí s předmětem těchto smluv nesouvisejí.“

339 V tomto ohledu z judikatury vyplývá, že určité druhy koordinace mezi podniky vykazují dostatečný stupeň škodlivosti ve vztahu k hospodářské soutěži, aby bylo možné mít za to, že přezkum jejich důsledků není nutný (rozsudek CB v. Komise, bod 78 výše, EU:C:2014:2204, bod 49; viz rovněž v tomto smyslu rozsudky ze dne 30. června 1966, LTM, 56/65, Recueil, EU:C:1966:38, s. 359 a 360, a ze dne 14. března 2013, Allianz Hungária Biztosító a další, C-32/11, Sb. rozh., EU:C:2013:160, bod 34).

340 Tato judikatura vychází z okolnosti, že určité formy koordinace mezi podniky mohou být považovány za škodlivé pro řádné fungování normální hospodářské soutěže již ze své povahy (rozsudek CB v. Komise, bod 78 výše, EU:C:2014:2204, bod 50; v tomto smyslu viz rovněž rozsudek Allianz Hungária Biztosító a další, bod 339 výše, EU:C:2013:160, bod 35 a citovaná judikatura).

341 Je tak nesporné, že určitá koluzivní jednání, jako například jednání vedoucí k horizontálnímu stanovení cen kartely nebo spočívající ve vyloučení určitých konkurentů z trhu, mohou být považována za do té míry způsobilá vyvolat negativní důsledky, zejména na ceny, kvantitu nebo kvalitu zboží a služeb, že je pro účely uplatnění čl. 101 odst. 1 SFEU možné považovat za neužitečné prokazovat, že mají konkrétní důsledky na trh. Zkušenost totiž ukazuje, že taková jednání vedou ke snížení produkce a ke zvýšení ceny, což vede ke špatnému rozdělení zdrojů k újmě zejména spotřebitelů (viz rozsudek CB v. Komise, bod 78 výše, EU:C:2014:2204, bod 51 a citovaná judikatura; v tomto smyslu viz rovněž rozsudek ze dne 20. listopadu 2008, Beef industry Development Society a Barry Brothers, C-209/07, Sb. rozh., dále jen „rozsudek BIDS“, EU:C:2008:643, body 33 a 34).

342 V případě, že analýza daného druhu koordinace mezi podniky neodhalí dostatečný stupeň škodlivosti ve vztahu k hospodářské soutěži, je třeba přezkoumat naopak jeho důsledky, a aby toto jednání podléhalo zákazu, musí existovat skutečnosti prokazující, že hospodářská soutěž byla buď vyloučena, nebo citelně omezena či narušena (rozsudky Allianz Hungária Biztosító a další, bod 339 výše, EU:C:2013:160, bod 34, a CB v. Komise, bod 78 výše, EU:C:2014:2204, bod 52).

343 Při prokazování protisoutěžní povahy dohody a při posuzování, zda tato dohoda vykazuje dostatečný stupeň škodlivosti, aby byla považována za omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, je třeba se soustředit na obsah jejích ustanovení, na cíle, kterých má dosáhnout, jakož i na hospodářský a právní kontext, do kterého spadá. V rámci posuzování uvedeného kontextu je rovněž třeba zohlednit povahu dotčeného zboží nebo služeb, jakož i skutečné podmínky fungování a struktury dotčeného trhu nebo trhů (rozsudky Allianz Hungária Biztosító a další, bod 339 výše, EU:C:2013:160, bod 36, a CB v. Komise, bod 78 výše, EU:C:2014:2204, bod 53).

344 I když úmysl stran není pro určení omezující povahy dohody mezi podniky nezbytný, orgánům na ochranu hospodářské soutěže nebo vnitrostátním a unijním soudům nic nezakazuje, aby jej zohlednily (rozsudky Allianz Hungária Biztosító a další, bod 339 výše, EU:C:2013:160, bod 37, a CB v. Komise, bod 78 výše, EU:C:2014:2204, bod 54).

C – Ke druhému žalobnímu důvodu vycházejícímu z nesprávného právního posouzení, z nesprávného posouzení skutkového stavu a z nedostatku odůvodnění při posouzení úlohy platby finančních prostředků ve sporných dohodách

345 Podle žalobkyň je v napadeném rozhodnutí nesprávně uvedeno, že stanovení plateb ze strany společnosti Lundbeck ve sporných dohodách znamená, že tyto dohody měly protisoutěžní účel z toho důvodu, že tyto platby svědčily o skutečnosti, že omezení obsažená v každé z uvedených dohod neodpovídala posouzením stran týkajícím se síly relevantních patentů a jejich porušení (první část druhého žalobního důvodu). Rozhodnutí mimoto chybuje, když dospívá k závěru, že omezení obsažená ve sporných dohodách snížila nebo zrušila motivaci podniků s generiky pokračovat nezávisle v jejich úsilí vstoupit na trh, i když tato omezení nepřekročila ta, která jsou inherentní existenci patentů společnosti Lundbeck. Rozhodnutí neprokazuje, že platby provedené společností Lundbeck měly tento účinek, ani že se dotčená omezení shodovala s posouzením stran (druhá část druhého žalobního důvodu). Teze přijatá Komisí v napadeném rozhodnutí v tomto ohledu není konsistentní, je nerealistická a používá neproveditelné právní kritérium (třetí část druhého žalobního důvodu).

1. K první části druhého žalobního důvodu

346 Žalobkyně se domnívají, že napadené rozhodnutí vychází z nesprávného právního posouzení i z nesprávného posouzení skutkového stavu, když dospívá k závěru, že sporné dohody neodrážely posouzení síly patentů stranami.

347 Podotýkají, že napadené rozhodnutí konstatuje, že dohoda o narovnání je pravděpodobně legální, pokud „byla uzavřena na základě kontradiktorního posouzení stavu patentů každou ze stran“ (bod 604 odůvodnění), ale že omezení stanovená v dohodě o narovnání „mohou porušovat článek 101 [SFEU], pokud jsou tato omezení neodůvodnitelná a nevyplývají z posouzení vlastností vlastního výlučného práva stranami“ (bod 641 odůvodnění). Konstatování v napadeném rozhodnutí, podle kterého sporné dohody neodrážely posouzení síly patentů stranami, přitom jednak není podloženo žádným písemným důkazem, který by svědčil o nedůvěře stran v sílu dotčených patentů, a jednak spočívá na svévolné domněnce, podle které platby finančních prostředků znamenají, že se omezení obsažená v těchto dohodách neshodují s posouzením stran ohledně síly uvedených patentů.

348 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

349 Je třeba připomenout, že Komise měla v napadeném rozhodnutí za to, že to, že omezení obsažená ve sporných dohodách byla získána za značné zpětné platby, představovalo rozhodující skutečnost pro právní posouzení těchto dohod (bod 660 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

350 Napadené rozhodnutí nicméně uznává, že existence zpětné platby v rámci dohody o narovnání v patentových záležitostech není vždy problematická, zejména tehdy, pokud tato platba souvisí se sílou patentu, tak jak je vnímána každou ze stran, je-li podle obou stran nutná pro nalezení přijatelného a legitimního řešení a není-li doprovázena omezeními, jejichž cílem je oddálit vstup generik na trh (body 638 a 639 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Vzala si za příklad společnost Neolab, se kterou společnost Lundbeck uzavřela rovněž dohodu o narovnání, která nebyla považována za problematickou, i když zahrnovala zpětnou platbu, jelikož tato platba ve prospěch společnosti Neolab byla uskutečněna výměnou za závazek ze strany této společnosti nepožadovat náhradu škody před příslušnými soudy, a společnost Lundbeck se vzdala uplatnění jakéhokoliv nároku v patentových záležitostech po určitou dobu (body 164 a 639 odůvodnění napadeného rozhodnutí). V takovém případě bylo nicméně skutečně účelem zpětné platby vyřešit spor mezi stranami, aniž by však byl oddálen vstup generik na trh.

351 Ačkoli je pravda, jak tvrdí žalobkyně, že v případě společnosti Neolab existovala rovněž první dohoda o narovnání mezi stranami, která stanovila oddálení vstupu společnosti Neolab na trh do vyřešení sporu Lagap, takové narovnání však nebylo samo o sobě doprovázeno platbou finančních prostředků a bylo podmíněno tím, že společnost Lundbeck poskytne společnosti Neolab náhradu škody v případě nepříznivého rozsudku v tomto sporu. Poté, co se nakonec společnost Lundbeck rozhodla uzavřít se společností Lagap dohodu o narovnání, měla společnost Neolab stále zájem na obdržení náhrady škody domáháním se neplatnosti patentu společnosti Lundbeck. V tomto kontextu společnost Lundbeck dala přednost vyřešení svého sporu se společností Neolab rovněž narovnáním, když souhlasila s tím, že jí zaplatí náhradu škody vzniklou za rok, kdy se stáhla z trhu, a tím, že se zaváže neuplatňovat nároky v patentových záležitostech v případě vstupu této společnosti na trh (bod 164 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Tento posledně uvedený závazek je tedy klíčový, neboť na rozdíl od sporných dohod v projednávané věci nepředstavovala zpětná platba společnosti Lundbeck protiplnění za vyloučení z trhu, ale byla naopak doprovázena souhlasem s neporušováním práv a závazkem nenarušovat vstup společnosti Neolab na trh s jejími generiky.

352 Naproti tomu pokud je zpětná platba kombinovaná s vyloučením konkurentů z trhu nebo s omezením faktorů, které vybízejí k tomu, aby k takovému vstupu došlo, Komise měla správně za to, že bylo možné se domnívat, že takové omezení nevyplývá výlučně z posouzení síly patentů stranami, ale bylo získáno prostřednictvím takové platby (bod 604 odůvodnění napadeného rozhodnutí), která se tak podobá „odkupu“ hospodářské soutěže.

353 Výše zpětné platby může totiž svědčit o tom, zda strany dohod vnímaly patent v okamžiku jejich uzavření jako silný nebo slabý, a o tom, že společnost, která se věnuje vývoji léčiv, nebyla pevně přesvědčena o svých šancích na úspěch v případě sporu. V témže smyslu měl Supreme Court of the United States (Nejvyšší soud Spojených států amerických) rovněž za to, že existence značné zpětné platby v dohodě o narovnání u patentových záležitostí může představovat proveditelnou náhradu za slabost patentu, aniž by soud sám musel provést důkladný přezkum platnosti tohoto patentu [rozsudek Supreme Court of the United States ze dne 17. června 2013, Federal Trade Commission v. Actavis, 570 U. S. (2013), dále jen „rozsudek Actavis“]. Jeví se ostatně, že žalobkyně, které ve svých písemných vyjádřeních uvedly bod 640 odůvodnění napadeného rozhodnutí, uznávají, že čím vyšší je podle společnosti, která se věnuje vývoji léčiv, pravděpodobnost, že její patent bude zrušen nebo že bude rozhodnuto, že nebyl porušen, a čím vyšší je škoda vyplývající ze vstupu generik na trhu, tím více bude tato společnost ochotna zaplatit značné částky podnikům s generiky proto, aby bylo tomuto riziku zabráněno.

354 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že Komise v napadeném rozhodnutí nekonstatovala, že všechny dohody o narovnání v patentových záležitostech obsahující zpětné platby jsou v rozporu s čl. 101 odst. 1 SFEU, ale pouze to, že nepřiměřená povaha takových plateb, kombinovaná s několika dalšími faktory, jako je skutečnost, že se zdá, že výše těchto plateb odpovídá alespoň zisku očekávanému podniky s generiky v případě vstupu na trh, neexistence ustanovení, která by umožňovala podnikům s generiky uvést jejich přípravky na trh po uplynutí doby platnosti dohod, aniž by se musely obávat žalob pro porušení práv ze strany společnosti Lundbeck, nebo dále existence omezení nad rámec dosahu patentů společnosti Lundbeck v těchto dohodách, umožňovala dospět k závěru, že sporné dohody měly v projednávané věci za účel omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ ve smyslu tohoto ustanovení (viz body 661 a 662 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

355 Je tudíž třeba konstatovat, že se Komise nedopustila pochybení, když měla v napadeném rozhodnutí za to, že samotná existence zpětných plateb a jejich nepřiměřená povaha byly relevantními skutečnostmi za účelem prokázání, že sporné dohody představovaly porušení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ ve smyslu článku 101 SFEU tím, že těmito platbami společnost, která se věnuje vývoji léčiv, poskytla motivaci podnikům s generiky k tomu, aby nepokračovaly ve svém nezávislém úsilí vstoupit na trh.

356 Žádný z argumentů žalobkyň nemůže tento závěr zpochybnit.

357 Žalobkyně zaprvé tvrdí, že napadené rozhodnutí neprokazuje, že sporné dohody neodrážely posouzení síly patentů stran. Napadené rozhodnutí odkazuje na doslovný výklad zvláštních ustanovení sporných dohod a izolovaných prohlášení společnosti Lundbeck a podniků s generiky ohledně případné neplatnosti nebo případného neporušení patentu na krystalizaci, a dospívá na základě toho k závěru, že strany nedospěly k dohodě na základě síly patentů. Tato ustanovení a tato prohlášení, která jsou jedinými písemnými nepřímými důkazy v rozhodnutí, však neumožňují prokázat, že strany pochybovaly o síle patentů společnosti Lundbeck.

358 Žalobkyně však nezpochybňují, že platby stanovené ve sporných dohodách představovaly „protiplnění“ a byly „spojené se“ závazky přijatými podniky s generiky zdržet se uvedení citalopramu porušujícího patenty společnosti Lundbeck na trh. Nepopírají ani, že platby mohly představovat dodatečnou motivaci pro podniky s generiky nalézt dohodu. Nicméně podle nich pouhé protiplnění nebo pouhá souvislost neprokazují, že platby „zastínily“ posouzení hodnoty patentů stranami ve sporných dohodách tak, že „výsledek vyloučení z trhu [byl] získán nikoliv silou patentů, ale výší platby finančních prostředků“ (body 604 a 641 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

359 Stačí konstatovat, že takový argument je irelevantní, jelikož spočívá na chybném výkladu napadeného rozhodnutí.

360 Komise totiž v napadeném rozhodnutí neměla za to, že pouze dohody o narovnání spočívající „výlučně“ na posouzení síly patentů stranami jsou vyloučeny z použití čl. 101 odst. 1 SFEU. Domnívala se naopak s přihlédnutím k řadě faktorů v tomto ohledu (viz bod 354 výše), že pokud takové dohody obsahují značné zpětné platby, které snižují nebo omezují jakoukoliv motivaci podniků s generiky vstoupit na trh po určitou dobu, aniž by však vyřešily základní spor v patentových záležitostech, spadají takové dohody do působnosti tohoto ustanovení (bod 604 odůvodnění napadeného rozhodnutí). V takovém případě totiž platba finančních prostředků nahrazuje autonomní posouzení síly patentů společnosti, která se věnuje vývoji léčiv, prováděné stranami, a posouzení jejich šancí mít úspěch v případě případného sporu založeného na těchto patentech nebo týkajícího se jejich platnosti (viz bod 353 výše).

361 V projednávané věci je přitom zaprvé třeba připomenout podobně jako Komise, že mezi stranami sporných dohod existovala neshoda ohledně toho, zda patenty společnosti Lundbeck byly dostatečně solidní proto, aby vyloučily vstup generického citalopramu na trh, takže tyto patenty nemohly být

rozhodující proto, aby se podniky s generiky zavázaly k tomu, že nevstoupí na trh. Platby tak sloužily jako spouštěcí prvek pro dosažení dohody (dealclincher) a byly určující pro přesvědčení podniků s generiky, aby přestaly usilovat o vstup na trh.

362 Zadruhé žalobkyně nezpochybňují, že částky, které byly zaplaceny podnikům s generiky, mohly být vypočteny na základě zisků nebo obratů, které tyto podniky očekávaly dosáhnout během doby platnosti sporných dohod, pokud by vstoupily na trh, což představuje významný nepřímý důkaz v tomto ohledu. Na jednání žalobkyně tvrdily, že takový výpočet mohl být proveden pouze podniky s generiky, a nikoliv jimi samotnými, což nemění nic na tomto zjištění.

363 Zatřetí důkazy týkající se období před uzavřením sporných dohod prokazují, že podniky s generiky vynaložily značné úsilí pro přípravu svého vstupu na trh a že neměly v úmyslu vzdát se tohoto úsilí z důvodu patentů společnosti Lundbeck. Je zajisté pravda, že existovala nejistota ohledně toho, zda bude případně prohlášeno příslušným soudem, že jejich přípravky porušují práva. Napadené rozhodnutí však prokazuje, že podniky s generiky měly skutečnou šanci mít v případě sporu úspěch (viz bod 122 výše a body 75 a 76 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Uzavřením sporných dohod tedy žalobkyně změnily tuto nejistotu v jistotu, že podniky s generiky nevstoupí na trh za značné zpětné platby (bod 604 odůvodnění napadeného rozhodnutí), čímž vyloučily jakoukoliv hospodářskou soutěž, byť potenciální, na trhu během doby jejich platnosti.

364 Zadruhé žalobkyně se domnívají, že z napadeného rozhodnutí nevyplývá, jak existence platby finančních prostředků svědčí o tom, že se omezení neshodovala s posouzením síly dotčených patentů stranami. Podle nich napadené rozhodnutí vychází z existence plateb z jejich strany ve prospěch podniků s generiky jako předpoklad pro existenci pochybností ohledně platnosti nebo porušení relevantních patentů. Je chybné tvrdit, že „čím více se společnost, která se věnuje vývoji léčiv, domnívá, že její patent je pravděpodobně neplatný nebo není porušován […], tím vyšší je částka, kterou je tato společnost ochotna zaplatit výrobci generik, proto, aby bylo tomuto riziku zabráněno“ (bod 640 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Napadené rozhodnutí tudíž porušuje pravidla platná v oblasti dokazování, která ukládají Komisi, aby vyvrátila všechna vysvětlení platby finančních prostředků jiná, než je protisoutěžní jednání ve vzájemné shodě.

365 Žalobkyně tvrdí, že hospodářskou domněnku, jako je ta, ze které Komise vychází v napadeném rozhodnutí, lze připustit pouze tehdy, když spočívá na pevných empirických a teoretických základech, a že Komise může uplatnit nedostatečně jasnou domněnky pouze tehdy, pokud prokázala, že se jednalo o jediné přijatelné vysvětlení. Tato norma se musí použít obdobně na závěr, že zpětná platba obsažená v dohodě o narovnání znamená, že strany pochybovaly o síle relevantního patentu.

366 V tomto ohledu je nutno konstatovat, že v souladu s judikaturou uvedenou v bodech 105 až 112 výše vycházela Komise v projednávané věci ze souboru důkazů v napadeném rozhodnutí směřujících k prokázání, že podniky s generiky nabádala k přijetí omezení upravujících jejich jednání především výše zpětných plateb v jejich prospěch, a nikoliv existence patentů na postupy společnosti Lundbeck nebo dále vůle vyhnout se nákladům spojeným s případným sporem (viz zejména body 255 a 748 odůvodnění napadeného rozhodnutí a body 354 a 363 výše). Pokud jde například o společnost Merck (GUK), napadené rozhodnutí prokazuje, že tyto částky odpovídaly zisku, který očekávala, že dosáhne vstupem na trh, aniž musela pokračovat ve svém úsilí a nést rizika takového vstupu (body 350, 809 a 862 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Podobné úvahy jsou obsaženy v bodech 398, 460, 1071 a 1157 odůvodnění napadeného rozhodnutí, pokud jde o společnost Arrow, Alpharma a Ranbaxy.

367 Mimoto žalobkyně samy ve svých vyjádřeních uvádějí bod 640 odůvodnění napadeného rozhodnutí (bod 353 výše), ve kterém Komise konstatovala, že výše zpětné platby je často spojena s rizikem, vnímaným společností, která se věnuje vývoji léčiv, že bude vydán rozsudek konstatující neplatnost jejího patentu nebo neporušující povahu generických přípravků, jakož i škody vyplývající pro ni ze vstupu těchto přípravků na trh. Žalobkyně ani nezpochybňují, že zpětné platby představovaly

protiplnění za závazky přijaté podniky s generiky, že se zdrží vstupu na trh s generickým citalopramem, o kterém se domnívaly, že porušoval jejich patenty, ani to, že tyto platby mohly představovat dodatečnou motivaci pro podniky s generiky k tomu, aby uzavřely sporné dohody.

368 Z důkazů pocházejících z období sporných dohod ostatně vyplývá, že žalobkyně měly v úmyslu použít „velký balík [USD]“ k vyloučení generik z trhu (bod 131 odůvodnění napadeného rozhodnutí), jelikož pochybovaly o platnosti svých patentů a o svých šancích mít úspěch v případě sporu před soudem (bod 149 odůvodnění napadeného rozhodnutí a bod 126 výše).

369 V každém případě Komise nebyla povinna nevyvratitelným způsobem prokázat, že žalobkyně pochybovaly o platnosti svých patentů k prokázání existence protiprávního jednání „z hlediska účelu“ v projednávané věci, neboť důkazy obsažené v napadeném rozhodnutí prokazují, že podniky s generiky byly přesvědčeny o svých šancích, že budou moci vstoupit na trh v dostatečně krátké lhůtě buď tím, že odolají tvrzením o porušování práv ze strany žalobkyň, nebo tím, že zpochybní platnost jejich patentů v případě sporu (viz první žalobní důvod výše). Důležitá je tedy skutečnost, že existovala nejistota v okamžiku uzavření sporných dohod ohledně možnosti podniků s generiky vstoupit na trh, aniž by byly předmětem soudních příkazů nebo žalob pro porušování práv, nebo úspěšně zpochybnit platnost patentů žalobkyň, a že tyto dohody změnily tuto nejistotu prostřednictvím značných zpětných plateb v jistotu, že podniky s generiky během doby platnosti sporných dohod na trh nevstoupí (body 336 a 363 výše).

370 Zatřetí se žalobkyně domnívají, že napadené rozhodnutí nevyvrací jiná vysvětlení platby finančních prostředků a připomínají, že v jejich odpovědi na oznámení námitek tvrdily, že dotčené platby svědčily o tlaku, který podstupovaly ze strany podniků s generiky z důvodu asymetrie mezi jimi nesenými riziky a riziky nesenými těmito podniky. Žalobkyně totiž riskovaly, že jim vznikne nevratná a značná škoda z důvodu porušení práv ze strany podniků s generiky, zatímco tyto podniky byly vystaveny malému, případně neexistujícímu riziku. Tato asymetrie vysvětluje, proč žalobkyně souhlasily se stanovením zpětných plateb ke své tíži ve sporných dohodách. Tento problém „vydírání“ je patrný v každé z dohod uvedených v oznámení námitek.

371 Napadené rozhodnutí zejména v bodě 644 odůvodnění uznává existenci této asymetrie rizik, když uvádí, že zisk, který by podnik s generiky získal vstupem na trh, by byl nižší, případně mnohem nižší, než ztráty, které by společnosti, která se věnuje vývoji léčiv, pravděpodobně vznikly v případě vstupu generických léčivých přípravků na trh. Mimoto náhrada škody, jejíž zaplacení by mohlo být uloženo podnikům s generiky, by byla taktéž mnohem nižší než pravděpodobná potenciální náhrada škody, a představovala by pouze zlomek škody způsobené společnosti, která se věnuje vývoji léčiv, protiprávním vstupem podniků s generiky na trh. V určitých případech by totiž podniky s generiky nebyly povinny nahradit žádnou z nenahraditelných škod způsobených svým protiprávním vstupem na trh. Ostatně úrovně cen nebo náhrad, stanovené orgány veřejné moci, by mohly být automaticky sníženy počínaje vstupem generických verzí na trh bez ohledu na to, zda tyto porušují platné patenty, či nikoliv. Náklady spojené s četnými spory v patentových záležitostech by byly rovněž velmi vysoké.

372 Této asymetrie rizik tedy využily podniky s generiky k tomu, aby vyvolaly mylný dojem, že se chystají prodávat své přípravky porušující práva, a tato asymetrie jim dala sílu nutnou k tomu, aby si na společnosti Lundbeck vynutily platby. Jak hospodářská literatura, tak i napadené rozhodnutí zejména v bodě 640 odůvodnění rovněž uznávají, že čím více se společnost, která se věnuje vývoji léčiv, domnívá, že škoda způsobená vstupem podniků s generiky na trh bude vysoká, tím vyšší je částka, kterou je ochotna zaplatit těmto podnikům proto, aby bylo tomuto riziku zabráněno.

373 Podle žalobkyň tedy Komise v napadeném rozhodnutí nesprávně předpokládala, že pouze posouzení síly patentu podnikem s generiky určuje jeho motivaci uvést léčivý přípravek na trh, zatímco takové posouzení představuje pouze jedno z relevantních kritérií pro rozhodnutí o uvedení na trh, a může se ukázat, že není relevantní, pokud podniky s generiky doufají, že budou moci mít prospěch z porušování práv.

374 Proto vzhledem k nedostatku souvislosti mezi platbami a subjektivním vnímáním, které měly strany sporných dohod ohledně svých vzájemných nároků v patentových záležitostech, nemůže napadené rozhodnutí doložit úvahu, že platba vedla podniky s generiky k přijetí omezení, která by nepřipustily pouze na základě jejich posouzení síly patentů, takže první příčinná souvislost, o kterou napadené rozhodnutí opírá svou teorii, prokázána není, a závěr, podle kterého sporné dohody porušují čl. 101 dost. 1 SFEU, není opodstatněný.

375 Vedlejší účastník se rovněž domnívá, že Komise měla prokázat, že neexistovalo jiné legitimní vysvětlení pro platbu finančních prostředků s přihlédnutím zaprvé k riziku nenahraditelné škody pro majitele patentů v případě protiprávního vstupu generik na trh, zadruhé k možnosti domoci se náležitého odškodnění prostřednictvím náhrady škody nebo možnosti domoci se předběžných opatření, a, zatřetí, nákladům spojeným s podáním různých návrhů k různým soudům, včetně rizika dosáhnout různých výsledků před různými soudy. Komise je povinna tedy prokázat, proč existence platby finančních prostředků přeměňuje legální dohodu o narovnání na horizontální protisoutěžní dohodu.

376 Je třeba uvést, že na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, Komise odmítla v napadeném rozhodnutí jiná vysvětlení předložená žalobkyněmi týkající se existence zpětných plateb ve sporných dohodách, zejména vysvětlení týkající se „teorie blafování“ a asymetrie rizik.

377 Komise v napadeném rozhodnutí uznala, že může být z obchodního hlediska pro společnost, která se věnuje vývoji léčiv, zajímavé zaplatit podnikům s generiky proto, aby zabránila jejich vstupu na trh, s přihlédnutím k částkám, které by mohla ztratit v případě takového vstupu. Mimoto by tyto částky pravděpodobně překročily zisk, kterého by podniky s generiky dosáhly v případě takového vstupu na trh, pokud by jejich přípravky nebyly prohlášeny za porušující práva nebo pokud by se domohly prohlášení neplatnosti dotčených patentů. V takovém případě se nicméně Komise domnívala, že poškozenými by byli spotřebitelé, neboť by byli zbaveni možnosti zaplatit nižší ceny způsobené vstupem generik na trh (bod 640 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

378 Žalobkyně v tomto ohledu tvrdí, že v určitých případech jsou rizika týkající se vstupu na trh velmi slabá, případně neexistující pro podniky s generiky, které by se mohly vyhnout soudním příkazům, na základě nichž by jim byl tento vstup na trh zakázán, nebo platbě náhrady škody v případě protiprávního vstupu na trh zejména prostřednictvím umělých transakcí, jako je převod zisku mezi právně odlišnými entitami. Napadené rozhodnutí mimoto uznává, že náhrada škody, jejíž platba by jim mohla být uložena, by byla často mnohem nižší než škoda vzniklá společnosti, která se věnuje vývoji léčiv, v případě protiprávního vstupu na trh z důvodu prudkého poklesu cen způsobeného takovým vstupem (body 93 a 645 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

379 Je zajisté pravda, že asymetrie rizik podstupovaných podniky s generiky a společností, která se věnuje vývoji léčiv, umožňuje zčásti vysvětlit důvody, proč může být tato společnost vedena k platbě značných zpětných částek proto, aby zabránila jakémukoliv riziku, byť minimálnímu, že generika budou moci vstoupit na trh. To platí obzvláště v případě, pokud patentovaný lékařský přípravek, jako je Cipramil v projednávané věci, představuje vlajkový přípravek společnosti, která se věnuje vývoji léčiv, který odpovídá zásadní části jejího obratu (body 26 a 120 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

380 Je však třeba připomenout, že to, že přijetí protisoutěžního jednání se může zdát pro podnik jako nejvýnosnější nebo nejméně rizikové řešení, nijak nevylučuje použití článku 101 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 8. července 2004, Corus UK v. Komise, T-48/00, Sb. rozh., EU:T:2004:219, bod 73, a Dalmine v. Komise, T-50/00, Sb. rozh., EU:T:2004:220, bod 211) zejména tehdy, pokud se jedná o placení skutečných nebo potenciálních konkurentů proto, aby zůstali mimo trh, a o sdílení zisku vyplývajícího z neexistence generických léčivých přípravků na tomto trhu s nimi, na úkor spotřebitelů, jako v projednávané věci.

381 Podle žalobkyň asymetrie rizik umožnila podnikům s generiky přikročit k vydírání (nebo „blafování“), které jim umožnilo získat značné finanční částky tím, že navodily dojem, že se chystají vstoupit na trh prostřednictvím přípravků neporušujících práva.

382 Toto však pouze potvrzuje tezi Komise, podle které v okamžiku uzavření sporných dohod existovala značná nejistota ohledně výsledku případných sporů v patentových záležitostech, a že tato nejistota byla odstraněna a nahrazena jistotou, že podniky s generiky nevstoupí během doby platnosti těchto dohod na trh.

383 Kromě toho skutečnost, že zpětná platba může představovat jediný prostředek, jak dospět k dohodě „vyplněním propasti“ mezi stranami této dohody, neznamená, že taková platba představuje legitimní prostředek k dosažení takové dohody nebo že tato dohoda bude vyňata z použití práva hospodářské soutěže zejména za okolností, kdy se zdá, že výše této platby je spojena se ziskem očekávaným podniky s generiky v případě vstupu na trh, kdy dohoda neumožňuje vyřešit základní spor v patentových záležitostech mezi stranami a kdy obsahuje omezení, která jdou nad rámec působnosti patentů společnosti, která se věnuje vývoji léčiv (viz bod 354 výše a body 661 a 662 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

384 Mimoto, pokud byly žalobkyně natolik přesvědčeny o platnosti svých patentů a o skutečnosti, že přípravky, které měly podniky s generiky v úmyslu uvést na trh, tyto patenty porušovaly, mohly se domoci soudních příkazů proto, aby takovému vstupu zabránily u příslušných vnitrostátních soudů, nebo, v případě protiprávního vstupu podniků s generiky na trh, náhrady škody ze strany těchto podniků. Rovněž mohly, jako v případě Neolab (bod 350 výše), uzavřít dohodu o narovnání, jejímž skutečným cílem by bylo vyřešit základní spor v patentových záležitostech, aniž by omezení obchodní samostatnosti podniků s generiky případně získaná v rámci takové dohody byla odůvodněna zpětnou platbou.

385 I když je možné, jak připouští Komise, že by společnosti, která se věnuje vývoji léčiv, mohla vzniknout nenahraditelná škoda v případě protiprávního vstupu podniků s generiky na trh z důvodů nezvratných snížení cen, ke kterému by takový vstup vedl, je snížení cen upravených v právních předpisech po uplynutí doby platnosti patentu k ÚLL charakteristickým rysem farmaceutických trhů známým žalobkyním, a představuje tedy běžné obchodní riziko, které nemůže odůvodnit uzavření protisoutěžních dohod. Kromě toho taková snížení cen vyplývající ze zásahu v rámci právní úpravy v kontextu, kdy již uplynula doba platnosti patentu na ÚLL, znázorňují rovnováhu dosaženou členskými státy mezi ochranou přiznanou patentu společnosti, která se věnuje vývoji léčiv, na jedné straně, a úsporami pro rozpočty států a pro spotřebitele dosaženými vstupem generik na trh a působením hospodářské soutěže na straně druhé.

386 Přijmout tezi žalobkyň týkající se asymetrie rizik by tedy znamenalo v konečném výsledku mít za to, že se žalobkyně mohly uzavřením takových dohod, jako byly sporné dohody s podniky s generiky, ochránit před nevratným snížením cen, kterému podle jejich vlastních tvrzení nemohlo být zabráněno, i kdyby měly úspěch v rámci žaloby pro porušení práv před vnitrostátními soudy. Mohly by tedy uzavřením takových dohod zachovat vyšší ceny pro své přípravky na úkor spotřebitelů a rozpočtů na zdravotní péči států, i když by takového výsledku nemohlo být dosaženo, pokud by vnitrostátní soudy potvrdily platnost jejich patentů a pokud by bylo shledáno, že přípravky podniků s generiky porušují práva. Takový výsledek by byl zjevně v rozporu s cíli ustanovení Smlouvy o hospodářské soutěži, která mají zejména chránit spotřebitele před neodůvodněnými zvýšeními cen vyplývajícími z koluze mezi soutěžiteli (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 19. března 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe v. Komise, C-286/13 P, Sb. rozh., EU:C:2015:184, bod 115 a citovaná judikatura, a ze dne 9. července 2015, InnoLux v. Komise, C-231/14 P, Sb. rozh., EU:C:2015:451, bod 61). Není žádný důvod připustit, že je taková koluze v projednávané věci legální pod záminkou, že byly dotčeny patenty na postupy, i když obrana těchto patentů před vnitrostátními soudy by nemohla ani při nejpříznivějším scénáři pro žalobkyně vést ke stejným výsledkům nepříznivým pro hospodářskou soutěž a zejména pro spotřebitele.

387 Je totiž třeba připomenout, že nemůže být připuštěno, aby se podniky snažily překonat účinky právních pravidel, které považují za příliš nepříznivé, uzavíráním kartelových dohod s cílem napravit tyto nevýhody, pod záminkou, že tato pravidla vytváří nerovnováhu v jejich neprospěch (viz rozsudek ze dne 27. července 2005, Brasserie nationale a další v. Komise, T-49/02 až T-51/02, Sb. rozh., EU:T:2005:298, bod 81 a citovaná judikatura).

388 Konečně v rozsahu, v němž žalobkyně, podporované vedlejším účastníkem, tvrdí, že sporné dohody umožnily vyhnout se značným nákladům spojeným se spory v různých členských státech, jakož i riziku rozdílných rozhodnutí vyplývajících z takových sporů před několika soudy, je třeba uvést zaprvé, že většina sporných dohod neobsahovala žádný přesný odkaz na náklady na spory, kterým bylo zabráněno, ani jejich sebemenší odhad. Mimoto žalobkyně neposkytly žádné vysvětlení ohledně způsobu, jakým byly výše zpětných plateb vypočteny, kromě toho, že vyplývaly z jejich vyjednávání s podniky s generiky, i když napadené rozhodnutí obsahuje několik důkazů, které prokazují, že tyto částky odpovídaly více méně zisku očekávanému podniky s generiky v případě vstupu na trh nebo náhradě škody, kterou by mohly získat, pokud by měly úspěch ve sporech proti společnosti Lundbeck (viz zejména body 398, 460, 809, 862, 1071 a 1157 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

389 V každém případě na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, je málo pravděpodobné, že by náklady týkající se případných sporů v různých zemích EHP byly vyšší než platby získané podniky s generiky na základě sporných dohod v projednávané věci, které odpovídaly několika milionům eur. Není totiž běžné, že by farmaceutické podniky zahajovaly spory ve všech členských státech současně. Jak vyplývá z případu Lagap ve Spojeném království (bod 63 odůvodnění napadeného rozhodnutí), zpravidla se rozhodnou soustředit se na několik zkušebních sporů spíše, než že by vedly všechny spory před různými soudy, jde-li o stejné otázky. V případě Lagap však žalobkyně nakonec daly přednost uzavření narovnání, aby se vyhnuly porážce, která by proti nim byla použita před dalšími soudy (bod 160 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

390 Napadené rozhodnutí kromě toho uznává, že existují jiné způsoby narovnání sporu, přijatelné z hlediska práva hospodářské soutěže, než ty, které spočívají v oddálení vstupu na trh potenciálních konkurentů prostřednictvím zpětných plateb, jako v projednávané věci (bod 354 výše). Podle judikatury nemůže být zvláštní účel patentu vykládán tak, že zaručuje ochranu rovněž proti žalobám, které směřují ke zpochybnění platnosti patentu, jelikož je ve veřejném zájmu odstranit jakoukoliv překážku hospodářské činnosti, která by mohla vyplývat z nesprávně uděleného patentu (v tomto smyslu viz rozsudek Windsurfing, bod 119 výše, EU:C:1986:75, bod 92). I když žalobkyně byly oprávněny uzavřít dohody o narovnání s podniky s generiky proto, aby se vyhnuly nákladům na případné spory, nemohly tím svým vlastním posouzením týkajícím se platnosti svých patentů a porušující či neporušující povahy přípravků podniků s generiky nahradit posouzení nezávislého soudu, když zaplatily podnikům s generiky za to, že budou souhlasit s tímto posouzením a zůstanou po určitou dobu mimo trh.

391 Napadené rozhodnutí tedy správně dospělo k závěru, že zpětné platby motivovaly podniky s generiky k tomu, aby souhlasily s omezeními jejich obchodní samostatnosti stanovenými spornými dohodami, aniž by jiná vysvětlení předložená žalobkyněmi k odůvodnění takových plateb umožňovala tento závěr zpochybnit.

392 První část druhého žalobního důvodu je tedy třeba zamítnout.

2. Ke druhé části druhého žalobního důvodu

393 Žalobkyně se domnívají, že napadené rozhodnutí nesprávně stanoví, že smluvní omezení vyplývající ze sporných dohod odstranila ostatní motivaci ke vstupu na trh.

394 Zaprvé tvrdí, že omezení spadající do působnosti patentů nesnižují ani nevylučují motivaci zachovat nezávislé úsilí vstoupit na trh. Podniky s generiky, které souhlasily s tím, že nevstoupí na trh s léčivými přípravky porušujícími práva za platbu finančních prostředků, tak mohly i nadále chtít domoci se rozsudku, který by určil, že jejich léčivé přípravky neporušují práva nebo že je údajně porušený patent neplatný. Navíc nic neumožňuje dospět k závěru, že platba za zdržení se uvedení léčivých přípravků porušujících práva na trh snížila motivaci podniku s generiky, aby zachoval své úsilí proto, aby vstoupil na trh prostřednictvím léčivých přípravků neporušujících práva. To, že se podnik s generiky spokojí s hodnotou převedenou společností, která se věnuje vývoji léčiv, a nesnaží se zpochybnit relevantní patent i přes neexistenci jakéhokoliv ustanovení o nezpochybnění, svědčí pouze o tom, že tento podnik pochybuje o svých šancích domoci se zrušení patentu.

395 Žalobkyně se tedy domnívají, že legální domněnka, na základě které vyloučení z trhu za platbu omezuje hospodářskou soutěž „z hlediska účelu“ snížením nebo vyloučením motivace podniků s generiky, aby zachovaly nezávislé úsilí, aby vstoupily na trh, může platit pouze tehdy, pokud smluvní omezení nespadají do působnosti relevantního patentu.

396 Zadruhé se žalobkyně domnívají, že napadené rozhodnutí dostatečně neodůvodňuje jeho závěr, podle kterého platby finančních prostředků nezpochybnitelně snižují motivaci podniků s generiky podat žalobu. Napadené rozhodnutí připouští, že vyhlídka uzavření dohody o narovnání stanovící zpětnou platbu krátce po podání žaloby proti společnosti, která se věnuje vývoji léčiv, může vybízet podniky s generiky, aby takovou žalobu podaly (bod 711 odůvodnění). Toto připuštění je v rozporu s argumentací napadeného rozhodnutí, podle které zpětné platby pravděpodobně povedou pouze k odrazení podniků s generiky od podání žaloby (bod 966 odůvodnění). Z této vnitřní nesoudržnosti vyplývá, že napadené rozhodnutí nespočívá na pevném hospodářském základě a podkopává jeho závěr, podle kterého jsou „značné“ zpětné platby nutně na úkor spotřebitelů (bod 646 odůvodnění).

397 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

398 Pokud jde o argument žalobkyň, podle kterého sporné dohody neobsahovaly žádné ustanovení, které by podnikům s generiky bránilo zpochybnit platnost jejich patentů, takže tyto dohody neodstranily veškerou motivaci ke vstupu těchto podniků na trh, je třeba nejprve konstatovat, že takový argument je irelevantní, neboť napadené rozhodnutí pouze stanoví, že zpětné platby stanovené spornými dohodami povzbudily nebo podnítily podniky s generiky, aby přijaly omezení své obchodní samostatnosti, která by nepřijaly, pokud by tyto platby neexistovaly, a nikoliv, že odstranily veškerou motivaci v tomto ohledu (body 604 a 659 až 661 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

399 V každém případě, i když sporné dohody neobsahovaly žádné ustanovení o nezpochybnění, podniky s generiky neměly žádný zájem na zpochybnění patentů společnosti Lundbeck poté, co uzavřely sporné dohody, neboť zpětné platby odpovídaly přibližně zisku, který očekávaly dosáhnout v případě vstupu na trh nebo náhradě škody, kterou by mohly získat, pokud by ve sporech proti společnosti Lundbeck měly úspěch (viz bod 388 výše). I kdyby tyto platby byly nižší než očekávaný zisk, jednalo se přesto o jistý a okamžitý zisk, aniž by musely nést rizika, která by s sebou nesl vstup na trh. Skutkové okolnosti, tak jak v projednávané věci skutečně nastaly, ostatně tento výklad potvrzují, neboť žádný z podniků s generiky během doby platnosti sporných dohod nezpochybnil patenty společnosti Lundbeck nebo nevstoupil na trh. Ačkoli společnost Merck (GUK) skutečně vstoupila na trh s citalopramem po dobu několika dnů ve Spojeném království po uplynutí doby platnosti dohody GUK pro Spojené království, bylo to proto, že se domnívala, že podmínky navržené společností Lundbeck za účelem prodloužení této dohody nebyly dost dobré a chtěla získat lukrativnější kompenzaci za druhé prodloužení této dohody (bod 299 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

400 Dále v rozsahu, v němž žalobkyně tvrdí, že podniky s generiky mohly vstoupit na trh prostřednictvím generických přípravků neporušujících práva, je třeba odkázat na přezkum šestého žalobního důvodu uvedeného níže, týkajícího se přezkumu obsahu a dosahu sporných dohod.

401 V každém případě, i když omezení obsažená ve sporných dohodách spadala potenciálně do působnosti patentů společnosti Lundbeck, v tom smyslu, že by jich mohly rovněž dosáhnout v rámci žalob, napadené rozhodnutí správně konstatuje, že se jednalo pouze o možnost v okamžiku, kdy byly sporné dohody uzavřeny. Nahrazení této nejistoty týkající se porušující či neporušující povahy přípravků podniků s generiky a platnosti patentů žalobkyň jistotou, že podniky s generiky nevstoupí na trh během doby platnosti sporných dohod, však představuje jako takové omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ v projednávané věci, neboť takového výsledku bylo dosaženo prostřednictvím zpětné platby (viz body 336 a 363 výše).

402 Konečně žalobkyně marně tvrdí, že napadené rozhodnutí není v tomto ohledu dostatečně odůvodněno. Četné části napadeného rozhodnutí věnované zpětným platbám, uvedené samotnými žalobkyněmi, totiž prokazují, že žalobkyně rozuměly tezi Komise v tomto ohledu, i když s ní nesouhlasí. Ostatně v napadeném rozhodnutí není žádný rozpor ohledně skutečnosti, že uznává na straně jedné, že vyhlídka moci získat zpětné platby ze strany společnosti, která se věnuje vývoji léčiv, může motivovat podniky s generiky k tomu, aby podaly žaloby, kdežto na straně druhé zpětné platby získané na základě sporných dohod odradily podniky s generiky, aby takové žaloby v projednávané věci podaly. Jak Komise v podstatě uvádí zejména v bodech 639 a 660 odůvodnění napadeného rozhodnutí, dohody o narovnání obsahující platby – i zpětné – nejsou totiž vždy problematické z hlediska práva hospodářské soutěže, zejména pokud je nedoprovází žádné omezení vstupu generik na trh a jejich cílem je naopak poskytnout podnikům s generiky náhradu za ušlý zisk, jakmile společnost, která se věnuje vývoji léčiv, uzná, že jejich generické přípravky neporušují žádný patent.

403 Proto je třeba dospět k závěru, že se Komise nedopustila nesprávného posouzení, když v napadeném rozhodnutí konstatovala, že omezení obsažená ve sporných dohodách získaná za značné zpětné platby snížila motivaci podniků s generiky vstoupit na trh.

404 Je tudíž třeba zamítnout i druhou část druhého žalobního důvodu.

3. Ke třetí části druhého žalobního důvodu

405 Žalobkyně se domnívají, že norma použitá rozhodnutím, podle které představují dohody o narovnání v patentových záležitostech založené na platbě finančních prostředků omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“, je neuplatnitelná.

406 Zaprvé tvrdí, že tato norma je vnitřně nesoudržná a odrazuje od uzavírání dohod stanovících rychlý vstup na trh, ze kterých mají prospěch spotřebitelé, jelikož vede k různým výsledkům podle toho, zda k platbě finančních prostředků dochází ve formě platby v hotovosti nebo rychlého vstupu na trh.

407 Zadruhé se domnívají, že dohoda nemůže vycházet „pouze“ z posouzení síly patentu stranami a norma použitá Komisí v praxi zakazuje jakoukoliv zpětnou platbu. Žádná dohoda o narovnání nemůže vycházet „pouze“ z posouzení síly patentu stranami jednoduše proto, že „síla“ patentu není přesný pojem. Pokud by bylo požadováno, aby dohody o narovnání vycházely „pouze“ z posouzení síly patentu stranami, znamenalo by to uložit stranám podat žalobu. Rozhodnutí by nenechávalo žádný rozhodovací prostor stranám z hlediska použití zpětné platby za účelem odrazení podniku s generiky od porušování patentů společnosti, která se věnuje vývoji léčiv.

408 Zatřetí se žalobkyně domnívají, že právní kritérium založené na výši zaplacené částky je neuplatnitelné, neboť napadené rozhodnutí nestanoví žádnou jasnou prahovou hodnotu, která by umožňovala určit, zda je platba přijatelná, nebo protisoutěžní.

409 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

410 Zaprvé argument žalobkyň, podle kterého napadené rozhodnutí odrazuje od uzavírání dohod o narovnání, které stanoví rychlý vstup generik na trh, je zjevně neopodstatněný, neboť Komise měla naopak za to, že sporné dohody byly problematické z hlediska práva hospodářské soutěže, protože měly za cíl oddálit vstup generik na trh, a nikoliv usnadnit takový vstup. Je třeba kromě toho připomenout, že Komise rovněž zohlednila skutečnost, že sporné dohody neobsahovaly žádný závazek ze strany společnosti Lundbeck zdržet se podání žalob pro porušování práv proti podnikům s generiky v případě, že by tyto podniky po uplynutí doby těchto dohod vstoupily na trh s generickým citalopramem (bod 662 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

411 Rozhodnutí mimoto uznává, že v určitých případech nejsou dohody o narovnání problematické, i když obsahují zpětné platby, pokud kromě toho stanoví okamžitý vstup generik na trh (viz příklad Neolab, citovaný v bodě 350 výše). To, že Komise posoudila jinak dohody doprovázené zpětnou platbou a dohody, které takovou platbu nestanovily, je zcela odůvodnitelné s přihlédnutím k motivačnímu účinku, který má taková platba na podniky s generiky, přijmout omezení, se kterými by nesouhlasily, pokud by k takové platbě nedošlo (viz bod 349 a násl. výše). Ostatně dohoda umožňující rychlejší vstup na trh není zjevně problematická z hlediska práva hospodářské soutěže, takže takové protiplnění za jiné závazky obsažené v dohodě o narovnání nemůže být srovnáváno se zpětnou platbou, jejímž cílem je takový vstup oddálit.

412 Zadruhé je třeba připomenout, že napadené rozhodnutí nestanoví, že dohoda musí být založena výlučně na posouzení síly patentu stranami této dohody proto, aby se na ni nevztahoval čl. 101 odst. 1 SFEU (bod 360 výše). Žalobkyně tedy nesprávně tvrdí, že účinkem napadeného rozhodnutí je snížit veškerou motivaci k uzavření dohod o narovnání v patentových záležitostech, a tím vede k lavině sporů v celém EHP. Komise totiž odsoudila pouze dohody uzavřené ve formě dohod o narovnání, jako v projednávané věci, které nemají ve skutečnosti za účel narovnat základní spor v patentových záležitostech mezi stranami této dohody a které stanoví zpětné platby za závazek podniků s generiky zůstat mimo trh. Navíc je sice pravda, že se Komise domnívala, že takové dohody jsou protisoutěžní, avšak společnost, která se věnuje vývoji léčiv, nemá žádnou povinnost zahájit spory před všemi soudy EHP, aby ochránila své patenty, protože je stále možné například uzavřít dohody o narovnání neobsahující žádnou zpětnou platbu nebo uzavřít dohody o narovnání, které i když takové platby stanoví, neobsahují žádné omezení vstupu generik na trh (viz příklad Neolab, citovaný v bodě 350 výše).

413 Konečně argument žalobkyň, podle kterého jim napadené rozhodnutí neponechává žádný prostor pro použití zpětných plateb za účelem odrazení podniků s generiky od porušování jejich patentů, spočívá opět na chybném předpokladu, podle kterého přípravky podniků s generiky porušovaly jejich patenty, kdežto toto nebylo v okamžiku uzavření sporných dohod prokázáno.

414 Zatřetí Komise v napadeném rozhodnutí vysvětlila, že zpětné platby byly obzvláště problematické v projednávané věci, jelikož částky stanovené spornými dohodami odpovídaly více méně zisku očekávanému podniky s generiky v případě vstupu na trh nebo náhradě škody, kterou by mohly získat, pokud by měly úspěch ve sporech proti společnosti Lundbeck (bod 388 výše). V takovém případě je totiž veškerá motivace pro podniky s generiky vstoupit na trh značně omezena, případně vyloučena. V projednávané věci je tedy důležité, že výše zpětných plateb stanovené v každé ze sporných dohod byly dostatečně vysoké proto, aby umožnily podnikům s generiky přijmout omezení jejich samostatnosti a snížily motivaci, kterou měly ke vstupu na trh se svými generickými přípravky (viz zejména bod 644 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

415 Komise sice vycházela za účelem prokázání existence omezení „z hlediska účelu“ v projednávané věci ze souboru faktorů (viz bod 354 výše a body 661 a 662 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Žalobkyně však nemohou vytýkat Komisi, že dostatečně nevyjasnila v napadeném rozhodnutí význam, který přikládala skutečnosti, že zpětné platby odpovídaly zisku očekávanému podniky s generiky. V každém případě je třeba zdůraznit podobně jako Komise, že Komise není povinna ve svých rozhodnutích stanovit obecně použitelné právní normy, ale pouze určit v každém konkrétním případě,

zda dohody, které přezkoumává, jsou slučitelné s ustanoveními Smlouvy o hospodářské soutěži a v tomto ohledu je dostatečně jasně a přesvědčivě odůvodnit. S přihlédnutím k výše uvedeným skutečnostem je přitom třeba konstatovat, že Komise tyto požadavky v projednávané věci splnila.

416 Třetí část druhého žalobního důvodu je tudíž třeba zamítnout, jakož i druhý žalobní důvod v plném rozsahu.

D – *Ke třetímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení při použití zásad týkajících se účelu omezujícího hospodářskou soutěž*

417 Žalobkyně se domnívají, že napadené rozhodnutí je stiženo vadou spočívající v nesprávném právním posouzení, když dospívá k závěru, že sporné dohody mají účel omezující hospodářskou soutěž na základě ustálených výkladových zásad čl. 101 odst. 1 SFEU. Napadené rozhodnutí je konkrétně nesprávné zaprvé v tom, že staví tyto dohody naroveň dohodám, o které šlo ve věci, ve které byl vydán rozsudek BIDS, bod 341 výše (EU:C:2008:643), jakož i v jiných klasických věcech týkajících se rozdělení trhu, které se nevztahovaly k uplatňování patentů, zadruhé v tom, že v něm bylo uvedeno, že platba finančních prostředků může sama o sobě činit z dohody o narovnání v patentových záležitostech omezení „z hlediska účelu“, zatřetí v tom, že neuznává, že cíl sledovaný spornými dohodami, a sice zajištění dodržování patentů společnosti Lundbeck, brání konstatování omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“, a začtvrté v tom, že nebylo shledáno, že situace, ke které by došlo, pokud by sporné dohody neexistovaly (dále jen „srovnávací scénář“), vylučovala existenci jakéhokoliv omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ v projednávané věci.

1. K první části třetího žalobního důvodu

418 Žalobkyně se domnívají, že Komise v napadeném rozhodnutí pochybila, když staví naroveň sporné dohody s dohodami o rozdělení trhů, o jaké šlo v rozsudku BIDS, bod 341 výše (EU:C:2008:643).

419 V tomto ohledu žalobkyně zaprvé tvrdí, že na rozdíl od toho, co platí v projednávané věci, dohody dotčené v rozsudku BIDS, bod 341 výše (EU:C:2008:643), neměly za cíl ochránit patent, který přiznával svému majiteli právo zabránit vstupu přípravků porušujících práva na trh a nenahraditelné škodě, která by z takového vstupu vyplynula.

420 Zadruhé na rozdíl od toho, co platí v projednávané věci, podniky odcházející z relevantního trhu na základě dohod dotčených ve věci, ve které byl vydán rozsudek BIDS, bod 341 výše (EU:C:2008:643), by jistě konkurovaly podnikům, které by na tomto trhu zůstaly, pokud by tyto dohody nebyly uzavřeny.

421 Zatřetí na rozdíl od argumentace přijaté v projednávané věci byly dohody dotčené v rozsudku BIDS, bod 341 výše (EU:C:2008:643), považovány za dohody omezující hospodářskou soutěž i tehdy, pokud by platba neexistovala. To, že se v uvedené věci jednalo o kompenzační platby, nebylo klíčové pro konstatování, že tyto dohody měly za účel omezit hospodářskou soutěž.

422 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

423 Zaprvé je třeba uvést, že analogie, kterou Komise uvedla v bodech 657 a 658 odůvodnění napadeného rozhodnutí mezi dohodami, o které se jednalo ve věci, ve kterém byl vydán rozsudek BIDS, bod 341 výše (EU:C:2008:643), a spornými dohodami, není stižena žádnou vadou spočívající v nesprávném právním posouzení.

424 Jak to totiž vyplývá zejména z bodu 8 uvedeného rozsudku, v této věci podniky působící na trhu zpracování hovězího a telecího masa v Irsku vytvořily mechanismus, na základě kterého se některé podniky zavázaly zůstat mimo uvedený trh po dobu dvou let za platby ze strany podniků, které na tomto trhu zůstaly. K podobnému postupu došlo v projednávané věci uzavřením sporných dohod, na

základě kterých společnost Lundbeck, která byla hlavním, či dokonce jediným podnikem na trhu v zemích dotčených těmito dohodami, zaplatila podnikům s generiky, které byly potenciálními konkurenty, za to, aby zůstaly po určitou dobu mimo trh.

425 Z toho vyplývá, že jak ve věci, ve které byl vydán rozsudek BIDS, bod 341 výše (EU:C:2008:643), tak v projednávané věci se jednalo o dohody, které omezily možnost konkurenčních hospodářských subjektů autonomním způsobem určovat politiku, kterou hodlaly uplatňovat na trhu, a tím zabránily normálnímu průběhu hospodářské soutěže (v tomto smyslu viz rozsudek BIDS, bod 341 výše, EU:C:2008:643, body 33 až 35).

426 Pokud jde o argument žalobkyň, podle kterého na rozdíl od případu ve věci, ve které byl vydán rozsudek BIDS, bod 341 výše (EU:C:2008:643), sporné dohody v projednávané věci byly uzavřeny v kontextu, kdy vlastnily patenty, které umožňovaly zabránit vstupu porušujících přípravků na trh, je třeba nejprve připomenout, že v projednávané věci nebránila existence nových patentů na postupy společnosti Lundbeck tomu, aby podniky s generiky mohly být považovány za potenciální konkurenty této společnosti, jak vyplývá z přezkumu prvního žalobního důvodu. Článek 101 SFEU přitom chrání potenciální i skutečnou hospodářskou soutěž (viz bod 99 výše).

427 Mimoto je třeba připomenout, že podle judikatury není dohoda vyňata z působnosti práva hospodářské soutěže pouze proto, že se týká patentu nebo že je jejím cílem narovnat spor v patentových záležitostech (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. září 1988, Bayer a Maschinenfabrik Hennecke, 65/86, Recueil, EU:C:1988:448, bod 15). Kromě toho lze dohodu považovat za dohodu s omezujícím účelem i tehdy, pokud omezení hospodářské soutěže není jejím jediným účelem, ale sleduje také jiné legitimní cíle (viz rozsudek BIDS, bod 341 výše, EU:C:2008:643, bod 21 a citovaná judikatura).

428 Zadruhé, ačkoli je pravda, že ve věci, ve které byl vydán rozsudek BIDS, bod 341 výše (EU:C:2008:643), byly dotčené podniky skutečnými konkurenty, jelikož se jednalo o zajištění toho, aby z dotčeného trhu odešly podniky, které již na něm působily, kdežto v projednávané věci byly společnost Lundbeck a podniky s generiky pouze potenciálními konkurenty, nic to nemění na tom, že Soudní dvůr nepožadoval po Komisi v tomto rozsudku, aby prokázala, že pokud by dohody neexistovaly, podniky by na trhu zůstaly. Pokud jde totiž o omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“, je analýza důsledků dohody nadbytečná (viz bod 341 výše). Soudní dvůr se tedy omezil v této věci na konstatování, že dotčené dohody měly umožnit provádět společnou politiku, jejímž cílem je upřednostnit odchod některých podniků z trhu, a tudíž omezit přebytek kapacity, který ovlivňuje jejich ziskovost tím, že jim brání dosáhnout úspor z rozsahu výroby. Konstatoval tedy, že tento druh dohod zjevným způsobem narážel na koncepci vlastní ustanovením Smlouvy týkajícím se hospodářské soutěže, podle které každý hospodářský subjekt musí autonomním způsobem určovat politiku, kterou hodlá uplatňovat na trhu, když připomněl, že cílem čl. 101 odst. 1 SFEU je zakázat jakoukoliv formu koordinace, která vědomě nahrazuje rizika hospodářské soutěže praktickou spoluprací mezi podniky (rozsudek BIDS, bod 341 výše, EU:C:2008:643, body 33 a 34).

429 V projednávané věci přitom strany sporných dohod daly přednost tomu, že rizika vlastní normálnímu průběhu hospodářské soutěže a stavu nejistoty, který panoval ohledně platnosti patentů na postupy společnosti Lundbeck, jakož i otázku, zda přípravky, které hodlaly podniky s generiky uvést na trh, porušovaly či neporušovaly tyto patenty, nahradily jistotou, že během doby platnosti těchto dohod nevstoupí na trh za značné zpětné platby, které odpovídaly přibližně zisku, kterého by dosáhly, pokud by vstoupily na trh. Nemá tedy význam, zda by během doby platnosti sporných dohod podniky určitě vstoupily na trh, neboť tyto dohody právě vyloučily tuto možnost tím, že jí nahradily jistotou, že po tuto dobu na trh se svými přípravky nevstoupí. Tímto jednáním si přitom strany sporných dohod mohly rozdělit část zisku, kterého společnost Lundbeck nadále dosahovala na úkor spotřebitelů, kteří nadále platili vyšší ceny, než by platili v případě vstupu generik na trh (viz body 644 až 646 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

430 Zatřetí je třeba odmítnout rovněž argument žalobkyň, podle kterého by na rozdíl od sporných dohod byly dohody dotčené ve věci, ve které byl vydán rozsudek BIDS, bod 341 výše (EU:C:2008:643), protisoutěžní i tehdy, pokud by neexistovaly na základě nich zaplacené platby. Je totiž třeba uvést podobně jako Komise, že v obou těchto věcech hrály platby určující úlohu, jelikož nabádaly podniky k tomu, aby se stáhly z trhu. Ve věci, ve které byl vydán rozsudek BIDS, bod 341 výše (EU:C:2008:643), je tak málo pravděpodobné, že by odcházející podniky souhlasily se svým odchodem z trhu, pokud by nedošlo k platbám provedeným podniky, které na trhu zůstaly. Stejně tak v projednávané věci ze skutečností ze spisu vyplývá, že podniky s generiky by jednostranně nesouhlasily s tím, že zůstanou mimo trh poté, co provedly kroky a značné investice, pokud by k zpětným platbám nedošlo.

431 Komise sice uznala, že v určitých případech není uzavření dohody o narovnání v patentových záležitostech protisoutěžní, zejména pokud tato dohoda spočívá na posouzení síly patentů každou ze stran dohody nebo stanoví zpětnou platbu, avšak neoddaluje vstup generik na trh (body 638 a 639 odůvodnění napadeného rozhodnutí). V projednávané věci však měla Komise správně za to, že zpětné platby hrály určující úlohu, jelikož umožnily společnosti Lundbeck získat závazky ze strany podniků s generiky, které by nemohla získat v případě neexistence těchto plateb, a tím oddálily jejich vstup na trh.

432 V odpovědi na otázku Tribunálu týkající se dopadů rozsudku CB v. Komise, bod 78 výše (EU:C:2014:2204), žalobkyně tvrdily, že tento rozsudek potvrzoval jejich stanovisko, podle kterého Komise chybně kvalifikovala sporné dohody jako omezení „z hlediska účelu“. Zaprvé totiž Soudní dvůr připomněl, že pojem „omezení z hlediska účelu“ musí být vykládán restriktivně. Zadruhé existenci omezení „z hlediska účelu“ lze konstatovat pouze tehdy, pokud dohoda sama o sobě vykazuje dostatečný stupeň škodlivosti. Podle napadeného rozhodnutí však otázka, zda lze dohodu o narovnání považovat za dohodu, která je slučitelná s právem hospodářské soutěže, či nikoli, vyžaduje důkladnou analýzu individuální dohody s přihlédnutím ke skutkovému, hospodářskému a právnímu kontextu. Z interního přípisu KFST rovněž vyplývá, že se Komise nedomnívala, že rozsah plateb v případě společnosti Lundbeck představoval jasný příklad podniku, který platí svým konkurentům proto, aby zůstali mimo trh. Domnívají se tedy, že svým přístupem se Komise snaží ve skutečnosti vyhnout skutkové analýze a důkaznímu břemenu, které má, pokud jde o prokázání existence omezení hospodářské soutěže založeného na důsledcích vyvolaných určitou dohodou. Zatřetí nelze přehlédnout kontext, ve kterém byly sporné dohody uzavřeny, a sice zejména existenci platných patentů na postupy, omezenou dobu platnosti dohod, zvláštní právní rámec v EHP a neexistenci přípravků neporušujících práva dostupných v dostatečně krátké lhůtě. Začtvrté získaná zkušenost je důležitá pro prokázání, zda jednání mělo za účel omezení hospodářské soutěže. Tuto zkušenost je třeba chápat jako zkušenost, která vyplývá tradičně z hospodářské analýzy, tak jak byla potvrzena orgány na ochranu hospodářské soutěže a případně podpořena judikaturou. Žádná zkušenost tohoto druhu přitom v projednávané věci neexistuje.

433 Komise vysvětlila, že použila judikaturu ustálenou v této oblasti, připomenutou Soudním dvorem v rozsudku CB v. Komise, bod 78 výše (EU:C:2014:2204).

434 Je třeba totiž uvést, že rozsudkem CB v. Komise, bod 78 výše (EU:C:2014:2204) Soudní dvůr nezpochybnil základní zásady týkající se pojmu omezení „z hlediska účelu“, vyplývající ze starší judikatury. Soudní dvůr zajisté ve svém rozsudku odmítl analýzu Tribunálu v rozsudku ze dne 29. listopadu 2012, CB v. Komise (T-491/07, EU:T:2012:633), který měl za to, že pojem „omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu“ nemůže být vykládán restriktivně. Soudní dvůr připomněl, že pod hrozbou zbavení Komise povinnosti prokázat konkrétní důsledky na trh v případě dohod, o kterých není prokázáno, že škodí normálnímu fungování hospodářské soutěže svou samotnou povahou, lze pojem „omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu“ použít pouze na určité druhy koordinace mezi podniky, které vykazují dostatečný stupeň škodlivosti ve vztahu k hospodářské soutěži, aby bylo možné mít za to, že přezkum jejich důsledků není nutný (rozsudek CB v. Komise, bod 78 výše, EU:C:2014:2204, bod 58).

435 Z celkové struktury napadeného rozhodnutí, a zejména z bodů 802 a 1338 odůvodnění přitom vyplývá, že sporné dohody byly srovnatelné s dohodami o vyloučení z trhu, které patří mezi nejzávažnější omezení hospodářské soutěže. Vyloučení konkurentů z trhu totiž představuje extrémní formu rozdělení trhu a omezení výroby. Žalobkyně nemohou vytýkat Komisi, že nezohlednila existenci jejich patentů na postupy nebo zvláštní právní rámec v EHP v projednávané věci jako kontextuální prvky, které jsou v tomto ohledu relevantní. Z bodů 666 až 671 odůvodnění napadeného rozhodnutí totiž vyplývá, že Komise zohlednila patenty na postupy žalobkyň, ale domnívala se, že tyto patenty neumožňovaly vyloučit veškerou hospodářskou soutěž týkající se ÚLL citalopram, i kdyby se mělo za to, že jsou platné. Mimoto Komise rovněž zohlednila skutečnost, že v okamžiku uzavření sporných dohod existovala nejistota ohledně platnosti patentů žalobkyň, zejména patentu na krystalizaci, a že žádný soud z EHP se v okamžiku uzavření sporných dohod k této otázce nevyjádřil.

436 Je tudíž třeba mít za to, že Komise správně použila judikaturu, připomenutou v bodech 338 až 344 výše, která spočívá v určení, zda dohoda může být s ohledem na svou samotnou povahu považována za omezující hospodářskou soutěž dostatečně závažným způsobem proto, aby ji bylo možné v projednávané věci kvalifikovat jako omezení „z hlediska účelu“ (viz zejména bod 651 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

437 Komise tedy nebyla povinna mimoto přezkoumat konkrétní důsledky sporných dohod na hospodářskou soutěž – a zejména otázku, zda by podniky s generiky vstoupily na trh, pokud by tyto dohody neexistovaly, aniž by porušily některý z patentů společnosti Lundbeck – aby mohla prokázat existenci omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, jelikož měly skutečné a konkrétní možnosti v tomto ohledu a byly v okamžiku uzavření sporných dohod potenciálními konkurenty společnosti Lundbeck (viz první žalobní důvod výše).

438 Dále na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, není požadováno, aby tentýž druh dohod byl již Komisí odsouzen proto, aby tento druh dohod mohl být považován za omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“. Úloha zkušenosti, uvedená Soudním dvorem v bodě 51 rozsudku CB v. Komise, bod 78 výše (EU:C:2014:2204), se netýká zvláštní kategorie dohody v konkrétním odvětví, ale odkazuje na skutečnost, že je prokázáno, že určitá koluzivní jednání mohou být zpravidla a s přihlédnutím k získané zkušenosti považována za do té míry způsobilá vyvolat negativní účinky na hospodářskou soutěž, že není nutné prokazovat, že mají účinky v daném konkrétním případě. Skutečnost, že se Komise v minulosti nedomnívala, že dohoda určitého druhu omezovala svým samotným účelem hospodářskou soutěž, tedy nemůže sama o sobě bránit Komisi, aby tak učinila v budoucnu po individuálním a důkladném přezkumu sporných opatření z hlediska jejich obsahu, účelu a kontextu (v tomto smyslu viz rozsudek CB v. Komise, bod 78 výše, EU:C:2014:2204, bod 51; stanovisko generálního advokáta Wahla ve věci CB v. Komise, C-67/13 P, Sb. rozh., EU:C:2014:1958, bod 142, a stanovisko generálního advokáta Watheleta ve věci Toshiba Corporation v. Komise, C-373/14 P, Sb. rozh., EU:C:2015:427, bod 74).

439 Žalobkyně tedy nesprávně tvrdí, že Komise nedostatečně prokázala, že sporné dohody mohly být s ohledem na svůj obsah a cíle s přihlédnutím k jejich hospodářskému a právnímu kontextu považovány za dostatečně škodlivé pro hospodářskou soutěž (viz bod 343 výše).

440 První část třetího žalobního důvodu musí být proto zamítnuta.

2. Ke druhé části třetího žalobního důvodu

441 Žalobkyně se domnívají, že se Komise dopouští nesprávného právního posouzení, když dospívá v napadeném rozhodnutí k závěru, že platba finančních prostředků stačí sama o sobě k tomu, aby dohoda o narovnání v patentových záležitostech představovala omezení „z hlediska účelu“.

442 Podotýkají, že napadené rozhodnutí konstatuje, že „prostředky použité majiteli patentu k obraně jejich práv mají význam“ (bod 641 odůvodnění), což znamená, že „prostředky“ mohou samy o sobě učinit dohodu protisoutěžní „z hlediska účelu“. Z žádné starší věci přitom nevyplývá, že externí pobídka ať již ve formě hospodářských zvýhodnění nebo fyzického nebo psychologického tlaku může sama o sobě učinit dohodu, která by jinak byla legální, protisoutěžní. Mimoto, jestliže existence vnější pobídky nemůže odůvodnit jinak protisoutěžní dohodu, nemůže ani činit protisoutěžní jinak legální dohodu. Nakonec judikatura Soudního dvora potvrzuje, že protisoutěžní účel dohody musí být prokázán bez ohledu na jakoukoliv úvahu o finančních pobídkách stran. Napadené rozhodnutí je tedy nesprávné v tom, že přikládá rozhodující význam platbě, kdežto platba je z hlediska práva hospodářské soutěže neutrální.

443 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

444 V rozsahu, v němž touto částí třetího žalobního důvodu žalobkyně zpochybňují posouzení zpětných plateb provedené Komisí v napadeném rozhodnutí, je třeba v tomto ohledu odkázat na úvahy věnované této otázce v rámci druhého žalobního důvodu (viz body 345 až 416 výše).

445 Mimoto je třeba dodat, že judikatura dovolávaná žalobkyněmi, podle které je stran existence protiprávního jednání bezvýznamné, zda uzavření dohody bylo, či nebylo v obchodním zájmu stran, které tuto dohodu uzavřely (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. ledna 2007, Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel v. Komise, C-403/04 P a C-405/04 P, Sb. rozh., EU:C:2007:52, body 44 a 45 a citovaná judikatura), znamená pouze to, že strany dohody nemohou tvrdit, že tato dohoda představuje nejefektivnější řešení, jak uniknout zákazu stanovenému v článku 101 SFEU (viz bod 380 výše). Tato judikatura naopak nebrání tomu, aby Komise zohlednila za účelem prokázání existence omezení „z hlediska účelu“ obsah dohody, jakož i její účel a kontext, ve kterém byla uzavřena, jako je v projednávané věci existence značných zpětných plateb.

446 Druhá část třetího žalobního důvodu proto musí být rovněž zamítnuta.

3. Ke třetí části třetího žalobního důvodu

447 Žalobkyně tvrdí, že napadené rozhodnutí je stiženo vadou spočívající v nesprávném právním posouzení, jelikož zaprvé neuznává, že sporné dohody byly nutné k uskutečnění legitimního cíle, a sice ochraně a použití patentu, a zadruhé chybně uplatňuje v projednávané věci judikaturu o „jiných legitimních cílech“.

448 Žalobkyně se dovolávají ustálené judikatury unijních soudů, podle které omezení svobody jednání stran neomezuje systematicky hospodářskou soutěž obzvláště tehdy, pokud je toto omezení nezbytné ke sledování hlavního cíle, který je z hlediska hospodářské soutěže neutrální nebo ji podporuje. Ochrana investice provedené majitelem práva duševního vlastnictví přitom podle nich může představovat takový legitimní cíl.

449 V projednávané věci sporné dohody sledovaly legitimní cíl chránit patenty na postupy společnosti Lundbeck a zajistit jejich dodržování, a chránit tak investici společnosti Lundbeck zabráněním nenahraditelné škodě, která by byla způsobena uvedením generických přípravků na trh. Poskytly kromě toho podnikům s generiky čas nutný pro určení, zda byly patenty společnosti Lundbeck porušeny, aniž by musely vynaložit náklady nebo jiné finanční zatížení anebo čekat na vyřízení sporu. Mimoto dosah a doba platnosti sporných dohod jsou přiměřené, jelikož jejich jediným účelem bylo zabránit podnikům s generiky, aby uvedly na trh citalopram porušující patenty společnosti Lundbeck, a jelikož jejich doba platnosti byla v konečném výsledku spojena s výsledkem sporu Lagap ve Spojeném království, který měl umožnit začít řešit základní spory a určit, zda společnost Lundbeck zůstane motivována uplatňovat své patenty na postupy.

450 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

451 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle judikatury pokud se na operaci nebo určitou činnost nevztahuje zásada zákazu stanovená v čl. 101 odst. 1 SFEU, jelikož neovlivňuje hospodářskou soutěž nebo na ni má pozitivní účinek, na omezení obchodní samostatnosti jednoho nebo více subjektů zúčastněných na této operaci nebo činnosti se uvedená zásada zákazu taktéž nevztahuje, je-li toto omezení objektivně nezbytné k provedení uvedené operace nebo činnosti a je přiměřené cílům této operace nebo činnosti (viz rozsudek ze dne 11. září 2014, MasterCard a další v. Komise, C-382/12 P, Sb. rozh., EU:C:2014:2201, bod 89 a citovaná judikatura).

452 Pokud by oddělením takového omezení od hlavní operace nebo činnosti došlo k ohrožení její existence nebo jejích cílů, je třeba slučitelnost tohoto omezení s článkem 101 SFEU přezkoumat společně se slučitelností hlavní operace nebo činnosti, k níž přísluší, a to i v případě, že se na první pohled může totéž omezení posuzované samostatně jevit jako omezení, na něž se vztahuje zásada zákazu podle čl. 101 odst. 1 SFEU (rozsudek MasterCard a další v. Komise, bod 451 výše, EU:C:2014:2201, bod 90).

453 Je-li třeba určit, zda může protisoutěžní omezení nepodléhat zákazu stanovenému v čl. 101 odst. 1 SFEU z toho důvodu, že je vedlejší ve vztahu k hlavní operaci, která nemá protisoutěžní povahu, je třeba zjistit, jestli by takovou operaci nebylo možné bez dotčeného omezení uskutečnit. Skutečnost, že by bylo možné uvedenou operaci bez dotčeného omezení provést jen obtížně nebo by byla méně zisková, nelze považovat za skutečnost, která tomuto omezení přiznává „objektivně nezbytnou“ povahu, jež je nutná k tomu, aby mohlo být považováno za vedlejší. Takovýto výklad by se totiž rovnal rozšiřování tohoto pojmu na omezení, která nejsou zcela nezbytná k provedení hlavní operace. Takový výsledek by narušoval užitečný účinek zákazu stanoveného v čl. 101 odst. 1 SFEU (rozsudek MasterCard a další v. Komise, bod 451 výše, EU:C:2014:2201, bod 91).

454 Podmínka týkající se nutnosti omezení vyžaduje tedy dvojí přezkum. Je totiž třeba zjistit, zda je omezení objektivně nutné k uskutečnění hlavní operace a zda je ve vztahu k tomuto uskutečnění přiměřené (viz rozsudek E.ON Ruhrgas a E.ON v. Komise, bod 98 výše, EU:T:2012:332, bod 64 a citovaná judikatura).

455 Kromě toho je třeba zdůraznit, že jelikož existenci pravidla rozumného uvážení v právu hospodářské soutěže Unie nelze připustit, bylo by nesprávné vykládat, v rámci kvalifikace vedlejších omezení, podmínku objektivní nutnosti jako podmínku znamenající vyvážení prosoutěžních a protisoutěžních účinků dohody (v tomto smyslu viz rozsudek E.ON Ruhrgas a E.ON v. Komise, bod 98 výše, EU:T:2012:332, bod 65 a citovaná judikatura).

456 V projednávané věci žalobkyně tvrdí, že omezení obchodní samostatnosti podniků s generiky jsou vedlejší k uskutečnění hlavního cíle, který spočívá v ochraně jejich práv duševního vlastnictví.

457 Takový argument nelze přijmout.

458 Zaprvé totiž žalobkyně neprokázaly, že omezení dohodnutá na základě sporných dohod byla objektivně nutná k ochraně jejich práv duševního vlastnictví ve smyslu výše uvedené judikatury. Zaprvé mohly chránit tato práva podáním žalob u příslušných vnitrostátních soudů v případě porušení jejich patentů. Zadruhé, jak Komise uvedla v bodě 638 a násl. odůvodnění napadeného rozhodnutí, existuje mnoho způsobů, jak narovnat spor v patentových záležitostech, bez dohodnutí omezení týkajících se vstupu generik na trh za zpětné platby odpovídající přibližně jimi očekávanému zisku v případě vstupu na trh (viz body 334 a 411 výše). Žalobkyně tedy neprokazují, že tato omezení byla objektivně nutná pro uskutečnění údajného cíle spočívajícího v zajištění dodržování jejich práv duševního vlastnictví.

459 Zadruhé je třeba připomenout, že podle judikatury není dohoda vyňata z působnosti práva hospodářské soutěže pouze proto, že se týká patentu nebo že je jejím cílem narovnat spor v patentových záležitostech, a lze ji považovat za dohodu s omezujícím účelem i tehdy, pokud omezení hospodářské

soutěže není jejím jediným účelem, ale sleduje také jiné legitimní cíle (viz bod 427 výše a citovaná judikatura). To, že se mohlo jednat o nejvýnosnější nebo nejméně rizikové řešení z obchodního hlediska, nijak nevylučuje použití 101 SFEU (bod 380 výše).

460 Zatřetí v každém případě i kdyby omezení stanovená na základě sporných dohod mohla být považována za objektivně nutná pro hlavní cíl tvrzený žalobkyněmi, spočívající v zajištění dodržování jejich práv duševního vlastnictví, nic to nemění na tom, že jsou nepřiměřená ve vztahu k uskutečnění tohoto cíle. Na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, totiž sporné dohody nenarovnaly žádný spor v patentových záležitostech, neboť stanovily pouze to, že podniky s generiky zůstanou po určitou dobu mimo trh s citalopramem za platbu, aniž stanovily, že po skončení tohoto období budou moci na tento trh vstoupit, aniž budou muset čelit žalobám pro porušení práv ze strany společnosti Lundbeck. Mimoto dosah omezení stanovených v těchto dohodách často překračoval rámec působnosti patentů společnosti Lundbeck (viz šestý žalobní důvod dále). Konečně žalobkyně nesprávně tvrdí, že věc Lagap ve Spojeném království sloužila jako klíčová věc umožňující vyřešit spory s podniky s generiky, neboť, jak uvedla Komise v bodě 683 a násl. odůvodnění napadeného rozhodnutí, dohody GUK pro Spojené království, Arrow UK, dánská dohoda Arrow, Alpharma a Ranbaxy byly všechny uzavřeny, ještě než společnost Lundbeck podala dne 14. října 2002 žalobu pro porušení práv proti společnosti Lagap ve Spojeném království. Pokud jde o jedinou dohodu uzavřenou později, a sice dohodu GUK pro EHP, spor se společností Lagap nebyl ve skutečnosti relevantní, neboť ÚLL dotčená v procesu Lagap, na bázi postupu Matrix II, byla odlišná od ÚLL společnosti Natco, na základě které byl produkován generický citalopram, který společnost Merck (GUK) zamýšlela uvést na trh (bod 687 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

461 Žalobkyně nesprávně tvrdí, že omezení stanovená ve sporných dohodách byla objektivně nutná a přiměřená za účelem ochrany jejich práv duševního vlastnictví.

462 Zadruhé se žalobkyně domnívají, že v napadeném rozhodnutí Komise chybně uplatňuje judikaturu o jiných legitimních cílech v projednávané věci. V tomto rozhodnutí totiž uvedla, že to, že dohoda může sledovat kromě toho jiné zcela legitimní cíle, nebrání možnosti konstatovat existenci omezení „z hlediska účelu“. Věci citované Komisí na podporu tohoto tvrzení se nicméně týkají situací, ve kterých mohl být legitimní cíl dosažen, aniž byla omezena hospodářská soutěž, kdežto v projednávané věci byly sporné dohody nutné k zajištění dodržování patentů společnosti Lundbeck.

463 Vedlejší účastník podporuje argumenty žalobkyň a domnívá se rovněž, že Komise chybně použila právní kritérium týkající se použití čl. 101 odst. 1 SFEU. Podle něj je judikatura Soudního dvora založena na kritériu „objektivní nutnosti“ pro stanovení, zda se použije, či nepoužije článek 101 SFEU. Komise tudíž měla přezkoumat, zda dohoda o narovnání byla uzavřena v dobré víře za účelem vyřešení skutečného sporu v patentové záležitosti a zda dohodnutá omezení byla nutná a přiměřená ve vztahu k tomuto legitimnímu cíli.

464 Na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, jakož i vedlejší účastník, je třeba v tomto ohledu uvést, že se Komise nedopustila nesprávného právního posouzení, když použila judikaturu o jiných legitimních cílech v projednávané věci (viz bod 427 výše a citovaná judikatura) a odmítla argumenty žalobkyň v tomto ohledu v bodě 653 odůvodnění napadeného rozhodnutí, jelikož tyto argumenty spočívají rovněž na chybném předpokladu, že by legitimního cíle uváděného žalobkyněmi, spočívajícího v ochraně jejich práv duševního vlastnictví, nemohlo být dosaženo bez omezení hospodářské soutěže (viz body 458 až 461 výše).

465 Třetí část třetího žalobního důvodu je tedy třeba zamítnout.

4. Ke čtvrté části třetího žalobního důvodu

466 Žalobkyně se domnívají, že napadené rozhodnutí je stiženou vadou spočívající v nesprávném právním posouzení, jelikož nepřipouští, že srovnávací scénář v projednávané věci vylučuje možnost konstatování omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“.

467 Tvrdí, že napadené rozhodnutí nezohledňuje skutečnost, že i bez sporných dohod by podniky s generiky neprodávaly citalopram neporušující práva. Z ustálené judikatury přitom vyplývá, že obecné kritérium pro posouzení, zda je účelem nebo důsledkem dohody omezit hospodářskou soutěž, spočívá v přezkumu, jak by probíhala hospodářská soutěž v rámci dotčeného trhu tehdy, pokud by předmětná dohoda neexistovala. Sebemenší pochybnost ohledně skutečnosti, že by v případě neexistence dohody hospodářská soutěž existovala, tedy stačí k vyloučení jakéhokoliv porušení článku 101 SFEU. Mimoto odstranění nejistoty je vlastní jakékoliv dohodě o smírném vyřešení sporu a napadené rozhodnutí připouští, že je možné, že dohody o narovnání, které oddalují vstup na trh, v určitých případech neporušují článek 101 SFEU.

468 Realistické vyhlídky vstupu na jeden nebo několik trhů v EHP, na které poukazuje napadené rozhodnutí během doby, na niž se vztahují sporné dohody, nejsou opodstatněné a v každém případě se jedná pouze o vyhlídky, což znamená přinejmenším, že nebylo jisté, že kdyby tyto dohody neexistovaly, podniky s generiky by prodávaly citalopram neporušující práva. Podle žalobkyň totiž podniky s generiky neměly žádnou RLP a i kdyby mohly uvést své generické přípravky porušující práva na trh, byly by vůči nim být vydány soudní příkazy, kterých by se žalobkyně domáhaly. Mimoto se tyto podniky mohly rozhodnout, že zůstanou mimo trh nebo že z trhu odejdou proto, aby se vyhnuly sporům se společností Lundbeck. Ostatně několik podniků s generiky aktivně pokračovalo v přípravě svého vstupu na trh zejména pokračováním ve výzkumu citalopramu neporušujícího práva, a sporné dohody jim ani nebránily, aby zpochybnily platnost patentů společnosti Lundbeck.

469 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

470 Zaprvé v rozsahu, v němž se zdá, že žalobkyně svými argumenty chtějí zpochybnit závěr, podle kterého byly v okamžiku uzavření sporných dohod podniky s generiky potenciálními konkurenty společnosti Lundbeck, a v němž tyto argumenty již byly odmítnuty v rámci prvního žalobního důvodu výše, je třeba odkázat na úvahy uvedené v tomto ohledu.

471 Mimoto je nutno připomenout, že článek 101 SFEU má za cíl chránit jak potenciální hospodářskou soutěž, tak skutečnou hospodářskou soutěž mezi podniky na trhu (viz bod 99 výše). Žalobkyně tedy marně znovu tvrdí, že neexistovala žádná jistota ohledně skutečnosti, že by podniky skutečně vstoupily na trh během doby platnosti sporných dohod, jelikož taková argumentace nezohledňuje rozlišení mezi skutečnou a potenciální hospodářskou soutěží.

472 Zadruhé v rozsahu, v němž žalobkyně tvrdí, že Komise měla přezkoumat srovnávací scénář v projednávané věci, je třeba připomenout, že stran omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ byla Komise povinna prokázat pouze to, že sporné dohody vykazovaly dostatečný stupeň škodlivosti pro hospodářskou soutěž vzhledem k obsahu jejich ustanovení, cílům, kterých měly dosáhnout, jakož i hospodářskému a právnímu kontextu, do kterého spadaly, avšak nebyla povinna přezkoumat jejich důsledky (bod 341 výše).

473 Mimo skutečnost, že by přezkum hypotetického srovnávacího scénáře byl obtížně proveditelný, jelikož by Komisi ukládal zrekonstruovat události, ke kterým by došlo, pokud by sporné dohody neexistovaly, třebaže účelem sporných dohod bylo právě oddálit vstup podniků s generiky na trh (viz body 138 a 139 výše), by se podobal spíše přezkumu důsledků sporných dohod na trh než objektivnímu přezkumu dostatečně škodlivé povahy těchto dohod na hospodářskou soutěž. Takový přezkum důsledků přitom není vyžadován v rámci analýzy založené na existenci omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ (bod 341 výše).

474 I kdyby tedy některé podniky s generiky během doby platnosti sporných dohod nevstoupily na trh z důvodu žalob pro porušení práv podaných společností Lundbeck nebo z důvodu nemožnosti získat RLP v dostatečně krátké lhůtě, důležité je, že v okamžiku uzavření sporných dohod se společností Lundbeck tyto podniky měly skutečné a konkrétní možnosti vstupu na trh, takže na ni vykonávaly konkurenční tlak. Tento konkurenční tlak byl přitom vyloučen během doby platnosti sporných dohod, což představuje samo o sobě omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU.

475 Ačkoli je pravda, že dohody o narovnání mají často za cíl omezit nejistotu vlastní vedení sporu, takové dohody nejsou vyňaty z použití práva hospodářské soutěže (viz bod 427 výše). Navíc, jak konstatovala Komise v napadeném rozhodnutí, jsou obzvláště problematické tam, kde je jejich cílem zaplatit potenciálním konkurentům za to, aby zůstali po určitou dobu mimo trh, avšak neřeší žádný základní spor v patentových záležitostech jako v projednávané věci.

476 Komise měla tedy právem za to, že sporné dohody se podobaly dohodám o vyloučení z trhu mezi konkurenty a mohly mít negativní důsledky na hospodářskou soutěž, aniž bylo nutné pro účely použití čl. 101 odst. 1 SFEU prokázat, že takové důsledky měly.

477 Je tudíž třeba zamítnout i čtvrtou část třetího žalobního důvodu, stejně jako i třetí žalobní důvod v plném rozsahu.

E – *Ke čtvrtému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení a nedostatku odůvodnění při zamítnutí kritéria působnosti patentu jako základní normy pro posouzení dohod o narovnání v patentových záležitostech v rámci čl. 101 odst. 1 SFEU*

478 Žalobkyně se domnívají, že Komise odmítá nesprávně připustit, že na dohody obsahující omezení, která odpovídají omezením vlastním výkonu práv, která patent přiznává svému majiteli, se nevztahuje čl. 101 odst. 1 SFEU a nesprávně uvádí, že na dohody stanovící omezení, která překračují působnost tohoto patentu, se toto ustanovení pravděpodobně vztahuje. Podle nich je zaprvé napadené rozhodnutí stiženo vadou spočívající v nesprávném právním posouzení, jelikož odmítá kritérium působnosti patentu jako relevantní kontrolní normy pro posouzení dohod o narovnání v patentových záležitostech v rámci čl. 101 odst. 1 SFEU a zadruhé, argumentace přijatá Komisí v napadeném rozhodnutí k zamítnutí tohoto kritéria je nejasná, nelogická a v rozporu s klíčovou argumentací, která je podkladem zbývající části napadeného rozhodnutí.

1. K první části čtvrtého žalobního důvodu

479 Žalobkyně zaprvé tvrdí, že smluvní omezení spadající do časové, místní a věcné působnosti práv majitele patentu neporušují právo hospodářské soutěže, neboť tato omezení jsou obdobná omezením vlastním základnímu patentu bez ohledu na to, zda dohoda o narovnání předpokládá, či nikoli i platbu finančních prostředků společnosti, která se věnuje vývoji léčiv, ve prospěch výrobce generik.

480 Taková podmínka je v souladu se zásadou, podle které se má za to, že patenty jsou platné do doby, než je výslovně určena jejich neplatnost. V rozsudku Windsurfing, bod 119 výše (EU:C:1986:75) Soudní dvůr uznal, že jakékoliv ustanovení, které se týká přípravků, ke kterým se vztahuje patent, nachází odůvodnění v ochraně práva duševního vlastnictví. Dosah patentu je tedy relevantní pro posouzení porušení článku 101 SFEU.

481 Žalobkyně se zadruhé domnívají, že jakákoliv dohoda o narovnání musí být spojena se sporem „v dobré víře“ mezi stranami dohody, který se týká platnosti nebo porušení patentu. Takové dohody vykazují vnitřně legalitu a užitečnost a mají podléhat „protikartelové“ kontrole pouze tehdy, pokud by byl základní spor fiktivní.

482 V oblasti dohod o narovnání týkajících se patentů a generických léčivých přípravků je přitom třeba spor kvalifikovat jako autentický tehdy, pokud jednak není prokázáno, že majitel patentu věděl nebo byl pevně přesvědčen, že patent byl neplatný, a jednak tento majitel disponoval důkazy dostatečnými k tvrzení, že generické léčivé přípravky porušovaly jeho patent. Pokud má majitel patentu pouhé pochybnosti ohledně platnosti patentu, nejsou tyto pochybnosti, které odrážejí nejistotu vlastní výsledku jakéhokoliv sporu, dostatečné pro to, aby byla dotčena autentičnost tohoto sporu a dohoda o narovnání byla protiprávní. Taková prohlášení, jako je to, které je několikrát citováno v napadeném rozhodnutí, učiněné více než rok a půl po uzavření sporných dohod, ze kterého vyplývá, že zaměstnanec společnosti Lundbeck odhadoval riziko, že patent na krystalizaci bude zrušen soudy ve Spojeném království, na 60 %, nemohou být v žádném případě přijata za účelem prokázání, že společnost Lundbeck věřila, že patent na krystalizaci byl neplatný nebo že neměla žádnou šanci domoci se jeho uplatnění u soudu.

483 Žalobkyně se tedy zatřetí domnívají, že kritérium působnosti patentu představuje jedinou vhodnou normu. Takové kritérium především umožňuje stanovit rozumnou rovnováhu mezi právem hospodářské soutěže a patentovým právem. Dále odpovídá obavám Komise týkajícím se dohod o narovnání v patentových záležitostech, neboť podnik s generiky, který uzavře takovou dohodu, může zejména vstoupit na trh způsobem, který neporušuje věcný, časový nebo místní rozsah dotčeného patentu. Konečně není stiženo vadami, kterými je stiženo kritérium použité v napadeném rozhodnutí.

484 Začtvrté podle žalobkyň žádná ze sporných dohod neporušuje článek 101 SFEU, neboť všechny dohody splňují jednak podmínku týkající se zachování v působnosti patentu, jelikož smluvní omezení byla omezena na léčivé přípravky porušující práva a nepřekračovala místní a časový rozsah patentů na postupy společnosti Lundbeck, a jednak podmínku autentického sporu, neboť z žádného důkazu nevyplývá, že se společnost Lundbeck domnívala, že její patenty byly neplatné a navíc měla k dispozici vědecké důkazy prokazující, že podniky s generiky porušovaly její patenty na postupy.

485 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

486 Je třeba nejprve připomenout, že podle judikatury čl. 101 odst. 1 SFEU nečiní žádný rozdíl mezi dohodami, jejichž účelem je ukončit spor, a dohodami, které sledují jiné účely (rozsudek Bayer a Maschinenfabrik Hennecke, bod 427 výše, EU:C:1988:448, bod 15). I když práva přiznaná právními předpisy členského státu v oblasti průmyslového vlastnictví nejsou dotčena ve své existenci článkem 101 SFEU, na podmínky jejich výkonu se však mohou vztahovat zákazy stanovené tímto článkem. Takto tomu může být pokaždé, kdy se výkon takového práva zdá být účelem, prostředkem nebo důsledkem kartelové dohody (rozsudek Centrafarm a de Peijper, bod 117 výše, EU:C:1974:114, body 39 a 40).

487 Ačkoli je tedy pravda, že zvláštním účelem průmyslového vlastnictví je zejména zajistit majiteli výlučné právo používat vynález za účelem výroby a prvního uvedení průmyslových výrobků do oběhu, aby bylo odměněno tvůrčí úsilí vynálezce, buď přímo, nebo udělením licencí třetím osobám, jakož i právo bránit se proti jakémukoliv porušení práv (rozsudek Centrafarm et de Peijper, bod 117 výše, EU:C:1974:115, bod 9), nelze tento účel vykládat tak, že zaručuje ochranu rovněž proti žalobám, které směřují ke zpochybnění platnosti patentu, jelikož je ve veřejném zájmu odstranit jakoukoliv překážku hospodářské činnosti, která by mohla vyplývat z nesprávně uděleného patentu (rozsudek Windsurfing, bod 119 výše, EU:C:1986:75, bod 92).

488 V tomto ohledu je třeba uvést na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, že úvahy vyjádřené v bodě 92 rozsudku Windsurfing, bod 119 výše (EU:C:1986:75) nemohou platit jen pro ustanovení, která zjevně nespadají do působnosti patentu. V bodě 46 tohoto rozsudku měl totiž Soudní dvůr za to, že i kdyby se německý patent vztahoval na celý surf, a tedy i na plovák, což by znamenalo, že by ustanovení, o které se jednalo, spadalo do působnosti patentu, neznamenalo by to, že takové ustanovení je slučitelné s článkem 101 SFEU.

489 Mimoto podle judikatury Komise není příslušná k vymezení dosahu patentu, i když se nemůže zdržet veškeré iniciativy, pokud je dosah patentu relevantní pro posouzení porušení článků 101 a 102 SFEU (rozsudek Windsurfing, bod 119 výše, EU:C:1986:75, bod 26).

490 S ohledem na tuto judikaturu, jakož i na cíle vlastní článku 101 SFEU, které vyžadují zejména to, aby každý hospodářský subjekt autonomním způsobem určoval politiku, kterou hodlá uplatňovat na trhu (v tomto smyslu viz rozsudek BIDS, bod 341 výše, EU:C:2008:643, body 33 a 34), za účelem ochrany spotřebitelů před neodůvodněným zvyšováním cen vyplývajícím z koluze mezi soutěžiteli (viz bod 386 výše), Komise právem zamítla použití kritéria působnosti patentu v projednávané věci za účelem posouzení sporných dohod z hlediska čl. 101 odst. 1 SFEU.

491 Jak totiž tvrdila Komise v bodě 698 odůvodnění napadeného rozhodnutí, toto kritérium je problematické z hlediska práva hospodářské soutěže v několika ohledech. Zaprvé vede k domněnce, že generický léčivý přípravek porušuje patent společnosti, která se věnuje vývoji léčiv, a umožňuje tak vyloučit na tomto základě generický léčivý přípravek, i když nebylo rozhodnuto, zda generický přípravek porušuje práva z patentu, či nikoliv. Zadruhé vychází z domněnky, podle které jakýkoliv patent dovolávaný v rámci dohody o narovnání je považován za platný v případě zpochybnění jeho platnosti, i když pro to v právu ani v praxi neexistuje základ (bod 122 výše). Kritérium působnosti patentu tedy spočívá na subjektivním posouzení působnosti jejich patentů a jejich platnosti žalobkyněmi, kdežto vnitrostátní soud nebo příslušný orgán by mohl zastávat odlišné stanovisko.

492 Supreme Court of the United States, který ukončil rozsáhlou diskusi ohledně této otázky, ostatně uplatnil stejný přístup, když zamítl kritérium působnosti patentu použité některými nižšími soudy svým rozsudkem Actavis, uvedeným v bodě 353 výše, ve kterém měl za to, že to, že dohoda spadá do působnosti patentu, této dohodě neposkytuje ochranu před „protitrustovou“ žalobou.

493 Otázka, zda omezení spadá, či nespadá do působnosti patentu, je totiž závěrem, který vyplývá z přezkumu týkajícího se dosahu a platnosti patentu, a nikoliv výchozím bodem takového přezkumu, jak navrhují žalobkyně (viz bod 353 výše ohledně rozsudku Actavis).

494 Pokud se tak žalobkyně snaží tvrdit, že přípravky, které měly podniky s generiky v úmyslu uvést na trh, porušovaly jejich patenty nebo spadaly do věcné, časové i místní působnosti jejich patentů, jedná se ve skutečnosti pouze o spekulace, které spočívají na jejich vlastních subjektivních posouzeních, neboť nezpochybňují, že v okamžiku uzavření sporných dohod žádný vnitrostátní soud nebo příslušný orgán neurčil, že tyto přípravky některý z jejich patentů na postupy porušovaly (bod 145 výše). Mimoto, jak zdůrazňuje Komise, patent na krystalizaci nebyl dokonce ani ještě vydán v okamžiku, kdy byla uzavřena většina sporných dohod (bod 127 výše), takže působnost patentů žalobkyň byla nejistá, stejně jako dosah omezení obsažených v těchto dohodách.

495 Kromě toho skutečnost, že některá omezení obsažená ve sporných dohodách byla Komisí považována za spadající potenciálně do působnosti patentů společnosti Lundbeck, znamená pouze to, že by se žalobkyně mohly domoci srovnatelných omezení prostřednictvím soudních rozhodnutí přijatých k uplatnění jejich patentů za předpokladu, že by měly úspěch před příslušnými vnitrostátními soudy. V tomto smyslu, i když sporné dohody obsahovaly rovněž omezení spadající potenciálně do působnosti patentů žalobkyň, překračovaly tyto dohody rámec zvláštního účelu jejich práv duševního vlastnictví, která zajisté zahrnují právo bránit se proti porušování práv, ale nikoliv právo uzavřít dohody, na základě kterých jsou placeni skuteční nebo potenciální konkurenti na trhu za to, aby na trh nevstupovali (viz bod 487 výše a bod 698 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

496 Žalobkyně nicméně tvrdí, že existovaly skutečné spory v patentových záležitostech mezi stranami sporných dohod v projednávané věci, takže mohly takové spory narovnat, aniž porušily článek 101 SFEU.

497 Je však pochybné, že by sporné dohody skutečně umožnily ukončit základní spory v patentových záležitostech mezi žalobkyněmi a podniky s generiky, neboť tyto dohody nestanovily žádný bezprostřední vstup generik na trh po uplynutí doby jejich platnosti, který by byl doprovázen zřeknutím se nároků v patentových záležitostech ze strany žalobkyň (viz bod 354 výše a bod 662 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

498 I kdyby sporné dohody umožnily narovnat spor mezi stranami, stačí připomenout, že čl. 101 odst. 1 SFEU nečiní žádný rozdíl mezi dohodami, jejichž účelem je ukončit spor, a dohodami, které sledují jiné účely (v tomto smyslu viz rozsudek Bayer a Maschinenfabrik Hennecke, bod 427 výše, EU:C:1988:448, bod 15). Vzhledem k tomu, že protisoutěžní účel těchto dohod byl dostatečně prokázán, jelikož se jedná o dohody vylučující potenciální konkurenty z trhu za platbu, i kdyby mohly být prospěšné rovněž pro konkurenci a spotřebitele, by takové důsledky musely být prokázány žalobkyněmi a přezkoumány z hlediska čl. 101 odst. 3 SFEU (viz přezkum sedmého žalobního důvodu dále), a nikoliv posouzeny Komisí v rámci prvního odstavce téhož článku (v tomto smyslu viz rozsudek Brasserie nationale a další v. Komise, bod 387 výše, EU:T:2005:298, bod 85).

499 Žalobkyně tudíž nesprávně tvrdí, že právní kritérium použité Komisí nemá základ v judikatuře nebo že se na výkon práv duševního vlastnictví může vztahovat zákaz stanovený v čl. 101 odst. 1 SFEU pouze za výjimečných okolností. Komise se nedopustila žádného nesprávného právního posouzení, když zamítla kritérium působnosti patentu jako relevantní kritérium pro účely přezkoumání sporných dohod z hlediska čl. 101 odst. 1 SFEU. Jak tvrdí Komise, relevantním kritériem v projednávané věci byl pojem omezení „z hlediska účelu“, tak jak byl rozvinut judikaturou unijních soudů (body 338 až 344 výše).

500 Komise tudíž byla oprávněna v projednávané věci vycházet ze souboru faktorů jako kontextuálních prvků, jako je existence zpětné platby, výše této platby a skutečnosti, že se zdálo, že odpovídá zisku očekávanému podniky s generiky v případě vstupu na trh, stejně jako neexistence ustanovení, které by umožňovalo usnadnit vstup generik na trh po uplynutí doby platnosti sporných dohod a existence omezení, která překračovala rámec působnosti patentů žalobkyň, proto, aby konstatovala, že účelem těchto dohod bylo omezit hospodářskou soutěž ve smyslu článku 101 SFEU (viz body 661 a 662 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

501 První část čtvrtého žalobního důvodu je tedy třeba zamítnout.

2. Ke druhé části čtvrtého žalobního důvodu

502 Žalobkyně zaprvé tvrdí, že odůvodnění zamítnutí kritéria působnosti patentu figuruje pouze v jediném bodě 698 odůvodnění napadeného rozhodnutí, který navíc obsahuje absurdní úvahy, neboť podle nich toto kritérium nevybízí podniky s generiky k tomu, aby upustily od úsilí vstoupit na trhy, ale pouze k prodeji přípravků porušujících práva.

503 Mimoto právo bránit se proti porušování práv rovněž znamená, že se majitel patentů může bránit porušování práv tím, že uzavře dohodu o narovnání. Takové právo vyplývá rovněž ze zvláštního účelu patentu na rozdíl od toho, co naznačuje napadené rozhodnutí. Rozsudku Windsurfing, bod 119 výše (EU:C:1986:75), citovaného v napadeném rozhodnutí, se lze dovolávat pouze za účelem tvrzení, že společnost Lundbeck není oprávněna rozhodnout spor mezi přípravky dvou třetích producentů, což neodpovídá projednávané věci. Kromě toho argument uvedený v napadeném rozhodnutí, podle kterého lze dohody o narovnání uzavřít pouze tehdy, vycházejí-li ze subjektivního posouzení stran ohledně síly patentu, je v rozporu s tvrzením, podle kterého by majitelé patentu neměli být schopni sami posoudit, zda generické léčivé přípravky porušují práva k jejich patentu. Napadené rozhodnutí ani nevysvětluje, proč není toto kritérium působnosti patentu, které existuje v právu Spojených států amerických, použitelné v unijním právu.

504 Žalobkyně se zadruhé domnívají, že zamítnutí kritéria působnosti patentu Komisí není konsistentní s klíčovými úvahami napadeného rozhodnutí, na kterých Komise založila své posouzení sporných dohod. Komise totiž založila svůj závěr, podle kterého bylo účelem těchto dohod omezit hospodářskou soutěž, na tvrzení, podle kterého obsahovaly omezení, která překračovala rámec působnosti patentů společnosti Lundbeck, neboť jejich cílem bylo zabránit vstupu jakéhokoliv generického citalopramu na trh bez ohledu na to, zda porušoval, či neporušoval práva. Na jiných místech přitom Komise uvedla, že zpětné platby jako takové svědčí o tom, že účelem sporných dohod bylo přinutit podniky s generiky, aby zůstaly mimo trh s generických citalopramem po celou dobu jejich platnosti bez ohledu na to, zda léčivé přípravky, které by tyto podniky mohly prodat, porušovaly či neporušovaly práva.

505 To prokazuje, že kritérium působnosti patentu hrálo hlavní úlohu v analýze Komise, což je v rozporu s jejím tvrzením, podle kterého by to, zda sporné dohody zůstávaly v působnosti patentů společnosti Lundbeck, nijak zásadně nezměnilo právní analýzu těchto omezení Komisí.

506 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

507 Zaprvé je třeba připomenout, že odůvodnění požadované článkem 296 SFEU musí být přizpůsobeno povaze dotčeného aktu a musí z něj jasně a jednoznačně vyplývat úvahy orgánu, jenž akt vydal, tak aby se dotčené osoby mohly seznámit s důvody, které vedly k přijetí opatření, a příslušný soud mohl vykonávat svůj přezkum (viz rozsudek ze dne 29. září 2011, Elf Aquitaine v. Komise, C-521/09 P, Sb. rozh., EU:C:2011:620, bod 147 a citovaná judikatura).

508 V rámci individuálních rozhodnutí tak z ustálené judikatury plyne, že účelem povinnosti odůvodnit individuální rozhodnutí je vedle umožnění soudního přezkumu poskytnout dotčené osobě dostatek údajů, aby seznala, zda je rozhodnutí případně postiženo vadou, která umožňuje zpochybnit jeho platnost. Je třeba však připomenout, že povinnost uvést odůvodnění zakotvená v článku 296 SFEU je podstatnou formální náležitostí, kterou je třeba odlišovat od otázky opodstatněnosti odůvodnění, která zapadá do rámce meritorní legality sporného aktu (rozsudek Elf Aquitaine v. Komise, bod 507 výše, EU:C:2011:620, body 146 a 148 a citovaná judikatura).

509 Pokud jde v projednávané věci o odůvodnění zamítnutí kritéria rozsahu patentu v napadeném rozhodnutí, je nutno konstatovat, že Komise se výslovně vyjádřila k argumentům žalobkyň k této otázce v bodě 698 odůvodnění napadeného rozhodnutí. Komise v něm zejména vysvětlila důvody, proč toto kritérium neumožňovalo reagovat na obavy, vyvolané spornými dohodami z hlediska práva hospodářské soutěže (viz bod 491 výše). Mimoto ze struktury celého napadeného rozhodnutí vyplývá, že Komise použila pojem „omezení z hlediska účelu“ na základě čl. 101 odst. 1 SFEU na sporné dohody, přičemž přihlédla k hospodářskému a právnímu kontextu, ve kterém byly dohody uzavřeny, a k řadě faktorů v tomto ohledu (viz bod 354 výše), čímž nutně zamítla kritérium rozsahu patentu jako relevantní právní kritérium pro posouzení těchto dohod z hlediska čl. 101 odst. 1 SFEU.

510 Žalobkyně tedy nemohou Komisi vytýkat, že v napadeném rozhodnutí nedostatečně odůvodnila zamítnutí kritéria působnosti patentu, stejně jako to, zda jsou majitelé patentů oprávněni bránit se porušování práv uzavírám dohod o narovnání, jelikož taková otázka spadá do přezkumu merita napadeného rozhodnutí, který byl proveden v rámci druhého a třetího žalobního důvodu výše.

511 Mimoto žalobkyně marně tvrdí, že Komise měla odůvodnit své napadené rozhodnutí odkazem na právní kritéria použitelná v právu Spojených států amerických. Bylo již totiž rozhodnuto, že stanovisko přijaté v právu třetí země nemůže mít přednost před stanoviskem přijatým v unijním právu a porušení takového práva nepředstavuje jako takové vadu, která by mohla způsobit protiprávnost rozhodnutí přijatého na základě unijního práva (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. září 2003, Atlantic Container Line a další v. Komise, T-191/98 a T-212/98 až T-214/98, Recueil, EU:T:2003:245, body 1406 a 1407 a citovaná judikatura).

512 V každém případě stačí konstatovat, že rozsudek obsahující většinové stanovisko Supreme Court of the United States ve věci, ve které byl vydán rozsudek Actavis, uvedený v bodě 353 výše – a nikoliv nesouhlasné stanovisko soudce Robertse – jasně prokazuje, že skutečnost, že dohoda spadá do působnosti patentu, této dohodě neposkytuje ochranu před „protitrustovou" žalobou, čímž je tak zamítnuto kritérium působnosti patentu jako relevantní normy pro účely posouzení protisoutěžní povahy dohod o narovnání v patentových záležitostech obsahujících zpětné platby, zvaných *„pay for delay"*, jako jsou sporné dohody v projednávané věci.

513 Zajisté, jak tvrdily žalobkyně na jednání, právní kontext převládající ve Spojených státech je odlišný od kontextu, který existuje v jednotlivých členských státech Unie. Komise tedy správně podrobněji nepřezkoumala argumenty žalobkyň týkající se použití kritéria působnosti patentu, které bylo použito některými soudy nižšího stupně ve Spojených státech před rozsudkem Actavis, bod 353 výše, proto, aby přezkoumala sporné dohody z hlediska článku 101 SFEU.

514 Zadruhé žalobkyně nesprávně tvrdí, že je napadené rozhodnutí vnitřně rozporné, jelikož jednak připouští, že sporné dohody byly protisoutěžní bez ohledu na to, zda obsahují či neobsahují omezení, která jdou nad rámec působnosti jejich patentů, a jednak tyto dohody obsahovaly omezení, která šla nad rámec působnosti jejich patentů, jelikož jejich cílem bylo zabránit prodeji jakéhokoliv druhu generického citalopramu podniky s generiky.

515 Komise totiž vysvětlila v bodech 661 a 662 odůvodnění napadeného rozhodnutí zejména to, že skutečnost, že by společnost Lundbeck nemohla získat stejná omezení pro vstup generik na trh, pokud by uplatnila své patenty na postupy, představovala mimo jiné podstatný nepřímý důkaz o tom, že sporné dohody byly v rozporu s čl. 101 odst. 1 SFEU. Jinými slovy, to, zda se na omezení obsažená ve sporných dohodách vztahovala působnost patentů žalobkyň, bylo považováno za relevantní, ale nikoliv rozhodující faktor pro účely prokázání existence omezení „z hlediska účelu" ve smyslu tohoto ustanovení, což jasně vyplývá rovněž z bodu 641 odůvodnění napadeného rozhodnutí (body 335, 336 a 354 výše). V tomto ohledu tedy není v napadeném rozhodnutí žádný vnitřní rozpor.

516 Čtvrtý žalobní důvod je tedy třeba zamítnout.

F – *K pátému žalobnímu důvodu, vycházejícímu ze zjevně nesprávného posouzení skutkového stavu, porušení povinnosti řádné péče a nedostatku odůvodnění v důsledku toho, že jednání společnosti Lundbeck bylo kvalifikováno jako celková nepřátelská strategie proti vstupu generik na trh a jako relevantní za účelem posouzení sporných dohod z hlediska čl. 101 odst. 1 SFEU*

517 Podle žalobkyň je napadené rozhodnutí nedostatečně odůvodněné, je stiženo vadami spočívajícími ve zjevně nesprávných posouzeních skutkového stavu a porušuje povinnost řádné péče, kterou má Komise, jelikož se zaměřilo na několik vybraných prohlášení a nevzalo v potaz zásadní skutečnosti proto, aby dospělo k závěru, že sledovaly „celkovou strategii" směřující proti generickým verzím citalopramu, a vycházelo z této údajné strategie za účelem posouzení sporných dohod z hlediska čl. 101 odst. 1 SFEU.

518 Žalobkyně zaprvé tvrdí, že jejich celková strategie spočívala v jednostranných krocích bez jakékoliv souvislosti se spornými dohodami a v každém případě nebyly protiprávní. Domnívají se, že se Komise dopustila řady závažných pochybení, když v napadeném rozhodnutí tvrdila, že sledovaly několik politik, které byly součástí údajné celkové strategie proti vstupu generik na trh s citalopramem, a sice zaprvé vytvoření doby příznivé pro uvedení escitalopramu na trh, zadruhé podání přihlášek patentů na postupy pro produkci citalopramu, zatřetí vstup do řízení o RLP pro generické verze citalopramu, začtvrté odstranění konkurenční hrozby, kterou představovali budoucí producenti ÚLL citalopram, a zapáté vybízení podniků s generiky k tomu, aby se přestaly snažit o vstup na trh s citalopramem.

519 Zadruhé tvrdí, že napadené rozhodnutí nevysvětluje, v čem jsou jejich kroky relevantní za účelem konstatování existence porušení čl. 101 odst. 1 SFEU. Podle žalobkyň nemůže úmysl stran způsobovat neslučitelnost jinak legálních dohod s právem hospodářské soutěže. Subjektivní úmysl těchto stran je vedlejší ve vztahu k hlavní otázce, zda omezení hospodářské soutěže vyplývá z objektivních cílů sledovaných těmito dohodami s přihlédnutím ke kontextu, do něhož spadají. Napadené rozhodnutí se přitom nesprávně zaměřuje na jednostranné jednání společnosti Lundbeck a nevysvětluje, v čem podniky s generiky sdílely údajný úmysl společnosti Lundbeck či zda o tomto úmyslu věděly. Komise se tudíž nemůže dovolávat tohoto jednání k prokázání existence shody vůle mezi společností Lundbeck a podniky s generiky směřující k pohlcení konkurence, kterou představuje generická verze citalopramu.

520 Žalobkyně se zatřetí domnívají, že Komise porušila svou povinnost řádné péče, která jí ukládá přezkoumat s péčí a nestranností všechny relevantní skutečnosti věci, když nezohlednila všechny ostatní skutečnosti, které svědčily o tom, že účelem jejich kroků bylo dosažení legitimních cílů, jako například uplatnění platného patentu za účelem zabránění protiprávního vstupu na trh, uvedení na trh inovativního přípravku ve prospěch spotřebitelů, informování zdravotních orgánů o existenci potenciálních rizik pro bezpečnost nebo získání dodatečné produkční kapacity.

521 Začtvrté se žalobkyně domnívají, že napadené rozhodnutí nesprávně kvalifikovalo některé z jejich kroků za protiprávní, jako například přesměrování jejich obchodního úsilí na nový, účinnější přípravek Cipralex, podání několika přihlášek patentů vztahujících se k postupům umožňujícím produkovat citalopram z jejich strany, jejich vstupy do řízení o udělení RLP, nebo jejich transakce s producenty ÚLL. Mimoto se žalobkyně domnívají, že napadené rozhodnutí nesprávně naznačuje, že během sporu Lagap připustily, že generické přípravky na bázi postupu používaného společností Matriw neporušovaly práva, zatímco RLP na bázi postupu Matrix II, obsahující dodatečnou fázi promývání, byla ve Spojeném království udělena až dne 4. června 2003. Společnost Lundbeck ostatně nikdy nepřipustila, že by společnost Matrix používala postup využívaný v průmyslovém měřítku, který by byl současně obchodně životaschopný a neporušoval práva.

522 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

523 Nejprve je třeba připomenout, že Komise byla zcela oprávněna zohlednit úmysl žalobkyň v okamžiku uzavření sporných dohod, neboť judikatura uznává, že úmysl stran může představovat relevantní skutečnost pro účely prokázání existence omezení „z hlediska účelu“ ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU (bod 344 výše).

524 Dále je třeba v rozsahu, v němž žalobkyně tvrdí, že jejich strategie nebyla protiprávní, jelikož spočívala zejména v rozvoji nového patentovaného přípravku, escitalopramu, v zápisu patentů na postupy pro citalopram, nebo v obraně těchto patentů na postupy vstupem do řízení o udělení RLP podniků s generiky, třeba konstatovat, že napadené rozhodnutí neprokazuje, že takové kroky byly samy o sobě protiprávní. Komise pouze přihlédla k těmto skutečnostem jako k relevantním skutkovým okolnostem umožňujícím zasadit sporné dohody do jejich širšího kontextu, které prokazovaly, že cílem žalobkyň bylo oddálit vstup generik na trh proto, aby získaly příznivější prostor pro uvedení escitalopramu na trh (bod 123 a násl. odůvodnění napadeného rozhodnutí), všemi možnými – legálními i protiprávními – prostředky. Tyto argumenty jsou tedy v širokém rozsahu irelevantní.

525 Jelikož lze nicméně argumenty žalobkyň vyložit rovněž tak, že směřují ke zpochybnění skutkových posouzení provedených Komisí v napadeném rozhodnutí, když namítají zkreslení důkazů v tomto ohledu, je třeba uvést následující.

526 Zaprvé, pokud jde o tvrzení žalobkyň, podle kterých jejich patenty na postupy byly považovány za platné, a že žádný soud nekonstatoval, že podniky s generiky v okamžiku uzavření sporných dohod neporušovaly práva, je třeba připomenout, že Komise v napadeném rozhodnutí nikterak neuvedla, že

patenty na postupy žalobkyň nebyly platné nebo že žalobkyně neměly žádnou šanci se bránit vstupu generik na trh v případě jejich rizikového vstupu, ale že existovala nejistota v tomto ohledu, která byla spornými dohodami značně snížena nebo odstraněna (body 336, 363 a 429 výše).

527 Interní odhady společnosti Lundbeck týkající se šancí, že bude patent na krystalizaci prohlášen za neplatný, byly mimoto použity Komisí v napadeném rozhodnutí hlavně za účelem prokázání, že společnost Lundbeck a podniky s generiky byly v okamžiku uzavření sporných dohod potenciálními konkurenty (bod 96 výše a bod 627 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Bez ohledu na kontext, ve kterém bylo toto prohlášení učiněno nebo totožnost jeho autora, z něj vyplývá, jak Komise konstatovala v napadeném rozhodnutí, že existovala nejistota ohledně toho, zda by patenty společnosti Ludbeck umožnily zablokovat jakýkoliv vstup podniků s generiky na trh, a že tyto podniky měly skutečné a konkrétní možnosti v tomto ohledu v okamžiku uzavření sporných dohod. Žalobkyně ostatně uznávají, že řízení o žalobách na neplatnost na vnitrostátní úrovni se vyznačují značnou nejistotou.

528 Zadruhé se žalobkyně nesprávně domnívají, že napadené rozhodnutí nevychází z žádného konkrétního dokumentu k prokázání souvislosti mezi spornými dohodami a uvedením escitalopramu na trh. Napadené rozhodnutí v tomto ohledu totiž vychází zejména z výňatku strategického plánu společnosti Lundbeck pro rok 1993 (bod 135 odůvodnění), z dokumentu připraveného pro zasedání představenstva společnosti Lundbeck ze dne 24. dubna 1998 (bod 136 odůvodnění), z dokumentu společnosti Lundbeck ze dne 24. září 1999 (bod 138 odůvodnění), ze strategického plánu činnosti a rozpočtu společnosti Lundbeck na roky 1999 (bod 137 odůvodnění), 2001 (bod 139 odůvodnění) a 2002 (bod 140 odůvodnění) a z písemných poznámek ze strategického jednání společnosti Lundbeck začátkem roku 2003 (bod 141 odůvodnění). Z posledně uvedeného dokumentu například vyplývá, že společnost Lundbeck hodlala bojovat proti generikům proto, aby si vytvořila příhodný prostor pro přechod na escitalopram. Mimoto ve svém strategickém plánu činnosti a rozpočtu na rok 2003 společnost Lundbeck dospěla k závěru, že vstup generik na trh, původně stanovený na první čtvrtletí roku 2002, byl velmi účinně odložen až na říjen 2002 a bylo zjevné, že neexistence generik měla kladný účinek na rozvoj prodeje Cipralex (escitalopram) v roce 2003 (bod 206 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

529 Zatřetí žalobkyně rovněž marně namítají zkreslení skutečností z procesu Lagap ve Spojeném království v napadeném rozhodnutí. Z důkazů předložených Komisí, které ostatně žalobkyně nezpochybňují, totiž vyplývá, že jestliže v rámci tohoto procesu žalobkyně skutečně tvrdily, že citalopram produkovaný společností Matrix porušoval patent na krystalizaci, jednalo se nicméně opět o jejich subjektivní posouzení, neboť toto tvrzení nebylo nikdy potvrzeno soudem, kterému byla věc předložena, jelikož žalobkyně daly přednost uzavření dohody se společností Lagap, aby se vyhnuly porážce, která by podle jejich vlastních slov byla „ponižující“ a která „by byla proti nim použita před dalšími soudy“ (bod 160 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Žalobkyně neprokázaly, v čem napadené rozhodnutí mělo zkreslit důkazy, které v něm v tomto ohledu figurují.

530 Žalobkyně nicméně uvádí, že RLP týkající se dodatečné fáze promývání (tedy postup Matrix II) byla udělena ve Spojeném království až dne 3. prosince 2003, takže generický citalopram uvedený na trh před tímto datem ve Spojeném království byl založen na postupu Matrix I, o kterém se domnívají, že porušoval jejich patenty, jelikož byl založen na padělaných údajích. To však nikdy nebylo prokázáno, neboť z bodu 155 odůvodnění napadeného rozhodnutí naopak vyplývá, že v prozatímním rozsudku ze dne 14. února 2003 soud Spojeného království, kterému byla věc proti společnosti Lagap předložena, uvedl, že „společnost Lundbeck byla nyní nucena připustit, že její pevné a neotřesitelné přesvědčení, podle kterého bylo nemožné, aby společnost Lagap a její dodavatelé používali postup neporušující práva, bylo neopodstatněné“, takže se žalobkyně nemohou dovolávat zkreslení důkazů v tomto ohledu.

531 Začtvrté, pokud jde o tvrzení žalobkyň, podle kterého jejich transakce s producenty ÚLL měly za jediný účel nalézt řešení problémů s kapacitou, kterým čelily, je třeba uvést, že takové vysvětlení je málo pravděpodobné s přihlédnutím k důkazům uvedeným Komisí v bodě 172 a násl. odůvodnění napadeného rozhodnutí. Je zejména obtížné pochopit, proč bylo pro společnost Lundbeck nutné nebo

dokonce užitečné odkoupit italský podnik VIS Farmaceutici SpA (dále jen „VIS“) a odstranit DMF tohoto podniku z žádosti o RLP společnosti Tiefenbacher, ohledně které probíhalo řízení před nizozemskými orgány (bod 176 odůvodnění napadeného rozhodnutí), za účelem vyřešení takových problémů s kapacitou.

532 Konečně žalobkyně nesprávně tvrdí, že napadené rozhodnutí konstatovalo, že by jejich žaloby pro porušení práv nebyly úspěšné. Rozhodnutí však naopak uznává, že nejprve se žalobkyně mohly domoci soudních příkazů u některých soudů nebo zabavení v některých státech, ale že po přechodu řady podniků s generiky na postup Matrix II tyto příkazy byly buď zrušeny, zamítnuty, nebo vedly k dohodám o narovnání. Napadené rozhodnutí dospívá pouze k tomu závěru, že v okamžiku uzavření sporných dohod žádný soud v EHP nekonstatoval, že patent na krystalizaci byl platný a byl porušen (bod 185 odůvodnění napadeného rozhodnutí), což ostatně žalobkyně nezpochybňují (bod 145 výše).

533 S přihlédnutím ke všem těmto úvahám je třeba pátý žalobní důvod zamítnout jako irelevantní, nebo v každém případě jako neopodstatněný.

G – *K šestému žalobnímu důvodu, vycházejícímu ze zjevně nesprávného posouzení skutkového stavu v důsledku toho, že napadené rozhodnutí dospívá k závěru, že sporné dohody obsahovaly omezení, která překračovala omezení vlastní výkonu práv přiznaných patenty společnosti Lundbeck*

534 Žalobkyně tvrdí, že napadené rozhodnutí je stiženou vadou spočívající ve zjevně nesprávném posouzení, jelikož nepřezkoumalo všechny okolnosti, které obklopovaly sporné dohody, a dospělo nesprávně k závěru, že tyto dohody obsahovaly omezení, která překračovala omezení vlastní výkonu práv, která jim přiznávaly jejich patenty. Každá ze sporných dohod zůstala v rámci působnosti jejich patentů a zabránila pouze prodeji citalopramu porušujícího práva.

535 Žalobkyně se zaprvé domnívají, že napadené rozhodnutí dospívá nesprávně k závěru, že sporné dohody zabránily podnikům s generiky v prodeji citalopramu, včetně citalopramu, který práva neporušoval, a překročily tedy rámec práv, která pro ně vyplývala z jejich patentů.

536 Tvrdí, že pokud by měly v úmyslu zabránit podnikům s generiky v prodeji jakéhokoliv druhu citalopramu, musely by uzavřít dohody se všemi potenciálně vstoupivšími subjekty, přičemž v rozhodné době existovalo více než 300 podniků s generiky prodávajících antidepresiva v EHP. Společnost Lundbeck neměla žádný pádný důvod k zabránění prodeje léčivých přípravků neporušujících práva pouze čtyř podniků s generiky.

537 Zadruhé žalobkyně tvrdí, že v případě každé ze sporných dohod napadené rozhodnutí nezohledňuje všechny okolností, jejichž součástí sporné dohody byly, a nepřezkoumává věrný výraz úmyslu stran, který může vyplývat jak z ustanovení smlouvy, tak i z jednání dotčených podniků, proto, aby dospělo k závěru, že sporné dohody překračovaly rámec působnosti jejich patentů.

538 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

539 Úvodem je třeba uvést podobně jako Komise, že i kdyby sporné dohody nepřekračovaly rámec působnosti patentů žalobkyň, představovaly by tyto dohody nicméně omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, jelikož spočívaly v kartelových dohodách směřujících k oddálení vstupu podniků s generiky na trh za značné zpětné platby (viz druhý, třetí a čtvrtý žalobní důvod výše), které přeměnily nejistotu ohledně takového vstupu v jistotu, že k němu po dobu platnosti sporných dohod nedojde (bod 363 výše).

540 Tento žalobní důvod je tudíž irelevantní.

541 Je nicméně třeba přezkoumat argumenty žalobkyň v tomto ohledu podpůrně v rozsahu, v němž se Komise domnívá, že žalobkyně nesplňují podmínky, které samy stanovily, neboť se smluvní omezení obsažená ve sporných dohodách neomezovala na přípravky potenciálně porušující práva, a překračovala působnost dotčených patentů.

1. Dohoda GUK pro Spojené království

542 Podle žalobkyň je v napadeném rozhodnutí nesprávně uvedeno, že zaprvé se povinnost společnosti Merck (GUK) neuvést citalopram na bázi jediné ÚLL společnosti Natco uplatnila bez ohledu na to, zda ÚLL společnosti Natco porušovala či neporušovala práva a zadruhé povinnost výhradní koupě obsažená v této dohodě bránila společnosti Merck (GUK) v prodeji jakékoliv jiné generické verze citalopramu.

543 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

544 Zaprvé se žalobkyně domnívají, že napadené rozhodnutí nesprávně dochází k závěru, že dohoda GUK pro Spojené království bránila prodeji citalopramu společnosti Natco bez ohledu na to, zda tento citalopram porušoval práva. Uvádí, že se dohoda GUK pro Spojené království vztahovala pouze na jediný přípravek, a sice citalopram společnosti Natco, který společnost Lundbeck podrobila zkouškám a domnívala se, že porušuje její patenty.

545 Napadené rozhodnutí nesprávně vychází z prohlášení obsažených ve dvou interních e-mailech společnosti Merck (GUK) proto, aby dospělo k závěru, že patenty společnosti Lundbeck, v projednávané věci patent na krystalizaci, nebyly platné ani nebyly porušovány a že žádná z uveřejněných přihlášek patentů nevyvolávala problém. Kromě toho napadené rozhodnutí nepřihlíží k jiným dokumentům společnosti Merck (GUK) z období, kdy nastaly předmětné skutkové okolnosti, z nichž vyplývá, že se tato společnost hodně obávala toho, že ÚLL společnosti Natco porušuje patenty společnosti Lundbeck, ani ke skutečnosti, že během správního řízení společnost Merck (GUK) připustila, že si nebyla jistá, zda postup společnosti Natco neporušuje patenty na postupy společnosti Lundbeck.

546 Žalobkyně se mimoto domnívají, že dohoda GUK pro Spojené království nemohla v žádném případě zahrnovat citalopram produkovaný podle odlišných postupů, které neporušovaly práva, neboť společnosti Natco a Merck (GUK) nebyly schopny přejít během krátké doby platnosti této dohody na nový léčivý přípravek.

547 V tomto ohledu je třeba připomenout, že z bodu C preambule dohody GUK pro Spojené království výslovně vyplývá, že společnost Merck (GUK) nesouhlasila s tím, aby bylo uznáno, že její přípravek porušuje práva, ale že uznala naopak, že existovalo riziko sporů v patentových záležitostech, což mohlo způsobit prodlení a nepříjemnosti.

548 Mimoto je nutno konstatovat podobně jako Komise v bodě 768 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že dohoda GUK pro Spojené království ani neurčovala, jaký patent žalobkyň měl být údajně porušen.

549 Žalobkyně se tedy nesprávně opět snaží tvrdit, že generické přípravky společnosti Merck (GUK) porušovaly práva, přičemž takové tvrzení spočívá pouze na jejich subjektivním vnímání (bod 221 výše). Skutečnost, že společnost Merck (GUK) mohla mít pochybnosti ohledně porušující povahy svých přípravků, pouze potvrzuje stav nejistoty, ve kterém byly žalobkyně a podniky s generiky v okamžiku uzavření sporných dohod, ale neumožňuje v žádném případě prokázat, že ÚLL společnosti Natco porušovala práva. Mimoto objektivní důkazy, o které se Komise opřela v napadeném rozhodnutí, spíše prokazují, že společnost Merck (GUK) byla přesvědčena o svých šancích uspět v případě sporu se společností Lundbeck (bod 125 výše).

550 Vzhledem k tomu, že ostatní argumenty žalobkyň byly již odmítnuty v rámci přezkumu prvního žalobního důvodu týkajícího se potenciální hospodářské soutěže, je třeba odkázat na přezkum tohoto důvodu a na body 207 až 236 výše, pokud jde konkrétně o situaci společnosti Merck (GUK).

551 Argument žalobkyň, podle kterého Komise nesprávně dospěla k závěru, že dohoda GUK pro Spojené království omezila prodeje citalopramu společnosti Natco bez ohledu na to, zda tento citalopram porušoval práva, musí být tudíž odmítnut.

552 Zadruhé žalobkyně se nesprávně domnívají, že napadené rozhodnutí dospívá k závěru, že ustanovení o výlučnosti obsažené v bodě 3.2 dohody GUK pro Spojené království bránilo společnosti Merck (GUK) ve vstupu na trh s jinou generickou verzí citalopramu, ať již ve formě hotového přípravku nebo ve formě ÚLL. Podle nich bod 3.2 uložil společnosti Merck (GUK) pouze nakupovat plata s 28 tabletami Cipramilu s obsahem 20 mg výlučně od společnosti Lundbeck, a neomezil svobodu společnosti GUK nakupovat buď hotové léčivé přípravky obsahující citalopram, které nepocházely od společnosti Lundbeck, nebo citalopram v jakékoliv jiné formě, například ÚLL citalopram, od jakékoliv třetí osoby.

553 Na rozdíl od toho, co tvrdí Komise v napadeném rozhodnutí, takový výklad dává smysl, neboť pokud by takové ustanovení neexistovalo, mohla by společnost Merck (GUK) nakoupit Cipramil společnosti Lundbeck od třetích osob, jako například velkoobchodníků, čímž by byl zmařen cíl společnosti Lundbeck zvýšit veškeré prodeje tohoto léčivého přípravku ve Spojeném království.

554 Napadené rozhodnutí mimoto připouští, že „je-li znění použité v těchto ujednáních vykládáno doslovně, je možné, že bod 3.2 skutečně nebránil společnosti Merck (GUK) nakupovat ÚLL citalopram od třetích osob“ (bod 781 odůvodnění). Nicméně napadené rozhodnutí nesprávně dospívá k závěru, že společnosti Merck (GUK) bylo zabráněno nakupovat ÚLL citalopram od třetích osob, jelikož k tomu neměla žádnou motivaci. Jednak totiž mohla společnost Merck (GUK) prodávat citalopram nepocházející od společnosti Lundbeck ve formě hotového přípravku s vyloučením citalopramu společnosti Natco porušujícího práva, a jednak pokud by společnost Merck (GUK) nákupem ÚLL citalopram od třetích osob porušila článek 1.3 své dohody se společností Schweizerhall, podle kterého se společnost Merck (GUK) zavázala pokrýt veškerou svou roční poptávku ÚLL citalopram od této společnosti (bod 783 odůvodnění), společnost Lundbeck o tomto ustanovení nevěděla, a nemohla si být tedy vědoma údajného nedostatku motivace společnosti Merck (GUK) k nákupu ÚLL od třetích osob. V každém případě takový nedostatek motivace nevyplývá z dohody GUK pro Spojené království, a tedy nemůže být použit k vymezení působnosti této dohody.

555 Komise zpochybňuje tyto argumenty a připomíná, že bod 3.2 dohody GUK pro Spojené království stanoví, že „společnost GUK se zavazuje nakupovat hotové přípravky výlučně od společnosti [Lundbeck] za účelem dalšího prodeje společností GUK a jejími přidruženými osobami“. Toto ustanovení znamená v jeho běžném smyslu, že společnost Merck (GUK) mohla nakupovat hotové přípravky pouze od společnosti Lundbeck, s vyloučením jiných dodavatelů. Tento výklad je potvrzen bodem D preambule, který stanoví, že „strany se mimoto dohodly, že společnost GUK pokryje své potřeby z hlediska Hotových přípravků jejich nákupem od společnosti [Lundbeck]“. Žalobkyně během správního řízení dokonce připustily, že společnost Merck (GUK) „souhlasila s tím, že pokryje své potřeby z hlediska citalopramu tím, že jej koupí výlučně od společnosti Lundbeck k dalšímu prodeji ve Spojeném království“. Tyto závazky přitom jasně překračují rámec působnosti patentů společnosti Lundbeck.

556 Komise odmítá výklad navržený žalobkyněmi, podle kterého výraz „Hotové přípravky“ odkazoval pouze na Cipramil společnosti Lundbeck. Tyto výrazy jsou totiž definované v článku 1.1 dohody jako „přípravky obsahující citalopram ve formě hotového balení k dodání společností [Lundbeck] společnosti GUK v souladu s touto dohodou“. Výklad navržený žalobkyněmi by činil výraz „výlučně“ nadbytečný, neboť zjevně společnost Merck (GUK) mohla nakupovat Cipramil společnosti Lundbeck pouze od společnosti Lundbeck. Výraz „výlučně“ znamená tedy, že společnost Merck (GUK) musela

pokrýt veškeré své potřeby z hlediska citalopramu ve formě hotového přípravku nákupem od společnosti Lundbeck. Mimoto je třeba toto ustanovení vyložit s přihlédnutím k úmyslu žalobkyň, kterým bylo zabránit nezávislé přítomnosti podniků s generiky na trhu.

557 Pokud jde o nákup ÚLL citalopram od třetích osob, napadené rozhodnutí připustilo, že doslovný výklad článku 3.2 dohody GUK pro Spojené království nebránil nepochybně nakupovat ÚLL od třetích osob. Napadené rozhodnutí však dospělo k závěru, že vzhledem k dohodě o dodávce uzavřené mezi společnostmi Merck (GUK) a Schweizerhall v květnu 2011, jejíž podmínky posílily podmínky dohody GUK pro Spojené království, již neměla společnost Merck (GUK) žádnou motivaci k nákupu ÚLL citalopram od třetích osob. I kdyby totiž společnost Merck (GUK) nakoupila ÚLL nepocházející od společnosti Natco proto, aby sama produkovala a prodávala hotový přípravek, riskovala by, že poruší svou povinnost na základě dohody GUK pro Spojené království „pokrýt své potřeby“ z hlediska citalopramu ve formě hotových přípravků výlučně od společnosti Lundbeck.

558 V tomto ohledu je třeba mít za to podobně jako žalobkyně, že výklad bodu 3.2 dohody GUK pro Spojené království přijatý Komisí v napadeném rozhodnutí, podle kterého se společnost Merck (GUK) zavázala nakupovat výlučně citalopram ve formě hotových přípravků pocházejících od společnosti Lundbeck za účelem prodeje ve Spojeném království s vyloučením jakéhokoliv jiného citalopramu nelze přijmout.

559 Z definice pojmu „Hotové přípravky“ v bodě 1.1 dohody GUK pro Spojené království (bod 26 výše) totiž jasně vyplývá, že tyto přípravky odkazují na hotové přípravky pocházející od společnosti Lundbeck, tedy na Cipramil. Tímto ustanovením se tedy společnost Merck (GUK) zavázala pouze k nákupu tablet Cipramilu od společnosti Lundbeck za účelem jejich dalšího prodeje ve Spojeném království na základě dohody o distribuci. Výraz „výlučně“ použitý v tomto ustanovení neznamená na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, že se společnost Merck (GUK) zavázala nakupovat a prodávat výlučně citalopram ve formě hotových přípravků pocházejících od společnosti Lundbeck, s vyloučením jakéhokoliv jiného citalopramu, ale že se zavázala nakupovat Cipramil za účelem dalšího prodeje ve Spojeném království pouze od společnosti Lundbeck s vyloučením jiných dodavatelů. Na rozdíl od toho, co uvádí Komise v bodě 779 odůvodnění napadeného rozhodnutí, takový výklad není absurdní, neboť výraz „výlučně“ obsažený v bodě 3.2 tak mohl mít za cíl zabránit tomu, aby společnost Merck (GUK) mohla odebírat Cipramil od velkoobchodníků či jiných dodavatelů než od společnosti Lundbeck v souladu s cílem této společnosti zvýšit objem prodejů Cipramilu.

560 Komise mimoto nesprávně vychází z bodu D preambule dohody GUK pro Spojené království, jehož znění je v podstatě totožné s bodem 3.2 dohody, proto, aby podpořila svůj výklad, neboť v něm je uveden odkaz rovněž na „Hotové přípravky“ s velkými písmeny, které jsou jasně vymezeny v bodě 1.1 téže dohody.

561 Jak připouští samotná Komise v bodě 781 odůvodnění napadeného rozhodnutí, doslovný výklad bodu 3.2 dohody GUK pro Spojené království vede k závěru, podle kterého toto ustanovení nebránilo společnosti Merck (GUK) odebírat citalopram ve formě ÚLL od třetí osoby.

562 Je totiž třeba uvést, že bod 2.2 dohody GUK pro Spojené království stanoví pouze to, že se společnost Merck (GUK) zavazuje dodat společnosti Lundbeck své veškeré „Přípravky“, které jsou definovány v bodě 1.1 dohody jako „přípravky citalopramu […] ve formě nerozplněných šarží nebo ve formě tablet, specifikované v Příloze a vyrobené v souladu se specifikací přípravků, poskytnutou společností GUK k datu podpisu [dohody], přiloženou v Příloze 2“. Tato příloha přitom skutečně odkazuje na ÚLL společnosti Natco. To znamená, že společnost Merck (GUK) byla pouze povinna na základě tohoto ustanovení dodat své existující zásoby citalopramu, již pořízené v okamžiku podpisu dohody, a nikoliv jakýkoliv jiný druh generického citalopramu pocházejícího od jiných producentů než společnosti Natco, které si společnost Merck (GUK) mohla obstarat následně. Komise kromě toho uznává v bodě 763 odůvodnění napadeného rozhodnutí zejména to, že se tato povinnost týkala pouze ÚLL společnosti Natco.

563 V bodě 783 odůvodnění napadeného rozhodnutí se Komise nicméně domnívala, že pokud by si společnost Merck (GUK) opatřila citalopram ve formě ÚLL od třetí osoby, porušila by tím bod 1.3 její smlouvy o dodávce uzavřené se společností Schweizerhall, který stanovil, že společnost Merck (GUK) pokryje 100 % svých ročních potřeb z hlediska generického citalopramu od posledně uvedené společnosti (bod 210 výše). Komise měla tedy v poznámce pod čarou 1435 napadeného rozhodnutí za to, že i když bylo formálně možné, aby společnost Merck (GUK) vstoupila na trh s generickým citalopramem pocházejícím z jiných zdrojů než od společnosti Natco na základě dohody GUK pro Spojené království, nebylo to možné z důvodu dohody Schweizerhall. Podle Komise se přitom obě tyto dohody vzájemně posilovaly, takže musely být vykládány společně.

564 Je třeba nicméně podobně jako žalobkyně uvést, že i kdyby věděly o povinnosti společnosti Merck (GUK) odebírat generický citalopram výlučně od společnosti Natco na základě smlouvy o dodávce uzavřené se společností Schweizerhall, nevyplývá taková povinnost z ustanovení dohody GUK pro Spojené království, ale z dohody Schweizerhall.

565 Komise přitom nemůže vycházet z ustanovení jiné dohody netýkající se stejných stran proto, aby určila obsah ustanovení dohody GUK pro Spojené království, a zejména aby prokázala, zda tato ustanovení obsahovala omezení, která překračovala rámec působnosti patentů společnosti Lundbeck, či nikoli. Takový výklad by totiž umožnil mít za to, že jakýkoliv druh dohody uzavřené společností Merck (GUK) obsahující omezení týkající se ÚLL společnosti Natco, kterou však strany dohody GUK pro Spojené království identifikovaly jako dohodu potenciálně porušující práva, by překračoval působnost patentů společnosti Lundbeck z důvodu povinnosti výlučného zásobování vyplývající z dohody Schweizerhall, uzavřené dříve a odlišnými stranami.

566 I když tedy společnost Lundbeck mohla vědět o existenci dohody Schweizerhall, nemůže Komise vycházet z takové okolnosti proto, aby dospěla k závěru, že bod 3.2 dohody GUK pro Spojené království měl za cíl sám o sobě zabránit společnosti (GUK) ve vstupu na trh s jakýmkoliv druhem citalopramu bez ohledu na to, zda pochází od společnosti Natco, či nikoli a zda byl posouzen stranami jako potenciálně porušující práva, či nikoli.

567 Je zajisté pravda, jak tvrdí Komise, že je třeba vykládat sporné dohody s přihlédnutím nejen k jejich znění, ale rovněž k jejich kontextu a jimi sledovaným cílům. Takový způsob výkladu však nemůže vést Komisi k přehlížení znění ustanovení dohody, pokud je toto znění dostatečně jasné.

568 Kromě toho je třeba uvést v tomto ohledu, že sama Komise tvrdila v bodě 635 odůvodnění a v poznámce pod čarou 1562 napadeného rozhodnutí, jakož i v odpovědi na otázku Tribunálu, že dohodu Schweizerhall bylo možné ukončit v případě porušení patentů společnosti Lundbeck (viz bod 224 výše). Takový výklad dohody Schweizerhall je však obtížně slučitelný s výkladem dohody GUK pro Spojené království navrženým Komisí v napadeném rozhodnutí, podle kterého omezení překračovala působnost patentů společnosti Lundbeck z důvodu povinnosti společnosti Merck (GUK) vyplývající z dohody Schweizerhall odebírat generický citalopram výlučně od této společnosti. To, že společnost Merck (GUK) nemusela mít v úmyslu nakupovat citalopram, který nebyl produkován společností Natco, totiž neznamená, že dohoda GUK pro Spojené království obsahovala taková omezení překračující působnost patentů společnosti Lundbeck.

569 Je tudíž třeba konstatovat, že Komise, která nese důkazní břemeno v tomto ohledu (body 105 až 112 výše), právně dostačujícím způsobem neprokázala v napadeném rozhodnutí, že omezení obsažená v dohodě GUK pro Spojené království překračovala rámec působnosti patentů společnosti Lundbeck, tedy že by se takových omezení nemohla společnost Lundbeck domoci u příslušného soudu v patentových záležitostech, pokud by byly generické přípravky na bázi ÚLL společnosti Natco, které hodlala společnost Merck (GUK) uvést na trh, prohlášeny za porušující práva a tyto patenty by odolaly případným vzájemným návrhům směřujícím ke zpochybnění jejich platnosti.

570 Takové zjištění však nemůže mít důsledky v rámci přezkumu legality napadeného rozhodnutí, jelikož výtka uplatněná žalobkyněmi je z níže uvedených důvodů irelevantní.

571 Zaprvé je nutno konstatovat, že žalobkyně nezpochybňují, že se na základě bodu 1.1 dohody GUK pro Spojené království společnost Merck (GUK) zavázala, že nevstoupí na trh s generickými přípravky na bázi ÚLL společnosti Natco, a že na základě bodů 2.2 a 2.3 téže dohody se tato společnost zavázala, že jim dodá veškeré zásoby citalopramu, které si vytvořila (body 771 a 772 odůvodnění napadeného rozhodnutí) ani skutečnost, že zaplatily částku 3 milionů GBP společnosti Merck (GUK) za tento závazek (bod 26 výše). Stejně tak žalobkyně nezpochybňují, že na základě bodu 2.7 dohody GUK pro Spojené království se společnost Merck (GUK) zavázala, že během doby platnosti této dohody neposkytne ani neprodá ve formě licence kopii svých RLP již získaných ve Spojeném království.

572 Jak přitom tvrdí Komise, takové závazky jsou v každém případě protisoutěžní z hlediska samotného účelu bez ohledu na to, zda překračovaly či nepřekračovaly rámec působnosti patentů společnosti Lundbeck, jelikož ani zdaleka neřeší jakýkoliv spor v patentových záležitostech mezi stranami dohody GUK pro Spojené království, byly získány za značné zpětné platby a měly za cíl zabránit společnosti Merck (GUK) – a jakémukoliv podniku, který by hodlal použít její RLP – ve vstupu na trh během celé doby platnosti dohody se svými generickými přípravy, na bázi ÚLL společnosti Natco, na kterých do té doby založila celou svou strategii za účelem vstupu na trh.

573 Jak zdůraznila Komise zejména v bodech 641 a 820 odůvodnění napadeného rozhodnutí, v tomto ohledu je rozhodující, že dohoda GUK pro Spojené království přeměnila nejistotu ohledně výsledku případných žalob pro porušování práv v jistotu, že společnost Merck (GUK) nevstoupí se svými generickými přípravky na trh během celé doby platnosti této dohody, i když omezení obchodní samostatnosti společnosti Merck (GUK) nevyplývala výlučně z analýzy patentů společnosti Lundbeck stranami dohody, ale spíše z výše zpětné platby, která v takovém případě převážila nad tímto posouzením a motivovala podnik s generiky k tomu, aby nepokračoval v úsilí za účelem vstupu na trh.

574 Zadruhé je třeba pro doplnění uvést, že Komise správně konstatovala v bodě 784 odůvodnění napadeného rozhodnutí zejména to, že z důvodu ustanovení dohody GUK pro Spojené království posuzovaných v jejich kontextu již společnost Merck (GUK) nebyla nijak motivována obstarat si citalopram ve formě ÚLL od třetí osoby nebo prodat citalopram ve formě hotových přípravků jiný než od společnosti Lundbeck, i když k tomu byla v zásadě na základě této dohody oprávněna.

575 Je totiž třeba nejprve uvést, že se společnost Merck (GUK) zavázala na základě bodu 3.2 dohody GUK pro Spojené království prodávat po dobu platnosti dohody Cipramil společnosti Lundbeck ve Spojeném království a že na základě bodu 6.2 této dohody byla platba částky ve výši 5 milionů GBP, kvalifikovaná jako „čistý zisk“, podmíněna prodejem určitého objemu těchto léčivých přípravků ve Spojeném království během doby platnosti dohody. Je třeba mimoto připomenout, že tato částka měla být vyplacena v několika splátkách, což společnosti Lundbeck umožňovalo zajistit řádné plnění dohody.

576 I když si tedy společnost Merck (GUK) teoreticky mohla obstarat generický citalopram ve formě ÚLL od třetí osoby a prodávat jiné druhy hotových přípravků než přípravky společnosti Lundbeck, neměla na tom žádný zájem, neboť mohla, aniž podstupovala riziko, získat 5 milionů GBP jako zaručený zisk za prodej Cipramilu na základě bodu 6.2 dohody GUK pro Spojené království, kdežto jakákoliv snaha vstoupit na trh s jinými generickými přípravky by ji mohla vystavit žalobám pro porušování práv a na náhradu škody ze strany společnosti Lundbeck. Jak tvrdí Komise v bodě 784 odůvodnění napadeného rozhodnutí, je obtížné vnímat zájem, který by měly třetí osoby na nákupu generického citalopramu ve formě ÚLL prostřednictvím společnosti Merck (GUK) za účelem jeho dalšího prodeje ve formě hotových přípravků ve Spojeném království, pokud si jej mohly obstarat od producenta ÚLL nebo od svého privilegovaného dodavatele přímo.

577 Argument žalobkyň, podle kterého Komise dospěla nesprávně k závěru, že dohoda GUK pro Spojené království omezila prodeje jiného citalopramu než citalopramu produkovaného na bázi ÚLL společnosti Natco, musí být tudíž odmítnut jako irelevantní.

2. Dohoda GUK pro EHP

578 Pokud jde o dohodu GUK pro EHP, žalobkyně se domnívají, že napadené rozhodnutí dospívá nesprávně k závěru, že působnost této dohody se vztahovala na citalopram neporušující práva a že jejím účelem bylo vyloučit společnost Natco jako dodavatele ÚLL.

579 Žalobkyně se zaprvé domnívají, že napadené rozhodnutí dospělo nesprávně k závěru, že se dohoda GUK pro EHP vztahovala na jakýkoliv druh citalopramu. Napadené rozhodnutí provádí nesprávně doslovný výklad bodu 1.1 dohody GUK pro EHP, který stanoví, že společnost GUK „přestane prodávat a dodávat farmaceutické přípravky obsahující citalopram“, i když v dánském právu, které bylo právem rozhodným pro tuto dohodu, se výklad dohod musí zakládat na společném úmyslu stran. Úmyslem stran, potvrzeným body D, F a G preambule dohody, přitom bylo, že se tato dohoda vztahovala pouze na citalopram na bázi ÚLL společnosti Natco. Mimoto je třeba tuto dohodu vykládat ve spojení a v souladu s dohodou GUK pro Spojené království, neboť obě tyto dohody představovaly podle Komise jediné trvající protiprávní jednání.

580 Výklad bodu 1.1 dohody GUK pro EHP provedený Komisí nepřihlíží ani ke skutečnosti, že společnost Merck dura, německá dceřiná společnost společnosti Merck, nadále prodávala citalopram společnosti Tiefenbacher v Německu ode dne 15. dubna 2002 a po celou dobu, na kterou se vztahovala dohoda GUK pro EHP, a že společnost Lundbeck podala proti společnosti Merck dura žalobu pro porušování práv, namísto uplatnění uvedené dohody. Na základě bodu 1.1 této dohody, který stanoví zákaz společnosti Merck (GUK) prodávat a dodávat přípravky obsahující citalopram, byla přitom společnost Merck dura „přidruženou osobou“ společnosti Merck (GUK) ve smyslu tohoto ustanovení, což znamená, že výraz „přípravky obsahující citalopram“ mohl odkazovat pouze na citalopram společnosti Natco, a nikoliv na jakýkoliv druh citalopramu.

581 Konečně žalobkyně kritizují závěr Komise v bodě 845 odůvodnění napadeného rozhodnutí, podle kterého logicky z pouhé skutečnosti, že společnost Merck (GUK) měla smlouvu, na základě které musela pokrýt své veškeré potřeby zásobením se od společnosti Natco až do roku 2008, nevyplývalo, že její závazek zdržet se prodeje citalopramu během doby platnosti dohody GUK pro EHP musel být rovněž omezen na citalopram společnosti Natco. Takový závěr je jasně v rozporu s argumentací napadeného rozhodnutí ohledně dohody GUK pro Spojené království, podle které smluvní závazek společnosti Merck (GUK) pokrýt její veškeré potřeby zásobením se od společnosti Natco prokazuje, že společnost Merck (GUK) nebyla motivována prodávat ÚLL nebo hotové přípravky třetích osob na tomto základě.

582 Zadruhé se žalobkyně domnívají, že napadené rozhodnutí dospívá nesprávně k závěru, že dohoda uzavřená se společností Merck (GUK) týkající se EHP měla za cíl vyloučit společnost Natco jako dodavatele ÚLL.

583 Zpochybňují skutečnost, že bod 1.1 dohody GUK pro EHP, podle kterého společnost Merck (GUK) „měla vynaložit veškeré úsilí k zajištění, že společnost Natco přestane dodávat Citalopram a léčivé přípravky obsahující Citalopram na Území“, byl zkonstruován tak, aby vyloučil společnost Natco jako dodavatele ÚLL. Toto ustanovení bylo pouze nástrojem majícím zaručit, že společnost Merck (GUK) nebude moci obejít uvedenou dohodu a prodat porušující citalopram na bázi ÚLL společnosti Natco prostřednictvím například odlišné společnosti. Vycházelo ze skutečnosti, že společnost Lundbeck se přinejmenším do června 2002 nesprávně domnívala, že společnost Merck (GUK) byla výlučným distributorem společnosti Natco. Kromě toho, jestliže Komise připouští, pokud jde o dohodu GUK

pro Spojené království, že omezení vztahující se k ÚLL společnosti Natco nebyla mimo působnost patentů společnosti Lundbeck, měl by se stejný závěr použít na smluvní omezení obsažená v dohodě GUK pro EHP.

584 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

585 V tomto ohledu je třeba uvést, že znění první věty bodu 1.1 dohody GUK pro EHP stanoví, že se společnost Merck (GUK) „zavazuje přestat prodávat a dodávat léčivé přípravy obsahující citalopram na území EHP (včetně bez omezení přestat prodávat a dodávat společnosti NM Pharma AB) během doby platnosti dohody“, bez dalšího upřesnění.

586 Body D a E preambule této dohody zajisté odkazují na to, že společnost Merck (GUK) byla distributorem přípravků obsahujících citalopram produkovaný nebo dodávaný společností Natco, a na skutečnost, že prodej a dodávka přípravků obsahujících citalopram ve Spojeném království společností Merck (GUK) byly prováděny bez licence ze strany společnosti Lundbeck.

587 To však neumožňuje potvrdit výklad žalobkyní, podle kterého se bod 1.1 dohody GUK pro EHP vztahoval pouze na citalopram společnosti Natco.

588 Pokud by strany dohody GUK pro EHP chtěly pokrýt pouze citalopram společnosti Natco, odkázaly by totiž výslovně v bodě 1.1 dohody, stejně jako v preambuli dohody, na tento citalopram, a nikoliv na „léčivé přípravy obsahující citalopram“ obecně, jak správně tvrdí Komise. Mohly rovněž definovat výraz „citalopram“ upřesněním, že se tento výraz vztahoval pouze na určité druhy citalopramu, produkované podle určitých metod, jako v rámci dohody UK (viz bod 562 výše).

589 Mimoto výklad navržený žalobkyněmi je málo pravděpodobný, pokud je konfrontován se zněním bodu 1.3 dohody GUK pro EHP, který stanoví, že se společnost Lundbeck zavazuje, že nepodá proti společnosti Merck (GUK) žádnou žalobu, pokud tato společnost bude dodržovat bod 1.1 dohody. Pokud by byl přijat výklad žalobkyň, znamenalo by to totiž, že se společnost Lundbeck zavázala, že nepodá proti společnosti Merck (GUK) žádnou žalobu pro porušení práv, pokud se tato společnost zdrží prodeje nebo dodávky citalopramu společnosti Natco v rámci EHP, a to i když by prodávala jinou verzi citalopramu pocházející od jiného producenta. To je obtížně slučitelné s kontextem, ve kterém byly sporné dohody uzavřeny, který svědčí zejména o skutečnosti, že Lundbeck měla pevný úmysl zabránit jakémukoliv vstupu generik na trh.

590 Žalobkyně nicméně tvrdí, že společnost Merck dura, německá dceřiná společnost společnosti Merck (GUK), mohla vstoupit na trh s citalopramem v Německu, i když byla přidruženou osobou ve smyslu bodu 1.1 dohody GUK pro EHP, což znamená, že výraz „přípravky obsahující citalopram“ použitý v uvedeném bodě mohl odkazovat pouze na citalopram společnosti Natco, a nikoliv na jakýkoliv druh citalopramu.

591 Je třeba nicméně podobně jako Komise uvést, že bod 1.1 dohody GUK pro EHP se vztahoval pouze na společnost Merck (GUK), stejně jako zbytek dohody, na základě relativního účinku této smlouvy, takže povinnost společnosti Merck (GUK) neprodávat generický citalopram jejím přidruženým společnostem neznamená, že se tyto přidružené společnosti, jako například společnost Merck dura, nemohly zásobovat od jiného zdroje a prodávat generický citalopram samy, jak to činila společnost Merck dura v projednávané věci, když se zásobila od společnosti Tiefenbacher. Ze skutečnosti, že společnost Merck dura vstoupila na německý trh během doby platnosti dohody GUK pro EHP, ani ze skutečnosti, že žalobkyně podaly žaloby pro porušení práv proti této společnosti, nelze tudíž vyvodit, že se výrazy „přípravky obsahující citalopram“ použité v bodě bod 1.1 této dohody netýkaly jakéhokoliv druhu citalopramu, ale pouze citalopramu společnosti Natco.

592 Bod 1.1 této dohody tedy tím, že stanovil povinnost společnosti Merck (GUK) zdržet se prodeje nebo dodávky přípravků obsahujících citalopram svým přidruženým osobám nebo jakékoliv třetí straně (včetně společnosti NM Pharma, která zahájila prodej citalopramu ve Švédsku) během celé doby platnosti dohody GUK pro EHP, obsahoval omezení, která překračovala rámec působnosti patentů společnosti Lundbeck, neboť taková povinnost nebyla omezena na citalopram, který strany této dohody mohly potenciálně považovat za porušující práva.

593 Je třeba mimoto připomenout, že bod 1.1 dohody GUK pro EHP stanovil nejen povinnost společnosti Merck (GUK) zdržet se prodeje nebo dodávky přípravků obsahujících citalopram během celé doby platnosti dohody, ale rovněž že vynaloží veškeré rozumné úsilí k zajištění toho, aby společnost Natco přestala dodávat citalopram a léčivé přípravky obsahující citalopram na území EHP během doby platnosti dohody.

594 Žádná skutečnost přitom nenasvědčuje tomu, že taková povinnost byla pouze bezvýznamným, případně neexistujícím závazkem nebo že byla založena na chybném přesvědčení žalobkyň, že společnost Merck (GUK) byla výlučným distributorem společnosti Natco. Jak tvrdí Komise, toto ustanovení bylo totiž považováno za dostatečně významné stranami dohody proto, aby jím byla podmíněna platba částky 12 milionů eur. Kromě toho bod 1.2 dohody GUK pro EHP výslovně stanovil, že společnost Lundbeck nebude povinna zaplatit dosud nesplatné platby v případě, že společnost Natco dodá citalopram nebo přípravky obsahující citalopram na území EHP během doby platnosti dohody.

595 I kdyby tedy společnost Merck (GUK) nebyla schopna zabránit společnosti Natco, aby dodávala citalopram na území EHP, jak tvrdí žalobkyně, nic to nemění na tom, že bod 1.1 dohody GUK pro EHP značně motivoval společnost Merck (GUK), aby podnikala veškeré nutné kroky a „veškeré rozumné úsilí“ v tomto smyslu, neboť jinak by byla zbavena podstatné části plateb slíbených společností Lundbeck na základě této dohody.

596 To prokazuje, jak Komise konstatovala správně v bodě 848 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že objektivním cílem dohody GUK pro EHP bylo nejen vyloučit společnost Merck (GUK) z trhů EHP jako prodávajícího generických přípravků na bázi citalopramu společnosti Natco, ale rovněž vyloučit společnost Natco jako producenta generického citalopramu na tomto území.

597 Je třeba tudíž konstatovat, že z obsahu dohody GUK pro EHP, vykládaného v příslušném kontextu, dostatečně vyplývá, že společnost Merck (GUK) se na základě ustanovení této dohody vzdala jakékoliv možnosti prodávat svou generickou verzi citalopramu bez ohledu na to, zda pochází od společnosti Natco, či nikoli nebo zda tento citalopram potenciálně porušoval patent společnosti Lundbeck, či nikoli.

598 Komise se tudíž nedopustila žádného pochybení, když měla v bodě 846 odůvodnění napadeného rozhodnutí za to, že dohoda GUK pro EHP, a zejména bod 1.1 této dohody musí být vykládány tak, že ukládaly společnosti Merck (GUK), aby přestala prodávat a dodávat jakýkoliv druh citalopramu během doby platnosti dohody na celém území EHP, což překračovalo rámec působnosti patentů společnosti Lundbeck.

599 V každém případě bez ohledu na výklad této dohody a bez ohledu na to, zda omezení uložená společnosti Merck (GUK) vyplývala z působnosti patentů společnosti Lundbeck, či nikoli, byla tato omezení přesto protisoutěžní „z hlediska účelu“, jelikož nebylo prokázáno, že by citalopram produkovaný společností Natco porušoval některý z těchto patentů, jelikož společnost Merck (GUK) výslovně zpochybnila, že by její generické léčivé přípravky porušovaly práva (viz bod G preambule dohody GUK pro EHP), a jelikož k omezení její obchodní samostatnosti došlo na základě značných zpětných plateb, které představovaly protiplnění za tato omezení (viz body 572 a 573 výše).

600 Jak konstatovala Komise v bodě 847 odůvodnění napadeného rozhodnutí, sporné dohody neobsahovaly žádné jiné protiplnění za dotčená omezení než zpětné platby slíbené společností Lundbeck, jako například možnost společnosti Merck (GUK) vstoupit neprodleně na trh po uplynutí doby platnosti těchto dohod bez obavy z žalob pro porušení práv ze strany společnosti Lundbeck, takže jejich cílem nebylo vyřešit žádný spor v patentových záležitostech.

601 Výtka žalobkyň, podle které dohoda GUK pro EHP neobsahovala žádné omezení, které by překračovalo rámec působnosti patentů společnosti Lundbeck, musí být tedy zamítnuta jako irelevantní a v každém případě jako neopodstatněná.

3. Dohoda Arrow UK

602 Žalobkyně tvrdí, že se Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení, když vyložila dohodu Arrow UK v tom smyslu, že tato dohoda bránila společnost Arrow prodávat jakoukoliv formu generického citalopramu během doby platnosti této dohody, která se týkala pouze citalopramu porušujícího jejich patenty. To je prokázáno zněním této dohody a okolnostmi kolem jejího uzavření, zejména existencí sporů v patentových záležitostech se společností Arrow a sporem Lagap.

603 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

604 Zaprvé žalobkyně zpochybňují, že výraz „uvedený citalopram“, definovaný ve čtvrtém bodě odůvodnění preambule Arrow UK a použitý v bodě 1.1 dohody Arrow UK (viz bod 35 druhá a šestá odrážka výše), odkazuje na jakýkoliv druh citalopramu, který by si společnost Arrow mohla koupit od společnosti Tiefenbacher. Podle nich se tento výraz týká pouze citalopramu, který si již společnost Arrow koupila nebo si objednala od posledně uvedené společnosti a který porušoval jejich patenty.

605 Výklad navržený žalobkyněmi pro uvedený výraz je jednak potvrzen skutečností uvedenou v šestém bodě odůvodnění preambule Arrow UK (viz bod 35 třetí odrážka výše), že „uvedený Citalopram“ byl podroben laboratorním zkouškám, a jednak není zpochybněn odkazem v bodě 1.1 dohody Arrow UK na zákaz dovážet zejména „uvedený citalopram“ po druhém datu dodání vymezeném v bodě 3.4 dohody Arrow UK (viz bod 35 poslední odrážka výše) (dále jen „druhé datum dodání“). Tento odkaz se totiž použije pouze na výraz „jakýkoliv jiný citalopram“ použitý v bodě 1.1 dohody Arrow UK. V každém případě i po druhém datu dodání měla společnost Arrow k dispozici tablety citalopramu objednané od společnosti Tiefenbacher, které nebyly předány žalobkyním.

606 Je třeba připomenout, že bod 1.1 dohody Arrow UK zní následovně:

„Společnost Arrow [UK] se svým vlastním jménem a jménem všech spojených a propojených entit zavazuje během [doby platnosti dohody Arrow UK] a na území Spojeného království neprodukovat, neprodávat, nenabízet k prodeji, nepoužívat nebo, po druhém datu dodání, nedovážet nebo neuchovávat k prodeji nebo k jinému účelu (1) [,]uvedený Citalopram[‘] nebo (2) jakýkoliv jiný citalopram, který podle společnosti Lundbeck porušuje její práva [duševního] vlastnictví, a pro to, aby bylo společnosti Lundbeck umožněno určit existenci či neexistenci porušení, poskytnout společnosti Lundbeck během [doby platnosti dohody Arrow UK] dostatek vzorků pro účely analýzy přinejmenším jeden měsíc před jakoukoliv produkcí, dovozem, prodejem nebo nabídkou prodeje, kterou by Arrow [UK] hrozila uskutečnit, než bude vydáno konečné rozhodnutí, proti kterému nelze podat opravné prostředky v [rámci žaloby pro porušení práv proti společnosti Arrow] […]“

607 Za účelem výkladu významu výrazu „uvedený citalopram“, který je obsažen v bodě 1.1 dohody Arrow UK, je třeba připomenout, že:

— tento výraz je pojmem definovaným ve čtvrtém bodě odůvodnění preambule Arrow UK v následujícím znění: „Společnost Arrow [UK] získala licenci od třetí osoby pro dovoz citalopramu nevyrobeného společností Lundbeck nebo se souhlasem společnosti Lundbeck do Spojeného království (‚uvedený Citalopram‘, přičemž takové vymezení zahrnuje z důvodu vyloučení jakékoliv pochybnosti pouze Citalopram určený k marketingu a prodeji ve Spojeném království s vyloučením Citalopramu určeného k marketingu a k prodeji v jiných zemích“);

— z bodu 3.4 dohody Arrow UK vyplývá, že „druhým datem dodání“ uvedeným v bodě 1.1 dohody Arrow UK je datum, kdy měla společnost Arrow UK dodat společnosti Lundbeck druhou část svých zásob „uvedeného Citalopramu“ a že k tomuto dodání mělo dojít nejpozději do 15. února 2002.

608 V bodech 905, 910 až 913 a 916 odůvodnění napadeného rozhodnutí měla Komise za to, že výraz „uvedený Citalopram“ musí být vykládán v tom smyslu, že se týká nejen citalopramu, který již společnost Arrow nakoupila od společnosti Tiefenbacher, ale rovněž jakéhokoliv citalopramu, který by společnost Arrow mohla nakoupit od tohoto podniku následně, a to i když použitá ÚLL byla napříště produkována podle postupů Cipla II nebo Matrix II. Za tímto účelem Komise vycházela z odkazu v bodě 1.1 dohody Arrow UK na dobu po „druhém datu dodání“, vyplývající z bodu 3.4 dohody Arrow UK, což podle ní brání omezit pojem „uvedený Citalopram“ na citalopram, jehož zásoby společnost Arrow již měla, a ze znění čtvrtého bodu odůvodnění preambule Arrow UK, ze kterého vyplývá, že „uvedený Citalopram“ je jakýkoliv citalopram produkovaný společností Tiefenbacher, na který se vztahuje RLP této společnosti.

609 S přihlédnutím k právě připomenutým skutečnostem je třeba uvést, že jedna z povinností stanovených v bodě 1.1 dohody Arrow UK spočívá v zákazu uloženém společnosti Arrow dovážet nebo skladovat „uvedený Citalopram“ po druhém datu dodání uvedeném v bodě 3.4 této dohody. Tato povinnost má přitom smysl a užitečný účinek pouze tehdy, pokud se tento výraz týká i citalopramu, který sice pochází od společnosti Tiefenbacher, avšak společnost Arrow si ho objednala po tomto dodání. V tomto ohledu je třeba poznamenat, že nic ve znění tohoto ustanovení neumožňuje se domnívat, že výše uvedená povinnost se netýká „uvedeného Citalopramu“, ale týká se pouze „jakéhokoliv jiného citalopramu, který podle společnosti Lundbeck porušuje její práva [duševního] vlastnictví“.

610 Stejně tak definice odpovídající výrazu „uvedený Citalopram“ obsažená ve čtvrtém bodě odůvodnění preambule Arrow UK je formulována ve znění, které nelze vyložit v tom smyslu, že se týká pouze citalopramu, který si již společnost Arrow nakoupila od společnosti Tiefenbacher. Tento bod odůvodnění totiž znamená, že jakýkoliv citalopram, na který se vztahovala RLP, kterou měla společnost Tiefenbacher, byl zahrnut do definice odpovídající výrazu „uvedený Citalopram“. Tato RLP se přitom vztahovala na citalopram produkovaný podle postupů Cipla I a Matrix I bez ohledu na skutečnost, že tablety, jejichž zásoby společnost Arrow měla, byly vyprodukovány pouze prostřednictvím postupu Cipla I.

611 Ačkoli je pravda, že žadatel nebo majitel RLP může správu, která měla vydat RLP nebo RLP vydala, žádat o změny proto, aby byla rozšířena působnost RLP rovněž na další postupy, žalobkyně jsou nicméně oprávněny tvrdit, že nic v dotčeném bodě odůvodnění neumožňuje prokázat, že strany dohody Arrow UK, když definovaly „uvedený Citalopram“, měly na mysli rovněž ÚLL citalopram produkovaný podle postupů Cipla II a Matrix II, které nebyly zahrnuty v „licenci“ uvedené ve zmíněném bodu odůvodnění. Tyto postupy totiž byly zahrnuty v RLP společnosti Tiefenbacher až po její změně.

612 Konečně tento výklad není zpochybněn skutečností, uplatňovanou Komisí, že v usnesení na základě souhlasu společnosti Arrow (bod 36 výše) byl výraz „uvedený Citalopram“ nahrazen výrazem „Citalopram nevyprodukovaný společností Lundbeck nebo vyprodukovaný se souhlasem této společnosti“. Usnesení na základě souhlasu, které bylo přijato po uzavření dohody Arrow UK, je totiž právním nástrojem odlišným od této dohody.

613 V důsledku toho je třeba pod pojmem „uvedený Citalopram“ chápat jakýkoliv generický citalopram vyprodukovaný společností Tiefenbacher podle postupů používaných společnostmi Cipla nebo Matrix, který si společnost Arrow již nakoupila ke dni podpisu dohody Arrow UK nebo který si mohla následně koupit, na který se vztahovala RLP společnosti Tiefenbacher.

614 Zadruhé podle žalobkyň jim výraz „jakýkoliv jiný citalopram, který podle společnosti Lundbeck porušuje její práva [duševního] vlastnictví“, použitý v bodě 1.1 dohody Arrow UK, nepřiznává právo veta, jelikož se nemohly omezit na dovolávání se porušující povahy citalopramu, který se společnost Arrow mohla snažit používat, ale musely poskytnout důkaz o porušení jejich patentů prostřednictvím mechanismu vzorkování stanoveného v uvedeném bodě, což je v souladu s vodítky vyplývajícími z rozsudku Paroxetine, uvedeného v bodě 240 výše. V tomto ohledu žalobkyně zdůrazňují, že dohoda Arrow UK nebránila společnosti Arrow, aby zpochybnila před příslušnými soudy případná tvrzení z jejich strany týkající se skutečnosti, že citalopram, který se společnost Arrow mohla snažit používat, porušoval jejich patenty.

615 Je třeba připomenout, že zejména v bodech 917 a 922 až 924 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise uvedla, že dotčený výraz umožňoval společnosti Lundbeck namítat veto vůči tomu, aby společnost Arrow dovážela nebo prodávala citalopram vyprodukovaný podle jakéhokoliv postupu, jelikož se společnost Lundbeck mohla omezit na prohlášení, že se domnívala, že daný postup porušoval její práva duševního vlastnictví. Komise rovněž uvedla, že mechanismus vzorkování stanovený v bodě 1.1 dohody Arrow UK nebyl nikdy použit, jelikož společnost Arrow neměla žádný zájem na tom, aby zpochybnila tvrzení společnosti Lundbeck týkající se výsledku případných zkoušek či jí předložila k testování ÚLL, dokud společnost Lundbeck prováděla stanovené platby.

616 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že, jak správně podotýká Komise, společnost Arrow v odpovědi na žádost Komise o informace ze dne 18. prosince 2008, kterou samy žalobkyně předložily v příloze k žalobě a byla diskutována na jednání, připustila následující:

„Zkouška stanovená [v bodě 1.1 dohody Arrow UK] je subjektivní zkouškou týkající se údajného protiprávního jednání a nikoliv spáchaného protiprávního jednání. Přípravky obsahující citalopram, ve vztahu ke kterým žádný soud nestanovil neexistenci porušení [práv duševního vlastnictví společnosti Lundbeck], které ale ve skutečnosti neporušují [tato práva], bylo tedy možné zahrnout do působnosti [uvedeného] bodu, ale to je zcela běžné v dohodách tohoto druhu.“

617 Toto prohlášení potvrzuje tezi Komise, podle které společnost Lundbeck v podstatě disponovala právem veta. Na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, nelze takové právo považovat za odpovídající situaci údajně vytvořené rozsudkem Paroxetine, uvedeným v bodě 240 výše. Kromě úvah uvedených v bodech 258 až 263 výše je totiž třeba uvést, že mechanismus stanovený v bodě 1.1 dohody Arrow UK s sebou nenese zásah soudu, i když tak je tomu zjevně v případě uvedeném v daném rozsudku, s tím, že není myslitelné, aby soud přijal předběžné opatřené na základě pouhých tvrzení majitelem údajně porušeného patentu.

618 Kromě toho je třeba uvést, že existence tohoto práva veta nečiní nadbytečnou část bodu 1.1 dohody Arrow UK týkající se „uvedeného Citalopramu“, jelikož ve srovnání s ním dokonce společnost Lundbeck nemusela ani vykonat své právo veta, jelikož zákazy uložené společnosti Arrow týkající se tohoto citalopramu byly použitelné, aniž musela společnost Lundbeck cokoliv učinit, kromě provedení stanovených plateb.

619 Skutečnost, že zkouška stanovená v bodě 1.1 dohody Arrow UK z důvodu své subjektivní povahy znamenala přiznat společnosti Lundbeck právo veta, jehož si byla společnost Arrow vědoma, je potvrzena nepoužitím této zkoušky během celé doby platnosti této dohody. I když totiž během doby platnosti této dohody společnost Arrow nadále pokračovala v hledání nových zdrojů ÚLL, nikdy nepředložila vzorky společnosti Lundbeck proto, aby je přezkoumala.

620 V tomto ohledu je třeba zaprvé uvést, že výzkum společnosti Arrow za tímto účelem lze vysvětlit vůlí vstoupit na jiné trhy, než trh ve Spojeném království. Jednak totiž společnost Arrow připravovala svůj vstup na dánský trh až do okamžiku uzavření dánské dohody Arrow, ke kterému došlo několik měsíců po dohodě Arrow UK. Jak uvedla Komise v bodě 931 odůvodnění napadeného rozhodnutí, se společnost Arrow zajímala rovněž o švédský trh. Zadruhé společnost Arrow potřebovala alternativu ke společnosti Tiefenbacher proto, aby dokončila svůj projekt spočívající v tom, že by mohla vyrábět sama tablety generického citalopramu, když by ÚLL nakupovala přímo od producentů, aniž musela použít zprostředkovatele jako společnost Tiefenbacher, která přeměňovala tuto ÚLL na tablety (viz poznámka pod čarou 1935 napadeného rozhodnutí).

621 Kromě toho takový výzkum mohl být součástí kroků uskutečněných pro přípravu období po uplynutí dohody Arrow UK, která byla nejprve uzavřena na dobu kratší než jeden rok a která byla následně dvakrát prodloužena. Tyto úvahy platí rovněž, pokud jde o skutečnost, že během doby platnosti dohody Arrow UK společnost Arrow požádala o změnu RLP týkající se ÚLL společností Cipla a Matrix proto, aby se tato registrace vztahovala rovněž na postupy Cipla II a Matrix II.

622 Tyto úvahy umožňují odmítnout rovněž argument žalobkyň, podle kterého skutečnost, že společnost Arrow i po uzavření dohody Arrow UK nadále hledala dodavatele, kteří by byli schopni jí dodávat ÚLL, která neporušovala patenty společnosti Lundbeck, potvrzuje, že se tato dohoda týkala pouze citalopramu, který tyto patenty porušoval.

623 Zatřetí žalobkyně připomínají, že v souladu s anglickým právem, které je rozhodné pro dohodu Arrow UK, je třeba tuto dohodu vykládat na základě zejména jejího obchodního cíle, kterým je poskytnout náhradní řešení k domáhání se předběžného soudního příkazu u vnitrostátního soudu. Takový soudní příkaz by se přitom mohl týkat pouze generického citalopramu porušujícího patenty společnosti Lundbeck.

624 Je třeba však uvést, že odkaz učiněný žalobkyněmi na zásady anglického práva týkající se výkladu smluv nezpochybňuje výklad přijatý Komisí.

625 Je zajisté třeba připomenout, že otázka týkající se výkladu vnitrostátního práva členského státu je skutkovou otázkou, ohledně které je Tribunál v zásadě povinen vykonat úplný přezkum (bod 258 výše).

626 Obchodním cílem společnosti Lundbeck, který společnost Arrow nemohla neznat, však bylo zabránit společnosti Arrow ve vstupu na trh s generickým citalopramem. Z tohoto důvodu společnost Lundbeck zaplatila společnosti Arrow částky spojené se ziskem, který očekávala dosáhnout svým vstupem na trh. Za těchto okolností není překvapivé, že strany dohody Arrow UK souhlasily s přiznáním práva veta společnosti Lundbeck, namítatelným rovněž vůči citalopramu produkovanému podle postupů Cipla II a Matrix II.

627 Ve skutečnosti byla taková platba obtížně slučitelná se zachováním možnosti pro společnost Arrow svobodně začít prodávat jiný citalopram, než „uvedený citalopram“, a sice citalopram produkovaný podle postupů Cipla I nebo Matrix I. Pokud by tomu bylo jinak, společnost Arrow by totiž mohla mít prospěch nejen z plateb provedených společností Lundbeck, ale rovněž ze zisku ze vstupu na trh, například s generickým citalopramem produkovaným podle postupů Cipla II nebo Matrix II, zatímco společnost Lundbeck by musela hradit jak platby, tak i ztráty vyplývající z uvedeného vstupu.

628 Začtvrté žalobkyně tvrdí, že Komise nemůže vyvozovat žádný důsledek ohledně dosahu dohody Arrow UK z bodu 3 druhého dodatku k této dohodě, podle kterého v případě, že by spor Lagap prokázal, že patent na krystalizaci byl neplatný, musely by zaplatit společnosti Arrow částku 750 000 GBP za dodání tablet, jejichž zásoby tato společnost ještě měla. Tato platba by byla totiž odůvodněna skutečností, že doba použitelnosti dotčených tablet uplynula v říjnu 2003, takže nebylo možné, aby je společnost Arrow prodala na trhu. Kromě toho žalobkyně namítají nepřípustnost této výtky Komise, jelikož ji neuvádí napadené rozhodnutí ani oznámení námitek.

629 V tomto ohledu je třeba uvést, že tento argument je irelevantní, jelikož výklad dosahu dohody Arrow UK přijatý v napadeném rozhodnutí není nijak založen na bodu 3 druhého dodatku k této dohodě. Komise se totiž na tento bod, který pouze ocitovala v bodě 441 odůvodnění napadeného rozhodnutí, aniž z něj vyvodila důsledky, odvolala až před Tribunálem.

630 Ze všeho výše uvedeného vyplývá, že se Komise nedopustila pochybení, když vyložila bod 1.1 dohody Arrow UK v tom smyslu, že jeho cílem bylo zabránit, aby během doby platnosti této dohody společnost Arrow vstoupila na trh ve Spojeném království nejen s generickým citalopramem, který si již objednala nebo koupila od společnosti Tiefenbacher, ale rovněž s jakýmkoliv jiným generickým citalopramem, který by si mohla obstarat později, včetně citalopramu produkovaného podle postupů Cipla II a Matrix II.

631 Projednávanou výtku je tudíž třeba zamítnout.

4. Dánská dohoda Arrow

632 Žalobkyně tvrdí, že se Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení, když vyložila dánskou dohodu Arrow v tom smyslu, že tato dohoda bránila společnosti Arrow prodávat jakoukoliv formu generického citalopramu během doby platnosti této dohody, která se týká pouze citalopramu porušujícího jejich patenty.

633 Zaprvé bod 1.1 dánské dohody Arrow (viz bod 39 druhá odrážka výše) vykládaný s přihlédnutím k preambuli a obecnému kontextu této dohody, se týká pouze citalopramu, který již společnost Arrow dovezla a žalobkyně podrobily laboratorním zkouškám. Jedná se tedy o citalopram pocházející od společnosti Tiefenbacher, který porušoval jejich patenty.

634 Zadruhé žalobkyně tvrdí, že podle dánského práva, které je právem rozhodným pro tuto dohodu, je třeba přiznat zvláštní význam společnému úmyslu stran, kterým bylo zajistit dodržení patentů žalobkyň. Příliš široký výklad přijatý Komisí tedy porušuje dánské právo.

635 Zatřetí žalobkyně uplatňují argumenty podobné argumentům uvedeným vůči dohodě Arrow UK, zejména pokud jde o skutečnost, že společnost Arrrow nadále hledala jiné zdroje ÚLL a měla možnost se obrátit na vnitrostátní soud proto, aby rozhodl o případné neexistenci porušení jejich patentů.

636 Začtvrté žalobkyně tvrdí, že pokud dánská dohoda Arrow a dohoda Arrow UK představují jediné trvající protiprávní jednání, jak tvrdí napadené rozhodnutí, není myslitelné, aby se první dohoda vztahovala rovněž na citalopram neporušující práva, zatímco tomu tak není v případě dohody druhé.

637 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

638 Je třeba připomenout, že bod 1.1 dánské dohody Arrow zní následovně:

„Společnost Arrow [Group] souhlasí s tím, že zruší a ukončí jakýkoliv dovoz, výrobu, produkci, prodej nebo jiné uvádění na trh přípravků obsahujících citalopram, které podle společnosti Lundbeck porušují její práva duševního vlastnictví na [dánském] území během doby platnosti [dánské dohody].“

639 Žalobkyně tvrdí, že preambule dánské dohody Arrow umožňuje pochopit, že uvedený bod musí být vykládán v tom smyslu, že se týká pouze citalopramu, který společnost Arrow již nakoupila od společnosti Tiefenbacher.

640 Je třeba poznamenat, že je pravda, že třetí a pátý bod odůvodnění preambule dánské dohody Arrow, vykládané s přihlédnutím k upřesněním obsaženým v tomto ohledu v bodě 986 odůvodnění napadeného rozhodnutí, nezpochybněným žalobkyněmi odkazují na skutečnost, že společnost Arrow právě kupovala RLP, která by jí umožnila prodávat v Dánsku generický citalopram, který byl vyprodukován na bázi ÚLL společnosti Cipla nebo Matrix a který byl předmětem laboratorních zkoušek ze strany společnosti Lundbeck. Čtvrtý bod odůvodnění této preambule uvádí rovněž úmysl společnosti Arrow vyvážet nerozplněné šarže citalopramu pocházející od společnosti Tiefenbacher z Německa do Dánska.

641 I když však tyto odkazy vysvětlují kontext, ve kterém byla dánská dohoda Arrow uzavřena, nestačí ke zpochybnění skutečnosti, že bod 1.1 této dohody má jasné znění, jehož dosah nelze omezit na dosah navržený žalobkyněmi.

642 Kdyby totiž strany této dohody chtěly omezit dosah povinností uvedených v této dohodě na citalopram, jehož zásoby společnost Arrow měla, mohly si zvolit znění přizpůsobené za tímto účelem namísto volby velmi širokého znění, které ale muselo mít dosah omezený výkladem s přihlédnutím k bodům odůvodnění preambule, které navíc nebyly formulovány ve znění, ze kterého by jasně vyplývala vůle zavést omezení.

643 Pokud jde konkrétně o odkaz žalobkyň na význam společného úmyslu stran podle dánského práva, které je právem rozhodným pro dotčenou dohodu, je třeba uvést, že žalobkyně neposkytly žádný důkaz ohledně skutečnosti, že tento úmysl byl odlišný od úmyslu, který jasně vyplývá ze znění dohody a není zpochybněn body odůvodnění preambule této dohody.

644 Kromě toho nemůže obstát ani argument žalobkyň, podle kterého je třeba dánské dohodě Arrow přiznat omezený dosah z důvodů konsistence s dohodou Arrow UK, jelikož obě dohody, které uzavřely se společností Arrow, představují jediné trvající protiprávní jednání. Posledně uvedená dohoda totiž nemá omezený dosah, který ji přiznávají žalobkyně, jak vyplývá z přezkumu provedeného v bodech 604 až 629 výše.

645 Je tudíž třeba dospět k závěru, že se Komise nedopustila žádného nesprávného posouzení, když měla za to, že bod 1.1 dánské dohody Arrow musí být vykládán v tom smyslu, že společnost Arrow nevstoupí na dánský trh během doby platnosti této dohody s jakýmkoliv generickým citalopramem.

646 Vzhledem k výše uvedeným úvahám musí být čtvrtá část šestého žalobního důvodu zamítnuta.

5. Dohoda Alpharma

647 Žalobkyně tvrdí, že se Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení, když měla za to, že dohoda Alpharma obsahovala zákaz pro tento podnik prodávat jakoukoliv formu generického citalopramu během doby platnosti této dohody, která se týkala pouze generického citalopramu vyprodukovaného v rozporu s patenty společnosti Lundbeck, k nimž patří ty, které jsou uvedeny v příloze A.

648 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

649 Je třeba uvést, že zejména v bodech 1042, 1059 a 1061 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise vyložila bod 1.1 dohody Alpharma v tom smyslu, že touto dohodou se společnost Alpharma zavázala neprodávat žádný citalopram během relevantního období nebo přinejmenším souhlasila s omezeními svých možností prodávat citalopram, která široce překračovala omezení, kterých by se společnost Lundbeck mohla domoci spornou cestou na základě svých nových patentů.

650 Podle žalobkyň musí být zaprvé znění bodu 1.1 dohody Alpharma vykládáno s přihlédnutím ke kontextu a dostupným důkazům, které umožňují dospět k závěru, že výraz „Citalopram“, který je obsažen v tomto bodě, se týká pouze citalopramu porušujícího jejich patenty. Tento výklad vyplývá ze znění preambule dohody Alpharma a přílohy A, které prokazují, že takový byl úmysl stran této dohody.

651 V tomto ohledu je třeba připomenout, že bod 1.1 dohody Alpharma stanoví, že společnost Alpharma, včetně jejích „[d]ceřiných společností“ „zruší, zastaví nebo se zdrží jakéhokoliv dovozu, […] produkce […] nebo prodeje léčivých přípravků obsahujících Citalopram na Území […] během [relevantního období]“ a že Lundbeck vezme zpět žalobu pro porušení práv proti společnosti Alpharma. Je v něm rovněž stanoveno, že se tento bod nevztahuje na „jakýkoliv přípravek obsahující escitalopram“.

652 Je nutno konstatovat, že dohoda Alpharma, včetně bodu 1.1, používá vždy slovo „Citalopram“ napsané s „c“ velkým písmenem. Stejně tak tato dohoda používá slova napsaná s prvním písmenem velkým, když používá definice v dohodě, jako je tomu v případě slov „Území“ v druhém bodě odůvodnění preambule, a „Dceřiné společnosti“ v uvedeném bodě 1.1. Tyto definice v dohodě jsou však uvedeny výslovně s přesným vymezením jejich dosahu, uvedeným na místě, na kterém se poprvé vyskytují. Je tak jasné, že „Území“ je výraz použitý za účelem odkazu na celek tvořený členskými státy Unie, Norskem a Švýcarskem, zatímco výraz „Dceřiné společnosti“ odkazuje na jakoukoliv společnost, která přímo nebo nepřímo ovládá, je ovládána nebo je společně ovládána společností Alpharma ApS.

653 Naproti tomu dohoda Alpharma neobsahuje žádnou definici výrazu „Citalopram“, která by mu umožňovala přiznat omezenější význam než ten, který je vlastní mezinárodnímu společnému označení citalopramu jako ÚLL, uznanému Světovou zdravotnickou organizací (WHO), jak tvrdí Komise.

654 Jak správně poznamenala Komise v bodě 1050 odůvodnění napadeného rozhodnutí, okolnost, že bod 1.1 dohody Alpharma stanoví *in fine*, že se nevztahuje na escitalopram, potvrzuje, že pokud by strany této dohody chtěly omezit dosah povinností vyplývajících z uvedeného bodu, učinily by tak výslovně.

655 Ačkoli je v tomto ohledu pravda, že neexistence velkého „e“, pokud jde o slovo „escitalopram“, zdůrazněná žalobkyněmi, svědčí o nekonsistenci v pravopisu slov použitých v dohodě Alpharma za účelem odkazu na ÚLL, je však třeba uvést, že tato okolnost nestačí k tomu, aby se mělo za to, že strany této dohody chtěly omezit dosah slova „Citalopram“.

656 Pokud jde dále o preambuli dohody Alpharma, je třeba uvést, že první bod odůvodnění této preambule stanoví, že „společnost Lundbeck je majitelkou práv duševního vlastnictví, která zahrnují zejména patenty týkající se produkce ÚLL Citalopram, které zahrnují patenty uvedené v příloze A“.

657 Ze sedmého bodu odůvodnění preambule dohody Alpharma vyplývá, že společnost Lundbeck podala žalobu pro porušování práv proti společnosti Alpharma, „když se domáhala vydání soudního příkazu proti prodejům přípravků obsahujících Citalopram [skupinou] Alpharma pro porušení práv duševního vlastnictví společnosti Lundbeck“.

658 Konečně z osmého bodu odůvodnění preambule vyplývá, že společnost Alpharma uznala, že vyjádření společnosti Lundbeck týkající se porušení jejích patentů byla správná a zavázala se „takové přípravky“ neuvádět na trh.

659 V tomto ohledu je třeba podotknout, jak v podstatě uvedla Komise v bodě 1047 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že pouhý odkaz v prvním bodě odůvodnění preambule na skutečnost, že společnost Lundbeck byla majitelkou patentů týkajících se „Citalopramu“, jejichž seznam je obsažen v příloze A, neumožňuje dospět k závěru, že strany dohody Alpharma chtěly, byť implicitně, do dohody zavést definici slova „Citalopram“, která by se neshodovala s definicí obvykle přičitatelnou citalopramu, bez velkého „c“, tedy ÚLL citalopram bez ohledu na postup použitý pro její produkci.

660 Mimoto, jak uvedla Komise v bodech 1047 až 1049 odůvodnění napadeného rozhodnutí, sedmý a osmý bod odůvodnění preambule připomínají zajisté kontext, ve kterém byla dohoda Alpharma uzavřena, ale nejsou určující proto, aby slovu „Citalopram“ mohl být přiznán omezený význam. Jednak totiž sedmý bod odůvodnění není vypracován ve znění definujícím uvedené slovo, ale odkazuje na návrh na vydání soudního příkazu za účelem zákazu prodeje přípravků obsahujících „Citalopram“ z důvodu porušení patentů náležejících společnosti Lundbeck. Dále, i kdyby v osmém bodě odůvodnění výraz „takové přípravky“ označoval pouze přípravky obsahující syntetizovaný citalopram podle postupů, na které se vztahoval uvedený návrh a u něhož společnost Alpharma připustila porušující povahu, tato okolnost neumožňuje dospět k závěru, že v rámci celé dohody Alpharma, včetně bodu bod 1.1, slovo „Citalopram“ zahrnovalo pouze tyto přípravky.

661 Z důvodu neexistence jasných omezení významu výrazu „Citalopram“ vyplývajících z preambule není tedy možné mít za to, že pouhými odkazy na skutečnosti předcházející uzavření dohody Alpharma strany této dohody chtěly omezit dosah povinností společnosti Alpharma pouze na citalopram, u kterého bylo připuštěno, že byl vyprodukován v rozporu s novými patenty společnosti Lundbeck.

662 Zadruhé se žalobkyně dovolávají skutečnosti, že cílem uvedené dohody bylo vyřešit spor mezi nimi a společností Alpharma, který se týkal právě porušení jejich patentů ze strany této společnosti. Uvádějí rovněž význam sporu Lagap.

663 V tomto ohledu je třeba zaprvé uvést, že skutečnost, že dohoda Alpharma byla uzavřena po podání žaloby pro porušení práv žalobkyněmi proti společnosti Alpharma, která se týkala specificky tablet, které tento podnik již obdržel nebo si objednal, tato kontextová skutečnost neznamená, že povinnosti stanovené v bodě 1.1 této dohody i přes jeho široké znění musí být vykládány tak, že jsou omezeny na to, čeho by se žalobkyně mohly domoci uvedenou žalobou. Zadruhé dohoda Alpharma neukončila řízení o této žalobě, které bylo pouze na dobu platnosti dohody Alpharma přerušeno, bez jakékoliv záruky, že bude žaloba vzata zpět po jejím uplynutí. Dohoda Alpharma totiž nijak nestanoví, že se společnost Lundbeck následně zdrží kroků proti skupině Alpharma pro porušení jejích patentů. Navíc z prohlášení společnosti Lundbeck uvedeného v bodě 80 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že se společnost Lundbeck nedomnívala, že sporné dohody, mezi nimiž i dohoda Alpharma, umožňovaly spor ukončit. Zatřetí vzhledem k tomu, že spor Lagap byl zahájen v říjnu 2002, jak vyplývá z bodu 63 odůvodnění napadeného rozhodnutí, nemůže mít žádný dopad na dosah povinností vyplývajících z bodu 1.1 dohody Alpharma.

664 Zatřetí žalobkyně se dovolávají tiskového prohlášení, které generální ředitel společnosti Alpharma pověřený relevantní věcí učinil dne 28. února 2002 (dále jen „prohlášení ze dne 28. února 2002“), jež uvádí skutečnost, že uvedení generického citalopramu na trh bylo odloženo, ale že nebylo vyloučeno, že k němu může dojít po letních prázdninách, pokud budou obtíže vyplývající z nových patentů společnosti Lundbeck mezitím vyřešeny. Vzhledem k době platnosti dohody Alpharma toto prohlášení potvrzuje, že se bod 1.1 dohody Alpharma netýkal jakéhokoliv druhu citalopramu.

665 Je třeba uvést, že prohlášením ze dne 28. února 2002 společnost Alpharma v podstatě oznámila tisku, že odkládá prodeje citalopramu přinejmenším do konce letních prázdnin, a že může případně projekt týkající se těchto prodejů zastavit z toho důvodu, že její zásoby vyvolávaly problém ve vztahu k patentům společnosti Lundbeck. Dodala, že musí hledat jiného producenta ÚLL a získat potřebné registrace.

666 V tomto ohledu je třeba poznamenat, jak uvedla Komise v bodě 1055 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že z tohoto prohlášení, které bylo učiněno po uzavření dohody Alpharma, vyplývá změna plánů společnosti Alpharma jako důsledek jednostranného rozhodnutí z její strany nezávislého na platbách stanovených v dohodě Alpharma. S přihlédnutím k úvahám uvedeným v bodech 138 a 139 výše tak takovému prohlášení nemůže být přiznána významná důkazní síla, tím spíše že společnost Alpharma, která tajně souhlasila s omezeními své obchodní samostatnosti vyplývající z dohody Alpharma za platby, které v ní byly stanoveny, musela odůvodnit, byť jen u svých potenciálních zákazníků, změny v plánech, které oznámila dříve. Z toho vyplývá, že prohlášení ze dne 28. února 2002 není významnou kontextovou skutečností za účelem výkladu dosahu dohody Alpharma.

667 V každém případě je třeba uvést, že ačkoli společnost Alpharma zmínila možnost vstupu na trh po létě, uvedla rovněž možnost, že projekt zruší, což je možnost, která je v souladu s výkladem dohody Alpharma provedeným Komisí.

668 Za těchto okolností neumožňuje toto prohlášení dospět k závěru, že se bod 1.1 dohody Alpharma týkal pouze citalopramu produkovaného podle postupů, jejichž porušující povaha byla připuštěna.

669 Začtvrté žalobkyně odkazují na usnesení na základě souhlasu společnosti Alpharma (viz bod 45 výše), jehož obsah je relevantní pro výklad bodu 1.1 dohody Alpharma, jelikož toto usnesení bylo vypracováno za účelem ukončení řízení o žalobě pro porušení práv proti společnosti Alpharma. V tomto ohledu žalobkyně zdůrazňují, že toto usnesení upřesňuje, že dosah omezení vyplývajících pro společnost Alpharma se vztahuje na citalopram, který porušuje jejich patenty. Kromě toho žalobkyně zpochybňují tezi navrženou v napadeném rozhodnutí, podle které usnesení na základě souhlasu společnosti Alpharma bylo vypracováno v méně omezujícím znění, než bylo znění bodu 1.1 dohody Alpharma z toho důvodu, že jinak by bylo obtížné, aby jej soud schválil. Podotýkají, že je rovněž obtížné, aby soud zajistil dodržování uvedeného bodu, jak jej vyložila Komise.

670 V tomto ohledu je pravda, že usnesení na základě souhlasu společnosti Alpharma ze dne 2. května 2002 má takové znění, tak jak jej připomenuly žalobkyně (bod 45 výše), které obsahuje jasně omezení jednání společnosti Alpharma méně rozsáhlá než omezení vyplývající z bodu 1.1 dohody Alpharma vyloženého Komisí v napadeném rozhodnutí.

671 Je rovněž pravda, že existuje souvislost mezi tímto usnesením a dohodou Alpharma. Toto usnesení bylo totiž přijato za účelem přerušení řízení o žalobě pro porušení práv proti společnosti Alpharma právě z toho důvodu, že byla uzavřena uvedená dohoda.

672 Tyto skutečnosti však nestačí k přijetí výkladu bodu 1.1 dohody Alpharma, který by se shodoval s dosahem usnesení na základě souhlasu společnosti Alpharma.

673 Jak totiž uvedla Komise v bodě 1054 odůvodnění napadeného rozhodnutí, jedná se o dva samostatné právní nástroje. K tomu, aby dohoda Alpharma mohla představovat důvod pro existenci usnesení na základě souhlasu společnosti Alpharma, je rozhodující, že povinnosti převzaté společností Alpharma na základě dohody Alpharma stačí k tomu, aby během doby platnosti této dohody společnost Lundbeck již neměla zájem na pokračování v žalobě pro porušení práv proti společnosti Alpharma, která byla omezena na otázku, zda společnost Alpharma již porušovala nové patenty společnosti Lundbeck. Tato podmínka je přitom splněna, i když dosah dohody Alpharma překračuje dosah uvedeného usnesení.

674 Vzhledem k tomu, že nebylo nutné sdělit vnitrostátnímu soudu, který přijal usnesení na základě souhlasu společnosti Alpharma, jaký byl přesný dosah dohody Alpharma, je zcela pochopitelné, že se strany této dohody omezily na to, že ve znění usnesení, které mu předložily, převzaly povinnosti vyplývající z této dohody, které byly relevantní pro účely řízení o žalobě pro porušení práv proti společnosti Alpharma. Ostatně neexistence přímé souvislosti mezi dohodou Alpharma a uvedeným

usnesením je potvrzena skutečností, že toto usnesení nijak neuvádí skutečnost, že tato dohoda stanovila zpětnou platbu ve prospěch společnosti Alpharma, i když se jednalo o zásadní skutečnost pro její uzavření.

675 Z toho vyplývá, že usnesení na základě souhlasu společnosti Alpharma neumožňuje vyložit bod 1.1 dohody Alpharma ve smyslu navrženém žalobkyněmi.

676 Zapáté žalobkyně odkazují na e-mail ze dne 12. března 2002 jednoho z jejich vedoucích zaměstnanců činných v dané věci (dále jen „e-mail ze dne 12. března 2002“), ve kterém bylo uvedeno, že ačkoliv existovala řada nejistot, nedomníval se, že společnost Alpharma vstoupí v předvídatelné budoucnosti na trh ve Spojeném království. Podle žalobkyň by žádná nejistota neexistovala, pokud by bod 1.1 dohody Alpharma měl dosah, který mu přiznává Komise.

677 V tomto ohledu je třeba uvést, že uvedený e-mail představuje odpověď na jiný e-mail, který uváděl ceník citalopramu ze strany společnosti Alpharma a žádal po příjemci tohoto e-mailu, aby ověřil situaci u společnosti Alpharma. Podle Komise vzhledem k tomu, že ve své odpovědi na tuto žádost autor e-mailu ze dne 12. března 2002 uvádí, že se jednalo pravděpodobně o starý ceník, a upřesňuje, že ohledně této otázky společnost Alpharma nekontaktoval, nic v tomto e-mailu neumožňuje zpochybnit výklad dosahu dohody Alpharma přijatý v napadeném rozhodnutí.

678 Pokud by totiž dohoda Alpharma měla dosah omezený na citalopram, produkovaný podle postupu Cipla I, který již společnost Alpharma obdržela nebo si objednala, jak tvrdí žalobkyně, musely by být kvůli uvedenému ceníku znepokojeny, takže by autor e-mailu ze dne 12. března 2002 pravděpodobně podnikl kroky ke stanovení, zda si již společnost Alpharma mohla obstarat citalopram produkovaný podle jiných postupů, na který by se nevztahovaly povinnosti vyplývající z takto vyložené dohody Alpharma. Skutečnost, že autor uvedeného e-mailu nereagoval na žádost, kterou obdržel od svého kolegy, a uvedl, že se nedomnívá, že společnost Alpharma vstoupí v předvídatelné budoucnosti na trh, tudíž vede k domněnce, že měl za to, že se dohoda Alpharma netýkala pouze citalopramu produkovaného podle postupu Cipla I.

679 Jelikož se však jedná pouze o hypotézy, je třeba uvést, že e-mail ze dne 12. března 2002 neumožňuje vyvodit skutečné závěry o dosahu dohody Alpharma. V tomto ohledu je třeba uvést, že Komise nevycházela z tohoto e-mailu k podložení svého výkladu dohody Alpharma, ale že jej pouze uvedla v napadeném rozhodnutí za účelem odmítnutí argumentu žalobkyň na podporu jejich výkladu uvedené dohody.

680 S přihlédnutím ke všem předcházejícím úvahám je třeba konstatovat, že Komise právně dostačujícím způsobem prokázala, že doslovný, kontextuální a teleologický výklad dohody Alpharma umožňuje dospět k závěru, že povinnosti, které měla společnost Alpharma na základě bodu 1.1 této dohody, nebyly omezeny na citalopram produkovaný podle postupů, u nichž společnosti Alpharma a Lundbeck připustily, že porušovaly nové patenty posledně uvedené společnosti. Tyto povinnosti se totiž týkaly nejen citalopramu, jehož zásoby již společnost Alpharma měla produkovaného podle postupu Cipla I, ale rovněž citalopramu, který si objednala nebo by si objednala od společnosti Tiefenbacher bez ohledu na postup použitý producentem ÚLL, který posledně uvedenou společnost zásobuje.

681 Tento výklad bodu 1.1 dohody Alpharma umožňuje mít za to, že v ní uložené povinnosti společnosti Alpharma překračovaly povinnosti, kterých by společnost Lundbeck mohla dosáhnout na základě svých nových patentů.

682 Vzhledem k tomu, že se žalobkyním nepodařilo vyvrátit důkazy, které umožnily Komisi prokázat, že dohoda Alpharma obsahovala pro tento podnik omezení překračující omezení, která by mohly získat na základě svých nových patentů a úspěchem v případě sporů v tomto ohledu, projednávaná část šestého žalobního důvodu musí být zamítnuta.

6. Dohoda Ranbaxy

683 Žalobkyně tvrdí, že se Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení, když měla za to, že dohoda Ranbaxy obsahovala zákaz pro tento podnik prodávat nejen citalopram produkovaný podle postupu, který již používal, ale rovněž citalopram produkovaný podle postupů, které by mohl vyvinout během doby platnosti této dohody.

684 Tento výklad Komise zpochybňuje.

685 Žalobkyně v tomto ohledu zaprvé tvrdí, že když bod 1.1 dohody Ranbaxy (viz bod 48 první odrážka výše výše) uvádí „jakoukoliv metodu produkce používanou společností Ranbaxy“, neodkazuje na metody, které měla tato společnost možnost vyvinout po uzavření dohody Ranbaxy a které by nemusely porušovat jejich patenty, přičemž tato možnost kromě toho neexistovala. Podle nich je výklad přijatý Komisí neslučitelný s body odůvodnění preambule Ranbaxy a s okolnostmi, které obklopovaly uzavření této dohody.

686 Je třeba připomenout, že povinnostmi společnosti Ranbaxy na základě dohody Ranbaxy jsou povinnosti obsažené v bodě 1.1 této dohody, který zní následovně:

„S výhradou podmínek a plateb ze strany společnosti Lundbeck stanovených v [této dohodě] si společnost Ranbaxy Laboratories nenárokuje žádné právo k přihlášce patentu [uvedené v preambuli] nebo k jakékoliv metodě produkce používané společností Ranbaxy Laboratories a zrušuje, zastavuje a vzdává se produkce nebo prodeje léčivých přípravků na nich založených [zejména v EHP] během doby platnosti této dohody […]“

687 Je třeba uvést, že Komise dospěla zejména v bodech 1131 až 1137 odůvodnění napadeného rozhodnutí k závěru, že se výraz „jakákoliv metoda produkce používaná společností Ranbaxy Laboratories“ vztahoval nejen na postup, který společnost Ranbaxy již používala při uzavření dohody Ranbaxy, ale rovněž na postupy, které mohla vyvinout následně během doby platnosti této dohody.

688 Žalobkyně tento výklad zpochybňují a tvrdí, že se uvedený výraz týká jen postupů, kterými společnost Ranbaxy již disponovala při uzavření dohody Ranbaxy.

689 Pokud jde o znění uvedeného bodu, je třeba poznamenat, že použití výrazu „jakákoliv metoda“ umožňuje sám o sobě mít za to, že se nejednalo pouze o metody, které společnost Ranbaxy již používala, když podepsala tuto dohodu, a že metody, které by mohla následně vyvinout, byly rovněž zahrnuty, jak uvedla Komise v napadeném rozhodnutí.

690 Je nicméně třeba ověřit, zda jiné skutečnosti vyplývající ze samotné dohody Ranbaxy nebo z kontextu, ve kterém byla uzavřena, uvedený výklad nevyvracejí.

691 V tomto ohledu zaprvé žalobkyně uvádí, že pátý a šestý bod odůvodnění preambule Ranbaxy uvádí přihlášky patentu, které společnost Ranbaxy podala v Indii (třetí bod odůvodnění) a podle jejich názoru vyplývajícího z výsledků laboratorních analýz zahrnovaly postupy, které porušovaly jejich patenty na amid a na jód.

692 Jedná se nicméně o skutečnosti, které vysvětlují kontext, ve kterém byla dohoda Ranbaxy uzavřena, ale které nestačí ke zpochybnění skutečnosti, že s přihlédnutím k jeho jasnému znění bod 1.1 dohody Ranbaxy neobsahuje omezení týkající se postupů dotčených povinnostmi, které společnost Ranbaxy převzala. Pokud by přitom strany této dohody chtěly omezit dosah těchto povinností na postupy odpovídající přihláškám patentu společnosti Ranbaxy, mohly si zvolit znění uzpůsobené tomuto účelu namísto toho, že si zvolily znění velmi široké, jehož dosah měl však být omezen konstruktivním výkladem s přihlédnutím k preambuli téže dohody.

693 Zadruhé kontext, ve kterém byla dohoda Ranbaxy uzavřena, potvrzuje výklad bodu 1.1 uvedené dohody přijatý v bodě 689 výše. Jak v podstatě Komise uvedla zejména v bodech 130 až 132, 140, 204 a 206 odůvodnění napadeného rozhodnutí, chtěla společnost Lundbeck totiž oddálit vstup generického citalopramu na trh za účelem vytvoření co nejlepších možných podmínek pro uvedení jejího nového léčivého přípravku Cipralex, který byl chráněn patentem, na trh (viz bod 22 výše).

694 S přihlédnutím k tomuto cíli není představitelné, že by žalobkyně souhlasily se zaplacením částek stanovených v dohodě Ranbaxy společnosti Ranbaxy, pokud by jí tato dohoda umožňovala produkovat a prodávat generický citalopram prostřednictvím jiných postupů než těch, které byly uvedeny v jejich přihláškách patentů podaných v Indii. Ve skutečnosti je málo pravděpodobné, že by společnost Lundbeck uzavřela úplatnou dohodu, pokud by tato dohoda neobsahovala jistotu, že společnost Ranbaxy zůstane mimo trh s jejím generickým citalopramem během doby platnosti této dohody, během které společnost Lundbeck počítala s tím, že začne uvádět na trh Cipralex.

695 Ačkoli je pravda, že společnost Ranbaxy nesdílela cíl žalobkyň ohledně Cipralexu, nic to nemění na tom, že o něm musela vědět a zvláště, že měla jasně zájem na získání určitých částek spíše než na podstoupení rizik, která by její vstup na trh zahrnoval.

696 Tyto úvahy umožňují odmítnout rovněž argument žalobkyň, podle kterého na základě švédského práva, které je právem rozhodným pro dohodu Ranbaxy, měla Komise zohlednit i společný úmysl stran této dohody.

697 Z výše uvedeného vyplývá, že se Komise nedopustila pochybení, když dospěla k závěru zejména v bodech 1137 a 1172 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že povinnosti společnosti Ranbaxy podle bodu bod 1.1 dohody Ranbaxy vykládané rovněž s přihlédnutím k jejich kontextu nebyly omezeny na citalopram produkovaný podle postupů, které tato společnost používala v okamžiku podpisu této dohody, takže tyto povinnosti šly nad rámec působnosti patentů společnosti Lundbeck.

698 Zadruhé žalobkyně tvrdí, že výklad Komise není slučitelný s tím, že Komise připouští skutečnost, že společnost Ranbaxy mohla nadále volně prodávat citalopram porušující jejich patenty za předpokladu, že ÚLL použitá pro jeho produkci pocházela od třetí osoby.

699 V tomto ohledu, jak správně podotýká Komise, je nerozhodné, že Komise připustila v bodě 694 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že dohoda Ranbaxy nebránila tomuto podniku, aby prodával léčivé přípravky obsahující citalopram za předpokladu, že ÚLL použitá za tímto účelem pochází od třetí osoby. Povinnosti, které přijala společnost Ranbaxy podle výkladu bodu 1.1 dohody Ranbaxy přijatého Komisí, které se týkají prodeje citalopramu produkovaného tímto samotným podnikem, nejsou totiž spojeny s čistě teoretickou možností, že společnost Ranbaxy prodá přípravky obsahující citalopram pocházející od jiných producentů ÚLL. V tomto ohledu je třeba uvést, že společnost Ranbaxy byla původně producentem ÚLL, takže neměla žádný zájem na tom, aby si obstarala jinde ÚLL k použití pro produkci tablet citalopramu ve formě hotových přípravků.

700 Zatřetí žalobkyně tvrdí, že bod 1.4 dohody Ranbaxy (viz bod 48 poslední odrážka výše) nebránil tomuto podniku, aby zpochybnil platnost jejich patentů. Žaloba směřující k prohlášení patentu za neplatný totiž není „založena“ na tomto patentu, kdežto tento bod uvádí závazek nepodat žaloby „založené“ na patentech uvedených v dohodě Ranbaxy. Jediný zákaz pro společnost Ranbaxy se týkal možnosti podat žalobu proti žalobkyním pro porušení patentů, jejichž přihlášky podaly v Indii.

701 V tomto ohledu je třeba nejprve podotknout, že tyto argumenty jsou irelevantní z toho důvodu, že, jak vyplývá z bodů 398 a 399 výše, kvalifikace sporných dohod jako omezení „z hlediska účelu“ nespočívá na existenci ustanovení o nezpochybňování v těchto dohodách. Navíc z bodu 1174 odůvodnění napadeného rozhodnutí jasně vyplývá, že existence takového ustanovení v dohodě Ranbaxy nebyla uvedena Komisí jako jeden z relevantních faktorů pro přijetí závěru o existenci protiprávního jednání „z hlediska účelu“.

702 V každém případě je třeba uvést, že výraz „se zavazují, že nepodají žaloby […], založené na jakémkoliv patentu uvedeném výše“, obsažený v bodě 1.4 dohody Ranbaxy, je dostatečně flexibilní proto, aby bylo možné pod něj zahrnout žaloby směřující ke zpochybnění platnosti dotčených patentů. Kromě toho je třeba uvést, že společnost Ranbaxy nezpochybnila platnost těchto patentů během doby platnosti dohody Ranbaxy.

703 Začtvrté žalobkyně tvrdí, že výtka vztahující se k bodu 1.4 dohody Ranbaxy byla uvedena pouze v popisu skutkových okolností, a nikoliv již v oznámení námitek, čímž bylo porušeno její právo na obhajobu.

704 V toto ohledu stačí uvést, že žalobkyně připouští, že toto ustanovení a jeho výklad Komise v napadeném rozhodnutí byly uvedeny v popisu skutkových okolností, ke kterému se vyjádřily, včetně tohoto bodu. Z toho vyplývá, že měly možnost se v tomto ohledu vyjádřit, takže jejich právo na obhajobu nebylo porušeno (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. března 2002, LR AF 1998 v. Komise, T-23/99, Recueil, EU:T:2002:75, bod 190 a citovaná judikatura).

705 Je tedy třeba zamítnout projednávanou část šestého žalobního důvodu, jakož i šestý žalobní důvod v plném rozsahu.

III – *K sedmému žalobnímu důvodu, vycházejícímu ze zjevně nesprávného posouzení v důsledku toho, že nebyl správně posouzen nárůst efektivnosti vyplývající ze sporných dohod*

706 Žalobkyně připomínají, že uvedly v rámci své odpovědi na oznámení námitek, že sporné dohody podporovaly hospodářskou soutěž, neboť dohody o narovnání zachovávají jednak motivaci k inovacím a jednak mohou usnadnit dřívější vstup generik na trh. Komise tyto argumenty na vyžadované úrovni nepřezkoumala. Mimoto vysvětlení poskytnutá Komisí *a posteriori* v její žalobní odpovědi jsou nepřípustná.

707 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

708 Je třeba uvést, že Komise přezkoumala případné použití čl. 101 odst. 3 SFEU na sporné dohody v bodě 1212 a násl. odůvodnění napadeného rozhodnutí.

709 Správně připomněla, že čl. 101 odst. 3 SFEU umožňuje podnikům, aby se bránily proti existenci porušení čl. 101 odst. 1 SFEU tím, že prokážou, že jsou splněny čtyři podmínky:

— zaprvé dotčená dohoda musí přispívat ke zlepšení výroby nebo distribuce výrobků anebo k podpoře technického či hospodářského pokroku;

— zadruhé dotčená dohoda nesmí ukládat omezení, jež nejsou k dosažení těchto cílů nezbytná;

— zatřetí musí vyhrazovat spotřebitelům přiměřený podíl na výhodách z toho vyplývajících;

— začtvrté nesmí umožňovat podnikům vyloučit veškerou hospodářskou soutěž nebo hospodářskou soutěž ve vztahu k podstatné části výrobků tímto dotčených.

710 Článek 2 nařízení č. 1/2003 stanoví jako judikatura (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. října 2009, GlaxoSmithKline Services a další v. Komise a další, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, Sb. rozh., EU:C:2009:610, bod 82), že je věcí strany, která se dovolává použití čl. 101 odst. 3 SFEU, aby prokázala prostřednictvím přesvědčivých argumentů a důkazů, že podmínky požadované pro udělení výjimky jsou splněny.

711 Důkazní břemeno tedy přísluší podniku, který požaduje výjimku podle čl. 101 odst. 3 SFEU. Nicméně skutkové okolnosti, kterých se uvedený podnik dovolává, mohou zavazovat druhou stranu k poskytnutí vysvětlení nebo odůvodnění, přičemž pokud tak neučiní, lze dospět k závěru, že důkazní břemeno bylo uneseno (v tomto smyslu viz rozsudek GlaxoSmithKline Services a další v. Komise a další, bod 710 výše, bod 83 a citovaná judikatura).

712 Na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, Komise v napadeném rozhodnutí přezkoumala na vyžadované úrovni jednotlivé argumenty dovolávané podniky s generiky, jakož i žalobkyněmi během správního řízení.

713 Zaprvé, pokud jde o argument, podle kterého sporné dohody podpořily motivaci žalobkyň k inovacím, ačkoli je pravda, že takový argument nebyl Komisí specificky přezkoumán v části rozhodnutí týkající se přezkumu použitelnosti čl. 101 odst. 3 SFEU, je třeba uvést podobně jako Komise, že ve své odpovědi na oznámení námitek se žalobkyně omezily na obecné tvrzení, že dohody o narovnání v patentových záležitostech zachovávají motivaci k inovacím s odkazem na hospodářskou studii, avšak bez vysvětlení, v čem sporné dohody přispěly k vytvoření takové motivace v projednávané věci nad rámec právní ochrany spojené s patenty, ani jak byly splněny čtyři podmínky pro použití čl. 101 odst. 3 SFEU v projednávané věci. Studie předložená žalobkyněmi totiž zpochybňovala spíše samotnou použitelnost čl. 101 odst. 1 SFEU, jelikož zpochybňovala, že dohody o narovnání v patentových záležitostech, jako byly sporné dohody, mohly mít negativní účinky pro spotřebitele. Vzhledem k tomu, že tento argument již byl odmítnut Komisí v rámci přezkumu existence omezení „z hlediska účelu“ (body 710 až 713 odůvodnění napadeného rozhodnutí), nebyla tedy povinna jej přezkoumat znovu z hlediska čl. 101 odst. 3 SFEU při neexistenci podloženějších argumentů v tomto ohledu.

714 V každém případě je v projednávané věci zjevné, že sporné dohody, které stanovily oddálení vstupu generik na trh za zpětné platby, nebyly nezbytné pro zachování motivace žalobkyň k inovacím. Mimoto je obtížné postřehnout výhody pro spotřebitele, ke kterým by takové dohody vedly. Konečně v projednávané věci není splněna ani podmínka týkající se nevyloučení veškeré hospodářské soutěže, jelikož podniky s generiky byly skutečně potenciálními konkurenty v okamžiku uzavření sporných dohod a zavázaly se za platbu nevstoupit na trh během doby platnosti uvedených dohod.

715 Je tudíž třeba konstatovat, že se Komise nedopustila pochybení, když v napadeném rozhodnutí podrobněji nepřezkoumala argument žalobkyň týkající se motivace k inovacím ve sporných dohodách z hlediska čl. 101 odst. 3 SFEU.

716 Zadruhé, pokud jde o tvrzení, podle kterého sporné dohody umožnily zajistit rychlejší vstup generik na trh, Komise jej právem zamítla v bodech 1228 až 1230 odůvodnění napadeného rozhodnutí, když měla za to, že nebylo podloženo skutečnostmi, jelikož sporné dohody nestanovily žádný závazek ze strany společnosti Lundbeck povolit vstup generik na trh po uplynutí doby platnosti těchto dohod a ve skutečnosti bránily potenciálně okamžitému vstupu generik na trh.

717 Ze skutečností ve spise a zejména z obsahu sporných dohod totiž vyplývá, že tyto dohody nestanovily žádné přesné datum, ke kterému by podniky s generiky mohly vstoupit na trh před uplynutím doby platnosti patentů společnosti Lundbeck. Jak konstatovala Komise v bodě 662 odůvodnění napadeného rozhodnutí, sporné dohody neobsahovaly žádný závazek ze strany společnosti Lundbeck nepodat žaloby pro porušení práv v případě vstupu generik po uplynutí doby platnosti těchto dohod. Sporné dohody tedy ve skutečnosti nevyřešily spor v patentových záležitostech ani neumožnily rychlejší vstup generik na trh, jak tvrdí žalobkyně, ale pouze umožnily společnosti Lundbeck získat čas oddálením vstupu generik na trh za platbu značných částek podnikům s generiky.

718 Zatřetí ani tvrzení, podle kterého sporné dohody umožnily vyhnout se značným nákladům na spory nebo rozporuplným soudním rozhodnutím, není podepřeno skutkovými okolnostmi, neboť tyto dohody neumožnily ukončit základní spor v patentových záležitostech mezi stranami těchto dohod, jelikož nebylo vyloučeno, že společnost Lundbeck může podat žaloby proti podnikům s generiky po

uplynutí doby platnosti těchto dohod, a to u různých soudů v různých státech EHP. Číselné údaje dovolávané žalobkyněmi, které uvádí, že náklady na spory pro celý EHP, kterým tak bylo možné se vyhnout, dosahují několika milionů eur, nejsou relevantní, jelikož se nezdá, že by tyto náklady byly s jistotou vynaloženy, pokud by sporné dohody neexistovaly. Ačkoli je pravda, že nakonec společnost Lundbeck po uplynutí doby platnosti těchto dohod nezahájila žádný spor, bylo to hlavně proto, že takový spor již neměl pro společnost Lundbeck žádný význam, jelikož jiné podniky s generiky, jako Lagap ve Spojeném království, již v tomto okamžiku vstoupily na trh.

719 V každém případě, i kdyby sporné dohody umožnily vyhnout se určitým nákladům spojeným s potenciálními spory před různými soudy, žalobkyně neprokázaly, v čem byla omezení hospodářské soutěže, která vyplývala z těchto dohod, nezbytná pro dosažení tohoto cíle, bylo-li možné uzavření jiných druhů dohod o narovnání, které neměly žádnou protisoutěžní povahu (viz body 350 a 529 výše). Nevysvětlily ani, jakým způsobem tyto dohody vyhradily spotřebitelům přiměřený podíl na výhodách z toho vyplývajících.

720 Je tudíž třeba konstatovat, že se Komise nedopustila pochybení ani neporušila pravidla týkající se důkazního břemene, když dospěla k závěru, že podmínky čl. 101 odst. 3 SFEU nebyly v projednávané věci splněny.

721 Proto je třeba sedmý žalobní důvod zamítnout.

IV – *K osmému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení práva na obhajobu*

722 Žalobkyně tvrdí, že napadené rozhodnutí porušuje jejich právo na obhajobu, neboť Komise v oznámení námitek změnila zakládající znaky údajného protiprávního jednání, aniž je předem vyslechla. Nemohly vyvrátit tvrzení Komise, podle kterých podniky s generiky byly jejich potenciálními konkurenty i přes případné nebo pravděpodobné porušení jejich patentů, jakož i stanovisko Komise, podle kterého zpětné platby samy o sobě stačí k prokázání, že sporné dohody představovaly protiprávní jednání „z hlediska účelu“. Komise měla kromě toho umožnit žalobkyním přístup ke své korespondenci s KFST, jelikož tato korespondence mohla obsahovat důkazy v jejich prospěch.

A – *K první části osmého žalobního důvodu*

723 Žalobkyně se domnívají, že úplné přepracování teorie Komise porušuje jejich právo být vyslechnut. Připomínají, že i když byly podle judikatury všechny skutkové okolnosti, z kterých Komise vycházela v napadeném rozhodnutí, již uvedeny v oznámení námitek, právo na obhajobu nebylo dodrženo, pokud byly tyto skutkové okolnosti převzaty v různých částech tohoto oznámená námitek, aniž byla mezi nimi stanovena jakákoliv souvislost nebo je Komise jakkoliv kvalifikovala.

724 Zaprvé žalobkyně tvrdí, že napadené rozhodnutí podstatně změnilo stanovisko ve srovnání se stanoviskem, které bylo vyjádřeno v oznámení námitek, pokud jde o otázku potenciální hospodářské soutěže, která je podstatným zakládajícím znakem údajného protiprávního jednání. V napadeném rozhodnutí Komise zaprvé změnila podstatně své stanovisko, když prohlásila, že dokonce i podniky s generiky, které neměly přístup k citalopramu neporušujícímu práva, musely být považovány za potenciální konkurenty společnosti Lundbeck, zadruhé rozlišila dvě fáze, ve kterých existovala potenciální hospodářská soutěž, a zatřetí dodala, že potenciální hospodářská soutěž byla vykonávána rovněž prostřednictvím zpochybnění platnosti patentů, snah inovovat na bázi patentů na postupy nebo domáhání se u soudů prohlášení o neporušování práv, a dokonce „rizikovým“ vstupem, který je samotnou podstatou hospodářské soutěže ve farmaceutickém odvětví.

725 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

726 Je třeba připomenout, že dodržování práva na obhajobu je základním právem unijního práva, zakotveným v čl. 41 odst. 2 písm. a) listiny základních práv, který vyžaduje dodržování tohoto práva v jakémkoliv řízení.

727 Dodržování práva na obhajobu tak vyžaduje, aby dotyčnému podniku bylo v průběhu správního řízení umožněno užitečně vyjádřit své stanovisko k reálnosti a relevantnosti skutkových zjištění a dovolávaných okolností, jakož i k dokumentům použitým Komisí na podporu jejího tvrzení o existenci porušení Smlouvy (rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 111 výše, EU:C:2004:6, bod 66; v tomto smyslu viz rovněž rozsudek ze dne 13. února 1979, Hoffmann-La Roche v. Komise, 85/76, Recueil, EU:C:1979:36, bod 9).

728 V tomto smyslu čl. 27 odst. 1 nařízení č. 1/2003 stanoví, že Komise jednak poskytne podnikům a sdružením podniků, proti nimž je vedeno řízení Komise, příležitost, aby byly slyšeny ve věci, jíž se týká námitka přijatá Komisí, a jednak založí svá rozhodnutí pouze na námitkách, ke kterým se mohly dotyčné strany vyjádřit.

729 Tento požadavek je třeba vykládat s přihlédnutím k judikatuře, podle které oznámení námitek musí jasně uvádět všechny hlavní skutečnosti, ze kterých Komise vychází v této fázi řízení. Toto uvedení skutečností může být nicméně stručné a rozhodnutí nemusí být nutně kopií popisu námitek, neboť toto oznámení je přípravným dokumentem a v něm obsažené skutkové a právní posouzení má jen předběžný charakter (viz rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 111 výše, EU:C:2004:6, bod 67 a citovaná judikatura).

730 Zaprvé, pokud jde o argument, podle kterého Komise podstatně změnila své stanovisko ohledně otázky potenciální hospodářské soutěže v napadeném rozhodnutí ve srovnání s oznámením námitek, je třeba konstatovat zaprvé na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, že v oznámení námitek nebylo uvedeno, že pouze podniky s generiky, které měly přístup k citalopramu neporušujícímu práva, mohly být považovány za potenciální konkurenty společnosti Lundbeck. Z bodů 468 a 469 odůvodnění oznámení námitek totiž zejména vyplývá, že Komise měla za to, že podniky s generiky a společnost, která se věnuje vývoji léčiv, mohly být považovány za potenciální konkurenty bez ohledu na to, zda generické přípravky, které tyto podniky měly v úmyslu prodávat, mohly porušovat patent na postupy, či nikoli. Mimoto z bodů 519, 550, 586, 612, 645, a 683 odůvodnění oznámení námitek vyplývá, že Komise vycházela ze souboru faktorů, mezi nimiž je i okolnost, že podniky s generiky již vynaložily značné úsilí na přípravu svého vstupu na trh a v některých případech již získaly nutné RLP nebo si pořídily významné zásoby generického citalopramu za tímto účelem, proto, aby dospěla k závěru, že mezi nimi a společností Lundbeck existuje přinejmenším potenciální hospodářská soutěž.

731 Zadruhé, i když Komise v napadeném rozhodnutí rozlišila dvě fáze týkající se potenciální hospodářské soutěže ve farmaceutickém odvětví (bod 91 výše), je třeba uvést, že v projednávané věci je nesporné, že v okamžiku uzavření sporných dohod doba platnosti originálních patentů společnosti Lundbeck uplynula v téměř všech zemích EHP, takže se všechny podniky s generiky nacházely v pokročilé fázi svých příprav na vstup na trh. Skutečnost, že Komise měla v bodě 616 odůvodnění napadeného rozhodnutí za to, že potenciální hospodářská soutěž mohla začít již roky před uplynutím doby platnosti patentu k ÚLL, není rozhodující, ani dokonce relevantní pro posouzení situace týkající se potenciální hospodářské soutěže mezi žalobkyněmi a podniky s generiky v projednávané věci. Takové posouzení tedy *a fortiori* nemohlo mít účinky na právo na obhajobu žalobkyň v tomto ohledu.

732 Zatřetí z oznámení námitek rovněž vyplývá, že „rizikový“ vstup podniků s generiky byl považován za součást konkurenčního procesu mezi nimi a společností Lundbeck (viz zejména body 29, 488, 528, 562, 594, 621 a 656 odůvodnění oznámení námitek). Ačkoli je pravda, že napadené rozhodnutí obsahuje více úvah v tomto ohledu, je třeba připomenout, že toto rozhodnutí nemusí být nutně kopií popisu námitek (bod 729 výše), a že Komise musí být schopna přihlédnout k odpovědím podniků na oznámení námitek, včetně doplnění, prohloubení nebo přeformulování argumentů na podporu

vznesených námitek (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 10. května 2007, SGL Carbon v. Komise, C-328/05 P, Sb. rozh., EU:C:2007:277, bod 62, a ze dne 15. března 2006, BASF v. Komise, T-15/02, Sb. rozh., EU:T:2006:74, bod 93 a citovaná judikatura).

733 Začtvrté žalobkyně nesprávně tvrdí, že Komise konstatovala v napadeném rozhodnutí, že možnost sporů v patentových záležitostech je dostatečná k prokázání existence potenciální hospodářské soutěže mezi nimi a podniky s generiky. Napadené rozhodnutí totiž stejně jako oznámení námitek vychází ze souboru faktorů v tomto ohledu, mezi nimiž i ze skutečnosti, že podniky s generiky podnikly významné kroky za účelem přípravy svého vstupu na trh (body 96 a 730 výše). Oznámení námitek mimoto rovněž odkazuje na skutečnost, že spory v patentových záležitostech jsou nedílnou součástí konkurenčního procesu ve farmaceutickém odvětví (viz zejména bod 27 odůvodnění oznámení námitek).

734 Žalobkyně tedy nesprávně tvrdí, že Komise mezi oznámením námitek a napadeným rozhodnutím podstatně změnila své stanovisko ohledně potenciální hospodářské soutěže.

735 Zadruhé se žalobkyně domnívají, že oznámení námitek neuvedlo jasnou a konzistentní právní normu pro přezkum zpětných plateb obsažených v dohodách o narovnání v patentových záležitostech z hlediska práva hospodářské soutěže Unie.

736 Stejně tak oznámení námitek neposkytlo žádnou informaci ohledně prahové hodnoty, od které je třeba finanční částku považovat za „značnou“, přičemž jediným referenčním bodem je, že podnikům s generiky „bylo nabídnuto více peněz, než byly schopny získat na trhu prodejem generických verzí citalopramu“, což je „vybízelo k tomu, aby se vzdaly myšlenky stát se rivaly společnosti Lundbeck“ (bod 710 odůvodnění oznámení námitek).

737 Neexistence jasných norem pro přezkum zabránila žalobkyním, aby užitečně uplatnily své stanovisko, což představuje obzvláště závažnou právní vadu, jelikož v projednávané věci jsou vzneseny nové a komplexní právní otázky a ze starší judikatury nelze vyvodit žádné jiné vodítko než kritérium rozsahu patentu, které je v rozhodnutí zamítnuto.

738 V tomto ohledu je třeba konstatovat na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, že bod 480 odůvodnění oznámení námitek výslovně uvádí, že existence zpětných plateb je rozhodující pro účely právního posouzení sporných dohod v totožném znění jako bod 660 odůvodnění napadeného rozhodnutí. Mimoto stejně jako oznámení námitek se napadené rozhodnutí zakládá rovněž na tvrzení, podle kterého existence zpětných plateb ve sporných dohodách představuje jeden z relevantních faktorů za účelem konstatování existence omezení „z hlediska účelu“ (viz body 661 a 662 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Kromě toho oznámení námitek uvádí stejně jako napadené rozhodnutí, že částky zpětných plateb byly problematické, jelikož zohledňovaly zisk nebo obrat, který by byl dosažen podniky s generiky v případě vstupu na trh, což snižovalo motivaci podniků s generiky pokračovat v jejich úsilí za účelem vstupu na trh (viz zejména body 469, 496, 543, 588, 638, 687 odůvodnění oznámení námitek a bod 366 výše).

739 Druhou výtku žalobkyň je proto rovněž nutno zamítnout.

740 Zatřetí žalobkyně tvrdí, že napadené rozhodnutí, jakož i popis skutkových okolností obsahuje několik skutečností, které nejsou v oznámení námitek, jako podíly společnosti Lundbeck na trhu s antidepresivy v EHP (bod 215 odůvodnění napadeného rozhodnutí a bod 17 popisu skutkových okolností). Metoda použitá Komisí pro výpočet těchto podílů na trhu, jakož i přesné vymezení trhu zůstávají nejasné a nevysvětlené a nejsou uvedeny ani v popisu skutkových okolností.

741 Pokud jde o podíly žalobkyň na trhu uvedené Komisí v popisu skutkových okolností ze dne 12. dubna 2013 za účelem posílení jejího závěru týkajícího se narušení hospodářské soutěže způsobených spornými dohodami, je třeba nejprve připomenout, že dohoda, která může ovlivnit obchod mezi

členskými státy a která má protisoutěžní účel, představuje svou povahou a nezávisle na jakémkoliv jejím skutečném účinku výrazné omezení hospodářské soutěže (rozsudek ze dne 13. prosince 2012, Expedia, C-226/11, Sb. rozh., EU:C:2012:795, bod 37). Komise tedy nebyla povinna podrobně prokázat, ať již v oznámení námitek nebo v napadeném rozhodnutí, existenci výrazného omezení hospodářské soutěže, jelikož dostatečně prokázala, že sporné dohody měly protisoutěžní účel a mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy (viz zejména body 196, 197, 209 až 213, 724 a 726 odůvodnění napadeného rozhodnutí). V každém případě žalobkyně mohly uplatnit své připomínky v návaznosti na oznámení popisu skutkových okolností, takže se v tomto ohledu nemohou dovolávat porušení jejich práva na obhajobu (viz bod 704 výše).

742 První část osmého žalobního důvodu je tudíž třeba zamítnout v plném rozsahu.

B – *Ke druhé části osmého žalobního důvodu*

743 Žalobkyně se domnívají, že jim Komise nesprávně odepřela přístup k její komunikaci s KFST. Ačkoli uznávají, že oznámení Komise o pravidlech pro přístup do spisu Komise v případech podle článků [101 SFEU] a [102 SFEU], článků 53, 54 a 57 Dohody o EHP a nařízení Rady (ES) č. 139/2004 (Úř. věst. 2005, C 325, s. 7), stanoví, že se právo na přístup do spisu nevztahuje na korespondenci mezi Komisí a vnitrostátními orgány na ochranu hospodářské soutěže, z ustálené judikatury vyplývá, že jestliže to vyžadují výjimečné okolnosti věci, lze stranám zpřístupnit vnitřní dokumenty Komise. Stačí přitom, aby prokázaly existenci šance, byť omezené, že by nezpřístupněné dokumenty při správním řízení mohly být užitečné pro jejich obhajobu. Tak tomu je v projednávané věci, jelikož korespondence s KFST obsahuje důkazy potenciálně v jejich prospěch, které umožňují prokázat z faktického hlediska a na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, nejistý stav práva hospodářské soutěže v oblasti dohod o narovnání, které stanoví zpětnou platbu, ke dni, kdy žalobkyně uzavřely sporné dohody. V každém případě pozdější zpřístupnění těchto písemností Komisí prokazuje, že neobsahovaly žádnou důvěrnou informaci, takže je měla Komise zpřístupnit ihned. To stačí pro zrušení napadeného rozhodnutí.

744 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

745 Podle judikatury odmítla-li Komise během správního řízení žádost žalující strany o přístup k dokumentům, jež nejsou součástí vyšetřovacího spisu, porušení práva na obhajobu lze konstatovat pouze tehdy, prokáže-li se, že správní řízení mohlo vést k jinému výsledku v případě, že by žalující strana měla během tohoto řízení k dotčeným dokumentům přístup (viz rozsudek ze dne 16. června 2011, Solvay v. Komise, T-186/06, Sb. rozh., EU:T:2011:276, bod 227 a citovaná judikatura).

746 Je třeba rovněž připomenout, že porušení práva na obhajobu nemůže v každém případě samo o sobě ovlivnit platnost napadeného rozhodnutí jako celku, pokud se toto rozhodnutí nezakládá pouze na dotčených údajích. Naopak v takovém případě přísluší Tribunálu, aby nezohlednil obsah těchto dokumentů během přezkoumávání opodstatněnosti rozhodnutí (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 7. června 1983, Musique Diffusion française a další v. Komise, 100/80 až 103/80, Recueil, EU:C:1983:158, bod 30, a ze dne 14. května 1998, Mo och Domsjö v. Komise, T-352/94, Recueil, EU:T:1998:103, bod 74).

747 Pokud se jedná v projednávané věci o oba tyto dokumenty, které zaznamenávají korespondenci mezi Komisí a KFST, je třeba připomenout, že Komise je předložila spontánně v příloze své žalobní odpovědi v reakci na žádost žalobkyň. Jedná se jednak o zprávu KFST ze dne 7. října 2003 týkající se šetření vedeného tímto orgánem o činnostech společnosti Lundbeck a dohodách uzavřených touto společností na trhu s léčivými přípravky proti depresím a jednak o záznam KFST ze dne 10. června 2005, který shrnuje závěry uvedeného orgánu o posouzení těchto dohod z hlediska ustanovení Smlouvy o volné hospodářské soutěži.

748 Je třeba nejprve konstatovat, že se nejedná o dokumenty pocházející přímo od Komise nebo jejích útvarů, ale o zprávy vnitrostátního orgánu na ochranu hospodářské soutěže. Podle judikatury přitom vnitrostátní orgány na ochranu hospodářské soutěže nemohou vzhledem k tomu, že nemají pravomoc přijmout negativní rozhodnutí, tj. rozhodnutí konstatující neexistenci porušení článku 101 SFEU, vzbuzovat u podniků legitimní očekávání, že jejich jednání neporušuje uvedené ustanovení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. června 2013, Schenker & Co. a další, C-681/11, Sb. rozh., EU:C:2013:404, bod 42 a citovaná judikatura). I kdyby tedy konstatovaly neexistenci protiprávního jednání nebo zpochybnily teorii přijatou Komisí v napadeném rozhodnutí, nemohou být tyto dokumenty užitečně dovolávány žalobkyněmi jako důkazy v jejich prospěch, neboť i kdyby byly poskytnuty žalobkyním během správního řízení, takové poskytnutí by nemělo na jeho výsledek žádný vliv.

749 V každém případě tyto dokumenty, aniž zpochybňují posouzení sporných dohod provedené Komisí v napadeném rozhodnutí, jej spíše potvrzují, neboť podle KFST v jeho zprávě ze dne 7. října 2003 mohly sporné dohody ovlivnit hospodářskou soutěž, jelikož společnost Lundbeck zaplatila konkurentům za to, aby zůstali mimo trh, a důsledkem toho byly nezpochybnitelně vyšší ceny. Komise tedy měla za to, že tyto dohody představují velmi závažná porušení článku 101 SFEU.

750 Ačkoli je pravda, že ze záznamu KFST ze dne 10. června 2005 rovněž vyplývá, že podle Komise existovala pochybnost ohledně toho, zda takové dohody byly protisoutěžní, či nikoli z hlediska zejména výše platby provedené společností Lundbeck ve prospěch podniků s generiky, je třeba připomenout, že se jednalo pouze o předběžné posouzení Komise a v návaznosti na tyto informace se Komise rozhodla zahájit širší šetření o tomto druhu dohod ve farmaceutické oblasti proto, aby si vytvořila přesnější názor o fungování tohoto odvětví a o slučitelnosti takových dohod s články 101 a 102 SFEU. V návaznosti na toto šetření přitom Komise zahájila řízení na základě čl. 101 odst. 1 SFEU proti společnosti Lundbeck a podnikům s generiky.

751 Z tohoto záznamu KFST mimoto rovněž vyplývá, že Komise přikládala klíčový význam skutečnosti, že značná zpětná platba mohla představovat nepřímý důkaz o tom, že společnost, která se věnuje vývoji léčiv, zaplatila podnikům s generiky za to, aby se držely mimo trh. Z uvedeného záznamu totiž vyplývá, že „to, zda může být dohoda odůvodněná, závisí mimo jiné na výši platby“, že „[p]okud tato platba pokrývá jen náklady, které lze odhadnout v případě, kdy by spor byl předložen soudům, může tedy tato dohoda spadat mimo působnost článku [101] nebo [102 SFEU]“ a že „[n]aopak, je-li platba vyšší, lze ji považovat za prostředek, jak platit konkurentům za to, aby se drželi mimo trh, což porušuje článek [101] nebo [102 SFEU]“. Z napadeného rozhodnutí přitom rovněž jasně vyplývá, že to, že zpětné platby obsažené ve sporných dohodách v projednávané věci byly značné a odpovídaly přibližně zisku očekávanému podniky s generiky v případě vstupu na trh, a nikoliv nákladům na případné spory, kterým bylo zabráněno, bylo rozhodující skutečností pro přijetí závěru o existenci porušení čl. 101 odst. 1 SFEU (body 354, 414 a 415 výše).

752 Žalobkyně tedy nesprávně tvrdí, že by tyto dokumenty mohly být užitečné pro jejich obhajobu, pokud by jim byly poskytnuty ihned během správního řízení, neboť z nich může případně vyplývat pouze to, že existovala pochybnost v rozhodné době ohledně toho, zda sporné dohody mohly být kvalifikovány okamžitě bez důkladného přezkumu jako omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU. Judikatura však nevyžaduje, aby dohoda byla považována za dostatečně škodlivou pro hospodářskou *soutěž prima facie* nebo bez jakékoliv pochybnosti, aniž by byl proveden důkladný přezkum jejího obsahu, jejího účelu a hospodářského a právního kontextu, do kterého spadá, k tomu, aby mohla být kvalifikována jako omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ ve smyslu tohoto ustanovení (body 338 až 344 a 438 výše).

753 Je třeba tedy dospět k závěru, že právo žalobkyň na obhajobu nebylo v projednávané věci porušeno, jelikož se nezdá, že by správní řízení mohlo dospět k jinému výsledku v případě, že by žalobkyně měly přístup k dotčeným dokumentům během tohoto řízení (bod 745 výše).

754 Je třeba tedy zamítnout druhou část osmého žalobního důvodu, jakož i osmý žalobní důvod v plném rozsahu.

V – *K devátému žalobnímu důvodu, vycházejícímu podpůrně z toho, že uložení pokut společnosti Lundbeck je stiženo vadou spočívající v nesprávném právním posouzení*

755 Žalobkyně zaprvé uplatňují neexistenci starších věcí, ve kterých by byly posuzovány dohody o narovnání v patentových záležitostech, a zadruhé nepoužitelnost rozsudku ze dne 1. července 2010, AstraZeneca v. Komise (T-321/05, Sb. rozh., EU:T:2010:266), na dohody o narovnání v patentových záležitostech, takže uložení pokut vůči nim v projednávané věci postrádalo jakýkoliv právní základ a bylo v rozporu se zásadou právní jistoty.

756 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

A – *K první části devátého žalobního důvodu*

757 Žalobkyně především tvrdí, že i kdyby Komise mohla důvodně dospět k závěru, že sporné dohody porušily článek 101 SFEU, žádný platný důvod ji neopravňoval k tomu, aby jim uložila pokuty v projednávané věci vzhledem k novosti a komplexnosti vznesených skutkových a právních otázek, což ostatně Komise uznává. Uložení pokut v takovém případě porušuje zásady právní jistoty a legality protiprávních jednání a trestů (*nullum crimen, nulla poena sine lege*). Kromě toho je v žalobní odpovědi uznáno, že se jedná o první rozhodnutí Komise, kterým se konstatuje protiprávní jednání, pokud jde o takzvané „pay for delay“ dohody (dohody, jejichž cílem je oddálení vstupu generik na trh za úplatu).

758 Existující judikatura, zejména rozsudek BIDS, bod 341 výše (EU:C:2008:643), neposkytla žádné vodítko, které by umožnilo stanovit, že zpětné platby stanovené ve sporných dohodách mohou sloužit Komisi jako rozhodující skutečnost pro konstatování, že porušují čl. 101 odst. 1 SFEU. Komise totiž tvrdila, že pokud by tyto dohody nestanovily zpětné platby, představovaly by v zásadě legitimní nástroje, které umožňují zajistit dodržování patentů společnosti Lundbeck. Kromě toho žalobkyně tvrdí, že v okamžiku uzavření sporných dohod nebyl vydán rozsudek BIDS, bod 341 v výše (EU:C:2008:643).

759 Mimoto KFST poskytl počátkem roku 2004 klíčové informace o právní nejistotě v souvislosti s dohodami v patentových záležitostech, které stanoví zpětné platby. Z tiskové zprávy KFST ze dne 28. ledna 2004 konkrétně vyplývá, že se Komise v rozhodné době domnívala, že výše plateb provedených společností Lundbeck byly takové, že nebylo možné přijatelným způsobem prokázat, že sloužily ke kompenzaci toho, že konkurent zůstal mimo trh. Kromě toho skutečnost, že Komise potřebovala více než deset let k tomu, aby si utvořila názor na právní kvalifikaci dohod, které stanoví zpětnou platbu, svědčí o mimořádné komplexnosti a úplné novosti základních otázek.

760 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

761 Je třeba připomenout, že zásada právní jistoty vyžaduje, aby unijní právní úprava umožnila dotčeným osobám přesně se seznámit s rozsahem povinností, které jim ukládá, a aby tyto osoby měly možnost jednoznačně znát svá práva a povinnosti a postupovat podle toho (viz rozsudek ze dne 29. března 2011, ArcelorMittal Luxembourg v. Komise a Komise v. ArcelorMittal Luxembourg a další, C-201/09 P a C-216/09 P, Sb. rozh., EU:C:2011:190, bod 68 a citovaná judikatura).

762 Pokud však jde o otázku, zda bylo protiprávní jednání spácháno úmyslně nebo z nedbalosti, a může být z tohoto důvodu sankcionováno pokutou podle čl. 23 odst. 2 prvního pododstavce nařízení č. 1/2003, z judikatury plyne, že tato podmínka je splněna, jestliže si dotčený podnik nemohl nepovšimnout

protisoutěžní povahy svého jednání bez ohledu na to, zda věděl, či nevěděl o tom, že porušuje pravidla Smlouvy v oblasti hospodářské soutěže (viz rozsudek Schenker & Co. a další, bod 748 výše, EU:C:2013:404, bod 37 a citovaná judikatura).

763 Dále je třeba připomenout, že zásady právní jistoty a legality trestů, stanovené v článku 7 úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950, jakož i v článku 49 listiny základních práv, nemohou být vykládány tak, že zakazují postupné vyjasňování pravidel trestní odpovědnosti, avšak mohou bránit zpětnému použití nového výkladu normy vymezující protiprávní jednání (v tomto smyslu viz rozsudek Telefónica a Telefónica de España v. Komise, bod 113 výše, EU:C:2014:2062, bod 148 a citovaná judikatura).

764 V projednávané věci na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, nebylo nepředvídatelné, že dohody, kterými si společnost, která se věnuje vývoji léčiv, zajistí, aby potenciální konkurenti zůstali po určité období mimo trh prostřednictvím značných zpětných plateb, mohou být v rozporu s čl. 101 odst. 1 SFEU bez ohledu na to, zda překračují, či nepřekračují rámec působnosti patentů této společnosti (viz body 486 až 490 výše).

765 Jak správně konstatovala Komise v bodech 1312 a 1313 odůvodnění napadeného rozhodnutí, z doslovného výkladu čl. 101 odst. 1 SFEU vyplývá, že dohody mezi konkurenty, jejichž cílem je vyloučení některých z nich z trhu, jsou protiprávní. Dohody o rozdělení trhu nebo o vyloučení z něj totiž patří mezi nejzávažnější omezení hospodářské soutěže výslovně uvedená v čl. 101 odst. 1 SFEU (bod 338 výše).

766 Na základě okolnosti, že v projednávané věci byly sporné dohody uzavřeny ve formě dohod o narovnání týkajících se práv duševního vlastnictví, nemohou žalobkyně vyvodit, že jejich protiprávnost z hlediska práva hospodářské soutěže byla zcela nová nebo nepředvídatelná.

767 Dosah pojmu „předvídatelnost“ do značné míry totiž závisí na obsahu textu, o nějž se jedná, oblasti, kterou pokrývá, jakož i na množství a postavení jeho adresátů. Předvídatelnost zákona nebrání tomu, aby dotyčná osoba byla přinucena obstarat si odbornou radu pro přiměřené posouzení důsledků, jež mohou za okolností konkrétního případu z daného jednání vyplývat. To platí zvláště pro profesionály, kteří musejí při výkonu svého povolání prokazovat značnou obezřetnost. Lze od nich tedy očekávat, že pečlivě posoudí rizika, která toto povolání zahrnuje (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Sb. rozh., EU:C:2005:408, bod 219 a citovaná judikatura).

768 Žádný z argumentů předložených žalobkyněmi nemůže tento závěr zpochybnit.

769 Zaprvé, ačkoli je pravda, že rozsudek BIDS, bod 340 výše (EU:C:2008:643), dovolávaný Komisí v napadeném rozhodnutí, byl vydán po uzavření sporných dohod, však starší judikatura upřesňovala, že dohoda není vyňata z působnosti práva hospodářské soutěže pouze proto, že se týká patentu nebo že jejím cílem je narovnat spor v patentových záležitostech (v tomto smyslu viz rozsudek Bayer a Maschinenfabrik Hennecke, bod 427 výše, EU:C:1988:448, bod 15) a že nahrazení rozhodnutí vnitrostátních soudů diskrečním posouzením jedné ze stran za účelem konstatování existence porušení patentu zjevně nespadá do zvláštního předmětu patentu a představuje omezení volné hospodářské soutěže (v tomto smyslu viz rozsudek Windsurfing, bod 119 výše, EU:C:1986:75, body 52 a 92).

770 Rozsudek Centrafarm a de Peijper, bod 117 výše (EU:C:1974:114, body 39 a 40) rovněž upřesnil, že podmínky výkonu práva duševního vlastnictví mohou podléhat zákazům stanoveným článkem 101 SFEU, a že tak tomu může být pokaždé, když se výkon takového práva jeví jako účel, prostředek nebo důsledek kartelové dohody.

771 Zadruhé, pokud jde o dokumenty pocházející od KFST, a konkrétně o tiskovou zprávu ze dne 28. ledna 2004, je třeba připomenout především, že se nejedná o dokument pocházející od Komise, a nemohl tedy jako takový vyvolávat u žalobkyň legitimní očekávání. Navíc je třeba připomenout, že vnitrostátní orgány na ochranu hospodářské soutěže nemají pravomoc přijmout negativní rozhodnutí, tj. rozhodnutí konstatující neexistenci porušení čl. 101 odst. 1 SFEU (bod 748 výše).

772 Mimoto ze zprávy KFST jasně vyplývá, že dohody, jejichž účelem je koupit si vyloučení konkurenta z trhu, jsou protisoutěžní. Na závěr svého důkladného šetření farmaceutického odvětví mohla Komise zdokonalit svůj přístup a plně pochopit protisoutěžní povahu určitých dohod zejména tehdy, pokud s sebou nesou značnou zpětnou platbu, jako v projednávané věci (body 349 až 403 výše).

773 Zatřetí v rozsahu, v němž se žalobkyně dovolávají předchozí praxe Komise pro tvrzení, že protiprávní jednání konstatované v projednávané věci bylo nové a vyžadovalo pouze symbolickou pokutu, je třeba připomenout, že podle judikatury Komise disponuje při stanovování výše pokut určitým prostorem pro uvážení za účelem usměrňování chování podniků ve smyslu dodržování pravidel hospodářské soutěže. Skutečnost, že Komise v minulosti použila pokuty určité úrovně na určité typy protiprávních jednání, ji nemůže zbavit možnosti zvýšit tuto úroveň v mezích uvedených nařízením č. 1/2003, pokud je to nezbytné k zajištění uplatňování politiky Unie v oblasti hospodářské soutěže. Účinné použití pravidel Unie v oblasti hospodářské soutěže naopak vyžaduje, aby Komise mohla kdykoliv přizpůsobit úroveň pokut potřebám této politiky (viz rozsudek ze dne 25. října 2011, Aragonesas Industrias y Energía v. Komise, T-348/08, Sb. rozh., EU:T:2011:621, bod 293 a citovaná judikatura).

774 Mimoto skutečnost, že se Komise v minulosti nedomnívala, že dohoda určitého druhu omezovala svým samotným účelem hospodářskou soutěž, nemůže sama o sobě bránit Komisi, aby tak učinila v budoucnu po individuálním a důkladném přezkumu sporných opatření z hlediska jejich obsahu, jejich účelu a jejich kontextu. Není tedy vyžadováno, aby byl tentýž druh dohod již Komisí odsouzen proto, aby tyto dohody mohly být považovány za omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ (bod 438 výše).

775 Judikatura ani nevyžaduje, aby dohoda byla dostatečně škodlivá pro hospodářskou soutěž *prima facie* nebo bez jakékoliv pochybnosti, aniž by byl proveden důkladný přezkum jejího obsahu, jejího účelu a hospodářského a právního kontextu, do kterého spadá, k tomu, aby mohla být kvalifikována jako omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ ve smyslu tohoto ustanovení (bod 752 výše).

776 Konečně z napadeného rozhodnutí vyplývá, že některé podniky s generiky skutečně vnímaly porušující povahu dohod obdobných sporným dohodám a právě pro tento důvod odmítly takové dohody uzavřít (viz bod 190 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Stejně tak zaměstnanec společnosti Lundbeck reagoval na některé e-mailové výměny, které stanovily ceny a objemy citalopramu nakoupené společností Merck (GUK) od společnosti Lundbeck na základě sporných dohod, když upřesnil, že „silně nesouhlas[il] s obsahem tohoto e-mailu“ a že „se [nemohli] a [nesměli] dohodnout na prodejních cenách“, neboť „to [bylo] protiprávní“ (bod 265 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Pokud jde o dohodu Ranbaxy, společnost Lundbeck rovněž uvedla během vyjednávání této dohody, že bude nákladná a obtížná zejména z hlediska práva hospodářské soutěže (viz bod 188 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

777 Tyto skutečnosti prokazují, že omezení hospodářské soutěže stanovená spornými dohodami, aniž by byla v dané době nepředvídatelná, mohly strany těchto dohod přiměřeně vnímat jako neslučitelná s čl. 101 odst. 1 SFEU.

778 Proto žalobkyně nesprávně tvrdí, že Komise v projednávané věci porušila zásady právní jistoty a legality trestů.

779 První část devátého žalobního důvodu je tedy třeba zamítnout.

B – *Ke druhé části devátého žalobního důvodu*

780 Podle žalobkyň z rozsudku AstraZeneca v. Komise, bod 755 výše (EU:T:2010:266), vyplývá, že není odůvodněné uložit pokuty z důvodu novosti věci tehdy, pokud se jednak žádná předchozí judikatura netýkala posuzovaného jednání a jednak toto jednání není značně protisoutěžní, takže dotčený podnik nemohl očekávat, že toto jednání bude protiprávní. Podle nich přitom bod 1300 odůvodnění napadeného rozhodnutí uznává, že první podmínka je v projednávané věci splněna, kdežto pokud jde o druhou podmínku, sporné dohody nejsou zneužívajícími jednáními, jako byla ta, o která šlo ve věci, ve které byl vydán rozsudek AstraZeneca v. Komise, bod 755 výše (EU:T:2010:266). Mimoto žádnou zvláštní odpovědnost nenesou podniky, které podobně jako společnost Lundbeck nemají dominantní postavení. Komise tedy nemůže opětovně použít v rámci šetření na základě čl. 101 odst. 1 SFEU kritéria stanovená ve věci týkající se zneužití dominantního postavení.

781 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

782 V tomto ohledu je třeba uvést, jak připomněla Komise v bodě 1300 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že ve svém rozsudku AstraZeneca v. Komise, bod 162 výše (EU:C:2012:770) Soudní dvůr konstatoval, když se vyjádřil k podobnému argumentu žalobkyně v této věci, že „ačkoliv Komise a unijní soudy zatím neměly možnost se konkrétně vyjádřit k jednání, jako je to, kterým se vyznačovalo zneužití, AstraZeneca věděla o značně protisoutěžní povaze svého jednání a měla očekávat, že je neslučitelné s pravidly hospodářské soutěže unijního práva“. Žalobkyně tedy nesprávně z tohoto rozsudku vyvozují, že Komise nemůže uložit pokutu v případě neexistence podobných precedentů potvrzených unijními soudy (body 438 a 774 výše).

783 Mimoto stejně jako ve věci, ve které byl vydán rozsudek AstraZeneca, bod 755 výše (EU:T:2010:266), nebylo jednání žalobkyň v projednávané věci zjevně součástí normální hospodářské soutěže, neboť jeho cílem bylo vyloučit potenciální konkurenty z trhu prostřednictvím značných zpětných plateb. Skutečnost, že některé dohody o narovnání v patentových záležitostech mohou být kromě toho legitimní a neporušovat ustanovení Smlouvy o volné hospodářské soutěži, nemění nic na tom, že v projednávané věci byly sporné dohody uzavřené žalobkyněmi protisoutěžní z důvodů uvedených Komisí v napadeném rozhodnutí (viz bod 354 výše a body 661 a 662 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

784 Konečně ačkoli je pravda, že podniky, které mají dominantní postavení, mají zvláštní odpovědnost na základě článku 102 SFEU neuskutečňovat určité druhy jednostranného jednání, které porušují hospodářskou soutěž, jako bylo to, o které se jednalo v rozsudku AstraZeneca, bod 755 výše (EU:T:2010:266), nic to nemění na tom, že všechny podniky bez ohledu na to, zda mají dominantní postavení, či nikoli, podléhají rovněž článku 101 SFEU, pokud jsou splněny podmínky použití tohoto článku, a lze jim uložit z tohoto titulu pokuty. Komise přitom použila v projednávané věci právě posledně uvedené ustanovení, a nikoliv článek 102 SFEU.

785 Druhá část devátého žalobního důvodu musí být tedy zamítnuta, stejně jako devátý žalobní důvod v plném rozsahu.

VI – *K desátému žalobnímu důvodu, vycházejícímu zcela podpůrně z nesprávného právního posouzení a z nesprávného posouzení skutkového stavu při výpočtu výše pokut*

786 Žalobkyně se domnívají, že Komise měla v napadeném rozhodnutí v každém případě za účelem výpočtu výše pokuty zaprvé použít nižší stupeň závažnosti, zadruhé zohlednit, že údajná protiprávní jednání trvala velmi krátce, zatřetí neukládat jakoukoliv dodatečnou částku a začtvrté, uplatnit polehčující okolnosti.

787 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

788 Úvodem je třeba připomenout, že pokud jde o žalobkyně, Komise použila obecnou metodiku popsanou v pokynech z roku 2006, založenou na hodnotě tržeb za dotčený výrobek, který přímo nebo nepřímo souvisí se spáchanými protiprávními jednáními, v příslušné zeměpisné oblasti uvnitř EHP (body 13 a 19 uvedených pokynů). Přijatý návrh byl 10 % nebo 11 % podle zeměpisného dosahu sporných dohod (viz body 68 až 75 výše a body 1316 až 1358 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

789 Je třeba rovněž připomenout, že podle ustálené judikatury je pro stanovení výše pokut ukládaných v případě porušení pravidel hospodářské soutěže třeba zohlednit dobu trvání protiprávních jednání a všechny skutečnosti, které mohou ovlivnit posouzení jejich závažnosti, jako je jednání každého z podniků, jejich role při zavádění jednání ve vzájemné shodě, zisk, který mohou z těchto jednání mít, jejich velikost a hodnota dotyčného zboží, jakož i nebezpečí, které představují protiprávní jednání tohoto druhu (viz rozsudek ze dne 8. prosince 2011, KME Germany a další v. Komise, C-272/09 P, Sb. rozh., EU:C:2011:810, bod 96 a citovaná judikatura).

790 Soudní dvůr rovněž uvedl, že musí být zohledněny objektivní skutečnosti, jako je obsah a doba trvání protisoutěžních jednání, jejich počet a intenzita, rozsah dotčeného trhu a zhoršení hospodářského veřejného pořádku (viz rozsudek KME Germany a další v. Komise, bod 789 výše, EU:C:2011:810, bod 97 a citovaná judikatura).

791 V tomto ohledu je třeba připomenout, že povinnost uvést odůvodnění je zvláště důležitá. Komisi přísluší své rozhodnutí odůvodnit, zejména vysvětlit poměrné vážení a posouzení zohledněných skutečností. Existenci odůvodnění ověřuje soud bez návrhu (v tomto smyslu viz rozsudek KME Germany a další v. Komise, bod 789 výše, EU:C:2011:810, bod 101 a citovaná judikatura).

792 Unijní soud má kromě toho provést přezkum legality, který mu přísluší na základě informací, které navrhovatelka předložila na podporu uplatněných důvodů. Při provádění tohoto přezkumu se soud nemůže opírat o prostor Komise pro uvážení, pokud jde o volbu zohledněných skutečností při uplatňování kritérií uvedených v pokynech, ani pokud jde o posouzení těchto skutečností, a z tohoto důvodu upustit od důkladného přezkumu právního i skutkového stavu (rozsudekKME Germany a další v. Komise, bod 789 výše, EU:C:2011:810, bod 102).

793 Přezkum legality je doplněn pravomocí přezkumu v plné jurisdikci, která byla unijnímu soudu přiznána článkem 31 nařízení č. 1/2003 v souladu s článkem 261 SFEU. V rámci této pravomoci soud může nad rámec pouhého přezkumu legality sankce nahradit posouzení Komise svým posouzením, a uložené pokuty nebo penále tedy zrušit, snížit nebo zvýšit (v tomto smyslu viz rozsudek KME Germany a další v. Komise, bod 789 výše, EU:C:2011:810, bod 103 a citovaná judikatura).

794 Je však třeba zdůraznit, že výkon pravomoci přezkumu v plné jurisdikci není rovnocenný přezkumu z úřední povinnosti, a připomenout, že řízení před unijními soudy má spornou povahu. S výjimkou důvodů veřejného pořádku, které je soud povinen uplatnit i bez návrhu, jako je nedostatek odůvodnění napadeného rozhodnutí, náleží navrhovateli, aby vznesl důvody proti tomuto rozhodnutí a na podporu těchto důvodů předložil důkazy (rozsudek KME Germany a další v. Komise, bod 789 výše, EU:C:2011:810, bod 104).

795 Argumenty žalobkyň je tedy třeba zkoumat ve světle těchto úvah.

A – *K první části desátého žalobního důvodu*

796 Žalobkyně tvrdí, že stupně závažnosti, stanovené na 11 % hodnoty tržeb u dohod uzavřených se společnostmi Merck (GUK), Alpharma a Ranbaxy, a na 10 % u dohod uzavřených se společností Arrow, jsou příliš vysoké. Napadené rozhodnutí totiž nepřihlíží zaprvé k omezenému dosahu omezení obsažených ve sporných dohodách, která jsou přinejmenším částečně v působnosti patentů společnosti

Lundbeck. Tržní podíl společnosti Lundbeck byl nižší než 19 % ve většině zemí EHP a zeměpisný dosah dohod měl být omezen na země EHP, ve kterých měly podniky s generiky reálné vyhlídky vstupu na trh.

797 Zadruhé rozhodnutí nepřihlíží ke skutečnosti, že sporné dohody nebyly tajné a že obsahovaly klasická ustanovení pro tento druh dohod, což odůvodňuje nižší stupeň závažnosti v souladu s rozhodovací praxí Komise. Zatřetí sporné dohody nejsou koluzivní povahy, což kromě toho napadené rozhodnutí uznává. V minulosti přitom Komise buď neuložila žádnou pokutu, nebo uložila pokutu velmi nízkou nebo stanovila stupeň závažnosti v nejspodnější části stupnice pro tento druh nekoluzivních omezujících dohod. Rozhodnutí je tedy vadné, když konstatuje, že sporné dohody představují závažná porušení článku 101 SFEU. Zásada proporcionality naopak vyžaduje, aby stupeň závažnosti v projednávané věci byl stanoven na nejspodnější části stupnice.

798 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

799 V tomto ohledu je třeba připomenout, že na základě bodu 21 pokynů z roku 2006 podíl tržeb, k němuž se bude přihlížet, se bude nacházet na stupnici do 30 %. Bod 22 těchto pokynů blíže stanoví, že při rozhodování o tom, zda by se podíl tržeb, k němuž se bude v daném případě přihlížet, měl nacházet ve spodní nebo horní části této stupnice, vezme Komise v úvahu určitý počet ukazatelů, například povahu protiprávního jednání, kumulovaný podíl všech stran na trhu, zeměpisný rozsah protiprávního jednání a implementování či neimplementování protiprávního jednání.

800 Zaprvé je třeba uvést, že Komise správně kvalifikovala protiprávní jednání dotčená v projednávané věci jako „závažná“, jelikož se jednalo o omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“, jejichž škodlivá povaha pro hospodářskou soutěž byla dostatečně prokázána a spočívala v placení konkurentů za to, aby zůstali mimo trh během určitého období (bod 1331 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

801 Okolnost, že některá omezení obsažená ve sporných dohodách se mohla nacházet v působnosti patentů společnosti Lundbeck (vymezené v bodech 335 a 569 výše), nemůže zpochybnit tento závěr, neboť se jednalo pouze o jednu skutečnost mezi jinými zohledněnou Komisí za účelem prokázání existence omezení „z hlediska účelu“ v projednávané věci (bod 354 výše). Je tedy nerozhodné, že tyto dohody obsahovaly případně rovněž omezení nacházející se v působnosti těchto patentů, neboť, jak dospěla Komise k závěru v napadeném rozhodnutí, rozhodující je, že v okamžiku uzavření sporných dohod existovala nejistota ohledně toho, zda přípravky, které podniky s generiky hodlaly uvést na trh, porušovaly či neporušovaly některý z patentů společnosti Lundbeck, že platnost těchto patentů mohla být rovněž zpochybněna před soudem a prostřednictvím značné zpětné platby žalobkyně získaly jistotu, že podniky s generiky nevstoupí během doby platnosti sporných dohod na trh (body 363 a 429 výše). Komise měla v každém případě správně za to, že sporné dohody obsahovaly ve velké většině případů omezení, která překračovala rámec působnosti patentů společnosti Lundbeck (viz šestý žalobní důvod výše).

802 Zadruhé se Komise nedopustila pochybení, když měla za to, že společnost Lundbeck měla na zeměpisných trzích dotčených spornými dohodami velmi významný podíl na trhu s přípravkem, jehož se týkala dotčená protiprávní jednání. Z napadeného rozhodnutí tak přinejmenším implicitně vyplývá, že společnost Lundbeck měla monopol, pokud jde o citalopram v okamžiku uzavření sporných dohod, neboť uplynula doba platnosti jejích originálních patentů týkajících se ÚLL citalopram a žádný z podniků prodávajících generické léčivé přípravy ještě nevstoupil na trh. Mimoto i kdyby relevantní trh byl širší a zahrnoval všechny léčivé přípravky proti depresím, Komise v bodě 215 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, že společnost Lundbeck měla podstatný tržní podíl na tomto trhu ve většině zemí EHP.

803 Zatřetí Komise se správně domnívala, že dotčená protiprávní jednání měla široký zeměpisný dosah, neboť s výjimkou protiprávního jednání se společností Arrow se všechna vztahovala na celý EHP.

804 Na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně v tomto ohledu, Komise nebyla povinna snížit základní částku pokuty proto, aby přihlédla pouze k hodnotě tržeb v zemích, ve kterých podniky s generiky byly dále s přípravou na vstup na trh. Pokud jde totiž o protiprávní jednání „z hlediska účelu“, jelikož protiprávní jednání představovaná spornými dohodami (s výjimkou dohod uzavřených se společností Arrow) měla zeměpisný dosah vztahující se na celý EHP, byla Komise oprávněna vycházet z tohoto zeměpisného dosahu, aniž provedla důkladný přezkum konkrétních vyhlídek na vstup podniků s generiky v každém státě EHP. Strany sporných dohod totiž vymezily zeměpisný dosah těchto dohod a tedy protiprávní jednání dotčená v projednávané věci, když se rozhodly stanovit, že se tyto dohody vztahují na celý EHP (s výjimkou protiprávního jednání se společností Arrow).

805 Začtvrté Komise se rovněž nedopustila pochybení, když zohlednila skutečnost, že všechny sporné dohody byly implementovány, což žalobkyně nezpochybňují, jelikož podniky s generiky během doby platnosti sporných dohod nevstoupily na trh, s výjimkou společnosti Merck (GUK) před druhým prodloužením dohody GUK pro Spojené království (body 28, 131 a 399 výše).

806 S přihlédnutím ke všem těmto okolnostem je tudíž třeba konstatovat, že Komise tím, že stanovila podíl tržeb, k němuž se bude přihlížet při stanovení základní částky pokuty ukládané společnosti Lundbeck, na 11 % a 10 % podle toho, zda zeměpisný dosah dohod dotčených protiprávním jednáním odpovídal celému EHP, či nikoli, nedopustila se žádného nesprávného právního posouzení. Kromě toho s přihlédnutím k výše uvedeným skutečnostem nelze takové stupně závažnosti, které jsou spíše ve spodnější části stupnici stanovené v bodě 21 pokynů z roku 2006, považovat za nepřiměřené.

807 Žalobkyně rovněž marně tvrdí, že skutečnost, že dohody nebyly tajné, odůvodňovala, aby Komise stanovila nižší stupeň závažnosti za účelem určení výše pokuty, která jim byla uložena.

808 Bod 23 pokynů z roku 2006 totiž stanoví, že „[m]ezi nejzávažnější omezení hospodářské soutěže patří horizontální dohody o stanovení cen, rozdělení trhů a omezení produkce, které jsou obvykle tajné“, že „[p]olitika hospodářské soutěže je musí přísně trestat“ a že „[p]odíl tržeb, k němuž se u takového protiprávního jednání přihlíží, se proto bude většinou nacházet v horní části stupnice“.

809 Stačí přitom konstatovat, že i když sporné dohody nebyly nijak tajné, Komise, která stanovila v projednávané věci podíl tržeb, k němuž se bude přihlížet, na 10 % a 11 %, se nepohybovala v horní části stupnice stanovené v bodě 21 pokynů z roku 2006, která je stanovena na 30 % hodnoty tržeb.

810 Ačkoli se Komise mohla v určitých případech domnívat, že nebylo nutné uložit pokutu nebo přihlédnout k podílu tržeb na nejspodnější části stupnice závažnosti z různých důvodů, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury předchozí rozhodovací praxe Komise neslouží sama o sobě jako právní rámec pro stanovení pokut v oblasti hospodářské soutěže vzhledem k tomu, že tento rámec je definován pouze v nařízení č. 1/2003 a v pokynech. Rozhodnutí týkající se jiných věcí tak mají ohledně případné diskriminace pouze orientační povahu, protože je málo pravděpodobné, že okolnosti jim vlastní, jako jsou dotčené trhy, výrobky, podniky a doby trvání, jsou totožné (v tomto smyslu viz rozsudek E.ON Ruhrgas a E.ON v. Komise, bod 98 výše, EU:T:2012:332, body 260 až 262 a citovaná judikatura). V projednávané věci přitom kontextuální informace o věcech týkajících se předchozích rozhodnutí dovolávané žalobkyněmi, jako jsou trhy, výrobky, země, podniky a doby trvání, nejsou srovnatelné s těmi v projednávané věci, takže uvedená rozhodnutí nejsou relevantní z hlediska dodržení zásady rovného zacházení v souladu s výše uvedenou judikaturou.

811 Konečně žalobkyně se nesprávně dovolávají porušení zásady proporcionality v projednávané věci. Tato zásada totiž v tomto kontextu znamená pouze to, že Komise musí stanovit pokutu přiměřeně k faktorům vzatým v úvahu za účelem posouzení závažnosti protiprávního jednání a že musí v tomto ohledu tyto faktory používat uceleně a objektivně odůvodněně (viz rozsudek ze dne 27. září 2006, Jungbunzlauer v. Komise, T-43/02, Sb. rozh., EU:T:2006:270, bod 228 a citovaná judikatura). Z bodů 1330 až 1333 odůvodnění napadeného rozhodnutí přitom vyplývá, že Komise použila zásady stanovené v bodě 22 pokynů z roku 2006 v projednávané věci uceleně a objektivně odůvodněně.

812 První část desátého žalobního důvodu je tedy třeba zamítnout.

B – *Ke druhé části desátého žalobního důvodu*

813 Žalobkyně tvrdí, že napadené rozhodnutí nesprávně odmítá v bodě 1335 odůvodnění přijmout, že údajná protiprávní jednání trvala kratší dobu. Tato doba by měla být omezena na dobu, během které byly podniky s generiky skutečně připraveny vstoupit na trh, což vyžaduje, aby měly alespoň RLP v relevantních zemích. V Rakousku přitom například uplynula doba platnosti patentu na ÚLL až v dubnu 2003, takže protiprávní jednání spáchaná se společnostmi GUK, Alpharma a Ranbaxy nemohla v Rakousku omezit hospodářskou soutěž před tímto datem. Tento přístup je podobný stanovisku zaujatému Komisí v rozhodnutí C (2009) 5355 final ze dne 8. července 2009 v řízení podle článku [101 SFEU] (věc COMP/39.401 — E.ON/GDF) (shrnutí v Úř. věst. 2009, C 248, s. 5, dále jen „rozhodnutí E.ON/GDF“), ve kterém byla pro účely výpočtu výše pokuty zohledněna pouze doba po roce 1998.

814 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

815 V tomto ohledu je třeba uvést podobně jako Komise, že takový argument znamená popřít rozlišení existující mezi skutečnou a potenciální hospodářskou soutěží, a skutečnost, že článek 101 SFEU chrání i potenciální hospodářskou soutěž (bod 99 výše). Komise přitom dostatečně prokázala pro všechny dotčené podniky s generiky, že měly skutečné a konkrétní možnosti vstupu na trh, a tedy byly v okamžiku uzavření sporných dohod potenciálními konkurenty společnosti Lundbeck (viz první žalobní důvod výše).

816 Věc, ve které byl vydán rozsudek E.ON Ruhrgas a E.ON v. Komise, bod 98 výše (EU:T:2012:332), žalobkyním nijak nepomáhá, neboť v této věci, jak žalobkyně uznávají, byla jakákoliv hospodářská soutěž nemožná i při neexistenci protisoutěžní dohody během části doby trvání protiprávního jednání, jelikož trh byl legálně vyloučen z jakékoliv hospodářské soutěže na základě vnitrostátních právních předpisů použitelných během tohoto období, což vytvářelo situaci faktického monopolu. Ostatně z tohoto důvodu bylo rozhodnutí Komise částečně zrušeno Tribunálem v této věci, jelikož existence omezení hospodářské soutěže na trhu s německým plynem nebyla během tohoto období dostatečně prokázána (rozsudek E.ON Ruhrgas a E.ON v. Komise, bod 98 výše, EU:T:2012:332, body 105 a 155). V projednávané věci naopak Komise právně dostačujícím způsobem prokázala v napadeném rozhodnutí, že hospodářská soutěž byla z důvodu sporných dohod omezena během celé doby jejich platnosti. Žalobkyně neprokázaly, že by v případě neexistence sporných dohod hospodářská soutěž – byť potenciální – mezi nimi a podniky s generiky nebyla možná nebo by neexistovala, ani že tyto dohody nijak neomezily hospodářskou soutěž.

817 Druhou část desátého žalobního důvodu je tedy třeba zamítnout.

C – *Ke třetí části desátého žalobního důvodu*

818 Žalobkyně se domnívají, že jim neměla být uložena žádná dodatečná částka, a to ani u dohod uzavřených se společností Arrow (viz bod 73 výše), neboť údajná protiprávní jednání neodpovídají žádnému z případů, ve kterých pokyny z roku 2006 doporučují použití dodatečné částky (těmito případy jsou „horizontální dohody o stanovení cen, rozdělení trhů a omezení produkce“), a jelikož žádný posílený odrazující účinek není nutný ve vztahu k protiprávním jednáním, která započala před více než deseti lety a která se neopakovala.

819 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

820 Nejprve je třeba připomenout, že bod 25 pokynů z roku 2006, který stanoví zahrnutí vstupní částky do základní částky pokuty, stanoví následující:

„[Kromě toho] bez ohledu na dobu účasti podniku na protiprávním jednání, Komise zahrne do základní výše pokuty částku v hodnotě 15 % až 25 % hodnoty tržeb […], aby podniky odradila i jen od účasti na horizontálních dohodách o stanovení cen, rozdělení trhů a omezení produkce. Komise může tuto dodatečnou částku použít i v případě jiného protiprávního jednání. Komise při rozhodování o podílu tržeb, z kterého bude v konkrétním případě vycházet, přihlédne k určitému počtu faktorů, zejména k těm, které jsou uvedeny v bodě 22 [a sice povaha protiprávního jednání, kumulovaný podíl všech stran na trhu, zeměpisný rozsah protiprávního jednání a implementování či neimplementování protiprávního jednání].“

821 Žalobkyně v podstatě tvrdí, že Komise nemohla zahrnout takovou vstupní částku do částky pokuty, která jim byla uložena z odrazujícího důvodu, neboť údajná protiprávní jednání neodpovídala žádnému případu, ve kterých pokyny z roku 2006 doporučují použití dodatečné částky, a jelikož protiprávní jednání, ke kterým došlo před více než deseti lety, se nijak neopakovala.

822 Je nicméně třeba připomenout, že poslání dohledu přiznané Komisi unijním právem v oblasti práva hospodářské soutěže zahrnuje úkol vyšetřovat a potlačovat jednotlivá protiprávní jednání i povinnost provádět obecnou politiku uplatňující zásady stanovené ve Smlouvě na oblast hospodářské soutěže a motivovat podniky k jednání podle těchto zásad. Z toho vyplývá, že Komise musí zajistit odrazující povahu pokut (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. prosince 2014, Pilkington Group a další v. Komise, T-72/09, EU:T:2014:1094, bod 302 a citovaná judikatura).

823 Cílem odrazujícího účinku pokuty tak není jen odradit dotčený podnik od opakování protiprávního jednání. Komise má pravomoc rozhodnout o úrovni pokut za účelem posílení jejich odrazujícího účinku obecně, zejména jsou-li protiprávní jednání určitého typu zatím relativně častá nebo je třeba je považovat za závažná (viz rozsudek Pilkington Group a další v. Komise, bod 822 výše, EU:T:2014:1094, bod 303 a citovaná judikatura).

824 Jak tvrdí Komise, v projednávané věci se sporné dohody značně podobaly dohodám o rozdělení trhu nebo o omezení produkce, které jsou výslovně stanoveny v bodě 25 pokynů z roku 2006 (bod 820 výše). V každém případě tentýž bod uvedených pokynů opravňuje Komisi, aby v souladu s judikaturou použila takovou dodatečnou částku za účelem zajištění odrazujícího účinku pokuty pro jiné druhy protiprávních jednání.

825 Je tudíž třeba dospět k závěru, že Komise nepřekročila určitý prostor pro uvážení, který má v oblasti pokut, ani neporušila své pokyny z roku 2006 tím, že použila dodatečnou částku ve výši 10 % hodnoty ročních tržeb pro první protiprávní jednání spáchané se společností Arrow za účelem zajištění dostatečně odrazující povahy výše pokuty uložené žalobkyním (bod 1340 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

826 Třetí část desátého žalobního důvodu proto musí být zamítnuta.

D – *Ke čtvrté části desátého žalobního důvodu*

827 Žalobkyně se zaprvé domnívají, že Komise nesprávně odmítla přiznat společnosti Lundbeck polehčující okolnost, která vyplývala z existence přiměřené pochybnosti podniku o porušující povaze omezujícího jednání. Argument napadeného rozhodnutí, podle kterého polehčující okolnost vycházející z přiměřené pochybnosti o existenci protiprávního jednání již není obsažena v pokynech z roku 2006 (bod 1343 odůvodnění napadeného rozhodnutí), nepředstavuje platný důvod pro to, aby tato polehčující okolnost nebyla použita, jelikož jak tyto pokyny, tak Tribunál připouštějí, že seznam

polehčujících okolností není taxativní. Mimoto z komunikace KFST s Komisí jasně vyplývá, že podle Komise nebylo právní kritérium použitelné na sporné dohody v rozhodné době jasné, takže nemohlo být jasné ani pro společnost Lundbeck.

828 Zadruhé žalobkyně tvrdí, že jim neprávem nebyla přiznána polehčující okolnost vycházející ze skutečnosti, že údajná protiprávní jednání byla spáchána z nedbalosti, i když uzavřely sporné dohody v dobré víře proto, aby zabránily porušování svých patentů podniky s generiky tím, že omezily dosah těchto dohod pouze na přípravky porušující tyto patenty, a nesnažily se je nijak utajit, což by učinily, pokud by měly v úmyslu porušit právo hospodářské soutěže Unie.

829 Komise tyto argumenty zpochybňuje.

830 Zaprvé je třeba uvést podobně jako žalobkyně, že skutečnost, že existence přiměřené pochybnosti ohledně existence protiprávního jednání již není výslovně uvedena mezi polehčujícími okolnostmi výslovně uvedenými v pokynech z roku 2006, nestačí proto, aby mohla Komise automaticky odmítnout její použití jako polehčující okolností. Judikatura totiž v tomto ohledu upřesnila, že při neexistenci kogentního údaje v pokynech, pokud jde o polehčující okolnosti, které lze zohlednit, je třeba mít za to, že si Komise zachovala určitý prostor pro uvážení pro účely celkového posouzení případného snížení výše pokuty z titulu polehčujících okolností (v tomto smyslu viz rozsudek Dalmine v. Komise, bod 380 výše, EU:T:2004:220, bod 326 a citovaná judikatura).

831 Nicméně okolnost, že rozhodnutí Komise představuje první případ použití pravidel hospodářské soutěže v určitém odvětví hospodářství, nelze kvalifikovat jako polehčující, pokud pachatel protiprávního jednání věděl nebo nemohl nevědět, že jeho jednání mohlo způsobovat omezení hospodářské soutěže na trhu a vyvolávat problémy z hlediska soutěžního práva (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. března 2011, World Wide Tobacco España v. Komise, T-37/05, EU:T:2011:76, bod 160).

832 V projednávané věci přitom žalobkyně nemohly nevědět, že sporné dohody mohly porušovat článek 101 SFEU. Jejich cílem bylo totiž vyloučit potenciální konkurenty z trhu po dobu platnosti těchto dohod za úplatu, což patří mezi závažná protiprávní jednání výslovně uvedená v čl. 101 odst. 1 SFEU.

833 Mimoto z napadeného rozhodnutí vyplývá, že společnost Lundbeck si byla vědoma potenciálně protiprávní povahy uvedených dohod (viz bod 776 výše).

834 Kromě toho, pokud jde o zprávy KFST, dovolávané žalobkyněmi, je třeba připomenout, že podnik, který porušil článek 101 SFEU, se nemůže vyhnout uložení pokuty, pokud toto porušení vychází z toho, že tento podnik své jednání na základě obsahu právní rady advokáta nebo rozhodnutí vnitrostátního orgánu na ochranu hospodářské soutěže mylně pokládal za legální (rozsudek Schenker & Co. a další, bod 748 výše, EU:C:2013:404, bod 43). Mimoto v projednávané věci tyto zprávy, aniž ponechávaly pochybnost ohledně použitelnosti článku 101 SFEU na sporné dohody, upřesňovaly, že sporné dohody mohly ovlivnit hospodářskou soutěž, pokud by se ukázalo, že společnost Lundbeck zaplatila konkurentům proto, aby se drželi mimo trh.

835 V každém případě i kdyby mohla v okamžiku uzavření sporných dohod existovat přiměřená pochybnost o faktorech, které bylo třeba zohlednit pro účely prokázání existence omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ v projednávané věci, v kontextu, kdy žalobkyně byly majitelkami patentů na postupy, které bylo možné namítat vůči vstupu podniků s generik na trh, nic to nemění na tom, že v tomto okamžiku nemohla existovat žádná pochybnost ohledně skutečnosti, že dohody, které, jako v projednávané věci, měly za cíl zaplatit potenciálním konkurentům za to, aby se zdrželi mimo trh během určitého období, nemohly být v souladu s čl. 101 odst. 1 SFEU, jelikož ani po uplynutí doby jejich platnosti nijak neumožňovaly usnadnit vstup generik na trh, a neumožňovaly skutečně vyřešit základní spor v patentových záležitostech mezi stranami (body 475 a 497 výše).

836 Jak bylo prokázáno v rámci šestého žalobního důvodu výše, sporné dohody, s výjimkou dohody GUK pro Spojené království, obsahovaly omezení, která překračovala rámec působnosti patentů společnosti Lundbeck, takže i kdyby kritérium působnosti patentů, navržené žalobkyněmi, bylo relevantním právním kritériem pro posouzení legality těchto dohod z hlediska čl. 101 odst. 1 SFEU, sporné dohody by nebyly v souladu s tímto kritériem, a představovaly by tedy omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ ve smyslu tohoto ustanovení. Pokud jde o dohodu GUK pro Spojené království, je třeba uvést, že tato dohoda je s dohodou GUK pro EHP součástí stejného jediného trvajícího protiprávního jednání, kterého se dopustily společnosti Lundbeck a Merck (GUK). Jak bylo přitom uvedeno výše, Komise dostatečně prokázala, že dohoda GUK pro EHP obsahovala omezení, která překračovala rámec působnosti patentů společnosti Lundbeck.

837 Zadruhé žalobkyně tvrdí, že protiprávní jednání dotčená v projednávané věci byla spáchána z nedbalosti, což představuje rovněž polehčující okolnost, která odůvodňuje snížení výše pokuty.

838 Bod 29 pokynů z roku 2006 stanoví, že Komise může snížit základní částku pokuty, jestliže zjistí existenci polehčujících okolností, zejména například jestliže dotyčný podnik poskytne důkaz o tom, že protiprávní jednání bylo spácháno z nedbalosti.

839 V projednávané věci je třeba nicméně připomenout, že sporné dohody byly uzavřeny žalobkyněmi úmyslně a že byly součástí záměrné strategie, jejímž cílem bylo zabránit potenciálně okamžitému vstupu generik na trh (body 126 a 528 výše).

840 Argument žalobkyň totiž vychází znovu z předpokladu, že sporné dohody zabránily pouze vstupu na trh generických přípravků, které potenciálně porušovaly jejich patenty. Jak přitom bylo prokázáno v rámci šestého žalobního důvodu výše, není tomu tak. V každém případě existovala nejistota ohledně toho, zda patenty společnosti Lundbeck byly platné a zda byly porušeny přípravky, které hodlaly podniky s generiky uvést na trh v okamžiku uzavření sporných dohod (viz druhý žalobní důvod výše), která byla odstraněna těmito dohodami. Žalobkyně tedy nesprávně tvrdí, že protiprávní jednání byla v projednávané věci spáchána z nedbalosti a Komise jim měla přiznat tuto polehčující okolnost.

841 Mimoto, i kdyby protiprávní jednání byla spáchána v projednávané věci z nedbalosti, nebyla by Komise povinna přiznat žalobkyním snížení výše pokuty. Jak potvrzuje znění bodu 29 pokynů z roku 2006, Komise má totiž v tomto ohledu prostor pro uvážení s přihlédnutím ke všem okolnostem dané věci. Okolnosti uvedené v pokynech patří sice mezi ty, které Komise může zohlednit v konkrétním případě, avšak Komise není povinna, předloží-li podnik důkazy, které mohou nasvědčovat existenci některé z těchto okolností, přiznat dodatečné snížení z tohoto titulu automaticky, aniž provede celkovou analýzu. Vhodná povaha případného snížení výše pokuty z titulu polehčujících okolností musí být totiž posouzena celkově s přihlédnutím ke všem relevantním okolnostem věci (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. prosince 2013, Caffaro v. Komise, C-447/11 P, EU:C:2013:797, bod 103).

842 S přihlédnutím ke všem okolnostem projednávané věci, a zejména ke skutečnosti, že Komise zohlednila délku řízení za účelem snížení základní částky pokuty uložené žalobkyním o 10 %, má přitom Tribunál za to, že na základě výkonu svých pravomocí v plné jurisdikci přiznaných článkem 31 nařízení č. 1/2003 v souladu s článkem 261 SFEU (bod 793 výše) není namístě uplatnit polehčující okolnost v projednávané věci a výše pokuty uložené žalobkyním v napadeném rozhodnutí musí být potvrzena.

843 Pokud jde konkrétně o dohodu GUK pro Spojené království, je třeba zdůraznit, že i když bylo uvedeno v rámci šestého žalobního důvodu, že Komise dostatečně neprokázala v napadeném rozhodnutí, že tato dohoda obsahovala omezení, která překračovala rámec působnosti patentů společnosti Lundbeck, byla taková výtka posouzena jako irelevantní z důvodů uvedených v bodech 539 a 570 až 577 výše. Není tedy namístě, aby Tribunál přiznal žalobkyním v tomto ohledu snížení výše pokuty.

844 Čtvrtou část desátého žalobního důvodu a desátý žalobní důvod v plném rozsahu je tudíž třeba zamítnout.

845 Vzhledem k tomu, že žádný z žalobních důvodů dovolávaných žalobkyněmi na podporu jejich návrhu na zrušení napadeného rozhodnutí není opodstatněný nebo relevantní a přezkum argumentů předložených na podporu jejich návrhu na snížení výše pokuty neumožnil odhalit nevhodné skutečnosti ve výpočtu výše této pokuty provedeném Komisí, je třeba zamítnout žalobu v plném rozsahu.

K nákladům řízení

846 Podle článku 134 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a žalobkyně neměly ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedeným uložit náhradu nákladů řízení.

847 Podle čl. 138 odst. 3 jednacího řádu a v souladu s návrhovými žádáními Komise v tomto smyslu je třeba rozhodnout, že vedlejší účastník ponese vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (devátý senát)

rozhodl takto:

1) **Žaloba se zamítá.**

2) **Společnosti H. Lundbeck A/S a Lundbeck Ltd ponesou vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Evropskou komisí.**

3) **European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA) ponese vlastní náklady řízení.**

Berardis Czúcz Popescu

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 8. září 2016.

Podpisy.

Obsah

Skutečnosti předcházející sporu 2

I – Společnosti dotčené v projednávané věci 2

II – Dotčený přípravek a patenty, které se jej týkají 3

III – Sporné dohody 4

A – Dohody se společností Merck (GUK) 4

B – Dohody se společností Arrow 5

C – Dohoda se společností Alpharma 8

D – Dohoda se společností Ranbaxy 9

IV – Kroky Komise ve farmaceutickém odvětví a správní řízení 10

V – Napadené rozhodnutí 11

Řízení a návrhová žádání účastníků řízení 15

Právní otázky 16

I – K prvnímu žalobnímu důvodu vycházejícímu z nesprávného právního posouzení a nesprávného posouzení skutkového stavu v důsledku toho, že se v napadeném rozhodnutí uvádí, že v okamžiku uzavření sporných dohod byly podniky s generiky a společnost Lundbeck přinejmenším potenciálními konkurenty 16

A – Analýza týkající se potenciální hospodářské soutěže v napadeném rozhodnutí 16

B – Použitelné zásady a judikatura 18

1. K pojmu „potenciální hospodářská soutěž“ 18

2. K důkaznímu břemenu 19

3. K rozsahu přezkumu vykonávaného Tribunálem 20

C – K první části prvního žalobního důvodu vycházející z toho, že uvedení léčivých přípravků porušujících práva duševního vlastnictví třetí osoby na trh nepředstavuje výraz potenciální hospodářské soutěže na základě článku 101 SFEU 20

D – Ke druhé části prvního žalobního důvodu vycházející z toho, že Komise vycházela ze subjektivních hodnocení proto, aby dospěla k závěru, že podniky s generiky byly skutečnými nebo potenciálními konkurenty společnosti Lundbeck 23

E – Ke třetí části prvního žalobního důvodu vycházející z toho, že zpochybnění platného patentu nepředstavuje skutečnou a konkrétní možnost vstupu na trh 25

F – Ke čtvrté části prvního žalobního důvodu vycházející z toho, že chybějící RLP brání existenci skutečné nebo potenciální hospodářské soutěže 28

G – K páté části prvního žalobního důvodu vycházející z toho, že během doby platnosti sporných dohod podniky s generiky nemohly použít jiné postupy nebo se obrátit na jiné producenty ÚLL 30

H – K šesté části prvního žalobního důvodu vycházející z neexistence potenciální hospodářské soutěže mezi společnostmi Lundbeck a Merck (GUK) v okamžiku uzavření sporných dohod 34

1. Situace ve Spojeném království 35

2. Situace v EHP 37

I – K sedmé části prvního žalobního důvodu vycházející z neexistence potenciální hospodářské soutěže mezi společnostmi Lundbeck a Arrow v okamžiku uzavření sporných dohod 39

1. Situace ve Spojeném království 39

2. K situaci v Dánsku 42

J – K osmé části prvního žalobního důvodu vycházející z neexistence potenciální hospodářské soutěže mezi společnostmi Lundbeck a Alpharma v okamžiku uzavření sporných dohod 43

K – K deváté části prvního žalobního důvodu vycházející z neexistence potenciální hospodářské soutěže mezi společnostmi Lundbeck a Ranbaxy v okamžiku uzavření sporných dohod 45

II – Ke druhému, třetímu, čtvrtému, pátému a šestému žalobnímu důvodu, vycházejícím v podstatě z porušení čl. 101 odst. 1 SFEU 50

A – Analýza týkající se existence omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ v napadeném rozhodnutí 50

B – Použitelné zásady a judikatura 51

C – Ke druhému žalobnímu důvodu vycházejícímu z nesprávného právního posouzení, z nesprávného posouzení skutkového stavu a z nedostatku odůvodnění při posouzení úlohy platby finančních prostředků ve sporných dohodách 52

1. K první části druhého žalobního důvodu 52

2. Ke druhé části druhého žalobního důvodu 59

3. Ke třetí části druhého žalobního důvodu 61

D – Ke třetímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení při použití zásad týkajících se účelu omezujícího hospodářskou soutěž 63

1. K první části třetího žalobního důvodu 63

2. Ke druhé části třetího žalobního důvodu 66

3. Ke třetí části třetího žalobního důvodu 67

4. Ke čtvrté části třetího žalobního důvodu 70

E – Ke čtvrtému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení a nedostatku odůvodnění při zamítnutí kritéria působnosti patentu jako základní normy pro posouzení dohod o narovnání v patentových záležitostech v rámci čl. 101 odst. 1 SFEU 71

1. K první části čtvrtého žalobního důvodu 71

2. Ke druhé části čtvrtého žalobního důvodu 74

F – K pátému žalobnímu důvodu, vycházejícímu ze zjevně nesprávného posouzení skutkového stavu, porušení povinnosti řádné péče a nedostatku odůvodnění v důsledku toho, že jednání společnosti Lundbeck bylo kvalifikováno jako celková nepřátelská strategie proti vstupu generik na trh a jako relevantní za účelem posouzení sporných dohod z hlediska čl. 101 odst. 1 SFEU 76

G – K šestému žalobnímu důvodu, vycházejícímu ze zjevně nesprávného posouzení skutkového stavu v důsledku toho, že napadené rozhodnutí dospívá k závěru, že sporné dohody obsahovaly omezení, která překračovala omezení vlastní výkonu práv přiznaných patenty společnosti Lundbeck 79

1. Dohoda GUK pro Spojené království 80

2. Dohoda GUK pro EHP 85

3. Dohoda Arrow UK 88

4. Dánská dohoda Arrow 92

5. Dohoda Alpharma 93

6. Dohoda Ranbaxy 98

III – K sedmému žalobnímu důvodu, vycházejícímu ze zjevně nesprávného posouzení v důsledku toho, že nebyl správně posouzen nárůst efektivnosti vyplývající ze sporných dohod 100

IV – K osmému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení práva na obhajobu 102

A – K první části osmého žalobního důvodu 102

B – Ke druhé části osmého žalobního důvodu 105

V – K devátému žalobnímu důvodu, vycházejícímu podpůrně z toho, že uložení pokut společnosti Lundbeck je stiženo vadou spočívající v nesprávném právním posouzení 107

A – K první části devátého žalobního důvodu 107

B – Ke druhé části devátého žalobního důvodu 110

VI – K desátému žalobnímu důvodu, vycházejícímu zcela podpůrně z nesprávného právního posouzení a z nesprávného posouzení skutkového stavu při výpočtu výše pokut 110

A – K první části desátého žalobního důvodu 111

B – Ke druhé části desátého žalobního důvodu 114

C – Ke třetí části desátého žalobního důvodu 114

D – Ke čtvrté části desátého žalobního důvodu 115

K nákladům řízení 118